

Printed by Ramchandra Yeshu Shedge, at the
Nirnaya Sagar Press, 26-28, Kolbhat Lane, Bombay

Published by Vallabhadras Tribhuvandas Gandhi, Secretary
Shri Jain Atmanand Sabha, Bhavnagar, Kathiawar.

પ્રાસ્તાવિક નિવેદન.

પ્રકાશન—પ્રસ્તુત વસુદેવહિંદી અન્યને “પ્રેષ્ટિવચં શ્રીમાન્ દેવચન્દ્ર લાલભાઈ જૈન-પુસ્તકોદ્ધાર ફંડ” તરફથી પ્રસિદ્ધ કરવાના દૂરાદાયી તેના કાર્યવાહકોદ્ધવાય-ચાકરગનીયે પં० વેચરદાસ જીવરાજ માઠે દોસીને પસંદ કરી તેના સંપાદનને લગતું સર્વે કાર્ય તેમને સોંપ્યું હતું પરન્તુ પાછળથી અમુક લા-
યિક પ્રશ્નને કારણે તે કાર્ય ઉપરોક્ત ફંડ તરફથી પડતું સૂકાતાં સં० ૧૯૮૨ માં અને તેની તૈયાર થયેલ
કૌંપી પં० વેચરભાઈ પાસેથી લઈ લીધી, અને તેના સન્માદનનો મર્વે માર અને સ્વીકારી લીધો અને
ચાર વર્ષને દાંને અને તેના પ્રથમ સંદના પ્રથમ અંશને વિદ્વાનોના કર્કમલમાં વર્ષોદ્દ છીદ.

વસુદેવહિંદી અને તેના કર્તા—પ્રસ્તુત ગ્રંથ કે સંદ, સો (૧૦૦) સંમક અને તેના અંતમાં
લેખિત પ્રન્યાગ્રં (શ્લોકસંખ્યા) ને આધારે ૨૮૦૦૦ શ્લોકમાં સમાપ્ત થાય છે પહેલો સંદ ૨૯
સંમક અને ૧૧૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણ છે તથા બીજો સંદ ૭૧ સંમક અને ૧૭૦૦૦ શ્લોકપરિમિત છે. બન્ને
ય સંદ પુરુ આચાર્યના રચેલા નથી પરન્તુ હુદ્દા આચાર્યે રચ્યા છે. પ્રથમ સંદના કર્તા શ્રીસંયદાસ
ગણિ વાચક છે અને દ્વિતીય સંદના કર્તા શ્રીધર્મસેનગણિ મહત્તર છે. સત્યાર સુધીના સનારા સવલોક-
નને આધારે પુન જગાય છે કે-પ્રથમ સંદ વચમાં તેમ જ અંતમાં સંદિન ચદ્દ ગયો છે પ્રથમ સંદના
અંતમાં જે ૧૧૦૦૦ શ્લોકસંખ્યા નોંધવામાં આવેલ છે તે સનારી સઘર સઘર ગણીને કરેલ નવીન
ગણતરી પ્રમાણે લગભગ ૧૦૦૦ શ્લોક જેટલી કોઠી થયો આ ઉપરથી પુન અનુમાન કરી શકાય
કે—પ્રથમ સંદમાં હુદ્દાનો ભાગ જેટલો જ હોયો જોદ્દુ જેટલો સનારી નવીન ગણતરીમાં હુદ્દો

અન્ધારે પ્રસિદ્ધ કરાતો પ્રથમ અંશ શ્રીસંયદાસગણિવાચકકૃત પ્રથમ સંદનો અંશ છે. આ સંદનો
તેમ જ તેના કર્તાનો પરિચય દ્વિતીય અંશમાં આપવાનો સનારો મંકતર છે. સર્ગી ટુંકમાં પુન પડતું
જ નિવેદન કરીદ્દ છીદ એ—પ્રસ્તુત પ્રથમ સંદના કર્તા આચાર્ય, આપ્યકર પૂજ્ય શ્રીચિન્મયગણિ ક્ષમા-
શ્રમણ પહેલાં ચદ્દ ગયા છે. આ વાત આપણે આપ્યકર પ્રિરિતિ પ્રિતિપદવતી અન્યમાં અપ્યકર પ્રમુત
અન્યના હોદ્દાને જોદ્દાને જાણી ગણીદ્દ છીદ.

પ્રથમ અંશ—સત્યારે પ્રમદ્દ વરાતો પ્રથમ અંશ તાત લખ્ય સુધીનો ને અર્ધો અન્યરો
પ્રસ્તુત અન્યના આરમ્ભમાં (પૃષ્ઠ ૧ પાનિ ૧૭) જે સુરત છ વિભાગો વાચક છે તે વિતી વાચકની
પેદિયા સુદ અને પેદિસુદ આ ચાર વિભાગો પૂરા થઈ પાચના સુરત વિભાગના ૨૯ લખ્ય પેદી મળ
લખ્યકોનો આ અંશમાં સમાવેશ થાય છે

ધર્મિમલ્હિંદી—પ્રસ્તુત અન્યનું નામ વસુદેવહિંદી છે છતાં આમાં ધર્મિમલ્હિંદી અને વસુદેવહિંદી
પુન કે હિંદીથી વર્ણવાયલી છે. સુતુપ્તી પૂર્વ થયા પછી તાતરી જ ધર્મિમલ્હિંદી વાચક છે. છતાં
અન્યનો અધારે ભાગ વસુદેવહિંદીથી સોદેલ હોવાથી આ અન્યનું નામ વસુદેવહિંદી હોવેલા ધારે છે.

પ્રતિલો—આ અન્યના સ્તોત્રનમાં અને નીચેની પ્રતિલોનો ઉપયોગ થયો ને—

૧ લીંગમલીના સંદના મંદારતરી લીંગ સંદ ૨ પ્રિતિલો ઉપરપતરી અંતર સંમકસિદ્ધ.
પણી મતારતરી સંમક સંદ ૩ અન્યવાચકના લેલાના મંદારતરી લીંગ સંદ.

આ અન્ય પ્રતિલો ઉપરપતરી સમાપ્ત હોવાથી પાતરતરી તેની લેલા વાચક લીંગ સંમક લીંગ સંમક
મ પડે માટે પૂર્વે હુદ્દા રચા અને લીંગ ૩ તારી છે

૧ પ્રવર્તે પ્રમાણ શ્રીમાન્ દામરિજવતી મતારતરી સંમક સંદ. ૨ અન્ય મોંઘ
મંદારતરી મોંઘ સંદ. ૩ પાચના સંદના મંદારતરી લીંગ સંદ આ અન્યને હુદ્દા મંદ
યા ૩ તારવામાં આવી છે

૧ મોંઘના સંદના મંદારતરી મોંઘ સંદ ૨ અન્યના સંદના મંદારતરી મોંઘ સંદ
૩ અન્યના સંદના મંદારતરી મોંઘના સંદના મંદારતરી મોંઘ સંદ આ અન્યને
હુદ્દા સંદનો ૩ તારેલ છે

૧ અમરાદના રોઠ ડમાભારના મંદારની ૩૦ મંજર. ૨ મંદારના ગોળિયાના તાગવીંદ મંદારની શાં૦ મંજર આ પ્રતોની ફેંકી મંજર ૩ ૨ મંજર ને

૧ લીમ્મડી મંદારના સ્વાનકામી મુતિ શીમેવનીઆમિની ૩૦ મંજર.

ઉપર જણાવેલ ચાર પ્રતો પૈકી મંદારના ગોળિયાના મંદારની પાંચ તાગવીંદ ને બે મંજર ૧૩૮૬ માં સ્થાપેલ છે. તે સિવાયની બીજી નબીયે પ્રતો કમગ્ન ઉપર સ્થાપેલ તેમજ ઉપરોક્ત તાગવીંદ પ્રતિ વરતાં અર્જાતીન છે. આ સર્વ પ્રતિઓનો પરિચય, પાઠાન્તરોનો ક્રમ, પગમાં કરાવી અનુદિ-ઓ તથા પાઠાન્તરોના પ્રકારો અને કારણો આદિ ચાલતો જામે પ્રગમ મંડના દ્વિતીય કૌશમાં આપીએ.

અમારા સંકેતો—

૧ પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં અમને જ્યાં જ્યાં પ્રતોમાં અશુદ્ધ જ પાઠો મળ્યા છે ત્યાં ત્યાં અમે અમારી મનિ-કલ્પનાથી તે તે પાઠોને સુધારીને () આવા મોલ કોષ્ટકમાં મૂક્યા છે. જુઓ પૃષ્ઠ ૧ પંક્તિ ૨-૧૦-૨૦-૨૭, પૃષ્ઠ ૧૫ પં. ૧૩-૧૪-૨૦ દ્રશ્યદિ

૨ મૂલ પ્રતોમાં જ્યાં જ્યાં પાઠો અખિદ્ધ મળ્યા છે તેને સ્થલે સમ્યક્ જોડામાટે દાખલ કરેલ પાઠો અમે [] આવા કોષ્ટકમાં આપેલ છે. જુઓ પૃષ્ઠ ૧૦ પંક્તિ ૨૨, પૃ. ૧૨ પં. ૨૮, પૃ. ૨૪ પ. ૧.

૩ લિખિત પ્રતોમાં જે પાઠો અમને લેખકના પ્રમાદથી પેમી મળ્યા જણાયા છે તે પાઠો અમે પ્રારમ્ભમાં [] આવા કોષ્ટકમાં આપી ટિપ્પણીમાં “કોષાન્તર્ગતમિદં પ્રમાદિકમ્” એમ જણાવ્યું છે, જુઓ પૃષ્ઠ ૧૬ પં. ૨૪, પૃ. ૨૫ પં. ૯, પરંતુ આમલ ચાલતાં આ પદ્ધતિને જાણી કરી તેના પાઠોને અમે [] આવા ફુલટી સહિત કોષ્ટકમાં મૂક્યા છે. જુઓ પૃ. ૪૨ પં. ૧૬, પૃ. ૫૦ પં. ૨૦.

૪ જે જે સ્થલે અમને પાઠો સંદેહવાળા જણાયા છે ત્યાં અમે આતું (?) નિહ મૂકેલ છે. અને જ્યાં લાંબા ફકરાઓ અસાધ્યસ જણાયા છે ત્યાં તેના આરમ્ભ અને અંતમાં આતું (??) નિહ મૂકેલ છે.

૫ પાઠાન્તરોમાં પ્રતિઓના નામ સાથે જ્યાં સં૦ જોડાયેલ હોય, જેમ કે—કસં૦ સંસં૦ ગોસં૦ આદિ, ત્યાં સમજાવું કે તે પાઠો તે તે પ્રતિના વિદ્વાન્ વાચકે માર્જિનમાં અગર અંદર સુધારેલા છે.

૬ પ્રસ્તુત પ્રકાશનમાં ઘણે ય સ્થલે (.) કોષ્ટકમાં આપેલ મીઝરૂપ પૂર્ણવિરામ નજરે પડશે. તે અમે પટલામાટે પસંદ કરેલ છે કે—“વસુદેવેજ અણિયં—” “મળ અણિય” દ્રશ્યદિ સ્થલોમાં તે તે વ્યક્તિનું કથન કર્યા સમાપ્ત થાય છે એ સ્પષ્ટ રીતે જાણી શકાય. અર્થાત્ એક વ્યક્તિનું કથન પાંચ કે દસ વાક્યમાં પૂર્ણ થતું હોય તે દરેક વાક્યને અંતે । આતું પૂર્ણવિરામ કરવાથી કેટલીક વાર જે ગોટા-લાનો સંભવ રહે છે તે આ વિદ્યથી દૂર થાય છે. જ્યાં એક વ્યક્તિના કથનમાં બીજી બીજી વ્યક્તિ-ઓનાં કથનો ઘણે જ દૂર સુધી ચાલતાં હોય ત્યાં અમે પારિત્રાફ પાડી ચાલુ । આ જાતનાં જ પૂર્ણ-વિરામ સૂચકાં છે.

૭ દરેક પાનાના માર્જિનમાં જે ઇંગ્લીશ અંકો આપવામાં આવ્યા છે તે પંક્તિઓની ગણતરીમાટે છે.

૮ પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં સ્થાને સ્થાને જે શ્લોકસંદયા નોંધવામાં આવી છે તે દક્ષલિખિત પ્રતોમાં નથી, કિન્તુ અમારી અક્ષર અક્ષર ગણીને કરેલ નવીન ગણતરીને આધારે નોંધેલ છે.

પ્રસ્તુત ગ્રંથના સંશોધનમાં તેમ જ પાઠાન્તરો લેવામાં અમે ગુરુ શિષ્યે સવિશેષ સાવધાની રાખી છે, છતાં ય અમારા પ્રજ્ઞાદોષને કારણે સ્વલ્પમાત્રો થયેલી કોઈ વાચકોની નજરે આવે તેઓ અમને આવૃત્તિ સૂચના કરે. તેનો અમે દ્વિતીય અંશમાં યોગ્ય રીતે ઉદ્દેશ કરવા ચૂકીશું નહિ.

નિવેદકો—

પૂજ્યપાદ પ્રવર્તક શ્રીકાન્તિવિજયજી શિષ્ય-પ્રશિષ્ય
મુનિ ચતુરવિજય-પુણ્યવિજય.

प्रास्ताविकं निवेदनम् ।

प्रकाशनम्—प्रकृतोऽयं वसुदेवहिण्डिमन्थः “श्रेष्ठिर्वयं देवचन्द्र लालभाई जैनमुलकौद्वार फण्ड” द्वारा प्रकाशनेच्छया तत्कार्यवाहकैः “न्यायन्याकरणनीधं पण्डित बेचरदास जीवराज दोसी” महाराष्ट्रायं सम्पादनार्थं समर्पितं आसीत् । किञ्चाधिकद्रव्यव्ययादिकारणैस्तैरेतत्प्रकाशनं परित्यक्तमित्यस्माभिः पण्डित-श्रीबेचरदासपार्श्वत् तत्प्रतिकृतिं (प्रसक्तीपी) गृहीत्वा तत्सम्पादनादिकः समस्तोऽपि कार्यभारः स्वीकृतः । सद्य वर्षचतुष्टयान्ते वयं तस्य प्रथमखण्डस्य प्रथममंशं विद्वत्करकमलेषु समर्प्य कृतार्थमिवामः ।

वसुदेवहिण्डितत्कार्यारम्भ—ग्रन्थोऽयं खण्डद्वयेन छन्दःकशतेन तत्प्रान्तोद्धितश्लोकसङ्ख्या-नुसारेणाष्टाविंशतिसहस्रप्रमितैः श्लोकैश्च पूर्णो भवति । आद्यखण्ड एकोनत्रिंशत्छन्दःकात्मक एकादशसहस्रश्लोकप्रमितश्च । द्वितीयः पुनरेकसप्ततिलक्षकात्मकः सप्तदशसहस्रश्लोकप्रमाणश्च । ग्रन्थस्यास्य खण्ड-द्वयं नैकाचार्यविनिर्मितं किन्तु पृथक्पृथगाचार्यसूत्रितम् । आद्यखण्डः श्रीसद्दासगणिविवाचकसङ्ग्रहः, द्वितीयः पुनः श्रीधर्मलेनगणिमहत्तरविहितः । सद्यः अधिहृतास्तद्वलोकनाधारेणैतज्ज्ञायते यत्-आद्य-खण्डो मध्ये प्रान्ते च नुदितः । एतत्खण्डप्रान्ते या एकादशसहस्रमिता श्लोकसङ्ख्याोद्धिता वरीवृत्त्यते सा प्रत्यक्षरगणनाविहितास्तद्वलोकसङ्ख्यानुसारेण सहस्रश्लोकमिता न्यूना भविष्यतीत्येतदनुमीयते यत्-प्रथ-मखण्डमध्ये नुदितोऽयं एतावानेव स्याद् यावानस्तद्वगणनायां नुदित्यति ।

साम्प्रतं प्रकाश्यमानोऽयं प्रथमोऽंशः श्रीसद्दासगणिविवाचकविनिर्मितस्याद्यखण्डस्यांशः । एत-सखण्डस्यास्य कर्तुं सविशेषं परिचयं द्वितीयोऽंशे कारयिष्यामः । अत्र तावद् संक्षेपेणैतदेवावेदयामः, यत्-प्रथमखण्डविनिर्माताऽऽचार्यो भाष्यकारश्रीजिनभद्रगणित्ताम्रनणादिरन्तः इति । एतच्च भाष्यह-द्विरचितविशेषगवतिग्रन्थान्तर्गतैतद्वन्याभिधानोद्धेत्तदर्शनेनावुध्यते ।

प्रथमोऽंशः—अधुना प्रतिदिं प्राप्यमाणोऽयमंशो छन्दःकसप्तकात्तो वर्तते । स्याद् ग्रन्थारम्भे (पृष्ठ १ पंक्तिः १७) ग्रन्थकृद्भिः प्राधान्येन निर्दिष्टा ये पदार्थाधिकारा दूरीद्वयन्ते तानाश्रित ‘कुहु-पत्ती पेटिया मुहं पट्मिहं’ इत्येते चारोऽर्थाधिकारा, एकोनत्रिंशत्छन्दःकात्मकस्य पञ्चमस्य ‘सरी-रा’ऽऽख्यार्थाधिकारस्य सप्त छन्दःकाश्चास्तिस्रो समावेदिताः सन्ति ।

धम्मिहहिण्डिः—यद्यपि ग्रन्थस्यास्माभिधानं वसुदेवहिण्डिरित्यस्ति तथाप्यस्तिन् धम्मिहहि-रिद्वैवसुदेवहिण्डिरित्येवं हिण्डियुग्मं व्यावर्णितं दृश्यते । बहुपक्षीदण्डनानन्तरं सद्य एव धम्मिहहिण्डि-वर्तते । किञ्च महान् ग्रन्थसन्दर्भो वसुदेवहिण्डिसम्बद्ध इति ग्रन्थस्यास्माभिधानं वसुदेवहिण्डिरिति ।

संज्ञिताः प्रतयः—ग्रन्थस्यास्य संशोधनकर्मणि विज्ञोद्भूताः प्रतयः संज्ञिता वर्तन्ते—

१ लोन्दी-सद्भाषागारसखा ली० संज्ञका । २ दिखुनिबोनाध्यायधीयडोन्दिद्विषयसखा य० संज्ञका । ३ राजनगरीय (अमदाबाद) डेलामाणागारसखा डे० संज्ञका ।

एतासिखः प्रतयः परस्परमतिसमाना इति पाठान्तरग्रहणवसरे ना नूट ली० य० डे० इति पुनःपुनर्वैयनयन इत्यस्माभिरासां निरूपणं प्रतीनां संज्ञिताऽभिधा ली ३ इति ।

१ प्रवर्तक-प्रशाशमीलामविद्वज्जिल्लाखा ख० संज्ञका । २ पत्तनीय-मोदितक-सखाम्भोरपटा मो० संज्ञका । ३ पत्तनीय-सद्भाषागारसखा ली० संज्ञका । आसां प्रतीनां संज्ञिताऽभिधा क ३ विहि-तासि ।

१ गोधा-मीलामाणागारसखा गो० संज्ञका । २ पत्तनीय-मीलामाणागारसखा य० संज्ञका । ३ सन्मनीधीय (सन्मना) अटिहम्भालादपार्श्वदत्तकधर्मसखा पुटकसम्भारता ख० सं-ज्ञका । आसां संज्ञिताऽऽख्या गो ३ विहिताऽति ।

૧ નમદાવાદના મોઠ ટમામાઈના મંદારની ૩૦ સંજ્ઞક. ૨ સંમાતના શાંતિનાયના ટાડપત્રીય મંદારની શાં ૦ સંજ્ઞક. આ પ્રતોની ટુંકી સંજ્ઞા ૩ ૨ રાતેલ છે.

૧ ટોન્દી સંવાદાના સ્થાનકવાસી મુનિ શ્રીનેશ્વરીસ્થાનિની મે ૦ સંજ્ઞક.

ઉપર જગાયેલ ચાર પ્રતો પૈકી સંમાતના શાંતિનાયના મંદારની પ્રતિ ટાડપત્રીય છે અને સંવદ ૧૩૮૬ માં લખાયેલ છે. તે સિવાયની વીસી વર્ષીયે પ્રતો કાગળ ઉપર લખાયેલ તેમજ ઉપરોક્ત ટાડ-પત્રીય પ્રતિ કરતાં સર્વાંશીન છે. આ સર્વ પ્રતિઓનો પરિચય, પાઠાન્તરોનો ક્રમ, પ્રયનાં વધતી અનુદિ-તો તથા પાઠાન્તરોના પ્રકારો અને કારણો આદિ વાંચતો અને પ્રયન સંક્રાંતિ દ્વિતીય અંશમાં જાણીશું.

અમારા સંકેતો—

૧ પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં જનને જ્યાં જ્યાં પ્રતોમાં અનુદ્ધ જ પાઠો મળ્યા છે ત્યાં ત્યાં જાને જનની નિ-ક્ષપ્તનાર્થી તે તે પાઠોને સુધારીને () આવા ગોઠ કોષ્ટકમાં નૂક્યા છે. જુઓ પૃષ્ઠ ૧ પંકિ ૨-૧૦-૨૦-૨૭, પૃ. ૧૫ પં. ૧૩-૧૪-૨૦ इत्यादि.

૨ નૂલ પ્રતોમાં જ્યાં જ્યાં પાઠો સ્પષ્ટિત મળ્યા છે તેવે સ્પષ્ટે સમ્બન્ધ જોડવાનાટે દાખલ કરેલ પાઠો જાને [] આવા કોષ્ટકમાં લખેલ છે. જુઓ પૃષ્ઠ ૧૦ પંકિ ૨૨, પૃ. ૧૩ પં. ૨૮, પૃ. ૩૪ પં. ૧.

૩ લિખિત પ્રતોમાં જે પાઠો જનને ટેલકના પ્રનાદર્શી પેતી ગપલ જગાયા છે તે પાઠો જાને પ્રારમ્ભમાં [] આવા કોષ્ટકમાં લખી ટિપ્પણોમાં “કોષ્ટાન્તર્ગતમિદં પ્રાનાદિકમ્” એન જગાડ્યું છે, જુઓ પૃષ્ઠ ૧૬ પં. ૨૪, પૃ. ૨૫ પં. ૯, પરંતુ કાગળ ચાલતાં આ પદ્ધતિને જલ્દી કરી તેવા પાઠોને જાને [:: ::] આવા ફૂલડી સહિત કોષ્ટકમાં નૂક્યા છે. જુઓ પૃ. ૪૨ પં. ૧૬, પૃ. ૫૦ પં. ૨૦.

૪ જે જે સ્પષ્ટે જનને પાઠો સંદેહવાલા જગાયા છે ત્યાં જાને જાણું (?) ચિહ્ન નૂકેલ છે. જાને જ્યાં લાંબા ઘટ્ટાઓ અલ્પચલ જગાયા છે ત્યાં તેના લારમ્ભ જાને સંક્રાંતિ જાણું (!!) ચિહ્ન નૂકેલ છે.

૫ પાઠાન્તરોમાં પ્રતિજ્ઞાના નામ સાથે જ્યાં સં ૦ જોડાયેલ હોય, જેન કે—કસં ૦ સંસં ૦ ગોસં ૦ આદિ, ત્યાં સનજનું કે તે પાઠો તે તે પ્રતિના વિદ્વાન્ વાચકે નાર્જિનનાં ભગર સંદર સુધારેલા છે.

૬ પ્રસ્તુત પ્રકાશનમાં ઘણે ય સ્પષ્ટે (.) કોષ્ટકમાં લખેલ સીંઘારૂપ પૂર્ણવિરામ નજરે પડશે તે જાને પુલ્લામાટે પસંદ કરેલ છે કે—“વસુદેવેન મનિયં—” “નદ મનિયં” इत्यादि સ્પષ્ટોનાં તે તે વ્યક્તિનું કથન ક્યાં સમાપ્ત થાય છે એ સ્પષ્ટ રીતે જાણી શકાય. ક્યાંવંતુ એક વ્યક્તિનું કથન પાંચ કે દસ વાક્યનાં પૂર્ણ થતું હોય તે દરેક વાક્યને અંતે । જાણું પૂર્ણવિરામ કરવાથી કેટલીક વાર જે ગોઠ-લાનો સંભવ રહે છે તે આ ચિહ્નથી દૂર થાય છે. જ્યાં એક વ્યક્તિના કથનમાં વીસી વીસી વ્યક્તિ-ઓનાં કથનો ઘણે જ દૂર સુધી ચાલતાં હોય ત્યાં જાને પારેઆફ પાઠી ચાલુ । આ જાતનાં જ પૂર્ણ-વિરામ નૂક્યાં છે.

૭ દરેક પાનાના નાર્જિનમાં જે ઇંગ્લીશ અંકો લખવામાં લાગ્યા છે તે પંક્તિઓની ગણતરીનાટે છે.

૮ પ્રસ્તુત ગ્રંથનાં સ્થાને સ્થાને જે શ્લોકસંખ્યા નોંધવામાં લાગી છે તે હસ્તલિખિત પ્રતોમાં નર્ધા, કિન્તુ જનની ભક્ષર ભક્ષર ગણીને કરેલ નવીન ગણતરીને લાધારે નોંધેલ છે.

પ્રસ્તુત ગ્રંથના સંગ્રોધનમાં તેમ જ પાઠાન્તરો લેવાનાં જાને ગુરુ શિષ્યે સવિશેષ સાવધાની રાખી છે, છતાં ય અમારા પ્રશ્નાદોષને કારણે સ્તલનાઓ થયેલી કોઈ વાચકોની નજરે આવે તેઓ જાને આટલાયે સૂચના કરે. તેનો જાને દ્વિતીય અંશમાં યોગ્ય રીતે ઉલ્લેખ કરવા ચૂકીશું નહિ.

નિવેદકો—

પૂજ્યપાદ પ્રવર્તેક શ્રીકાન્તિવિજયજી શિષ્ય-પ્રશિષ્ય

મુનિ ચતુરવિજય-પુણ્યવિજય.

प्रास्ताविकं निवेदनम् ।

प्रकाशनम्—प्रकृतोऽयं वसुदेवहिण्डिमन्थः “श्रेष्ठिवर्यं देवचन्द्र लालभाई जैनपुस्तकोद्धार फण्ड” द्वारा प्रकाशनेच्छया तत्कार्यवाहकैः “न्यायव्याकरणनीयं पण्डित वैचरदास जीवराज दोसी” महाशयायं सम्पादनाय समर्पितं जाताम् । विज्ञाधिकद्वयव्ययादिकारणैस्तैरेतज्जनानं परित्यक्तमित्यस्माभिः पण्डित-श्रीवैचरदासपाशां तत्प्रतिहतिं (प्रसक्तौपी) गृहीत्वा तत्सम्पादनादिकः समस्तोऽपि कार्यभारः स्वीकृतः । अद्य वर्षचतुष्टयान्ते वयं तस्य प्रथमखण्डस्य प्रथममंशं विद्वत्कारकमलेषु समर्प्य कृतार्थमिवामः ।

वसुदेवहिण्डिस्तत्कृत्तारश्च—ग्रन्थोऽयं खण्डद्वयेन लम्बकशतेन तत्प्रान्तोऽहितितश्लोकसङ्ख्या-मुत्तारेणाष्टाविंशतिसहस्रप्रमितैः श्लोकैश्च पूर्णो भवति । आद्यखण्ड एकोनविंशत्यष्टमकात्मक एकादशसहस्रश्लोकप्रमितश्च । द्वितीयः पुनरेकसप्ततिलम्बकात्मकः सप्तदशसहस्रश्लोकप्रमाणश्च । ग्रन्थस्यास्य खण्ड-द्वयं नैकाचार्यविलिखितं किन्तु पृथक्पृथगाचार्यसूत्रितम् । आद्यखण्डः श्रीसद्गुदासगणिविवाचकसन्तद्वयः, द्वितीयः पुनः श्रीधर्मसेनगणितहस्तरविहितः । अद्यावधिकृतास्तदवलोकनाधारेणैतज्ज्ञायते यत्-साध्य-खण्डो मध्ये प्रान्ते च वृद्धितः । एतत्खण्डप्रान्ते वा एकादशसहस्रमिता श्लोकसङ्ख्याऽहितिता वरीवृत्तते सा प्रत्यक्षरगणनाविहितास्तश्लोकसङ्ख्यानुसारेण सहस्रश्लोकमिता न्यूना भविष्यतीत्येतदनुमीयते यत्-प्रथम-खण्डमध्ये वृद्धितोऽस्य एतावानेव त्याद् वावानस्तद्वर्णनायां वृद्धिप्राप्तिः ।

साम्मतं प्रकाशमानोऽयं प्रथमोऽंशः श्रीसद्गुदासगणिविवाचकविलिखितसाध्यखण्डसंज्ञाः । एत-त्खण्डस्यास्य कसुंश्च सन्निरोधं परिचयं द्वितीयोऽंशे कारयिष्यामः । अत्र तावत् संक्षेपेणैतदेवावेदयामः, यत्-प्रथमखण्डविलिखितोऽस्यचर्या माप्यकारधीजिनमद्रगणिकक्षमाधनगादिरन्तः इति । एतच्च माप्य-द्विरस्तिविदोपगवतिग्रन्थान्तर्गतैतद्व्यानिधानोद्देशदर्शनेनावुभयते ।

प्रथमोऽंशः—अथना प्रसिद्धिं प्राप्यमाणोऽनन्तरो लम्बकसप्तकान्तो वसन्ते । अथाद् ग्रन्थारम्भे (पृष्ठं १ पङ्क्तिः १०) ग्रन्थहृद्भिः प्राधान्येन निर्दिष्टा ये पदार्थाधिकारा दरोद्भवन्ते तानाधित्य ‘कु-प्पची पेदिपा मुहं पविमुहं’ इत्येते चावारोऽर्थाधिकाराः, एकोनविंशत्यष्टमकालवत्स पञ्चमत्स ‘सरी-रा’ऽऽप्यस्याधिकारस्य सप्त लम्बकाश्चास्तिऽंशे समावेदिताः सन्ति ।

धम्मिहहिण्डिः—अथपि ग्रन्थस्यास्माभिधानं वसुदेवहिण्डिरित्यन्ति सध्याप्यस्तिध् धम्मिहहि-ण्डिवसुदेवहिण्डिरित्येवं हिण्डियुग्मं व्यावर्णितं दृश्यते । यदुप्पचीवर्णनान्तरं सद्य एव धम्मिहहिण्डि-वसन्ते । विज्ञानं महान् ग्रन्थसन्दर्भो वसुदेवहिण्डिसम्यग् इति ग्रन्थस्यास्माभिधा वसुदेवहिण्डिरिति ।

संज्ञिताः प्रत्ययः—ग्रन्थस्यास्य संतोषनवर्मेणि विशोद्धताः प्रत्ययः सन्तिवा वसन्ते—

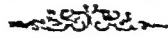
१ लोन्नी-सद्गुदासगणिवारसत्वा ली० संज्ञका । २ विस्तुनिडोराध्यापधीपटीन्द्रविजयविमया य० संज्ञका । ३ राजनगरीय (अनदायाद्) डेलामाण्डागारसत्वा डे० संज्ञका ।

एतास्तिः प्रत्ययः परपरमनितसनाना इति पाठान्तरप्रमाणद्वारे ना नूत् ली० य० डे० इति पुनःपुनरेवमथन इत्यस्माभिरायां विष्णुनां प्रतीनां संज्ञित-अभिधा ली ३ इति ।

१ प्रवरप-प्रशङ्गीश्रीलानविजयनित्तात्वा य० संज्ञका । २ पत्तनीय मोदीन क्कालक्रेयया मो० संज्ञका । ३ पत्तनीयसद्गुदासगणिवारसत्वा ली० संज्ञका । अस्यां प्रतीनां संज्ञित-अभिधा क ३ विहि-तास्ति ।

१ गोपा-धीनसद्गुदासगणिवारसत्वा गो० संज्ञका । २ पत्तनीय ली० अनदायागणिवारसत्वा य० संज्ञका । ३ लम्बकनीय (लम्बाव) डेलामाण्डागारसत्वा य० संज्ञका । अस्यां संज्ञित-अभिधा गो ३ विहित-तास्ति ।

આભાર-પ્રદર્શન.

આ વસુદેવહિંદી ગ્રંથ જૈનોના પ્રાચીનમાં પ્રાચીન કથાસાહિત્યમાંનું એક અળસોલું રત્ન છે. તેનું સંપાદનકાર્ય પૂજ્ય પ્રવર્તક શ્રીમત્કાન્તિવિજયજી મહારાજના વિદ્વાન્ શિષ્ય-પ્રશિષ્ય મુનિ શ્રીચતુરવિજયજી મહારાજ તથા મુનિ શ્રીપુણ્યવિજયજી મહારાજે પોતાના અમૂલ્ય વચ્ચતનો ભોગ આપી અનેક પ્રતિબો મેઢવી ઘળી જ મહેનતે કર્યું છે.

આ સંપૂર્ણ ગ્રંથ છપાવતાં જે સ્વર્ચ થવાનો છે તેના પ્રમાણમાં અમોને જે સદ્ગ્રહસ્થો તરફથી આર્થિક સહાય મઢી છે તે ઓછી છે. અને આજના સમયમાં વધારે મદદ માટે કોઈને કહેવું ઘણું અયોગ્ય લાગવાથી સહાયકોની આદ્વાધી આ ગ્રંથના ઉત્તરોત્તર ભાગો છપાય ંવા ઉદ્દેશથી આ પ્રથમ સંઢના પ્રથમ અંશની પૂરેપૂરી કિંમત રાસવામાં આવી છે. જે જે સચી સદ્ગ્રહસ્થો આ કાર્યમાં ઉદારતા વતાવી છે તેઓની શુભ નામાવલી નીચે આપી ં છીં—

નામને નહિ ંચ્છનાર ંક સદ્ગ્રહસ્થે કાગઢોનો સ્વર્ચ આપ્યો છે.

૧૦૦૦ નામને નહિ ંચ્છનાર ંક સચી ગ્રહસ્થ	૫૦૦ શા૦ જીવળલ કીશોરદાસ વઢોદરા.
૧૦૦૦ " "	૫૦૦ ંવેરી મોહનલલ મોતીચંદ પાટળ.
૧૨૦૦ પૂજ્યપાદ આચાર્ય શ્રી ૧૦૮ શ્રીવિ- જયકમલસૂરીશ્વરના શિષ્ય મુનિ- વર્ચ શ્રીનેમવિજયજી તથા મુનિ શ્રીઉત્તમવિજયજીના ઉપદેશથી કપઢવંજના શેઠ મીઠાભાઈ કલ્યા- ળચંદના ઉપાશ્રય તરફથી. હ૦ શેઠ પ્રેનચંદ રતનચંદ તથા શા૦ ન્યદાલચંદ ંવેલચંદ.	૨૫૦ શ્રીદ્વાનવર્ધક સમા વેરાવલ. હ૦ શેઠ નુશાલચંદ કરમચંદ. ૨૫૦ શા૦ ગોપાલજી દયાઢ સીહોર. ૨૦૦ સંઘવી નગીનદાસ કરમચંદ પાટળ. ૨૦૦ સંઘવી મળિલલ કરમચંદ પાટળ. ૨૦૦ શા૦ મોહનલલ ંુનીલલની પત્ની ંેન સનુવાઈ પાટળ. ૧૦૦ ંવેરી વાપુલલ ંુનીલલ પાટળ. ૧૦૦ સૌભાગ્યવતી ંેન પાર્વતીવાઈ
૫૦૦ શા૦ દિમ્મતલલ ઢલસુત નસવાટી.	જામનગર.

આ પ્રથમ અંશને ંચ્છા (પ્રૌવસ્ટી લાયન લેઝર) વાગઢોનાં અને નિર્ણયસાગર જેવા જગત્પ્રસિદ્ધ મુદ્રાલયનાં ઉપાવી પ્રગટકરી વિદ્વદ્ઘર્ગના ંચ્ચમલ્લાં સૂચવા ંમો માગ્યશાલી ંયા છીં તેનો વધો જસ પૂજ્ય સંપાદકો અને સહાયદાતા ઉદાર સદ્ગ્રહસ્થોને જ ઘટે છે.

લી.

નેત્રેટરી—

શ્રીજૈન આત્માનંદ સમા ભાવનગર.

प्रथमांशस्यानुक्रमः ।

विषयः	पत्रम्	श्लोकः	पत्रम्
कटुप्पत्ती	१	२ सामालीलंभो	१२२
धम्मिल्लहिंडी	२७	३ गंधारतालंभो	१२६
पेटिया	७७	४ नीलजतालंभो	१५६
गुहं	१०५	५ मोमशिरिलंभो	१८१
पट्टिमुहं	११०	६ मिताशिरी-मणसिरीलंभो	१९५
सरीरं	११४	७ कानितालंभो	१९८
१ सामाविजतालंभो	११४		

प्रथमांशस्य शुद्धिपत्रम् ।

पत्रम्	पंक्तिः	अशुद्धम्	शुद्धम्
१६	२३-२४	[सोऊण]	०
२४	२९	अनुत्ता	उ अनुत्ता
२६	१०	°भविस्सं	°भविस्संति
२७	२६	“धम्मिल्ल” इति	“धम्मिल” इति
३९	२१-२२	चित्तिंयं—एयं प- सत्थ...को }	चित्तिंयं एयं— एस थको }
१५६	१६	नीलजलसा°	नीलजसा°
१६०	१९	येंगारु	रेंयगा
१८२	३२	एवममे	एवममे

॥ अहम् ॥

॥ जमो त्थु णं समणस्स भगवओ महावीरस्स ॥

सिरिसंघदासगणिवायगविरइआ

वसुदेवहिंडी ।

। पढमं खंडं ।

॥ ॐ नमो सुयदेवयाए । नमो वीतरागाय ॥

* जयइ नवनलिणिकुवलय-वियसियसयवत्तपत्तलदलत्थो ।
उत्तमो गइंदमयगल-सुललियगयविक्रमो भयवं ॥ १ ॥
नमो विणयपणयसुरिद्विद्वंदियकमारविदाणं अरहंताणं ।
नमो परिसुद्धनाणदंसणसमिद्धाणं सिद्धाणं ।
नमो जिणपणीयायारविहिवियक्खणाणं आयरियाणं ।
नमो सीत्तगणपरमसुयसंपयऽज्झावयाणं उवज्झायाणं ।
नमो सिद्धिवत्तहिगमणकारणजोगसाहंणाणं साहूणं ।

10

पत्थावणा

एवं पंचनमोकारपरमनंगलविहिविविद्विच्छाहो अणुजोगधरे सिरस्ता पणमिज्जं विन्न-15
वेमि—अणुजाणंतु मं. सुत्तरपरागयं वसुदेवचरियं णाम संगहं वन्नइत्तं ।

तत्थ इमे अहिगारा, तं जहा—कहुप्पत्ती १, पेडिया २, मुहं ३, पडिमुहं ४,
सरीरं ५, उवसंहारो ६ ।

१ पत्तलदहच्छो कत्तं ॥ २ पच्छो कत्तं सं० ली० ५० ॥ ३ रिविद्वंदियं क ३ ॥ ४ भयं ८० ॥
५ हूणाणं ८० विना ॥ ६ उवज्झाविं ली ३ विना ॥

* ७० पुस्तके नखीयं महत्तगाया । कल्ल कम्प्येया प्रदितैकाऽऽभाति, “एवं पंचनमोकारपरमनंगल-”
इत्यादिनन्धकुदुवेखदर्नावात्, अयमनंगल नन्दरं परमनत्कारमन्तेपन्थाम्भान्तिविलात् । बहुष्यादगेषु दस्यत्
इति मूलं आहता । महत्तगाया चेयं “उत्तमो” इति—स्याने “वीरो” इति—परावर्तनात्त्रा पादलिताचार्य-
निरविद्वीरस्तोत्रे महत्तगा दस्यत्वे, प्रदित्ता चेयं तत्रापि गीयत्वे दुष्ये, उद्धृत्य इदं तोत्रमञ्जलगच्छीदै-
स्तुदीपल्लवतरेण । तथा धर्मसेतुगानिहत्तरवेनेनेवसुदेवहिण्डिद्विदीपखण्डे इत्यं प्रकृतं महत्तगाया
वर्णयते—“जयइ नवनलिणिकुवलयविपवरकमलपत्तलदहच्छो । उत्तमो उभावसुत्तविमदगदगदलद्विप-
पत्थागो ॥” इति ॥

[कहान्यन्ती]

तत्थ तात् 'सुहृन्मनाभिणा जंजुनाम्मा पदमाणा भोगे विगम-पत्तादि-दमाणा-
स्त्वणागं वसुदेवचरियं कवि' ति तस्सेन पणो त्तेणो, ताभयम्म य पभवन्ति ।
जंजुसामिचरियं

5 अलि मगहाजणवओ धण-भज्जमभिणाणमज्जिमहवडकुत्ताल्लगामगनमज्जिमहिओ,
छायापुत्तकलभोज्जतरुगगमग्गवणगडमंडिओ, कम-कुमुत्तकुत्तलामोत्तिनत्तगगपुत्तरिणि-
वप्पसाहीणरुमलानिलओ ।

तत्थ मगहाजणवए रायगिहं नाम नयरं द्वाग्गाळवित्थमलिलगानोवगूडउत्तर-
तुंगपराणीयभयदपागारपरिगयं, नहुनिहणणाभिरामजलभारगरुयजलदग्गमणविगातहर-
10 वणभरियं, अणेगैवाहपरिमाणपत्रैयं^(१), दिवानारपभंजं, भंउसंगलविणिओगयैमं, सुत्तिल-
माहणसमणसुसयर्णअतिहिप्पूरनिरयवाणिजणोवनेयं, एत्तुरयजणोवजणियरेणुगं, मयल-
मातंगदाणपाणियपसमियवित्थिज्जरायमगं ।

तत्थ रायगिहे नयरे सेणिओ नाम राया, 'पयासुहे सुहं' ति ववसिओ, पडिहयपडि-
वक्खपणयसामंतमउडमणिजुदरंजियमुपसत्थचरणरुमलो, 'सीह-समुद-तसि-सूर-धणण-
15 सत्त-भंभीर-कंति-दित्ति-विहवेहिं तुहो' ति लोक्कुमुत्तमतविमलविभाइज्जामाणकित्ती । तस्स य
रायणो पट्टमहादेवी चिछणा नाम । ताणं पुत्तो कोणिओ नाम ।

तत्थ य *मगहापुरे पुव्वपुरिससमज्जियधणपगळभो, विणयविज्जवियक्खणो, दयापरो,
सच्चसंधो, दायवेक्खुद्धी, अरहंतसासणरओ उसभदत्तो नाम इहंभो । तस्स य
निरुवहयफलिहमणिविमलसभावा, सीलालंकारधारिणी धारिणी नाम भारिया । ता
20 कयाइ सयणगया सुत्त-जागरा पंच सुमिणे पासित्ता पडिबुद्धा, तं जहा—विधूमं हुयवहं १,
पउमसरं वियसियकमलकुमुदकुवल्लयउज्जलं २, फलभारनमियं च सालिवणं ३, गयं च गलित-
जलवल्लाहकपंडुरं सैमूसियचउविसाणं ४, जंवूफलाणि य वण्णरसगंधोववेयाणि ५ ति ।
जहा दिट्ठा य णाए उसभदत्तस्स निवेइया । तेण वि भणिया—पहाणो ते पुत्तो भवि-

१ ली ३ गो ३ विनाड्यत्र—तस्सेसो प० मो० स० । तस्स सो प० क० । तस्सेसे प० उ० ॥ २ 'गवाह'
ली० य० ॥ ३ ख० विनाड्यत्र—'व्यदिवाचार' क० उ० । 'व्यदिवाचार' ली ३ गो ३ मो० स० ॥
४ 'भवभंड' ली ३ क० मो० ॥ ५ 'खमसुत्ती' क० मो० ॥ ६ 'णसुअति' ली ३ । 'णाति' उ० ॥
७ 'था' डे० उ० ॥ ८ 'लोगसुह' उ० विना ॥ ९ 'इव्वमा' मोस० विना ॥ १० उ० विनाड्यत्र—तस्स
य राहणो चेछणा पट्टमहादेवी । ताणं पुत्तो कोणिओ नाम राया क ३ । तस्स य चेछणाए देवीए पुत्तो
कोणिओ नाम राया ली ३ गो ३ ॥ ११ इव्वपुत्तो उ० विना ॥ १२ समूसियं चउ० मो० । सत्तसमू-
सियचउ० डे० सस० ॥

* मगधापुर राजशहमित्यर्थः । तथाहि सुत्तनिपाते—“पावं च भोगनगर वेसालि माराधं पुर ।” ५-१-३८.
अथ संखितपदवर्णना—“माराधं पुरं मगधपुर-राजगृहं ।” इति ॥

स्तति जहा चागरिओ अरहया । तओ तीसे परितोसविसप्पियहिययाए 'एवमेयं जहा भणिहि'—त्ति अहिलसिओ । आहूओ से गम्भो देवो वंभलगुओ । समुप्पन्नो य से दोहलो जिणसाहुपूयाए, सो य विभवओ सम्माणिओ ।

पुण्णदोहला य अतीतेसु नवसु मासेसु पयाया पुत्तं, सारयससि-दिणयराणुवत्तिणीहिं कंति-दित्तीहिं समालिगियं, सुधंतवरकणगकमलकैणियारसरसकेसरसवण्णं, अविसंनपुड्ववण्णं, 5 पसत्थलक्खणसणाहकरचरणतयणवयणं । कयजायकम्मस्त य से जंबुफललाभ-जंबुद्दीवा-धिवतिकयसन्नेज्झनिमित्तं कयं नाम 'जंबु'त्ति । धाइपरिक्खित्तो य सुहेण वड्डिओ । कलाओ य णेण अणंतरभवपरिचिताओ वंसिअनेत्ताओ गहियाओ । पत्तजोवणो य 'साणु-छोत्तो, पियंवओ, पुद्वाभात्ती, साहुजणसेवगो' ति जणेण परितोसवित्थिन्ननयणेण पसं-सिज्जमाणो, अलंकारभूओ भगहावित्तयस्त जहासुहमभिरमइ । 10

तन्नि य सनए भयवं सुहम्मो गणहरो गणपरिखुडो जिणो विव भवियजणमणप्पसा-वज्जणो रायगिहे नयरे गुणसिलए चेइए समोत्तरिओ । सोऊण य सुहम्मसामिणो आगमनं, परमहरिसिओ वरहिणो इव जलधरनिनादं, जंबुनामो पवहणाभिरुडो निज्जाओ । नाइदूरे पमुक्खाहणो परमसंविग्गो भयवंतं तिपयाहिणं काऊण सिरसा नमिऊण आसीणो ।

तओ गणहरो(रेण) जंबुनानस्त परिसाएय पँकहिओ—जीवे अजीवे य; आसवं, वंधं, 15 संवरं, तिज्जरं, मोक्खवं च अणेगपज्जवं । तं सोऊण भयवओ वयणवित्थरं जंबुनामो विरा-गमगगनस्तिओ, समुट्ठिओ परं तुट्ठिनुव्वहतो, वंदिऊण गुरुं विन्नवेइ—सामि ! तुव्वं अंतिए नया धम्मो सुओ, तं जाव अन्मापियरो आपुच्छामि ताव तुव्वं पायनूले अत्तणो हियमा-यरित्तं । भयवया भणियं—विच्चनेयं भवियाणं ।

तओ पणमिऊण पवहणनालुडो, आगयमग्गेण य पट्ठिओ, पत्तो य नयरदुवारं । तं च 20 जाणञ्जैयसंवाधं पासिऊण चित्तेइ—जाव पवेत्तं पडिवालेमि ताव कालाइम्मो हवेज्जा, तं सेयं मे अज्जेण नयरदुवारेण सिग्गं पविसिउं । एवं चित्तेऊण सारहा पभणिओ—सोन ! परावत्तेहि रहं, अज्जेण दुवारेण पविसित्तं । तओ सारहिणा चोइया तुरया, संभाविओ रहो जहासंदिट्ठं दुवारं । पत्तइ य जंबुनामो रज्जुणद्विद्वद्वाणि सिला-स्तवग्गि-नालवद्वाणि लंद-नाणाणि परवलपहणपनिमित्तं । ताणि य से पत्तमाणस्स चित्ता जाया—'एवाइ एवाइ' 25 पँडेज्ज ररोवरिं, तओ मे विसीलस्त नपत्त दुग्गइगमनं हवेज्जं नि संकमिज्ज नारहिं भणइ—सारहि ! पडिण्हट्ठं रहं पयट्ठेहि, गुणसिलयं चेइयं गमिस्तं गुरुत्तमीवे । 'तइ' नि तेण पडिवन्नं । गओ गुरुत्तमीवं, पयओ विन्नवेइ—'भयवं ! जावजीवं वंभयारो विहरित्तं' ति गिहीववओ रहनारहिऊण नगरमागतो, पत्तो य नियगभवणं ।

१ की५ परितोसविसप्पिय ८० ॥ २ विसप्पिय ८० ॥ ३ विज्जं पमं ८० । 'सिद्धुपवदपम' ८० । 'सिद्धुपवद' पमं ८० ॥ ४ परितो ८० ॥ ५ की ३ ८० विज्जं पमं—'विज्जं पमं' ८० ॥ 'विज्जं पमं' ८० ॥ ६ की ३ ८० विज्जं पमं—'विज्जं पमं' ८० ॥ ७ की ३ ८० विज्जं पमं—'विज्जं पमं' ८० ॥ ८ की ३ ८० विज्जं पमं—'विज्जं पमं' ८० ॥

जंबुस्स अम्मा-पिअरेहिं संवादो

उइन्नो, पसन्नमुहवण्णो अम्मापियरं कयप्पणामो भणइ—अम्मयाओ! मया ९
सुहम्मसामिणो समीवे जिणोवएसो सुओ । तं इच्छं, जत्थ जरा-मरण-रोग-सोगा नत्थि तं
पदं गंतुमणो पइइस्सं । विसज्जेह मं ।

- 5 तं च तस्स निच्छयवयणं सोऊण वाहसलिलपच्छाईज्जवयणाणि भणंति—सुहु ते सुओ
धम्मो, अम्ह पुण पुव्वपुरिसा अणेगे अरहंतसासणरया आसी, न य ‘पवइय’त्ति सुणामो ।
अम्हे वि वहुं कालं धम्मं सुणामो, न उण एसो निच्छओ समुप्पन्नपुव्वो । तुमे पुण को
विसेसो अज्जेव उवलद्धो जओ भणसि ‘पवयामि’त्ति ? । तओ भणइ जंबुनामो—अम्मा-
ताओ! को वि वहुणा वि कालेण कज्जविणिच्छयं वच्चइ, अवरस्स थेवेणावि कालेण
10 विसेसपरिण्णा भवति । पेच्छ, सुणह, साहुसमीवे जहा मया अज्ज अपुव्वमवधारियं—
विसेसपरिण्णाए इव्वभुत्तकहाणयं

- एगम्मि किर नयरे का वि गणिया रूववती गुणवती परिवसइ । तीसे य समीरे
महाधणा राया-ऽमच्च-इव्वभुत्ता उवगया परिभुत्तविभवा वचंति । सा य ते गमणनिच्छए
पभणइ—जइ अहं परिचत्ता, निग्गुणओ ता किंचि सुमरणहेउं धेप्पउ । एवं भणिजा य ते
15 हार-ऽद्धार-कडग-केऊराणि तीय परिभुत्ताणि गहाय वचंति । कयाइं च एगो इव्वभुत्तो
गमणकाले तहेव भणितो । सो य पुण रयणपरिक्खाकुसलो । तेण य तीसे कणयमयं
पायपीढं पंचरयणमंडियं महामोहं दिट्ठं । तेण भणिया—सुंदरि! जइ मया अवस्स धेत्तं
तो इमं पायपीढं तव पादसंसग्गिसुभगं, एएण मे कुणह पसायं । सा भणति—किं एएणं
ते अप्पमोह्णेणं?, अन्नं किंचि गिण्हसु त्ति । सो विदियसारो, तीए वि दिन्नं, तं गहेऊणं
20 तओ सविसए रयणविणिओगं काऊण दीहकालं सुहभागी जाओ । एस दिट्ठंतो ।

- अयमुपसंहारो—जहा सा गणिया, तहा धम्मसुई । जहा ते रायसुयाई, तहा सुर-मणुयसु-
हभोगिणो पाणिणो । जहा आभरणाणि, तहा देसविरतिसहियाणि तवोवहाणाणि । जहा
सो इव्वभुत्तो, तहा मोक्खकंखी पुरिसो । जहा परिच्छाकोसलं, तहा सम्मन्नाणं । जहा
रयणपायपीढं, तहा सम्मइंसणं । जहा रयणाणि, तहा महवयाणि । जहा रयणविणिओगो,
25 तहा निघाणसुहलाभो त्ति ॥

एवं अवधारेऊणं कुणह मे विसगं त्ति ॥

तओ भणंति—जाय! जया पुणो एहिति सुधम्मसामी विहरंतौ तथा पवइस्ससि ।
तओ भणइ, सुणह—

दुल्लहाए धम्मपत्तीए भित्ताणं कहा

- 30 इओ अईए काले किर केइ वयंसया उज्जाणं निग्गया । तेहि य णाइदूरे तित्थयरो

१ जणंतो एी ३ ॥ २ °द्वयव° कस० मोस० ॥ ३ °यं न व° उ० ॥ ४ डे० विनाऽन्यत्र—जहा पायपीढं
८० । जहा रयणपीढं छी० य० क ३ गो ३ ॥

सुओ समोत्तरिओ । तओ कोऊह्वेण पट्टिया, पत्तंति य विम्हियमणसा सीहचक्कए गगणतलमणुलिहंते, धम्मचक्रं च तरुणरविमंडलनिभं, छत्ताइच्छत्तभूसिअं च णभोभागं, चामराउ य हंसधवलाउ आगाससंचारिणीउ, चेइयपाद्वं च कप्परुक्खं पिव नयग-मणहरं । अङ्गया य देवा-सुर-मणुयसोहिअं समोत्तरणं, पत्तंति य भयवंतं देवविणिम्मिए सिहा-सणे सुहणिसन्नं । तओ वंदिऊण परमविम्हिया परिसामज्जे उवविट्ठा । सुणंति य भयवओ 5 वयणं हियय-सुइहरं धम्मकहाँसंसिअं । तं च सोऊण परितोसवियसियाणणा वंदिऊण गिहं पट्टिया । तेसि च अंतरा कहा समुट्टिया ।

तत्येक्को भणइ—वयंस ! अहो !!! अन्हेहि मणुस्तजन्मस्स फलं सयलं निहियं जं णे सौयसओ तित्थयरो दिट्ठो, सबभावविभावनं च परमकंतं सुयं भासियं, 'ण एत्तो ईअरियं दट्ठवं सोयवं च जत्थिंति मे मैयी । जो य संसारो तत्स य मुक्त्वोवाओ आमलगो विव 10 करतले दंसिओ भयवया सो तहाभूओ, न एत्थ वियारो । तं दुक्खं एरिसी संपत्ती न होहिइ, तो पवयानो अविलंबियं तित्थयरपायमूले ति ।

अवरेण भणियं—सज्जेयं जं तुमं भणसि, तं सुओ^१ ताव णे धम्मो, जओ पुणो एतं अन्नं वा तित्थयरं दच्छामो तथा पवइत्तामो ।

इयरेण भणियं—अन्हेहि कह वि (ग्रन्थाग्रम्-१००) तित्थयरो दिट्ठो, निरावरणो, 15 विगतिविग्घो, दुग्गएहि व रयणरात्ती, तं कुणह ववसायं ।

इयरेण भणियं—जओ तुमे सँदेहो तित्थयरदंसणं पडुच्च, तं नियत्तामो, सबणू अरिहा छिंदिहिइ संसयं ।

ते^२ गया, तित्थयरं वंदिऊण पुच्छंति—भयवं ! अतीए काले तित्थयरा आत्ती, अणागया वा भवित्तंति धम्मदेसगा ? । भयवया भणियं—भरहेरवएसु ओसप्पिणि-उत्सप्पिणीणं दसमे 20 दसमे फालभागे चउवीसं तित्थयरा समुपपज्जंति । विदेहेसु पुण जहन्नपए चत्तारि चत्तारि जुगवं भवंति, उओसपए वत्तीसं । तं एवं ताव तित्थयरदंसणं दुइभं, दंसणाउ वि दुइभं वयणं, तं पि सोऊण वन्मगरययाए कोइ न सहइ, जो य वन्मविमुट्ठीय सहइजा नो संजमियवे नित्छाओ भवेजा । जो वा सयक्खुओ उट्ठि सूरिए नूढयाए निमीलियलोदणो छिच्छति तत्त निरत्थओ आइओदयो, एवं जो अरहंतवयणं सोउं न इच्छइ, सुयं वा न सहइ, 25 सहंतो या सफलं न करइ तत्त मोहमरहंतदंसणं । तो एवं भयवया समुत्तट्ठा ते तत्येव समोत्तरणे पवइजा, तो^३ संसारंतकरा संवुत्ता ॥

१ 'पु' बले गगं ही इ ॥ २ 'वि'सिपि सुणंति ही इ ॥ ३ 'शान्ति'सिं ०० नीं ॥ ४ 'गरी'सं हीं ०० ॥ ५ 'साम्म'ओ वन्मं नीं ०० ॥ ६ 'हरि'सं वन्मं नीं ०० ॥ ७ 'सू' वन्मं नीं ०० ॥ ८ 'नी' ०० ॥ ९ 'ही' हो ही इ नीं ०० ॥ १० 'ते' ति नीं इ नीं ॥ ११ 'ते' ति ०० ॥ १२ 'ओ' मदेण धम्मो ०० सं ०० ॥ १३ 'ते' सिपि ही इ नीं इ ०० ॥ १४ 'ही'सु तं इ ०० ॥ १५ 'हरि'सि ही इ ०० ॥ १६ 'ते' सं ०० ॥ १७ 'ते' सं ०० ॥ १८ 'ते' सं ०० ॥ १९ 'ते' सं ०० ॥ २० 'ते' सं ०० ॥ २१ 'ते' सं ०० ॥ २२ 'ते' सं ०० ॥ २३ 'ते' सं ०० ॥ २४ 'ते' सं ०० ॥ २५ 'ते' सं ०० ॥ २६ 'ते' सं ०० ॥ २७ 'ते' सं ०० ॥ २८ 'ते' सं ०० ॥ २९ 'ते' सं ०० ॥ ३० 'ते' सं ०० ॥ ३१ 'ते' सं ०० ॥ ३२ 'ते' सं ०० ॥ ३३ 'ते' सं ०० ॥ ३४ 'ते' सं ०० ॥ ३५ 'ते' सं ०० ॥ ३६ 'ते' सं ०० ॥ ३७ 'ते' सं ०० ॥ ३८ 'ते' सं ०० ॥ ३९ 'ते' सं ०० ॥ ४० 'ते' सं ०० ॥ ४१ 'ते' सं ०० ॥ ४२ 'ते' सं ०० ॥ ४३ 'ते' सं ०० ॥ ४४ 'ते' सं ०० ॥ ४५ 'ते' सं ०० ॥ ४६ 'ते' सं ०० ॥ ४७ 'ते' सं ०० ॥ ४८ 'ते' सं ०० ॥ ४९ 'ते' सं ०० ॥ ५० 'ते' सं ०० ॥ ५१ 'ते' सं ०० ॥ ५२ 'ते' सं ०० ॥ ५३ 'ते' सं ०० ॥ ५४ 'ते' सं ०० ॥ ५५ 'ते' सं ०० ॥ ५६ 'ते' सं ०० ॥ ५७ 'ते' सं ०० ॥ ५८ 'ते' सं ०० ॥ ५९ 'ते' सं ०० ॥ ६० 'ते' सं ०० ॥ ६१ 'ते' सं ०० ॥ ६२ 'ते' सं ०० ॥ ६३ 'ते' सं ०० ॥ ६४ 'ते' सं ०० ॥ ६५ 'ते' सं ०० ॥ ६६ 'ते' सं ०० ॥ ६७ 'ते' सं ०० ॥ ६८ 'ते' सं ०० ॥ ६९ 'ते' सं ०० ॥ ७० 'ते' सं ०० ॥ ७१ 'ते' सं ०० ॥ ७२ 'ते' सं ०० ॥ ७३ 'ते' सं ०० ॥ ७४ 'ते' सं ०० ॥ ७५ 'ते' सं ०० ॥ ७६ 'ते' सं ०० ॥ ७७ 'ते' सं ०० ॥ ७८ 'ते' सं ०० ॥ ७९ 'ते' सं ०० ॥ ८० 'ते' सं ०० ॥ ८१ 'ते' सं ०० ॥ ८२ 'ते' सं ०० ॥ ८३ 'ते' सं ०० ॥ ८४ 'ते' सं ०० ॥ ८५ 'ते' सं ०० ॥ ८६ 'ते' सं ०० ॥ ८७ 'ते' सं ०० ॥ ८८ 'ते' सं ०० ॥ ८९ 'ते' सं ०० ॥ ९० 'ते' सं ०० ॥ ९१ 'ते' सं ०० ॥ ९२ 'ते' सं ०० ॥ ९३ 'ते' सं ०० ॥ ९४ 'ते' सं ०० ॥ ९५ 'ते' सं ०० ॥ ९६ 'ते' सं ०० ॥ ९७ 'ते' सं ०० ॥ ९८ 'ते' सं ०० ॥ ९९ 'ते' सं ०० ॥ १०० 'ते' सं ०० ॥

परिणयवचा धन्ममोयरतो न गेरहिया । तओ भणियं जंबुनामेणं—पभव ! जं पसेसति
 विसयसुहं तत्थ सुणसु दिट्ठंतं—
विसयसुहोवमाण महुविंदुदिट्ठंतं

कोइ पुरिसो बहुदेस-पट्टणवियारी अडविं सत्येणं समं पविट्ठो । चोरेहि य सत्तो
 ५ अट्ठमाहतो । सो पुरिसो सत्यपरिभट्ठो मूढदिसो परिन्भमतो दाणदुट्ठिणमुहेण वणगणोभि-
 भूओ । तेण पलायमाणेण पुराणकूवो तेंण-दन्भपरिच्छन्नो दिट्ठो । तस्स तडे महंतो वड-
 पायवो, तस्स पारोहो कूवमणुपविट्ठो । सो पुरिसो भयाभिभूओ पारोहमवलंविज्जण ठिओ
 कूवमज्जे, आलोएइ य अहो—तत्थ अयगरो महाकाओ विदारियमुहो गसिउकामो
 तं पुरिसमवल्लोएइ । तिरियं पुण चउदिसिं सप्पा भीसणा डसिउकामा चिट्ठंति । परोह-
 १० मुवरिं किण्ह-मुक्किला दो मूसया छिंदंति । हत्थी हत्थेण केसग्गे परामुसति । तम्म
 पायवे महापरिणाहं महुं ठियं । गयसंचालिए य पायवे वातविधूया महुविंदू तस्स पुरिसस-
 केइ मुहमाविसंति, ते य आसाएइ । महुयरा य डसिउकामा परिवयंति समंतओ ॥

तस्स एवंगयस्स जं मुहं मज्जसि तं भणाहि ॥

गितेज्जण पभवो भणइ—जंबुनाम ! जे महुविंदू अदिलसइ तत्तियं तस्स सुहं तत्थेमि,
 १५ मेमं दुक्खं ति ।

जंबुनामेण भणिअं—एवमेयं । उवसंहारो पुण दिट्ठंतस्स—

जटा सो पुरिमो, तहा संमारी जीवो । जहा सा अडवी, तहा जम्म-जरा-रोग-
 मरणउट्ठया मंगाराट्ठी । जहा वणहत्थी, तहा मच्चू । जहा कूवो, तहा देवभवो मणुस्समो
 य । जहा अयगरो, तहा नरौ-तिरिअग्गओ । जहा सप्पा, तहा कोव-माण-माया-ओमा
 २० चत्तादि कमाया दोमाग्गमर्णनायगा । जहा परोहो, तहा जीवियकालो । जहा मूमागा,
 तहा दाळ-मुक्किया पक्कया राटं-दियदमणेहिं परिक्खिवंति जीविअं । जहा दुसो, तहा
 वन्मपयगोअ अत्राणं अविगति मिच्छंतं च । जहा महुं, तहा सद्-फरिस-रस-रुन-नाथ
 ईदियथा । जहा महुयग, तहा आगंतुगा मरीदग्गया य वाही ॥

तत्थेयं भयमंकटे वट्टमागम्म कओ मुहं ? महुविंदुरग्गमायओ केवलं सुहकप्पणा ॥
 २५ जट पुण पभव ! कौट गिट्ठिमं पमयंतो गगणचारी भणेज्जा—एहि सोम ! गिण्ह मे हत्थे,
 तटे निव्वागंदिम । पभव ! सो दण्हेज्जा ? । पभवो भणति—कहं न इच्छित्तिट्ठि
 क्क-तग्गट्ठो भेट्ठज्जे ? । जंबुनामो भणउ—कयाउ सो मूट्टयाए मयुगाही पमणेज्जा—हो
 तट मे निदि महुम्म, दो मे निव्वागंदिम नि । कओ पुण तम्म तित्ती ? परिच्छिन्नामो
 अन्म-उट्ठिदिम अयगग्गमुं । पभव ! अहं उवल्लदमच्चाओ न भविस्मं पमादी ॥

१. जट २. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

तओ पमणइ पभवो—एवमेयं । को पुण तुम्भं निवेओ ? केण वा दुक्खेण वाहियत्थ ? जओ अकंठे बंधुवग्गं परिच्चयह । जंजुनामो भणइ—पभव ! गम्भवासदुक्खं वियाणं(ण)तो कुसलस्स किं बहुणा निवेयकारणेण ? । एत्थ दिट्ठंतं सुविहिया वण्णयंति—

गम्भवासदुक्खे ललियंगयणायं

वसंतपुरे नयरे सयाउहो राया । तस्स ललिया देवी । सा किरं कयाइ ओलोय-5
णगट्ठिया किंचि पुरिसं ह्वस्सि पस्समाणी चिट्ठइ । चेडी य से 'अग्भासवत्तिणि' ति तहा-
गइं दट्ठूणं चित्तेइ—किं मन्ने देवी पस्समाणी चित्तकम्मजुवई विव निच्चलच्छी ठिया ? । तीर्थं वि अवलोईओ, दिट्ठो य णाए सो पुरिसो चक्खुरमणो । चित्तिं च णाए—असंसयं
एयन्मि पुरिसे (ग्रंथाग्रं—२००) निवेसिया णाए दिट्ठी । विण्णत्ता य णाए देवी—तुम्भं दिट्ठीए
सविन्हओ(यं) मया विन्नायं, जं आचरेण पुरिसं एयं पस्सह । कस्स व नाम चंदे दिट्ठी 10
न रमेज्जा ? । देवीए भणियं—साधु सधं, को पुण एस हवेज्ज धरणितलपुण्णचंदो देवो
विज्जाहरो व ? ति । सा भणइ—विसज्जेह मं, जाव णं जाणामि ।

विसज्जिया, गहियत्था निचत्ता साहइ—इहेव नयरे समुद्दपियस्स सत्यवाहस्स पुत्तो
ललियंगओ नाम कलाविहंणू गुणवं च । तओ सा ललिया देवी तं वयणं सोऊण भणइ—
हले ! मंदभागयाए मे चक्खुपहे पडिओ, जओ अनिच्चयं मे हिययं, एत्थ मे चक्खु अवरज्जति । 15
चेडीए भणिया—देवी ! मा विसायं वच्चह, अहं तुम्भं पियनिमित्तं केणय अविन्नायं आणेमि ।
धीए भणिया—करेहि जत्तं इमस्स सरीरस्स रक्खणनिमित्तं । 'एवं' ति बोत्तूण सा गया लेहं
देविसंदिट्ठं गहेऊण ललियंगयसमीवं । निवेदिओ अ णाए देवीए दंसणुग्भवो चित्तविगारो
तओ सो तं वयणं सोऊण लेहगहियत्थो य चेडि भणइ—सुयणु ! अईव मे पसाओ, चंदलेहं
पुण को धरणिंतलं गओ छिवेज्जा, अणिदिओ वा सवं (सयं) पासेज्जा । ताए भणितो—'अस- 20
हायस्स हत्यगतो वि अत्थो नसैज्ज, सुसहायस्स पुण न किंचि दुट्ठहं, अन्ह एस भारो' ति
बोत्तूण पडिनियत्ता देवीए सधं कहेइ ।

ततो अभिगमणोवायं चित्तिऊण कोमुइयवारे 'देवी सरय' ति तीसे विगोयहेउं लेप्प-
गपरंपरववदेसेणं पवेसितो देवीए वासधरं चेडीए । तत्पइसंकिओ सह देवीए परिवसइ
विस्संतोवभोगवक्खित्तो । इओ य अंतैउरमहत्तरएहि रायविदियं च कयं । विसोहेउं 25
पयत्ता । आगमितं च चेडीए निउणाए । तओऽन्नायं दोहि वि जणीहि अप्परक्खणनिमित्तं
वीसत्थो अमेज्जकूवे हुंहा(रो) मज्जे पविट्ठो(?) ।

१ तुम्भं ही ३ । तुत्तं गो ३ ॥ २ ण वादाहिं क ३ उ० ॥ ३ किरि ही ३ ॥ ४ वत्तमि उ० विना ॥
५ ण विचित्ते क ३ ॥ ६ तीए वि क ३ । तीइ वि उ० ॥ ७ इयं उ० ॥ ८ णविसा य टे० । णविया
य उ० ॥ ९ वियणू उ० विना ॥ १० णिगओ ही ३ गो ३ ॥ ११ अणंदिओ वन्० नोमं० विना ॥
१२ वासुओ पा० ही ३ ॥ १३ नासेज्जा ही ३ क ३ । विणसेज्जा उ० ॥ १४ टीय उ० ॥ १५ सदीव
क ३ उ० ॥ १६ ही० य० विनाज्जव—सुरामहामक्खे प० टे० । सुरामज्जव गो ३ ॥
६० ति० २

तं च परमासुहं दहूण निंदंतो नियगविण्णाणं परमदुक्खिओ चित्तेइ—जइ इत्तो मे निगो
होज्जा तो अळं मे एरिसपज्जवसाणेहिं भोगेहिं ति । ताओ य से अणुकंपणद्धा मुत्तसेसम्मा
पसिंवति । तं च छुहावसेण परिचयवसेण य तब्भाविओ अहिलसति । पाउसकाळे मे
होदएण पुण्णो कूवो । निद्धमणोदयखायसंवद्धो उग्गाडिओ पुरिसेहिं । सलिलवेगेण निच्छु
5 भ्रमाणो निग्गओ खाइतीरे । वाएण समाहओ मुच्छिओ, दिट्ठो य नियगघाईए, पक्क-
लिऊण संचारिओ य सघरं पवेसिओ । पडियरिओ कमेण जहापोराणसरीरो जावो ॥

एवस्स विट्ठंतस्स उवसंहारो—जहा सो ललियंगतो, तहा जीवो । जहा देवीदरिस-
संवंवकालो, तहा मणुस्सजम्मं । जहा सा चेडी, तहा इच्छा । जहा वासवरे पवेसो, तहा
विसयसंपत्ती । जहा रायपुरिसा, तहा रोग-सोग-भय-सी-उण्हपरितावा । जहा कूवो, तहा
10 गम्भवासो । जहा भुत्तसेसाहारपरिक्खेवो, तहा जणणिपरिणामियउन्न-पाणा परिसवादाणं ।
जहा निग्गसो, तहा पसवसमतो । जहा धाई, तहा देहोपगहकारी कम्मविवागसंपत्ती ॥

पभव ! जइ तस्स देवी रुवविन्धिया पुणो पट्टवेज्जा तो पविसेज्जा ? । पभवो भणइ—
कएं पतिसिहइ तहाणुभूयदुक्खो ? । जंतुनामेण भणियं—अवि सो अन्नाणयाते विसयसं-
भोगगरययाए य पुणो पविसेज्जा, जहा अन्नाणिणो सत्ता विसयपडिबद्धा गम्भवासं । अ
15 पुण गदियवंग-मोक्खसब्भाओ पुणो राग-दोसवत्तिणिं न पवज्जिस्सं ॥

तओ पभवो भणइ—गोम ! सुणह, जहा तुम्मेहिं कहियं तहा तं । एगं पुण विन्नवेमि-
ओमाग्मापुत्तिगा भत्तुणा भजातो पालणिया लालणिया य । तं कयवि संवच्छराणि एवारि
गमं वइदिं सुमणुद्विऊण तओ सोभिहइ पवयंतौ । जंतुनामेण भणिओ—पभव ! न एम
निगो गमारं—जा इह भवे भजा माया वा सा भवंतरे वि, किं पुण माया भगिणी अज्जा
20 दुट्ठिआ वा इवेजा । एगं मेमविवज्जामो—भत्ता वि पुत्तो, पिया वि भाया परो वा, तहा
इति मी) पुरिसो नएंगमो य कम्मवसमो जीवो । जा पुण माया भगिणी दुहिया वा जम्म-
ने उण्हइ सा कएं भजायाएण लालणीया भवइ ? । [पभवो भणइ—] भवंतराओ
नो वे दुट्ठिओ, वनामाणं पटुण भणइ—पुत्तो वि, पिया वि जओ । भणइ जंतुनामो—
पटुण पटुणम्म दोमा, जेण अरुल्ले कज्जतुद्धीअ पवत्तज्जणो, अथवा भोगलोउंआ
25 पटुण पटुणम्म दोमा, जेण अरुल्ले पवत्तज्जणो, अथवा भोगलोउंआ
इति मी) जइं वुत्ताहि—

पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं

पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं
पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं
पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं

पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं
पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं
पुत्तमद्विं वि संवंपविचित्तयाए कुवेरदत्त—कुवेरदत्ताकहाणयं

एवमुबलद्वत्थाय जणणीए भणिया—पुत्ति! पत्तवणकालसमए मा णे सरीरपीडा भवेज्जा,
गालणेवायं गवेसामि, तओ निरमया भविस्सत्ति, परिभोगवाघाओ य न होहि,ति,
गणियाण य किं पुत्तभंढेहिं? । तीए न इच्छियं, भणइ—जायपरिच्चायं करिस्सं । तहाणु-
मए ये समए पसूया दारणं दारिणं च । जणणीए भणिया—उज्झिज्जंतु । तीए भणियं—
दत्तरायं ताव पूरिज्ज । तओ अ णाए दुवे मुद्दाओ कारियाओ नामंकियाओ—‘कुवेर-5
दत्तो’ ‘कुवेरदत्ता’ य ।

अतीते दत्तराइए डहरिकासु नावासु सुवण्णरचणपूरिआसु छोहूण जउणान्हं पवाहि-
याणि । उउभंताणि य भवियव्वयाए सोरियनयरे पञ्चूसे दोहिं इच्चमदारएहिं दिट्ठाणि ।
धरियाउ नावाउ । गहिओ एणेण दारणो, इक्केण दारिया । ‘सघणाइ’ ति तुट्ठेहिं सयाणि
गिहाणि नीयाणि त्ति । क्रमेण परिवट्ठियाणि पत्तजोव्वणाणि । ‘जुत्त संवंधो’ त्ति कुवेरदत्ता 10
कुवेरदत्तस्स दिन्ना । कल्लाणदिवसेसु य वट्टमाणेसु वहुसहीहिं वरेण सह जूयं पयोजितं ।
नानमुद्दा य कुवेरदत्तहत्थाओ गहेऊण कुवेरदत्ताए हत्थे दिन्ना । तीसे पेच्छमाणीए
सरित्थडणनानतो चिंता जाया—‘केण कारणेण मन्ने नानमुद्दाकारसमया इमात्तिं
मुद्दाणं?, ण य मे कुवेरदत्ते भत्तारचित्तं, न य अन्हं कोइ पुव्वजो एयनानो सुणिज्जइ,
तं भवियव्वं एत्थ रहस्तेणं’ ति चित्तेऊण वरस्स हत्थे दो वि मुद्दाउ ठावियाओ । तस्स 15
वि पत्तमाणस्स तहेव चिता समुप्पन्ना । सो बहूए मुद्दं अप्पेऊण माउसमीवं गतो । सा
य णेण सवहसाविया पुच्छिया । तीए जहासुंवं कहियं । तेण भणिया—अम्मो! अजुत्तं ते
(भे) जाणमाणेहिं कयं ति । सा भणइ—‘मोहिया मो. तं होउ पुत्त! वधूहत्थगहणमे-
त्तदूसिआ, न एत्थ पावगं । अहं विसज्जेहानि दारिणं सगिहं । तव पुण दिसाजत्तातो
पडिनियत्तस्स विसिट्ठं संवंधं करिस्सं । एवं बोत्तूण कुवेरदत्ता सगिहं पेत्तिया । तीई 20
वि जणणी तहेव पुच्छिया । तीए जरावत्तं कहियं ।

सा तेण निव्वेएण सन्नागी पव्वइया. पवत्तिणीए सह विहरइ । मुद्दा य णाए सारक्खिया
पवत्तिगिवयणेण । विमुज्झमाणचरित्ताए ओहिनाणं समुप्पन्नं । आभोइओ अ णाए कुवे-
रदत्तो कुवेरसेणाए गिहे वत्तनाओ । ‘अहो! अन्नाणदोसु’ त्ति चित्तेऊण वेत्ति संवोहण-
निमित्तं अज्जाहिं रुमं विहरमाणी महुरं गया. कुवेरसेणाए गिहे वेत्ति मग्गिऊण टिन्ना 25
तीए वंदिऊण भणिया—अज्जाओ! अहं नान गणिया कुलवट्ठिद्विया, अत्तंविआउ वन-
हितिं । तीसे य दारणो दालो, सा तं अभिक्खं साहुणीसमीवे निक्खियवइ । तओ वेत्ति
खणं जाणिऊण अज्जा पडिनेहनिमित्तं दारणं परियंदेइ—

१ ‘स्मिन्नि’ २१ ॥ २ य पत्तवणकालसमए ३० ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

बाल्य! भाया सि मे, देवमे मि मे, पुत्तो मि मे, मन्त्रिपुनो [मि मे,] मन्त्रि-
जओ सि [मे,] पित्तजो सि [मे,] जम्म आसि पुनो सो मि मे भाया, भत्ता,
पिया, पियामहो, मगुरो, पुत्तो मि; जीसे गम्भजो मि सा मि मे माया, मागू, सविती,
भाउजाया, पियामही, वधू ।

- 5 तं च तदाविहं परियं दणं गोऊण कुवेरदत्तो तं रिऊण पुच्छ—अजे! कहं इमं
च कस्स विरुद्धं संचल्लं कित्ताणं? उदाहु दाग्गमणिगणत्तं अनुत्तमाणं भणियं? । एवं पुच्छिणं
अज्जा भणइ—सावग! सच्चं एयं । तओ अणाण ओहिणा विद्धं तेभिं दोणहं वि जणाणं
सपच्चं कहियं, गुदा य दंसिया । कुवेरदत्तो य तं सोऊण जागतिासवेगो ‘अहो! अन्ना-
णेण अपदं कारिओ’ ति विभयं दाग्गम दाऊणं, अज्जाण कयनमोकारो ‘तुम्हेहिं मे कओ
10 पडिवोहो, करिस्सं अत्तणो पत्तं’ ति तुरियं निग्गओ, माहुमभीवे गहियल्लिगा-ऽऽगारो,
अपरिवडियवेरगो, तवोवहाणेहिं विगिट्टेहिं गविअदेहो गओ देवलोयं । कुवेरसेणा मि
गहियगिहिवासजोगनियमा साणुफोसा ठिया । अज्जा वि पवत्तिणीसमीवं गया ॥
पभव! तेसिं एव पच्चं सोऊण विसयरागो होजा? । पभवो भणइ—कहं भविस्सइ? ।
जंबुनामो भणति—अवि तेभिं ‘मूढया’ एको तू उदाणीं ‘परिहारो’ ति पमत्तया होजा,
15 न य मम गुरुसयासे सपच्चये विमयदोसे सोऊण भोगाभिलासो हवेजा ॥

१ सत्त० विना सर्वेष्वारंभं पठ.—‘पुत्तो ति, भत्ताजओ सि, जम्म आसि पुत्तो सो मि मे माया
भत्ता पिया पुत्तो मि; जीसे गम्भजो सि सा मि मे माया सासू भणिणी भाउजाया इति ॥ २ ‘द्विक्रितं’
ली ३ गो ३ क ३ ॥ ३ ‘चित्ठया अ’ उ० ॥ ४ एवं सपच्चं सोऊण पुनो वि’ उ० ॥ ५ गो ३ विनाऽन्य—
एकोऽस्य इ’ कस० मोसं० । एको च इ’ दे० । एको तस्य इ’ उ० ॥

* एतदर्थविकासका इमे हेमचन्द्रीयपरिशिष्टपर्वद्वितीयसर्गगतः श्लोका —

बुध्यते यो यथा जन्तुर्लं तथा बोधयेदिति । आर्या तद्व्यतिथो धार्यं तं बालमुदलापयत् ॥ २९३ ॥
आताऽसि तनुजन्माऽसि वरस्यावरजोऽसि च । आतुव्योऽसि पितृव्योऽसि पुत्रपुत्रोऽसि चार्भक ! ॥ २९४ ॥
यश्च ते बालक ! पिता स मे भवति सोदरः । पिता पितामहो भर्ता तनयः श्वशुरोऽपि च ॥ २९५ ॥
या च बालक ! ते माता सा मे माता पितामही । आतुजाया वधूः श्वशूः सपत्नी च भवत्यहो ! ॥ २९६ ॥
कुवेरदत्तः तच्छ्रुत्वा जगादाऽऽयं किमीदृशम् । परस्परविरुद्धार्थं भापसे ? विस्मितोऽस्त्यहम् ॥ २९७ ॥
आर्योऽचे मम बालोऽयं आतैका जननी यतः । वदामि तनुजन्मानममुं मत्पतिस्मरति ॥ २९८ ॥
मर्द्दुः सोदर इति देवरोऽपि भवत्यसौ । आतुस्तनय इति च आतुव्य कीर्तयाम्यमुम् ॥ २९९ ॥
पितृव्यश्चैव भवति आता मातृपतेरिति । पुत्रः सपत्नीपुत्रस्येत्यसौ पौत्रो मयोदितः ॥ ३०० ॥
योऽस्य वत्सा स मे आता माता श्लोका यदावयोः । अस्य तातश्च मे तातो भर्ता मातुरभूदिति ॥ ३०१ ॥
पितृव्यस्य पितेत्येनमुद्रोपासि पितामहम् । परिणीताऽहममुना ह्यस्मीति पतिरेव मे ॥ ३०२ ॥
ममैव तनुजन्मा च सपत्नीकुक्षिभूरिति । देवरस्य पितेत्येव भवति श्वशुरोऽपि हि ॥ ३०३ ॥
याऽस्याऽभ्या सा ममाऽप्यभ्या तथा जाताऽस्त्यहं यतः । पितृव्यकस्य मातेति मम साऽपि पितामही ॥ ३०४ ॥
आतुजायाऽपि भवति मद्भातुर्गृहिणीत्यसौ । सपत्नीतनयस्यैषा गृहिणीति वधूरपि ॥ ३०५ ॥
माता पातुर्मेदीयस्येत्यसौ श्वशूरसंशयम् । भर्तुर्भार्या द्वितीयेयसिति जाता सपत्न्यपि ॥ ३०६ ॥
† पौत्रोऽसीत्यर्थः ॥

पुणो पभवो भणइ—देव ! सातिसएहिं ते वज्जेरं —
होज्जा ? तह्वा वि 'जुत्तं' ति भणामि—अत्थो महेत्तं जेत्तं —
अत्थि, तस्स परिभोगनिमित्तं संवच्छरं अच्छिन्नं ।
होज्जं ति, पच्छा जुत्तं पवइउं । जंघुतामो भणइ—
पंडिया पसंसंति, न कामहेउं । एत्थ सुणहं —

अत्थविणिओगविरूवयाए गोवदारगोदंतं

अंगाजणवए गोवा पभूयगोमहिंसा परिवसंति ।
रुवत्तिणी पढमपत्तूया दारगं छट्ठाविचां हिया ।
वमणविरेयणादीहिं परिकम्मेहिं परिचरिया उवयारं —
से दारओ षयवट्ठिओ जोवणत्थो जातो, घयत्तं —
घयं । पत्तइ य तरुणपुरिसे गणिचाधरे सच्छंदं —
किं जइ एवं न इच्छियजुवइसहिओ विहरामि ?
धेव रुइया । तेण इच्छियं सुकं दिन्नं ।

सो संझाकाले ण्हायसमालद्धो पत्थिओ
३००) कंपियाए सवच्छं गावीरुवं काऊण पुरजो से
विलितो' ति वच्छमुवरि फुसिउमारद्धो । तेण वच्छे—
एस को वि पुरित्तो अमेज्जलित्तं मे (से) पायं उवरे
मन्नू भवउ, एस मंदभागो जणणीए समीवं अट्ठिं
गोवदारगस्त' ति अदरिसणं गया । तेण चित्तिं—
किं मन्ने सा गणिचा होज्ज ? ति नियचामि ।
आगिहं । तीए निर्मत्तण-भोयण-गीय-वाइय-तवणेहिं
कज्जनिच्छयपरो भणइ—चिट्ठउ ताव सव्वं, कहेहिं ।
मित्तमागतो सि धणं दाऊणं ममं महिलगुणविचरं
तुज्ज उप्पत्तीए पओयणं, तं अगूहमाणी कहेहिं ।
से को वि दोसो हवेज्जा ? । ततो तीए सव्वं कहेहिं—

पभव ! देवयापडिओहो जइ न होतो तो केत्तिं
दारगस्त ? । पभवो भणइ—अत्थि मे एत्थ किं
[जंघुतामो भणइ—पभव !] एवं नायपरं
भणइ—अभावो एस । जंघुणानेण भणिओ—
“सवत्थ नागं परित्ताणं” ॥

पुणो कयंजली विन्नवेइ पभवो—सामी ! लोगधम्मो वि ताव पमाणं कीरउ, पिउणो उवयारो कओ होइ, तेसिं पुत्तपच्चयं तित्तिं वण्णंति वियक्खणा—“निरिणो य पुरिसो सग्गगामी होइ” । ततो जंजुनामो भणइ—न एस परमत्थो, पुत्तो पिउणो भवंतरा-
 यस्स अविजाणओ उवयारवुद्धीए अवगारं करिज्जा । न य पुत्तपच्चया तित्ती पिउणो,
 5 “सयंकयकम्मफलभागिणो जीवा” । जं पुत्तो देइ पियरं उद्दिसिऊण सा भत्ती । जह
 जम्मणं परायत्तं, तथा आहारो वि सकम्मनिविट्ठो (ट्ठो) । जेय खीणवंसा ते निराधारा अतिता
 सव्वमणागयकालं कहां वट्ठिहंति ? । पुत्तसंदिट्ठं वा भत्तपाणं अच्चेयणं कहां पिउसमीवमेहिंति ? ,
 तमुद्दिस्स वा जं कयं पुण्णं ? । जो पिता पितामहो वा कम्मजोगेण कुंथु पिपीलिया वा तणु-
 सरीरो जातो होज्जा, तम्मि य पदेसे जइ पुत्तो उदगं तन्निमित्तं तस्स देज्जा, तस्स कं
 10 पत्तसि उवगारं अवगारं वा ? । अहवा सुणाहि—

लोगधम्मासंगययाए महेसरदत्तक्खाणयं

तामलिच्चीनयरीते महेसरदत्तो सत्थवाहो । तस्स पिया समुद्दनामो वित्तसंचय-सा-
 रक्खण-परिवुद्धिलोभाभिभूओ मओ मायावहुलो महिसो जाओ तम्मि चेव विसए । माया
 वि से उवहि-नियडिकुसलं बहुला नाम चोक्खवाइणी पइसोकेण मैया सुणिया जाया
 15 तम्मि चेव नयरे । महेसरदत्तस्स भारिया गंगिला गुरुजणविरहिए घरे सच्छंदा इच्छिण
 पुरिसेण सह कयसंकेया पओसे तं उदक्खमाणी चिट्ठइ । सो य तं पएसं सौउहो उवगतो
 महेसरदत्तस्स चक्खुभागे पडिओ । तेण पुरिसेण अत्तसंरक्खणनिमित्तं महेसरदत्तो
 तक्किओ विवाडेउं । तेण लहुहत्थयाए गाढप्पहारीकओ नाइदूरं गंतूण पडिओ चित्तेइ—
 अहो!!! अणायारस्स फलं मत्तो अहं मंदभागो । एवं च अप्पाणं निंदमाणो जायसंवेगो
 20 मतो गंगिलाए उयरे दारगो जाओ । संवच्छरजायओ य महेसरदत्तस्स ‘पिओ पुत्तो मि’ ति ।
 तम्मि य समए पिउक्किचे सो महिसो णेण किणेऊण मारिओ । सिद्धाणि य वंज-
 णाणि पिउमंसाणि, दत्ताणि जणस्स । वितियदिवसे तं मंसं मज्जं च आसाएमाणो पुत्तमु-
 च्छंणे काऊण तामे माउसुणिगाए मंसखंडाणि खिवइ, सा वि ताणि परितुट्ठा भक्खइ ।

माट्ट य मामग्गवणपारणण तं गिहमणुपविट्ठो, पस्सइ य महेसरदत्तं परमपीतिसंपउत्तं ।
 25 तद्वत्तं च ओट्ठिणा आमोएऊण चित्तिअमणेण—अहो!!! अन्नाणयाए एस सत्तुं उच्छंणेण
 वट्ठइ, त्तिमंसाणि य ग्यायइ, सुणिगाए देइ मंसाणि । ‘अकज्जं’ ति य वोत्तूण निग्गओ ।

महेसरदत्तेण चित्तिर्यं—कीस मन्ने माट्ट अगहियभिक्खो ‘अकज्जं’ ति य वोत्तूण
 निग्गओ ? । अगओ य माट्टं गवेसंतो, विवित्तपण्णे दट्ठूण, वंदिऊण पुच्छइ—भयनं!
 ट्ठि न गहियं भिक्खं मम गिहं ? , जं वा कारणमुदीरियं तं कहेइ । साहुणा भणिओ—
 30 सत्तुं ! ण ते सत्तुं कायव्वं । पिउरहस्सं क्हियं, भज्जारहस्सं सत्तुरहस्सं च साभिण्णाणं

जायन्मन्त्राय । तं च मोक्षाय जायन्मानसिदेओ तस्मैव मन्त्री मुद्रागिहानो पद्मद्वये ॥

पद्मद्वयं । एरिमी लोगमुद्रं, तं पमागं एरिनो अन्नागयाए मागगिजं वा पीलेजा, अक्रे
कन्नुली निवेभिजा, कजं परिहरिजा, न पुण नागी । तन्हा लोगदिही दिसयाणु-
कन्नुवाणी ॥

मनारं च दुक्कयवहुलं चित्तैग काययो मोक्खत्यमुज्जमो । तत्थ नरगेमु निम्बमनि-5
एपिगाराणि निरंतराणि दुक्कयाणि, तिरिण्णु मी-उण्ण-ट्टहादीणि सपस्स-परपक्कज-
गियाणि, गणुण्णु च दारिद-दोहण-मीअउक्कमस्सिमभाव-परवत्तव-पियविपओगादीणि,
देवेलु किच्चिन्मिया-ऽऽभिओग-पररिद्धिदंसण-चयणमयादीणि, तेसि उच्चिअंतेण जिण-
वरमुद्धितो निवाणपहो सेवियवो ।

तओ पद्मवो भणइ—तामि ! विसयमुहस्त सिद्धिसुहस्त च किं अंतरं होजा ? । जंबु-10
नामा भणइ—पद्म ! सिद्धिसुहं निरुवमं, देवमुहाओ वि च अणंतगुणं अवायाहं ति^१
धुवनि । जाव च सरीरं ताव च तदस्सिया पीडा हवइ, जाव मणो ताव माणसापत्तिओ च
दुक्कयसण्णिवओ । ‘लक्खे सरा णिवयंति’ ति दिट्ठंजा(दिट्ठंता) च भोयण-पाण-विलेक्खणा-
ऽऽसणादी(दि)परिभोए सुहदुद्धी जणो परिकप्पेइ ते दुक्कं पडिक्कैरंति वोहेयवा ।

एत्थ च दिट्ठंतं सुणाहि—

15

दुक्खे सुहकप्पणाए विलुत्तभंडस्त वाणियगस्त दिट्ठंतं

एणो किर वाणियओ कोडीभंडसगडाणि भरिऊण सत्थेण समं अडविं पविट्ठो । तस्स
प एवो वेसरो संववहारनिमित्तं पणाण भरिओ । तस्स च उप्पहपडिवन्नस्त फालिओ
भरओ, परिगलिआ पणा । तेण दट्ठूण रुद्धाणि नियगसगडाणि, स मणुत्ता च पणा मग्गि-
ऊणं पवत्तो(त्ता) । पत्ता च आइवाहिगा, तेहिं भणिओ—वच्चु सगडाणि, किं कागिणिनि-20
मित्तस्त कए कोडीं परिचयउकामो सि ? किं वा चोराण न वीहेसि ? । सो भणइ—लामो
संदिट्ठो, संतं कहां परिचइत्तं ? । गतो य सेसो सत्थो । तस्स वि चोरेहिं विलुत्तं भंडं ॥

एवं जो विसयलोभेण मोक्खसुहसाहणपमुक्कतत्तो सो संसारमावन्नो वहुं फालं सोइ-
हिति, जहा सो वाणियगो विगट्ठभंडसारो ॥

तओ पद्मवो एवमादीणि सोऊण पडिओ जंबुनामस्त पाण्णु, ‘अहं तुज्जं सीसो, 25
दंसिओ भे मोक्खमग्गो’ । तेणावि ‘तह’ ति पडिवन्नं । विसज्जिओ निग्गवो वेभारगिरिं
समस्सिओ ठिओ ।

१ नामो उ० सं० ॥ २ ति । जाव टी ३ ॥ ३ गो० वा० विनाऽन्यत्र—‘साए ति जो सं० क ३ ।
‘सीए ति जो टी ३ उ० ॥ ४ ‘वगसिणादी क ३ ॥ ५ ‘दीण परिभोए सुहं बुदीव जणो उ० ॥
६ ‘क्कपडिकारं ति उ० ॥ ७ पत्ताइयाइवाहि’ टी ३ गो ३ गो० सं० ॥ ८ ‘कमत्ती उ० विना ॥ ९ वणि०
क ३ गो ३ ॥

विदितं काङ्क्षणं पभाताए रयणीए पञ्चनिमित्तयणं अस्मापिउत्तिं णाविओ वित्तं,
अलंकियविभूगिओ जंजुहीवाहिर्वैतिगमकगमज्जित्तं पुरिगरात्समवाहिणी भीममभिच्छे ।

तओ कुलतिलओ विव जंजुजुमारो विस्मिन्मणेण जणेण पमंसिज्जमाणो मणि-कणव-
रिसं वेसमणो विव वरिसमाणो मगहापुराओ महनीए इट्ठीए पत्तो गणहरमसीवं । उइओ
5 सिविगाओ, विसज्जियवेमाभरणो य पडिओ पाएसु सुहम्मसामिणो, 'भववं ! नित्यारेहिं
मं सह सयणेणं' ति । तओ दिक्खिगाणि विहिणा । जाओ वि य मे भज्जाओ माया र
सुवयाए अज्जाए समीवे सिम्भिणीओ । पभवो वि रागाणुत्ताओ विज्जो सीसो जंजुनाम्न
गुरुणा । सामाइयमार्यं च सुयं सपुधगयं नाणावरणरत्नओवसमलद्धीए धोवेण कालेण गहिं
जंजुनामेण । पभवो वि सामण्णमणुपालेइ ॥

10 भगवं पि पंचमो गणहरो सगणो विहरमाणो गतो चंपं नयरिं । समोसरिओ पुण-
भहे चेइए । कोणिओ राया वंदिओ निज्जातो । कयपणामो य जंजुणामरूवदंसणविहिओ
गणहरं पुच्छइ-भववं ! इमीए परिमाए एस साहू धयपरिमित्तो इव किसानू दित्तो मओ-
हरसरीरो य, तं किं मत्ते एण्ण सीलं सेवियं ? तयो वा चिण्णो ? केरिसं दाणं वा तविवं
दिन्नं ? जओ से एरिसी तेयसंपयत्ति ति । तओ भयवया भणिओ-सुणाहि रायं, जइ

15 तव पिउणा सेणिण्ण रण्णा पुच्छिण्ण महावीरसामिणा कहियं—

पसन्नचंद-वक्कलचीरिसंबंधो

तस्मि समए अरहा गुणसिलए चेइए समोसरिओ । सेणिओ राया तित्थयरदंसणं
समूसुओ वंदितं निग्गओ । तस्स वि अग्गाणीए दुवे पुरिसा कोडुंवसंवद्धं कहं करेमाणं
पस्संति एगं साहुं एगचलणपयट्ठियं समूसियवाहुजुगलं आयावेत्तं । तत्थेणेण भणियं-अहो !

20 एस महप्पा रिस्सी सूराम्भिसुहो तप्पइ, एयस्स सग्गो वा मोक्खो वा हत्थगओ ति । वीए
पच्चभिन्नाओ, तओ भैणइ-किं न याणसि ?, एस राया पसन्नचंदो, कओ एयस्स
धम्मो ?, पुत्तो णेण वालो रज्जे ठविओ, सो य मंतीहिं रज्जाओ मोइज्जइ, सो य णो
वंसो विणासिओ, अंतेउरज्जणो य न नज्जइ किं पाविहिति ? ति । तं च से वयणं [सो-
ऊण] झानवाघायं करेमाणं सुत्तिपैहमुवगयं । तओ सो चित्तिउं पयत्तो-अहो!!! ते

25 अणज्जा अमच्चा, मया सम्माणिया णिवं पुत्तस्स मे विपडिपन्ना । जइ हं होंतो, एवं च
चिट्ठंता, तो णे सुसासिए करित्तो । एवं च से संकप्पयंतस्स तं च कारणं वट्टमाणमिव
जायं । तेहिं समं जुद्धाणि भैणसा चेव काउमारद्धो ।

१ 'याए' क ३ गो ३ ॥ २ 'वत्तिकय' क ३ विना ॥ ३ 'ज्जो' क ३ ॥ ४ 'सिवियमारु' उ० ॥
५ 'उयण्णो' ली ३ विना ॥ ६ 'णियराया' ली ३ ॥ ७ 'वंदिउं' डे० उ० ॥ ८ 'ए' एव महतीए परि० उ० ॥
९ 'सी' रूवसंपत्ति ति ली ३ ॥ १० 'ईए' क ३ ॥ ११ 'भणे' इयं क० मो० गो ३ । भणइ य स० ॥ १२ 'मोयज्ज' क ३ गो ३ ॥ १३ 'पदमवग' ली ३ । 'पहमाग' उ० ॥ १४ 'मि' ली ३ ॥ १५ 'मद्वा' चेव ली ३ ॥

पत्तो य सेणिओ राया तं पएसं. वंदिओ णेण विणएणं, पिच्छइ णं झाणनिचलं ।
 'अहो! अच्छरीयं!!! एरिसं तवैसि सामत्थं रायरिसिणो पसन्नचंदस्स' ति चित्तयंतो
 पत्तो तित्थयरसमीवं । वंदिऊण विणएणं पुच्छइ—भयवं! पसन्नचंदो अणगारो जम्मि
 समए मया वंदिओ जइ तम्मि समए कालं करेज्जा कं गतिं वचेज्ज? ति । भयवया
 भणियं—सत्तमपुढविगमणजोगो^१ । राया चित्तेइ—साहुणो कहां नरकगमणं? ति । पुणो 5
 पुच्छइ—भयवं! पसन्नचंदो जइ इयाणि कालं करेज्ज, का से गई भवेज्जा? । भयवया
 भणियं—सव्वट्ठसिद्धिगमणजोगो इयाणि ति । तओ भणइ—कहं इमं दुविहं वागरणं नरका-
 ऽमरेसु (ग्रन्थाग्रं-४००) तवस्तिणो? ति । भयवया भणियं—झाणविसेसेणं तम्मि इमम्मि
 य समए एरिसी तत्स असात-सातकम्मादाणता । सो भणति—कहं? । भयवया भणियं—तव
 अग्गाणियपुरिसमुहविणिग्गयं पुत्तपरिभववयणं सोऊण उज्झियपसत्थझाणो तुमे वंदिज्जमाणो 10
 मणसा जुज्झइ भिच्चपराणीएण समं, तओ सो तम्मि समए अहरगइजोगो आसी । तुमम्मि
 य अवगए जायकरणसत्ती 'सीसावरणेण पहरामि परं' ति लोइए सिरे हत्थं निक्खिखवंतो
 पडिबुद्धो. 'अहो!!! अहं सकज्जं पयहिऊणं परत्थे जइजणविरुद्धं मग्गमोइत्तो' चित्ते-
 ऊण निदण-नारिहणं करेतो, ममं पणमिऊण तत्थं चैव आलोइयपडिक्कंतो, पसत्थझाई संपयं ।
 तं च णेण कम्मं खवियं असुभं, पुन्नं अज्जियं. तेण कालविभागेण दुविहगतिनिदेसो ॥ 15

ततो कूणिओ पुच्छइ—कह वा भयवं! वालकुमारं रज्जे ठविऊण पसन्नचंदो राया
 पइओ? । सोयुमिच्छं । तओ भणति—

पोयणपुरे सोमचंदो राया । धारिणी देवी । सा कइयाइ तत्स रण्णो उलोयणगयस्स
 केसे रयंती पलियं दट्ठूण भणइ—सामि! दूओ आगओ ति । रण्णा दिट्ठी वियारिया, नेय
 पत्सइ अपुबं जणं । तओ भणति—देवि! दिव्वं ते चक्खुं । तीए पलियं वंसियं 'धम्मदूतो 20
 एत्तो' ति । तं च दट्ठूण परण्णो राया । उत्तरीएण य से अंसूणि धरेमाणी देवी भणति—
 जइ लज्जइ बुद्धुत्तणेण. निवारिज्जहिंति जणो । ततो भणइ—देवि! न एवं. 'कुमारो वालो
 असमत्थो पयापालणे होज्ज' ति मे मंतुं जायं, 'पुवपुरिसाणुचिन्नेण य मग्गेण न गओ हं' ति
 णे विचारो । तुमं पसन्नचंदं संरक्खमाणी अच्छसु ति । सा निच्छियंगमणा ।

तओ पुत्तस्स रज्जं दाऊण धाइ-देवीसहिओ दिसापोकियतावसत्ताए दिक्खिओ चिर- 25
 सुत्ते जातमपए ठिओ । देवीए य पुढाहूतो गम्भो परिवव्वइ, पसन्नचंदस्स य चारपुरि-
 सेहिं निवेइओ । पुण्णसमए य पत्तूया कुमारं, 'वक्खलेसु ठविओ' ति वकलचीरी । देवी
 सूइयारोणेण मया. वणमहिंसीदुद्धेण य कुमारो वद्धाविज्जइ । धाई वि थोवेण कालेण काल-

१ झाणि निं क इ गो ३ ॥ २ 'वस्ति सा' क इ गो ३ । 'दस्स सा' ८० ॥ ३ 'गो । ततो चिं'
 हो इ ८० दिना ॥ ४ 'अग्गजो पे' ८० ॥ ५ कहं क इ ८० ॥ ६ 'दिज्जहिं' वी ३ । 'रिज्जहिं' ८० ॥
 ७ 'या गमणे' ४५० पे ८० ८० ॥
 ८० हिं ३

गया । कठिणेण वंहइ रिसी वँकलचीरी । परिवद्धियो य आलिहिऊण दंसिओ चित्तगोहिं
 सो पसन्नचंदस्स । तेण सिणेहेण गणियादारियाओ रिसिरूविणीओ 'खंडमयमोय-
 विविहफलेहिं णं लोभेह' ति पट्टवियाओ । ताओ य णं फेलेहिं महुरेहिं, महुरेहिं य वयणेहिं,
 सुकुमार-पीणुन्नयथणपीलणेहिं य लोभेति । सो कयसमवाओ गमणेण जावँ उवगतो तावसम-
 5 डगं संठवेउं, ताव रुक्खाहिरूढेहिं चारपुरिसेहिं सन्ना दिन्ना 'रिसी आगतो' ति । तातो
 दुत्तमवक्कंताउ । सो तासिं पतिवीहिमणुगच्छमाणो अन्नउ गतो । सो अडवीए परिअ-
 मंतो रहगयं पुरिसं दडूण 'ताय ! अभिवादयामि' ति भणंतो रहिएण पुच्छिओ—कुमार !
 कथं गंतव ? । सो भणइ—**पोयणपुरं** नाम आसमपयं । तस्स वि पुरिसस्स तत्थेव गंतव,
 तेण भणियं—समगं वच्चाओ । रहिणो भारियं 'तातं' ति आलवँइ । तीए भणियं—को इमो
 10 उवयारो ? । रहिणा भणियं—सुंदरि ! इत्थिविरहिए नूणं एस आसमपए वद्धिओ न
 याणइ विसेसं, न से कुप्पियव । तुरगे य भणइ—किं इमे मिगा वाहिजंति ? । सारहिणा
 भणियं—कुमार ! एए एयम्मि चेव कजे उवउजंति, न इत्थ दोसो । तेण वि से माँदाग
 दिन्ना । सो भणइ—**पोयणासमवासीहिं** मे रिसिकुमारेहिं एयारिसाणि चेव फलाणि
 दत्तपुष्पाणि ति । वच्चंताण य से इक्केण चोरेण सह जुज्झं जायं । रहिणा गाढप्पहारो कओ,
 15 सिक्खागुणपरितोसिओ भणइ—अत्थि विउलं धणं, तं गिण्हसु सूर ! ति । तेहिं तिदि
 वि जणेहिं रहो भरिओ ।

कमेण पत्तो **पोयणपुरं** नयरं, मोलं गहाय (?) विसज्जिओ—'उडयं मग्गसु' ति । सो
 भमंतो गणियावरे 'तात ! अभिवादेमि, देहि इमेण मोहेण उडयं' ति । गणियाए भणि-
 ओ—दिज्जइ, निवेसह ति । तीए य कासवओ सदाविओ । तओ अणिच्छंतस्स कयं नह-
 20 परिकम्मं । अवणीयवक्कलो य वत्था-55भरणभूसिओ गणियादारियाए पाणिं गिण्हाविओ ।
 'मा इमं रिसिवेतं अवणेहि' ति जंपमाणो ताहिं भण्णइ—जे उडयत्थी इहमागच्छंति तेसिं
 परिसो उवयारो कीरति । तओ य गणियाओ उवगायमाणीओ बहू-वरं चिट्ठंति ।

जो य कुमारोवल्लोभणनिमित्तं रिसिवेसेण जणो पेसितो सो आगतो कहेइ—कुमारो
 अडविमतिगतो, अम्हेहिं रिसिस्स भएण न तिण्णो सदावेउं । ततो राया विसण्णमाणसो
 25 भणति—'अहो ! अकज्जं, न य पिउसमीवे जाओ, न इहं, न नज्जइ किं पत्तो होहिइ ?'
 ति चिंतापरो अच्छइ । सुणइ य सुंयंगसइ, तं च से सुइपहदूमणं जायं । भणइ य—मए
 दुक्खिए को मत्ते सुद्धिओ गंधवेण रमइ ? ति । गणियाए य हिएण जणेण कहियं । सा
 आगया, पायवडिया रायं पसन्नचंदं विन्नवेइ—देव ! निमित्तिसंदेसो मे—'जो तावसरूवी

१ वट्टइ ली ३ ॥ २ फेलेहिं महुरेहिं वयं ली ३ उ० ॥ ३ ०व अइगतो उ० ॥ ४ ततो क ३ गो ३ ॥
 ५ पुसज्जमां ली ३ विना ॥ ६ वेइ ली ३ ॥ ७ उडययं उ० विना ॥ ८ ताओ ऐ० उ० ॥ ९ ली ३ उ०
 तिनज्जय—रविटो क० मो० ॥ १० मयं ली० य० ॥ ११ रूवो क ३ गो० उ० ॥

लिणो 'सुद्ध ते दंसिओ मंगो' ति । वक्कलचीरी पत्तेयवुद्धो गतो पियरं गहेऊणं महा-
वीरवद्धमाणसामिणो पासं । पसन्नचंदो नियगपुरं ।

जिणो य भयवं सगणो विहरमाणो पोयणपुरे मणोरमे उज्जाणे समोसरिओ । पस-
न्नचंदो वक्कलचीरिवयणजणियवेरगो परममणहरतित्थयरभासियामयवद्धिउच्छाहो वां
५ पुत्तं रज्जे ठविऊण पवइओ । अहिगयसुत्तथो तव-संजमभावियमती मगहापुरमाणो
तव पिउणा सायरं वंदिओ आयावंतो—एवं निक्खंतो ॥

जाव य भगवं नारगामरगतीसु उक्कोसट्ठिईजोगायं ज्ञाणपक्कयं पसन्नचंदस्स वनेइ ताव व
देवा तस्मि पएसे ओवइया । पुच्छितो य अरहा सेणिएण रण्णा—किंनिमित्तं एस देवसंपाउ
ति । सामिणा भणियं—पसन्नचंदस्स अणगारस्स णाणुप्पत्तीहरिसिया देवा उव्वंति ॥

10 ततो पुच्छइ—एतं महाणुभावं केवलणाणं कथं मन्ने वोच्छिज्जिहिति ? ।

तं च समयं वंभिंदसमाणो विज्जुमाली देवो चउहि देवीहिं सहितो वंदिउं भयवं-
मुवागतो उज्जोवंतो दसदिसाओ । सो दंसिओ भगवया, 'एयस्मि वोच्छिज्जिहि' ति ॥

राया पुणो वि पुच्छइ—कहं देवो केवली होहिति ?, मणुस्से तवभवचरिमे केवलसं-
भवो तुब्भेहिं वणिणओ विसुद्धचारित्ते । भयवया भणियं—एस देवो सत्तमे दिवसे जुओ
15 मणुस्सविग्गहलाभी । तओ पुच्छति—चवणसमए देवा परिहीणजुतयो भवंति, एस पुण
अभिभवइ तेयसा सूरे, तं कहमेयं ? । भयवया भणियं—एस संपइ परिहीणजुई, पुवं
पुण अणंतगुणविसिद्धा से तेयलेसा आसी । राया पुच्छति—कहं पुण एएण कयं पुबभवे
जेण एरिसी से तेयसंपया ? । भयवं कहेइ—

जंबुसामिपुबभवकहाए भवदत्त-भवदेवजम्मसंवंधो

20 इहेव जणवए सुग्गामो नाम गामो । अज्जवो नाम रहुउडो आसि । तस्स रेवती
नाम भारिया । तेसि पुत्ता भवदत्तो भवदेवो य । तत्थ जेट्ठो जोवणमुंदए सुट्ठियल्ल
अणगारस्स समीवे पवइओ, गुरुसमीवे विहरइ ।

एगेण साहुणा आयरिया विन्नविया—णायवसहिं गच्छिउमिच्छे तुब्भेहिं अब्भणुत्ताओ ।
तत्थ मे कणीयसो भाया मयि अईव सिणेहसंवद्धो, दट्ठूण पवयहि ति । तेहिं विसज्जिओ
25 वट्ठुमुयसाहुसहाओ । दट्ठूण नायओ पडिनियत्तो गुरूण आलोएइ—तस्स दारसंगहं काउ-
कामा अम्मापियरो, लद्धा य से दारिया, तओ न पवइओ । भवदत्तेण भणियं—ते कहं
भाउगो वरकोउगे वि वट्ठमाणो भाउगं दट्ठूण चिरस्स पच्छओ न लगो ? ति । इयेण
साहुणा भणियं—दच्छामि तुब्भं (ग्रन्थायं—५००) भाउगं पवयंतं । भवदत्तेण भणियं—
जइ ग्रमासमणा तओ विहरंति तओ भाउगं मे दच्छिह पवयंतं ।

१ ण वट्ठ २० उ० विना ॥ २ णो मणो २० उ० विना ॥ ३ ण्यसन्नरथो क ३ गो ३ ॥ ४ णवग
चि २० उ० ॥ ५ णसुद्धए ली ३ । णस्सुद्धए क० उ० ॥ ६ ण्यतो मयि २० उ० क० विना ॥

* मकरेन्द्रागमिकः ॥

विहरंता आयरिया य मगहाजणवयंगया, विन्नविया भवदत्तेण—भयवं! नायओ द्दु-
मिच्छामि त्ति । ससहाओ तेहिं विसज्जिओ । भवदेवस्स य तं समयं नागदत्तस्स दुहियाए
वासुगीए अत्तिगाए नाइलाए सह विवाहो^१ वत्तो । भवदत्तो य नायसमीवं गओ ।
परिउट्ठा नायओ भवदत्ताग्गमेण । तेण य कुसलं पुच्छिया. आपुच्छिया य 'वच्चांमि,
तुम्हे आउल' त्ति । निवंधे कए पडिलाभिओ विउलेणं भत्तपाणेणं । निवेइयं च भवदे-
वस्स जेट्ठस्स भाउणो आगमणं । सो य सहिसहियं वहुं पसाहेइ । गुरुआगमणं सोऊणं
च ससंभममव्युट्ठिओ सहीहिं भणिओ—न ते अद्धपसाहियं वधुं मोत्तूण जुत्तं गुंतुं ।
सो भणति—बालिया ! गुरुपणिवायं काऊण आगयमेव ममं दच्छिहह त्ति । सो निगाओ
भवणातो, वंदिओ अ गेण जेट्ठो भाया । तेण से^२ धियभरियं भायणं हत्थे दिन्नं । पत्थिया
साहवो । सो^३ णे अणुयाइ पत्तहत्थगतो । पढमं इत्थिजणो नियत्तो, पच्छा पुरिसा थोवं-
तरं गंतूण, 'साहू सावज्जं वयणं न भणई' त्ति नियत्तह । भवदेवो उण 'अविसज्जिओ
कहं नियत्तामि?' इति उवाचपुबं दंसेइ से वप्पिण-पोक्खरणि-व्वणसडे नियए पँराए य । सो
वि भणइ 'सुमरामि. जाणामि' त्ति गतो गामसीमंतं, आसन्नो य गामो । ण भणई णं
भवदत्तो 'नियत्तसु' त्ति । एएण कमेण वच्चमाणो पत्तो गुरुसमीवं । दिट्ठो य वरनेव-
त्थिओ । खुट्ठेहिं भणियं—जेट्ठजेहिं जहा भणियं तं कयं । आयरिएहिं पुच्छियं—किं इमो
आगओ तरुणो ? । भवदत्तेण भणियं—'पव्वइयुं' त्ति । गुरुहिं भणिओ—एवं ?
'मा भाउगस्स ओहावणा 'होउ' त्ति तेण 'एवं' ति पडिनुयं । पद्दाविओ य साहुसंधाडण
सह विसज्जिओ । आगतो य सयणो, 'कहिं गतो?' ति पुच्छिएण भवदत्तेण भणियं—
सो पत्तमित्तो चेव नियत्तो । ते एवं वुत्ता 'धुवमन्नेण मग्गेण गओ होहिति' त्ति मिग्यं
नियत्ता । भवदेवो अकामयो वंतवं (वंभवं) चरइ भजं हियएण परिषहंतो । दहुणा य
फालेण भवदत्तो कयभत्तपरिषाओ कालगतो समाहीए सव्वसमानो देवो जाओ ।

इयरो वि 'सा नम भज्जा, अहं पि तीसे भत्ता पिओ, वच्चांमि से चट्टमाणि वोडु' ति
थेरे अणाउच्छिय गओ । सुग्गामदहिया य आययणं संवरियदुवारं. तन्नाऽऽनन्ने 'वीमना-
नि' त्ति सठितो । तत्थ य एणा इत्थिया गंध-महं गहाय एणाए नाइणीए नह जागया ।
तीए 'साहु' ति वंठितो । तेण पुच्छिया—साविए ! तुव्वमनयस्सं जाणिहिइ इह वसती-
ओ. जीवइ अज्जवरट्टउडो, रेवई वा ? तीए भणियं—तैस्सि वंठे जातो जातगयानं ।
ततो विमणो जातो पुणो पुच्छइ—भवदेवस्स वहु नाइला जीवई ति । तीए विनिद्रं—

१ भयवंत मया ही ॥ २ ते पारसो ही ॥ ३ आनने देव । आने देव । ४ वमं ममं विमं.
अण—सधियभरिय भो । सभहत्तभरियं देव । से भरियत रंसे । से ते व वनेइ देव । ५ पू
दिनिं हो १ । पू तिं ही ३ । पू, जह तिं देव । ६ वमं विमं—एवमं देव । एता व ती ३
भो मं हो २ ॥ ७ पू एण भवई इ । ८ होइ तिं देव । ९ वने ! वने तिं ३ । ११ देव
देव । १२ तिं हो देव ही ३ । १३ विलो ही ३ । १४ तिं देव देव विमं । १५ वट्टकं ती ३ देव ।
१६ देवति ही ३ ।

होऊ एसो भवदेवो, पुच्छामि ताव णं । तओ भगति—तुम्हे भवदेवं कओ जान्ह !
 किमत्थं वा इहं आगया ? । सो भणइ—अहं अज्जवपुत्तो कण्हिओ, वंघुमणापुच्छिय जेह्म
 चित्ताणुवत्तीए पवइओ । भाउगम्मि उवरए ‘मा अणभिजाओ होहं’ ति तं दहुमागतो ।
 तीए भणियं—अहं सा नाइला, तुम्हेहिं पुण वहुं कालं तवो चिण्णो, तं दहुं जमेव
 5 इहमागया, ममं ता केरिसं बहुत्तणं इमेण कालेण । सुणह इदं—तुम्हेसु पवइएसु साहुणो
 साहुणीओ य गुरुजणेण पूढज्जमाणाइं अयंति, सगिहे वसंति । तेहिं कयाइ कहियं अक्खाणयं—
पमत्तयाए लद्धमहिसज्जम्भणो माहणदारयस्स कहा

एगो फिर माहणो उवरयभज्जो डहरगं दारगं गहेऊणं निग्गओ गेहाओ, सुद्धमोस्सम-
 गमज्जेगमाणो साहुमसीवे उवलद्धमच्चावो पवइओ । सो पुण दारगो सीयभोअण-विरस-
 10 वागग-अणुवाण(वाणह)-कम्मउसेज्ज-असिणाणाइसु सीयमाणो संतेण जयणाए किंचि कालं
 वसतिओ । अजया भणइ—तवासि खंत !, अगारवासं वसामि त्ति । तेण परिचतो,
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ । गो गतो गह्वारां, तत्थ पञ्चभिर्याणियाओ, उवस्सिओ य एगस्स
 माग्गम्य डिओ घरे । तेणय कालेण य से दारिया दत्ता, कुणइ कम्मं भोगपिवासितो ।
 तिसा काले य पोरैति मिण्णयं येव कहियं । सो भोगपिवासिओ अट्टज्जाणविसए बट्टमाणो
 15 यो यो मरिओ जाओ ।

हो रि पिता रो कपदेवातो गतो नेयत्थोमं । तेण पलोइओ पुत्तसिणेहेणं महिसो जातो ।
 मोहमिदं न तादग कीओ णेणं गोवत्थाओ । तओ लउडेणं हणमाणा णिति णं सोय-
 विव । माग्गय व तादगं देवो वंगेड रो पुरओ अपाणं । तं च पसगमाणस्स चित्ता जा-
 न्तिओ । ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति, तदाएणिज्जयओवगमेण जाइस्मरणं समुपपन्नं ।
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । रणेण भणिया समन्तवियप्पिया सोयरिया—
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तेहिं भणिओ—एग तुज्जं न सुणइ, अय-
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति तादे अट्टमन्थिणहिं सुक्को । अणुमासिओ
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तयमपपणमाणो मोहम्मे कपे देवो जाओ ॥
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तुज्जं पुण जेह्म वाया सुख्खोमं गतो, तुज्जं गानुख्ये
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तुज्जं य पमात्ता अणियते जीविय कालं काइण
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि ॥

‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तयमपपणमाणो मोहम्मे कपे देवो जाओ ।
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तुज्जं पुण जेह्म वाया सुख्खोमं गतो, तुज्जं गानुख्ये
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तुज्जं य पमात्ता अणियते जीविय कालं काइण
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि ॥

‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तयमपपणमाणो मोहम्मे कपे देवो जाओ ।
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तुज्जं पुण जेह्म वाया सुख्खोमं गतो, तुज्जं गानुख्ये
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि । तुज्जं य पमात्ता अणियते जीविय कालं काइण
 ‘तां मे तुम्हे निजम्भेणं’ ति खणि ॥

यस्स परा निवुई, तं किं मन्ने अत्थि कोइ पुत्रभविओ सयणसंबंधो तुव्वं मम य होज्जा? । ततो सागरदत्तेण ओहिणा आभोएऊण भणिओ—सिवा! इओ तइयभवे जंबुद्वीव-भरहे मगहाजणवए तुमं सि मे भाया कणिट्ठो आसी, पाणेहि वि पिययरो । मया वि सिणेहेण मंदसद्धो वि होऊण पद्दाविओ । देवलोगे वि णे अणंतरभवे तहेव पीई आसी ।

५ इयाणिं पुण वीयरगयाए न मे विसेसो सयणे परजणे वा ।

तं च सोऊण सिवकुमारो भणइ—‘भयवं! एयमेयं, जहा भणह तुव्वे अवितहवा-इणो । रोयइ मे जिणवयणं, भीओ म्हि संसरियवस्स, तं जाव ताव अम्मा-पियरो आ-पुच्छामि, तओ तुव्वं पायमूले हियमापणो करिस्सं’ ति वंदिऊण सगिहमागतो, अम्मा-पिय-रो आपुच्छइ—सुतो मे धम्मो सागरदत्तस्स अणगारस्स समीवे । विसज्जेह मं, पवइस्सं ।

१० तेहिं भणिओ—पुत्त! किह तुमं अम्हे विसज्जेहामो, तुमायत्ता मे (ने) पाणा, मा मे (ने) परिचयसु । तओ सो तेहिं निरुव्वमाणो कयनिच्छयमणो मणसा परिचत्तगिहवासो ‘सीसो हं सागरदत्तस्स अणगारस्स’ त्ति सबसावज्जजोगविरओ मोणेण ठिओ । पसत्थ-ज्जाणो बहुप्पयारं छंदिओ भोयणेण । जाहे न कस्सइ वयणं करेति ताहे संविगेण पडम-रहेण रण्णा सीलधणो दढधम्मो इव्वपुत्तो समणोवासओ सद्दाविऊण (अंथायं—६००)

१५ भणिओ—पुत्त! सिवकुमारेण पव्वज्जाभिलासिणा अम्हेहिं अविसज्जिण मोणं पडिवन्नं, संपयं भोत्तुं न इच्छति, तं जहा जाणसि तहा णं भोयावेहि, एवं करेतेण ‘अम्ह जीवियं दिन्नं’ मणे ठविऊण घत्तसुविइन्नभूमिभागो असंकियं उवसप्पसु णं ति ।

ततो सो पणओ ‘सामि! करिस्सं जत्तं’ ति उवगतो सिवकुमारसमीवं । निसीहियं का-ऊण, इरियापडिकंतो ‘वारसावत्तं’ ति किइकम्मं काऊण, पमज्जिऊण ‘अणुजाणह मे’ ति

२० आसीणो । सिवकुमारेण चित्तिथं—एस इव्वपुत्तो अगारी सौहूण विणयं पडंजिऊण ठिओ, पुच्छामि ताव णं । तेण भणिओ—इव्वपुत्त! जो मया गुरुणो सागरदत्तस्स समीवे साह्विं विणओ पडज्जमाणो दिट्ठो सो तुमे पडत्तो, तं तुमं कहेह, किह न विरुज्जति? । दढ-धम्मणेण भणिओ—कुमार! आरहए पवयणे विणओ समणाणं सावयाणं च सामन्नो । ‘जिण-वयणं सच्चं’ ति जा दिट्ठी सा वि साधारणा । समणा पुण महवयधरा । अणुव्वइणो सावगा,

२५ जीवा-ऽजीवाहिगमं बंध-मोक्खविहाणं च आगमे त्ति । सुए वि साहवो सम्मत्तसुयसागर-पारगा । तवे दुवालसविहे के विसेसं? ति । तं अहं सावगो तुव्वं समीवमागतो, कहेह किंनिमित्तं भोत्तुं न इच्छह? त्ति । सो भणइ—सावग! ममं अम्मापियरो न विसज्जंति निक्खमिउमणं, ततो मया परिचत्तो भावओ गिहावासो, जाव जीवामि ताव पवइओ हं । तेण भणिओ—कुमार! जइ तुव्वे मुक्कगिहावासा ता सुट्ठु, कयकज्जस्स अजुत्ता निराहारया,

१ निव ली ३ सो० न० ३० ॥ २ भीओ हि म्हि ली ३ ॥ ३ पच्छामो कम० विना ॥ ४ पियरो क ३ उ० विना ॥ ५ दज्जमा० ली० य० स० ॥ ६ जयं कर्म० मस० उ० ॥ ७ साहुवि० उ० ॥ ८ पकुज्ज० ली ३ विना ॥ ९ ज्जने ते? । दढ० ली ३ ॥ १० व्वयधणा सा० क ३ ॥ ११ भावओ इति कर्म० उ० विना न ॥

साहगत्स पुण सरीरं धम्मंस्त साहणंहेतुं. तं आहारेण विणा विणसेज्जा, तेण अणवज्जो
आहारो जइजणत्स अविरुद्धो. तं तुंमे फासुएसणिज्जं जवणमेत्तं भुंजमाणा निब्बाणफल-
साहगा भविस्सह । ततो भणति—इच्चपुत्त ! कहमहं इहगए फासुएसणिज्जं आहारिस्सा-
नि ? । दढधम्मगे भणिज्जो—कुमार ! तुंमे साहुभूया, अहं अज्जप्पभिइ तुंभं सीसो
इह अणवज्जेणं पाण-भोयणेणं वेयाववं करिस्सं. ईगह मे विसग्गं । तज्जो सिवकुमारेण 5
भणिज्जो—तुंमं सि जिणवयणविसारतो कप्पा-ऽकप्पविहिण्णू, तं जइ ‘मया अवस्संभोत्तव’
मन्नसी तो छट्ठत्स भत्तत्स आयंविळं पारणं होउ । ‘तह’ ति दढधम्मगे पडिसुयं । सो
य से वंध-सोक्खकहं कहेइ । पारणगकाले य जहाभणियं भत्त-पाणमुवणेति ।

तस्सेवं [सिवकुमारत्स] अंतैउरमळ्ळगयत्स सारयगगणदेसत्सेव विमलसहावत्स
अपरिविडियधम्मियववत्तायत्स दुवालत्स वात्ताणि विर्यकंताणि । तज्जो समाहीए कयदेहप-10
रिब्बाजो वंभलोगे कप्पे इंदत्तमागो देवो जाजो । जारिस्सी य वंभत्स देवरण्णो जुई
तारिस्सी तत्स वि आत्ति । एत्त दत्तसागरोवर्नंपरिक्खएण जुजो तो सत्तमे दिवसे उत्सभ-
दत्तत्स इच्चत्स धारणीए पुत्तो भविस्सति । एएण तवतेएण जुईसंपदा एरिस्ति ति ॥

एवं च भयवज्जो सोऊण वयणं अणाडिओ जुंहुदीवाहिवई देवो परमपरितोसविय-
सियहिचयकमलो उट्ठिज्जो. तिर्वई वंदिऊण, अप्पोडेऊण, महुरेण सहेण भणति ‘अहो ! 15
मम कुळं उत्तमं’ ति ॥

तत्स य कुलपसंतावयणं सोऊण सेणिज्जो राया पुच्छइ—भयवं ! एत्त देवो सकुलपसंतणं
कुण्ह केण नारणेणं ? ति । भगवया भणियं, सुणाहि—

अणाडियदेवत्सुप्पत्ती

इहेव नयरे गुत्तिमई नाम ईच्चपुत्तो आत्ति । तत्स दुवे पुत्ता, उत्सभदत्तो जिण-20
दासो य । तत्स जेद्धो सीलवं, जणिद्धो पुण जिणदात्तो मज्ज-वेत्त-जुयप्पसंणी । उत्सभद-
त्तेण सयणविदितं काऊण परिचत्तो ‘अभाया अज्जप्पभिइं मे’ ति । सो अत्तया दलवइणा
जुयकारेण सह रममाणो जायं विसंवायंतेण आउहेण जाहज्जो । उत्सभदत्तो नयणेनींऽपु-
णीतो—जिणदासं वत्तणदोसदूसियं परितायसु, तज्जो उत्सभागी भविस्ससु नि । मो गतो
तत्स सनीवं । तेण य तदवत्तेण भणितो—अविणीर्यत्स मे जज्ज ! रनसु, परलोगपट्टियम्म 25
एवरत्सरातो होहि ति । उत्सभदत्तेण जालात्तिज्जो—जिणदास ! मा विमायं वध, अहं
तह जत्तं करिस्सं जहा जीवत्ति । सो भणई—‘न मे जीवियलेभो, भत्तं पइक्काइम्म’ ति का.

१ भित्ताए उ २ । २ ते इ उ २ विनाज्जप—अहंहेतुं तं व ३ । आयंते तं ३ । ३ कुळे तं ३ ।
४ सुयं ए उ ३ । ५ उ २ विनाज्जप—अजितं सुंउह, निम्मे तं ३ । ६ उ २ मे व ३ । ७ भिं
भोरुयं ति मरोत्ती उ ३ । ८ दिहं उ २ । ९ अत्तं तं ३ । १० निरत्तपत्ति उ २ । ११ पु न-
रियाद पु उ २ । १२ एयं उ २ । १३ धत्ति डिज्जिज्ज र ३ । १४ ये हु उ २ । १५ इन्ने
ज्ज उ २ । १६ उ २ व ३ । १७ विहं उ ३ । १८ दिव मे तं ३ । १९ इह उ २ । न मे उ २०

* वीरुत्तं नोऽयं दढः टिप्पण्यन्तं अविज्जमन्ति ।

निधंवे चोसद्वारंभपरिगहो विहीए आराहियपईन्नो कालं काऊण जंजुदीवाहिबई जातो ।
 'जेहंस्स भे भाउगस्स चरमकेवली पुत्तो भविस्सइ'त्तिं दुद्धीए कुलप्पसंसणं काऊण गतो ति ॥

विज्जुमालीदेवे य गते देवीओ पसन्नचंदं केवलं पुच्छंति—भयवं! अम्ह इओ
 विज्जुमालिणा देवेण विउत्ताणं होज पुणो समागमो? ति । तेण भणियाओ—'तुम्ह
 5 इहेवं नयरे वेसमण-धणद-कुवेर-सागरदत्ताणं इन्माणं धूयाओ भविस्सइ, तत्थ भे
 एतेण य देवेण मणुस्सभूएण सह समागमो भविस्सइ, सह तेण य संजममणुपालेऊण
 गैविज्जेसु देवा भविस्सइ'त्ति वागरिए वंदिऊण गयाओ ॥

वसुदेवचरियउपपत्ती

तवविभूइं च से सेणिओ राया सोऊण पुच्छइ—भयवं! केवइया जीवा तवं इहं
 10 काऊण तवभव एव फलमणुभवस्सिं?, परभवे वा केवइया सुकयफलं? ति । भयववा
 भणिओ—'इहलोगफलतवस्सिणो धम्मिह्हाइणो अणेगेइहकंता, परलोगे सुर-मणुयमुहं
 तवमोहकीयं ओसप्पिणिकाले वसुदेवाइ' ति भणिए समुप्पन्नकोऊहलो पणतो पुच्छति—
 कहां भयवं! वसुदेवेण सम्मत्तं लद्धं? कहां वा तवो चिन्तो? कहां तस्स फलं सुर-नरेसु
 पैत्तं? ति कहेह । ततो भगवया सेणियस्स रण्णो सब्बजुमग्गेण वसुदेवचरियं कहियं ।
 15 तं च पयाणुसारीहिं अणगारेहिं अभयाईहि य धारियं । ततो धम्म-अत्य-काम-मोर्कत्ते
 उवदंसयंतेहिं कहियं जेहाधरियं अज्ज वि धरइ ति ॥

१ 'पयत्तो (ओ) कम० उ० विना ॥ २ ति तुद्धीए उ० २ ॥ ३ 'स्सं ति प० शा० विना ॥ ४ 'हादी
 अणेगा अइ' उ० २ ॥ ५ भुत्तं उ० २ ॥ ६ 'करोहिं उवदंसियं तेहिं उ० २ विना ॥ ७ 'त्ती सम्मत्ता उ० २ ॥

धम्मिल्लहिंडी ।

ततो भयवं सेणियत्त रत्तो सब्बणुमंग्गेण धम्मिल्लचरियं कहेउमारद्धो । तं ताव तुमं
पि अवहिजो सुहुतागं नित्तामेहि चि—

धम्मिल्लचरियं

अत्थि कुत्तमापुरं नाम नयरं बहुदिवसवन्नजिज्जं । तत्थ य जियसँत्तु नाम राया । तत्त
य देवी धारिणी नाम । तत्थ य नयरे अन्नकुडंविजणमणोरहपत्यजिज्जं वित्थिण्णविहवसारो, 5
धम्म-सील-गुण-सुएहि य सक्कम्मवित्थारियजिज्जिती. सुदिदत्तास्सरित्त्वविहवो सुरिंदत्तो नाम
सत्यवाहो । तत्त य भज्जा कुल्लगुत्तवसरिती धम्म-सीलसंपण्णा नामजो सुभट्टा नाम ।
तीसे य किल उक्कालवित्तेसेण गम्भो संभूजो । कमेण य से दोहलो जातो—सवभूतेषु
अभयप्पयाणेणं, धम्मियर्जणेण वच्छह्या, दीणायुकंपया बहुतरो य दाणपसंगो ।

ततो सो नवण्हं मात्ताणं बहुपडिपुण्णाणं अद्धमाण य राइंदियाणं वित्तीकंताणं जातो । 10
पानवेयं च से कयं, जं से मौज्ज धम्मे दोहलो जातो तेण होतु 'धम्मिल्लो' चि । ततो
पंचयावीपरिणहिजो सुहंसुहेर्णे वड्डिजो । कालेण य लेहाइयासु गगियप्पहाणासु सज्जत्यप-
ज्वसाणासु दावत्तरीसु कलासु अभिगमो णेण कतो ।

उवारहंतनवजोवत्त य से अन्नापिर्जहि कुल-सीलसरिसायुत्त्वा तन्नि चैव नयरे
धणवसुत्त सत्यवाहत्त भज्जाय धणदत्ताए धूया तिर्धयमेहुणया जसमती नाम धारिण 15
सिरी विव परनरहिया, सिरित्तमागवेत्ता । तीसे सह कड़ाणं से वत्तं । ततो मानुत्तयभो-
गरइपरन्तुहो सत्यगहणरत्ताहियजो कमेणं कालं गमेइ ।

ततो अन्नया कयाइ सत्तू से धूयइसणत्वं सुयाधरमागया । तन्नागिया य धरत्तामिणा
विहवायुत्तवेणं संवत्तरित्तेणं उवयारेण । अइगया य धूयं दह्दह्ण, पुच्छिया ज पाए मरी-
रादिजुत्तलं । तीए वि पंगतविणीयल्लज्जोयनुहीए लोणधम्मवभोगवज्जं सब्बं जहानूयं 20
कहियं । तं जह्य—

१ निरुण ही इ । २ चलिपं हां० ॥ ३ पत्तु हां उ २ विना ॥ ४ रे इप्पकुडं हां इ ५ जिविह
उ २ विना ॥ ६ ऊले वं न० उ २ ॥ ७ मात्तये हां० ॥ ८ णि संवत् उ २ १ ऊर्णं इत्तं उ २ ॥
१० ज्जापु धूया उ २ विना ॥ ११ निक्कप्पेयुणया हां० ॥ १२ प्याराहणं उ २ विना ॥ १३ हूं, पु
उ २ ॥ १४ पणतिवि उ २ ॥

* सर्वोपारोहो इति "धम्मि" इति "धम्मि" इति पाठो लभ्यते । अन्तरेण संप्रदाये
"धम्मि" इति पाठो लभ्यते ॥

ततो राङ्णा परितुट्ठेण रायाणुरुवेणं पूआभिसक्कारेणं संपूङ्ग्या वसंततिलया विसज्जिआ 'सयं भवणं वच्चसु' ति ।

तीए धम्मिहो सविणओवयारं विण्णवेऊणं पवहणे आरुहाविओ, अप्पणा वि च आरुडा. गतो य तीए घरं । तओ सो तीए हसिय-भणिय-नीय-रमिय-कलागुणविसेसेसु च कलागुणे अणुभवमाणो, नवजोड्डणगुणे य सोवयारे अणुभवमाणो अङ्कतं पि कालं न याणइ । 5 ततो से अन्मा-पियरो नियगचेडीए हत्थे पैइदिवसं अद्वसहस्सं वसंततिलयाभाऊए विस-ज्जति । ततो से अणेगपुड्डपुरिससमज्जियविउलो कुडुंवसारो तस्स भवियव्वयाए सुक्क-सण्ह-वालुयामुट्ठी विव विप्पंतो चेव ओसरिओ ।

सुरिंददत्त-सुभद्धानं परितावगम्भो आलावो

ततो सा पुत्तवच्छला अन्मया दीहं नित्तसिऊण 'हा पुत्त! हा पुत्त!' विलवित्ता 10 परण्णा । सत्थवाहेण भणिया—पुत्तवच्छले! किमिदाणि रोदसि?, ममं तदा न सुणेसि भणमाणी । ततो सा रुवंती भणइ—मया पुत्तवच्छलअइरित्तहिययाए न नायं. अहो! मे वंचिओ अप्पा । तओ तेण भणिया—अइ पुत्तवच्छले! उज्जुया सि. तओ तणभारयं गहे-ऊण पलित्तं अभिगम्मइ. मा संतप्पसु । अप्पणा चेव य ते कओ दोसो, जहा तेण कौंक-णएण वंभणएण कयं । ततो तीए संलत्तं—किं वा कौंकणएण वंभणेण कयं? । ततो तेण 15 लविआ, सुणसु—

सकयकम्मविवागे कौंकणयवम्भणकहा

अत्थि मगहा नाम जणवओ । तस्संतिए पलासगाओ नाम गामो । तत्थ कौंकणओ नाम वंभणो परिवसति । तेण य खेत्तम्भासे सैमिरक्खो रोविओ । तत्थ य तेण देवया ठविया । सो य वंभणो वरिसे वरिसे तन्नि देवयाए रक्खमूले वंभण-क्खिण-वणीमगाणं 20 पभूयमन्न-पाणं देइ. छगलं च निवेदेति । एवं च सो कालेण बहुएण कालगतो । ततो गिद्ध-गदित-मुच्छित-अज्जोववण्णो तव्वत्तियाए य तिरिक्खजोणियनिव्वत्तियाउओ अप्पणो चेव धरे छगलियापुत्तो जातो ।

ततो वेणइ जालंतरेण तस्स पुत्तेहि 'अन्हाणं उवरओ ताओ' ति काऊणं भोयणं सज्जा-वियं । ततो ते नित्त-वंधवसहिया उवाइउं जईउं गया । छगलो वि च मंडेउं वत्थेव नीओ । 25 गंध-पुष्प-मह-पूयाविसेसेण य अड्डिया देवया । धम्महत्तरएहि य भणियं—छगलओ उव-णिज्जउ । ततो तस्सं पुत्तो देवयदिण्णो णाम छगलयं अणेउं गतो । सो य तं गलए वंछिऊणं वेवयंतं आणेइ ।

१ परतुट्ठे उ २ दिना ॥ २ रमियं ही इ ॥ ३ एवदिं रे ॥ ४ अट्ठमं रे ० उ ॥ ५ अड्डिओ दि ० उ ॥ ६ भारं ग ० उ २ दिना । ७ अण्णो ही इ २० ॥ ८ विसरक्खो २० ॥ ९ अड्डिं उ ० ॥ १० तस्स देव ० उ २ दिना ॥ ११ एण कुटुपंतं २० दिना ॥

तेण य समएणं समणा समियपावा साहुजो^१गदेसभाए रुक्खाभासे वीसमंति । सो व तेण पएसेण आणिज्जइ । ततो अइसयसमावण्णेणं तत्थ साहुणा भणिओ—

सयमेव य रुक्ख रोविए, अप्पणियाए वितट्ठि कारिया ।

उवाइयलद्धया य से, किं छगल ! 'वे वि' त्ति वाससे ? ॥

5 तं च साहुणो वयणं तस्स पुत्तेण सुयं । सो य छगलओ तुण्हिक्को ठितो । ततो से पुत्तो साहुसगासे उवगंतूण भणति—किं भयवं ! तुव्भेहिं एस छगलओ भणितो जेण तुण्हिक्को ठितो ? । ततो तेण साहुणा अणालियवयणपरमत्थेण भणिओ—देवाणुप्पिया ! एस छगलओ तुव्वं पिया भवति । एय तुव्वं साहति—अहं ते पिया, मा मं मारेह त्ति । तुव्वे न परियच्छह । ततो तेण वंभणपुत्तेण साहू भणति—किहं पुण अम्हेहिं पत्तियव्वं ?

10 जहा 'एस अम्हं पिया भवति' त्ति । ततो सो साहू पुव्वुत्तं साहइ, सहेउयं सकारं साभिण्णाणं से परिकहेइ ।

ततो से पुत्तो तदरिसाविओ पायवडिउट्ठिओ य, तेसिं भाउयाण सव्वं जहंभूअत्थं साहइ । ततो ते परमविम्भयसमावण्णा साहुणो पायमूलं गंतूण वंदित्ता, मित्त-वंधव-सयण-परियण-सहिया सव्वे संवेगसमावण्णा सीलवयाइं चेत्तूण छगलयं च सघराइं गया । छगलओ वि 15 साहुपसाएण मुक्को । ताणं चिय तैप्पभिइं अरहंतदेवया, साहुणो य दक्खिणेया ॥

तं एयं जहा तेणं कौकणयवर्धणेणं सयंकयकम्मविवागजणियं दुक्खं संसारो' य संपत्तो, एवं तुमए विं' अप्पणो पुत्तो सयमेव संसारमहाकडिले छूढो ॥

ततो तीए वाहभरंतनयणाए सगग्गरकंठाए महयादुक्ख-सोगाभिर्भूयाए भणति—न मए नायं, जहा वसुभूर्ध्वस्स वंभणस्स पज्जंतो भविस्सइ त्ति । ततो गहवइणा भणिया— 20 को वा वसुभूर्ध्वस्स वंभणस्स पज्जंतो त्ति ? । ततो सा भणइ—सुणसु अज्जउत्त !—
चित्तियत्थविज्जासे वसुभूर्ध्वंभणक्खाणयं

ते णं काले णं ते णं समए णं नंदपुरं नाम नयरं । तत्थ वसुभूर्ध्वं नाम वंभणो अज्ज-वओ परिवमइ । भज्जा य से जन्नदत्ता नाम । तीसे य दो पुत्तभंडाणि—सोमसम्मा 5 पुत्तो, धूया य से सोमसम्मा । रोहिणी य से गावी । सो य वंभणो दुरिहो । तस्स य 25 इकेण धम्ममइणा गिहिणा खेत्तनियत्तणं दिण्णेहयं । तेण य तहिं साली रुत्तो । रोवेऊण य पुत्तं संदिमइ—पुत्त ! अहं नयरं गच्छामि, चंदगहणं भविस्सइ । तत्थ किंचि साहुपु-गिस दवनिमित्तं पत्थेमि । तुमं पुण एयस्स सोहणं परिक्खणं करेज्जासि । ततो एएणं धग्गेणं, जं च आणेयामि, तेण तुव्वं सोमसंम्माए य विवाहधम्मो ^{१६} कीरिहि त्ति । रोहिणी य विवाहधम्मइ त्ति । एवं वदित्ता गतो सो ।

१. एते दे० उ २ ॥ २. अयम० उ ३ गो ३ ॥ ३. मुणियं शा० ॥ ४. ण्णत्ति ली ३ ॥ ५. ह भण उ २
मि० ॥ ६. द्वावुं यो उ २ ॥ ७. तयप्प उ २ ॥ ८. मतेणं ली ३ ॥ ९. रो त सं० शा० ॥ १०. वि अउ०
उय० अय० उ २ ॥ ११. भूताए ली ३ ॥ १२. भूदस्स उ २ ॥ १३. गिहो ली ३ ॥ १४. भूद्वं उ २ ॥
१५. मम्मराए गो ३ व ३ ॥ १६. कीरइ त्ति उ २ विना ॥

तस्य य अन्नया कयाइ नडो आगतो । सो य तस्स पुत्तो नडसंसग्गीए नडो जातो ।
धूया य से वंठेण पडिवण्णा गुविणी जाया । रोहिणीए वि उकंतगंहाए गम्भो पडिओ
खेत्तसाली वि अकमिऊणं असोहिज्जांता तणा जाया । सो वि चै वंभणो अकयपुन्नयाए
रित्तओ चैव आगओ सालिखेत्तस्स रोहिणीए य आसाए । वंभणी य दीणवयणा परि-
तप्पंती अच्छइ । वंभणेण घरं पविट्ठेण दिट्ठा । सा अब्भुट्ठिया, दिण्णासण-पायसोएण 5
पुच्छिया वंभणी—कीत्त दुम्मण ? ति । ततो ताए नीत्तसिऊण जहाभूयत्यो परिकहिओ ।
ततो णेण विसण्णहियएण वंभणी भणिआ—पिच्छसु कयंतस्स परतत्तीतत्तिहस्स, अन्हं च
भविन्नवयाए अण्णहा चित्तिया अत्था अण्णहा परिणामिया ।

‘साली रुत्तो तणो जातो, रोहिणी न विद्याइया ।

सोमसम्मो नडो जाओ. सोमसम्मा वि गम्भिणी ॥’

10

ततो सो एवं भणिऊण सुवहुयाणि य चित्तेऊण ठितो लुण्हको ॥

एवं नए वि अत्था अण्णहा चित्तिया अण्णहा होयं ति—जहा वसुभूइवंभणत्स ॥

ततो सा गहवइणा भणिआ—भहे ! पुबकयाणं नितययाणं कन्माणं सुभा-उसुभंफलविवागो
होति । ततो सो गहवती पुत्तविजोगसोगसंतत्तहियओ कालगतो । माया वि य पुत्तविजो-
यदुहट्ठिया पइमरणेण य वलिययरं सोयदुक्खसंतत्तहियया पइमग्गानिणी जाया । 15

जत्तमई वि घरं विक्केऊण कुलहरं गया । सत्ताभरणाणि य पडलए काऊण पियदासचे-
डीए हत्ये सेयवर्बत्यपच्छादिते गणिआघरं विसज्जेइ । दिट्ठा य ते वसंतसेणाए । पुच्छिया
य णाए दासचेडी—‘ए ! किमेयं ?’ ति । तीए भणियं—धम्मिल्लत्स भज्जाए पेत्तियं । ततो
ताए विचिंतियं—एत्तिओ धम्मिल्लत्स घरसारो ति । ‘किं ने आभरणेण ?’ ति दामचेडी
भणइ—वई, तहेव धम्मिल्लत्सेव भजाते घरं । ततो अंगपडियारेण पल्लवएणं धम्मिल्लत्स 20
वित्तंपरिक्खयनिमित्तं, पिन्नाजविपत्तिकारणं, घरविषयं. जत्तमईए कुलधरगमनं. आभर-
णपेत्तणं च वसंततिलचाए सिद्धं । पच्छा धम्मिल्लेण लुपं ।

वसंतसेणाए वसंततिलचासण्णवणं

तओ अन्नया कयाइ गणिआमाया वसंततिलयं भणइ—पुत्ति ! निज्जुद्धं दुमं पक्किणो
वि परिद्वयंति, परिमुक्के य नइ-दह-तलायादी इत्तं चरवायप्पनिर्वजो नउन्नगता परिद्वयंति. 25
किं पुण अन्हाणं गणिआणं निर्द्वेणं पुरिसेणं ? । ता एत्त धम्मिल्लो खीणवित्तो जानो
परिद्वज्जउ ति । ततो तीए लवियं—अंदो ! मन अत्थेण न जज्जे. तस्मि गुणागुणो

१ एव उं व इ गो उं उं ॥ २ आल्लाप उं उं ॥ ३ य पं ईं उं ॥ ४ ह्य उं ॥ ५ भविन्न
होति ति २० ॥ ६ एत्तमणं उं ॥ ७ एत्ति उं उं ॥ ८ तहे तए उं ॥ ९ नो तओ उं
१० एत्ति उं उं ॥ १० व इ उं उं ॥ ११ उं उं ॥ १२ उं उं ॥ १३ उं उं ॥ १४ उं उं ॥ १५ उं उं ॥
१६ उं उं ॥ १७ उं उं ॥ १८ उं उं ॥ १९ उं उं ॥ २० उं उं ॥ २१ उं उं ॥ २२ उं उं ॥ २३ उं उं ॥ २४ उं उं ॥ २५ उं उं ॥
सम्भो ! उं उं ॥

अधिकतरो य सिजेहो मे । सेत-काय-नयमदमिणां पुनीं एवम् मग्निं जहं
न पेच्छामि । किं वा अन्धेनं मन्त्रमेनं ? अतस्तमन्त्रेण य मा मं किं पुनो भवे
ज्जासि, जइ ते मा जीवन्तीं कजं । एवम् विपत्तयेणं ह्मिण-भणिण-रमिण-चंत्तिते य
से सुमरमाणी न जीविज्जा हं । एणं य विरज्जिणं मम जीविज्जां विंतेहि नि । मग्निं
६ भणइ—होउ पुत्ति !, अलाहि, मज्जा वि य परमो मणोरहो, ‘जो तुज्जं पिणो सो मत्तं
पिययरउंति वायाणं सकलुरा भणिऊण, हिंतेण बहूनिगडि-कण्ड-माणाकुमला उड्ढेवा-
याहं मग्गमाणी विहरइ ।

ततो य काले वचमाणे अण्णया कया वसंततिलया णया सुदपयाया भविता आ-
सैणहत्यगया अप्पाणं पसाहेइ । माया य णाए भणिया—अम्मो ! आणेहि ताव अलत्तं
१० ति । ततो सो तीसे निव्वुसणलत्तओ पणाभिओ । ततो मा भणइ—अम्मो ! किं एम अ-
त्तओ नीरसो ? । ततो सा भणइ—पुत्ति ! किं एणं कजं न कीरइ ? । तीए भणियं—
आमं, अम्मो ! । तओ सौ भणइ—पुत्ति ! जहा एम नीरसो एवमेव धम्मिहो वि, नत्थि
तेण कजं ति । ततो तीए लवियं—अम्मो ! एणं तुमं न जाणसि किं पि कजं कीरइ ?
त्ति । [सा भणइ—] आमं, न याणामि । तीए भणिया—अयाणिण ! एणं वत्ती वलिज्जइ,
१५ ततो दीवओ वोहिज्जइ, मा अयाणिया होइ, किह न कजं ? ति । एवं भणिया निरुत्तरवयणा
तुण्हिक्का ठिया ।

ततो कइवएसु दिवसेसु गएसु सुहासणवरगयाए वसंततिलया पंडुच्छुक्खंडे पीते-
ऊण उवणेइ । ताए य गहिया, खाइउं पयत्ता, नत्थि य सिं कोइ रसो । ततो सा
भणइ—अम्मो ! किं एए नीरसा ? । ततो तीए लवियं—जहा एए नीरसा एवमेव धम्मिहो
२० वि । ततो तीए भणिया—अम्मो ! एएहिं ताव कजं कीरति । [सा भणति—] किह कीरइ ?
त्ति । ततो णाए भणिया—देवकुल-धराईणं लिप्पणत्थं चिक्खहो संखोहिज्जइ, तत्थ
उवओगं ववति ति । एवं भणिया निरुत्तरवयणा तुण्हिक्का ठिया ।

ततो पुणो वि काले वचमाणे तिलपूलयं सुज्झोडियं काऊणं उवट्ठाइ । ततो सा तं गहे-
ऊण उच्छंगे झोर्डइ, नत्थि एक्को वि तिलकणओ । ततो मायरं भणइ—अम्मो ! नत्थि
२५ तिला, कीस ते एस तिलपूलओ आणिउ ? ति । तीए भणियं—जहा एस पूलओ ‘झोडि-
यपफोडिओ वि, एवमेव धम्मिहो वि । नत्थि एणं किंचि कजं, ता अलाहि एणं ।
ततो सा भणइ—मा एवं भण, अम्मो ! एएहि वि कजं कीरइ (ग्रन्थाग्रं-८००) ।
तीए भणियं—कहं ? । सा भणइ—अग्गिणा डहिता खारो कीरइ, ततो वत्थादीणं
सोहणनिमित्तं उवउज्जइ ।

१ जीवन्ती ए ली ३ ॥ २ ‘हूणि निय’ उ २ ॥ ३ ‘सयह’ कसं उ २ ॥ ४ निच्छूसं उ २ ॥ ५ सा
पडिभं उ २ ॥ ६ ‘त्थि एसि क ३ ॥ ७ सुज्झाडि’ खं ॥ ८ झाडे’ ली ३ उ २ ॥ ९ ततो सा भणति
जहा उ २ ॥ १० झाडि’ उ २ विना ॥

ततो एवं भणिए पडिभणइ—किं तव पुरित्ता न भविस्संति ?। वसंततिलयाए भणिया—
अहो तुमं सि कयग्घा, जहा वायसा तह ति । ततो तीए लवियं—कहं वायसा कयग्घ ?
ति । ततो वसंततिलयाए भणियं—अम्मो ! सुणसु लोईअसुई—

कयग्घयाए वायसक्खाणयं

इजो य किर अतीते^१ काले दुवालसवरिसिजो दुभिक्षो आसी । तत्थ वायसा मेलयं ५
काऊण अण्णोण्णं भणंति—किं कायवमन्हेहिं ? , वड्डो छुहमारो उवट्ठिओ, नत्थि जणवएसु
वायसपिंडियाओ, अण्णं वा तारिसं किंचि न लब्भइ उच्चणधम्मियं, कैहियं वच्चामो ? ति ।
तत्थ दुह्ववायसेहिं भणियं—‘समुद्वतं वच्चामो. तत्थ कायंजला अन्हं भायणेज्जा भवंति, ते
अन्हं समुदाओ मच्छए उत्तारिऊणं दाहिति. अण्णहा नत्थि जीवणोवाओ’ संपहारेत्ता गया
समुद्वतं । ततो तुहा कायंजला, सागय-उन्नागण य सन्माणिया, कयं च तेसि पाहुण्णयं । 10
एवं ततो तत्थ कायंजला मच्छए उत्तारित्ता देंति । वायसा तत्थ सुहेण कालं गमेति ।

ततो वंते वारससंवच्छरिए दुभिक्षे जणवएसु सुभिक्षं जायं । ततो तेहिं वायसेहिं
संपहारेत्ता वायससंघाडो ‘जणवयं पलोएह’ ति पेसिओ, ‘जइ सुभिक्षं भविस्सइ तो
गमिस्सामो’ । सो य संघाडो अचिरकालत्त उवल्लदी करेत्ता आगतो । साहति य वायसाणं,
जहा—जणवएसुं वायसपिंडिआओ मुक्कमाणीओ अच्छंति, उट्ठेह, वच्चामो ति । ततो ते संप- 15
हारंति—न्हि गंतवं ? ति । ‘जइ आपुच्छामो नत्थि गमणं’ एवं परिगणेत्ता कायंजले सदा-
वेत्ता एवं वयासी—भागिणेज्जा ! वच्चामो । ततो तेहिं भणियं—किं गम्भइ ? । ततो भणंति—
न सक्केमो पइदिवसं तुन्हं अहोभागं पासित्ता अणुट्ठिए चेव सूरे । एवं भणित्ता गया ॥

एवमैयं तुनं पि वायसत्तरित्तां. जाणानि, धम्मिल्लसंतिएण अत्थेण उड्डया समाणी
भणति ‘छडेह धम्मिल्लं’ ति । एवं च तीए भणिया लज्जियां तुण्हिप्पा ठिया । 20

ततो तीए धुत्तीए अइरागरत्तं वसंततिलयं जाणिऊण ‘न तीरइ मोएडं’ ति परिगणे-
ऊण कच्चवडदेवयानिनित्तं काऊण घरे आगंदो सदाविओ । वसंततिलयाए य सबो सहिजणो
निमंतिओ—गणियाओ दारियाओ य । आनंतियाओ य गणियाओ । ततो गंध-धूव-पुष्प-भस्तेणं
जठेसुं घरदेवएसुं पच्छा धम्मिल्लो ण्हाओ पयओ, परमसुईभूओ. सत्वालंनारभूसियसरीरो
लठ्ठे भोयणमंडवे खज्ज-पेज्ज-भोज्जावसाणे सज्जिए (?) सहियाजणपरिवारिओ वसंततिलयाए 25
सहिओ पाजं अणुभवति ।

धम्मिल्लनिवासरणं तर्जिता य

ततो अइपाणपसंगेण अचेयणभूओ जाओ, परिदुव्वलएगवत्थो य नयरदाहिरियाए अ-

१ इवं सुई दाहा. २ ते दुवा कइं ८ २ दिना ॥ ३ एत्तां उ २ ॥ ४ धम्मियं ही ३ । ५ ही
१ दिनाऊण—कहिं वं ८०। कहिं वं ८ ३ गो ३ । ६ एत्तां ही ३ दिना । ७ एत्ति सं ८ ॥
८ च ति ही ३ दाहा ॥ ९ वित्ते क ३ ॥ १० अं ऊणनि ही ३ । ११ ददिल्ल क ८ ॥
१२ गो ३० दिनाऊण—कवदे वं ८ सं ८ ८ ८ २ । कवदे ही ३ ८ ८ । १३ सज्जिए उ ८ ॥
१४ दादा उ २ ॥

दूरसामंते नेऊण छंझिओ । पाभाइयसीयलेणं वाएणं आसासिओ समानो परिवुद्धो अप्पा
भूमीए पडिअं पेच्छइ । तओ य उट्ठिओ समानो चित्तिउमारद्धो—अहो! मुहुत्ततररमणं
गणिघाहियं विसमिव विवागफलं सा नाम तारिसीं पीई, सा मधुरयां, अनुयत्तया,
पणओवैयारो य सव्वं कैयतवं. अवि य—

- 5 वेसविलयाण एसो, जाणामि कुलक्कमागओ धम्मो ।
धवलं खणेण काउं, खणेण मसिकुच्चयं देंति ॥
आसीविसस्सं य भुयं-नामस्स रण्णे य वग्घपोयस्स ।
मच्चुस्स हुयवहस्स य, वेसाण य को पिओ नाम ? ॥
चोप्पडघडयं मसिम-क्खिअं पि रामेंति अत्यलुद्धाओ ।
10 सिरिवच्छलंछियंगं, मुहाए विण्हुं पि नैच्छंति ॥
अत्यस्स कए जाओ, वेसाणं वि नियमुद्दाइं अप्पंति ।
अप्पा जाणं वेसो, परो णु किह वल्लहो तासिं ? ॥

- एवं चित्तिऊण पच्छा गंतुं पयत्तो । बहुकालेण पुव्वदिट्ठेण मग्गेणं किह वि निययचरं गतो ।
तत्थ वि अण्णाणयाए दारनिउत्तं पुरिसं पुच्छति—भाय ! कस्स इमं धरं ? तेण लवियं—
15 कस्स तुमं जाणसि ? । [सो भणइ—] धम्मिल्लस्स त्ति । ततो सो पडिभणइ—
माया सोएण मया, पिया य गणिघाघरे वसंतस्स ।
धम्मिल्लसत्थाहसुय-स्स कामिणो अत्थनासो य ॥

- ततो सो तं वयणं सोऊणं वज्जाहओ विव गिरिसिहरपायवो 'धस' त्ति धरणिप्यो
पडिओ । मोहावमाणे य उट्ठेऊण चित्तिउं पयत्तो—'पिउ-माउविप्पओगदुक्खियस्स विभव-
20 हियस्स का मे जीविण आस ?' त्ति हियएणं सामत्थेऊणं नयराओ निग्गाओ । जीववि-
गमयमईओ एक्कं जिण्णुजाणं नाणादुम-लया-गुच्छ-गुम्मगहणं, विविहविहगणादितं, परि-
ट्ठिय-भग्ग-ओमरियभित्तिपासं मरियघनिच्छियमती तं अइगओ । ततो अयसिकुमुममन्नि-
कासेगं निक्खेण अमिणा अप्पाणं विवाडेउं पयत्तो । तं च से आउहं देवयाविमेसेण
हत्थाओ घरणिप्यले पाटियं । 'न वि मत्थमरणं मे' त्ति चित्तिऊण बहुए दारए साहगिता
25 अग्नि पविट्ठो । सो वि महानदिहहो विव सीयलीभूतो । तत्थ वि न चेव मओ । ततो
तेण इम गउअं । तं पि य सुक्कणिगरामी विव हुयवहेण उदरगिणा से वट्ठं । पुनरवि-
रिवेउ पयत्तो—'सत्थ-उग्गि-विममकवणेण नत्थि मरणं' नि तरुसिहरं विलग्गामि । ततो
व मे अग्गा सुवो, तूळगत्तिपडिओ विव उवविट्ठो टिओ । ततो केण वि अविण्णाणमग्गेणं
अग्ग-उग्ग-अग्गिओ 'मा मादसं, मा मादसं' नि । ततो दीहं निम्मसिऊणं 'नत्थि एव
30 विवओ' नि वितापयो त्रियायंतो चिट्ठइ । एवं च ताव पयं ।

वसंततिलयाए पइण्णारुहणं

इयरी वि वसंततिलया पभायकाले उट्टिए दिणयरे तेयसा जलंते मएण विप्पमुक्का स-
नाणी मायरं भणति—अम्मो ! कहिं तो धम्मिल्लो ? ति । तजो तीए लवियं—को तेसिं
जुण्णवठाणसंतगमणं करेइ ? ति. पुत्ति ! न याणामि 'कहिं गतो' ति । ततो तीए नायं,
जहा—'एयनिमित्तं चेवं अउवो उत्तवो कतो. तौ एतीए एस दोसो' ति चित्तिज्ज विमा-5
गिजा संती पइण्णमारुह—

एसो वेणीवंधो, कजो नए धणियत्तप्पइण्णए ।

नोत्तवो च पिण्णं, नत्तूण च आवयंतें ॥

एवं च वदिता ववगयगंधमहा-5लंकाराणा, णवरं सरीरज्जुपालगत्यं सुदोदयविच्छ-
लिङ्गी कालं गमेइ ।

10

धम्मिल्लस्त अगडदत्तमुणिसमागमो

ततो धम्मिल्लो वि उट्टेज्ज तहिं जिण्णुज्जाणे हिंडिउं पयत्तो । तत्थ य धणपत्तल-विस्ता-
लनांभीर-त्तरणपत्तपह्वनिवद्धनिंजं वभूयत्त, लुसुमभरोनमंतसंचयत्त. भनरसुहरोवगुंजिय-
सिहरत्त. वायवत्तपकंपमानतवंतपह्वगगत्यत्त असोगवरपायवत्त हिट्ठा निविट्ठं, जिगसा-
सणसारदिट्ठपरमत्थसत्तभावं. बहुगुणंनगंतसुनगं. समणवरगंधहत्थि पेच्छति । तेण च सिउ-15
नहुपुड्ढार्मिंला(भा)तिगा भगिजो—धम्मिल्ल ! अदुहजणो विव किं साहसं ज्येत्ति ? ।

तो वंदिज्ज देविन्द्वंदियं तवगुणागरं साहुं ।

वेइ दुहिजो नि भयवं !. पुविं धम्मं अकार्ज्जं ॥

ततो साहुणा लवियं—किं ते दुक्खं वि । [तजो धम्मिल्लेण भगियं—]

जो य न दुक्खं पत्तो. जो य न दुक्खत्त निग्गहत्तमत्थो ।

20

जो य न दुहिए दुहिजो, तत्त न दुक्खं ज्येयवं ॥ वि ।

ततो साहुणा भगिजो—

अहयं दुक्खं पत्तो, अहयं दुक्खत्त निग्गहत्तमत्थो ।

अहयं दुक्खत्तहावो, मज्ज य दुक्खं ज्येयवं ॥

ततो तेण भगियं—किं पुण भयवं ! तुज्जेहिं रुनाजो विज्जरित्वं दुक्खं पत्तं ? वि । साहुणा 25
भगियं—जानं । तजो धम्मिल्लेण जहावत्तमत्थो त्वं परिक्हियं । ततो साहुणा लवियं—
सुणसु धम्मिल्ल ! ज्जल्लरियजो सुह-दुक्खं जारित्तं नए अउभूयं वं ते परिक्हेति ति—
अगडदत्तमुणिणो अप्पकहा

अत्थि पमुइयज्जसत्तलारुहविहनिप्पज्जनात्तलवण्णनिचजो विज्जाविणीजविग्गानना-

१ एव एत उन्नवो बज्जो ८० । २ एत ज्येष्ठो बज्जो २० । ३ तो तीए २० वि ३ एत
पत्तं २० । ४ निक्खरं २० । ५ शुक्कं सयं ८० । ६ उन्नवो २० । ७ निक्खरं २० ।
८ निक्खरं २० । ९ ॥

णबुद्धी अवन्ती नाम जणवओ । तत्थ य अमरावइसरिसलीलविलंबिया उज्जेणी नाम नयरी । तत्थ य जणवए पयाणं परिपालणंसमत्थो, संपुण्णकोस-कोट्टागारविभो, बहुसाहणवाहणो, अणुरत्तमंति-भिच्चवगो राया जियसत्तू नाम । तस्स य सारही ईस-उत्थ-सत्थ-रहजुद्ध-निजुद्ध-तुरगपरिकम्मकुसलो अमोहरहो नाम नामेणं । तस्स य कुलस-रिसाणुरुवा भज्जा जसमती नाम । ताण य अहं पुत्तो अगडदत्तो नाम नामेणं ।

ततो ममं भवियव्वयाए गुरुययाए य दुक्खाणं वालभावे चेव पिया उवरओ । भत्तुमरणदुक्खिया ममं च सोयमाणी माया मे सुक्कोटरुक्खो इव वणदवेण सोयगिणा अंतो अंतो डज्झइ । तं च तहादुक्खियं सरीरेण परिहायमाणीं अभिक्खणं अभिक्खणं च रोवमाणी पासित्ता पुच्छामि—अस्मो! कीस रोवसि? त्ति । ततो ममं निबंधे कए 10 समाणे कहिउमारद्धा, जहा—एस अमोहप्पहारी नाम रहिओ, एस ते पिउउवरयमेतस्स संतियं सिरिं पत्तो. जइ ते पिया जीवंतो, तुमं वा ईस-उत्थ-सत्थकुसलो होंतो तो न एस एरिससिरीए भायणं होंतो, एवं वा सिंघाडग-तिय-चउक्क-चच्चर-रच्छामुहेसु उवललंतो विहरेज्ज त्ति. तं एयं पच्चक्खकडुयं दड्डुं पिउउवरमं च ते सुमरमाणी अंतो अतीव डज्झामि । ततो मया माया भणिया—अत्थि अस्मो! अम्हं कोइ वयंसओ अण्णो ईस-उत्थ-सत्थ-कुसलो? । ततो ताए कहियं—अत्थि कोसंवीए पिउत्स ते परममित्तो 'दढप्पहारि' ति नाम एक्कलेहसालिओ य, तमहं एक्कं जाणामि । ततो मया माया भणिता—अस्मो! गच्छामि कोसंविं दढप्पहारिस्स रहियस्स पायमूलं, ईस-उत्थकलाओ सिक्खिऊणागच्छामि । ततो तीए महया विमदेणं अब्भणुणाओ ।

ततो हं गतो, पविट्ठो य कोसंविं । तत्थ य मया दढप्पहारी 'ईस-उत्थ-सत्थ-रहव-रियसिक्खाकुसलो आयरिउ' ति विणउणएण उवगंतूण पणमिओ । पुच्छिओ अहं तेण—पुत्त! कओ आगओ सि? । ततो से मया कुलघरादीतो सब्बो पवंधो, पिउणो य नामधिज्जं, अत्तणो य आगमणं सब्बं परिकहियं । ततो अहं तेण पिउणा पुत्तो विव समासासिओ, भणिओ य—वच्छ! अहं ते जहासिक्खियं सब्बं निरवसेसं सिक्खावेमि त्ति । मया य विण्णविओ—घत्तो मि, अणुगिहिओ मि त्ति । ततो सो भणइ—नवरं धित्तिं करेहि त्ति । 25 ततो मोहणांसि तिहि-करण-नक्खत्तदिवसमुहुत्ते सउण-कोउएहिं ईसत्थाउवविट्ठो आरंमो कओ । कट्ठिआ सिलागा, गहितो पंचविहो मुट्ठी, जियं पुंण्णागं, लद्धो मुट्ठिवंधो, ठिया य जायलक्खसिग्गया, दढप्पहारितं च, दुविहे ईस-उत्थे पांडि (ग्रन्थाग्रं-१००) यो जंनमुक्के य निष्फण्णो, अण्णेषु य तरुपडण-छेज्ज-भेज्ज-जंतफारचरियाविहाणेषु अवधा-रिउवदिट्ठानु सन्धविहीसु ।

१ 'उत्तावलं' शा० ॥ २ 'णास' ली ३ ॥ ३ 'सासण' शा० विना ॥ ४ 'गालद' उ २ विना । एवमधेयि ॥

५ 'याए कम्मगुरु' शा० विना ॥ ६ मया भणिं ली ३ उ २ ॥ ७ वित्तिं कं शा० विना ॥ ८ 'याउ उर' उ २ विना ॥ ९ पुणागं ली ३ ॥ १० पदियमे ली ३ ॥

अगददत्तस्त सामदत्ताए परिचओ

ततो अहं अणया कयाई आयरियनिहरुक्खवाडियाए अइंगंतूण जोगं करेमि । तस्त य गुरुभवणस्त सएज्जयभवणे एणा वरतरुणी दिवसे दिवसे फल-पत्त-सुमण-पुण्फदामखि-
वण-लेहुएहिं य मे पहरेइ । ततो तं गुरुसंकाए विज्जागहणलोभेण य इच्छंतो वि न तत्थ
अणुरागं दंसेमि ।

5

ततो कइवएसु दिवसेसु अइकंतेसु जोगं करेंतस्त मे तत्थेव रुक्खवाडियाए पलंबलंबंत-
कसण-रत्ततरपहेंवस्त, कुसुमभरोणमियअगसालस्त, भमर-भहुकरिकुलोवैगिजंतमहुलउव-
सइकुहरस्त, रत्तासोयवरपायवस्त हेट्टा साहं वामहत्येण अवलंबिऊण एगुक्खिततरुक्खं-
धविट्ठितचलणा णवसारभूयं जोहणयं वहंती दिट्ठा मे तरुणजुवती । सा य नवसिरीसत्तर-
सकुसुमोवनाणकंचणकुन्मसरितएहिं चलणएहिं, अइविन्ममंचकिट्ठएणं कयलीखंभसमाणएणं 10
ऊरुजुयलेणं, महानदीपुलिणंसंधंसाकारएणं जंघएणं फालियमज्जमज्जंतरत्तंसुयसन्निभं वत्थं
नियत्था, हंसायलिसइसन्निभेणं रसणाकलावएणं, ईसिसंजायमाणरोमराई, कामरइगुणकरेहिं
उरतडसोभाकरेहिं संधंसयपरिवहुमाणेहिं सज्जणमेत्ति व निरंतरेहिं य पओहरेहिं, पत्तत्थल-
क्खणाहिं रोमोवचियाहिं बाहुलंतियाहिं, रत्ततलकोमलेहिं नाइरेहावहुलेहिं अणुपुंविजुजातं-
गुलीरत्ततंवनहेहिं अगहत्येहिं, नाइपलंब-रत्ताधरा, सुजाय-सुद्धं-चारुदंतपंती, रत्तुप्पलप- 15
त्तसन्निगासाए जीहाए, जङ्घणयतुंगएणं नासावंसएणं, पसइपमाणंतिरियायतेहिं नीलु-
प्पलपत्तसच्छहेहिं नयणएहिं, संगयएणं भुमयाजुयलएणं, पंचमिचंदसरिसोवनेणं निडालपट्ट-
एणं, कज्जल-भमरावलीसन्निभेणं निट्ठ-विस्संय-सुगंधिनीहारिणा सवकुसुनाहिवासिएणं केसह-
त्यएणं सोममाणेणं, सवंगोवंगपत्तत्थ-अवितण्हपेच्छणिज्जस्वा दिट्ठा मए ।

चित्थियं च मे—किं नु एयस्त भवणस्त देवया होज ? उड्डंहु माणुसि ? ति । ततो मए 20
उवरिं होंती निज्जाइया, नवरि नयणा से णिमेसुन्नेसं करेति । ततो मए नाया 'न एस
देवया, माणुसि एस' ति । पुच्छिया च मे—भदे ! कासि तुमं ? कस्त वा ? कुओ वा
एसि ? ति । ततो तीए ईसीसिहसियेदीसंतस्सवलट्ठसुद्धदंतपंतीए वानपायंगुट्टएणं भूमितलं
लिहंतीए अहं भणिओ—अज्जत्त ! एयस्स सएज्जयभवणस्त गहवइजक्खदत्तस्त धूया
हं सामदत्ता नाम । दिट्ठो य मया सि वहुसो जोगं करेमाणो. सनं च मे हियए पविट्ठो, 25
वैपमिइं च अहं मयणत्तरपहारदूमियहिचया रइं अविदमाणी असरणा तुमं सरणं पवन्ना.

१ अहिं हियं मे कइ ॥ २ उड्डंतस्त ७० विना ॥ ३ विस्संयं टी ३ । विस्संयं कइ मे ३ ॥
४ निविलक्खएणं ७० । निविलक्खएणं टी ३ कइ मे ३ ॥ ५ णसंधंसाकारं कइ मे ३ ॥ ६ नं निदं वत्तं
२० विना ॥ ७ सावलिं ६० उ २ ॥ ८ ईसिं ७ ॥ ९ हत्तां ७२ विना ॥ १० पुण्णं ७२ ॥ ११ ट्ठसारं
मो० सं० मे ३ ॥ १२ आतिरियाससं ७ ॥ १३ वित्तंतुं २० ॥ १४ पुरो ७ ॥ १५ निज्ज
य दीसं टी ३ । सियं दीसं ७ ॥ १६ स्स मरेण्यनं २० विना ॥ १७ मत्तु वत्ति मोनदत्ता
वत्ति सामदत्ता इति पाठान्तर इत्ये । अल्लभिट्टुं संज्ञ सामदत्ता मत्तु वत्ति । १८ ननं य से रिदं
२० विना ॥ १९ तपप्पं ७ ॥

सा य मे समागमं इमं अमणोनामि । अमणिया नुमे एतं पुनः निगुणिया नमं
 पि ह्रं न समत्या जीवितुं ति । एतं अमणी पापं मे पडिया । ततो मर उडोम
 भणियं—सुगणु ! णणु एम अणियाओ अमो य, गुरुकउपा(या)से न नमो निगातिओ
 ति । सा य मे पुगो भणति—भट्टिसम्य ! न किर सो कामी नुन, जो जा न कुं
 5 सीले य पणपायं च रक्कति । मया भणिया—एवमेवं ति, किंतु मम सरिण जीवित
 सौधिया कइवए ताव दिवसे पडित्ताति, जाव उज्जेणीए गमणोनायं भित्ति । ततो
 कहं कह वि ससजहं पसियाविया गया निगमभणं । अजमवि तं तीर एताज्जं हिम
 एणं वहतो अणंगपरिसोसिगसरीरो य तं चेव मणेणं वहतो तीए गमागमोवायं वित्तं
 कह वि दिवसे गमेमि, गुरुजणलजाण अणागारं गहतो अज्जमि ।

- 10 ततो अणया कयाइ गुरुजणाणुजाओ सिद्धनिजो सिद्धादमणं काउं रायकुलं गतो ।
 तत्थ य असि-खेउयंगहणं, एत्थिसेल्लवणं, भमंतयकं, गतंतरगं, वाउल्लपेयविज्जयादीं
 सिक्खियं सधं जहा पैगयं दाइयं । ततो पेज्जजणो सज्जो विन्हाविओ ह्यहियओ जाओ,
 मज्झं सिक्खायुणे आयरिए य पसंसंति । राया भणइ—‘नत्थि किंनि अच्छेरयं’ ति णेव
 विन्हितो । भणइ य—किं ते देमि ? ति । ततो मया विण्णविओ—सामि ! तुवसे मम
 15 साहुकारं न देह, किं ते अण्णेण दाणेणं ? ति । ततो भणति—

किं सिक्खिएण तुज्जं ? मज्झं सिक्खं तु अवहिओ सुणसु ।

इह चेव अहं नयरे, सिंहलिसुय नंदणो आसी ॥

सिरिओ वूयाणत्ती, आसविवत्ती य कुलघरविणासो ।

निगमण खाइयाए, जा दुप्पडैत्पणा वोही ॥

- 20 एवं च वदित्ता साहिं^१ पयत्तो^२ सो तीतं भवग्गहणं । सुणसु देवाणुप्पिया !—

जियसत्तुरायपुव्वभवसंबंधो

अत्थि इहेव कोसंबीए नयरीए हरिसेणो नाम राया । तस्स य अग्गमहिंसी धारणी
 देवी । तस्स य रण्णो अमच्चो सुबुद्धी नाम । तस्स य भज्जा सिंहली नाम । तीसे य पुत्तो
 आणंदो नाम, सो य अहं आसी । तत्थ य मम असुहकम्मोदणं कुडुरोगो जातो । ततो
 25 तेण रोगेण संतप्पमाणो अप्पाणं च निदंतो आउं अणुपालेमि ।

ततो अणया केणइ कालेण जवणविसयाहिवेणं संपेसिओ दूओ आगतो इमं नयरं ।
 रायकुलं च पविट्ठो दूयाणुरुवेणं सक्कारेणं महंतेणं सक्कारिओ । ततो अत्रया कयाइ अमं
 पिउणा सभवणं नेऊण नाम-विभवसरिसं संपूइओ, उवविट्ठा य आलाव-संकहाहिं राय-

१ वमाणेज्जा उ० । २ वगणेज्जा ली ३ ॥ २ हू क ३ गो ३ ॥ ३ सु निवडि उ २ विना ॥ ४ सहिया
 शा० विना ॥ ५ किह किह शा० ॥ ६ पडिसो क ३ गो ३ ॥ ७ यमह सो० स० वा० शा० ॥
 ८ यवेज्जया उ २ ॥ ९ पहागयं उ २ ॥ १० सीह उ २ । यवमयेउपि ॥ ११ उवेप्प शा० ॥ १२ हियं प
 शा० ॥ १३ सो बीय भ० उ २ विना ॥ १४ णं तजायरोगो शा० ॥

देस^१सल्लवट्टमार्गीहिं अच्छंति । अहं च जेग नियधरं पविसंतो दिट्ठो । तेण य पुच्छियं—
कस्सेस दारओ ? । तातेग भगियं—मनं ति । ततो तेण लवियं—किं इह विसए ओसही
नत्थि ? वेजा वा नत्थि ? ति । तातेग भगिओ—अत्थि ओसहीअ, वेजा विं ति । एयस्स पुण
मंदभागया अणोसहं चैव भवइ. नत्थिं य से उवसमो । ततो तेण लवियं—जो नवसंजा-
तजोइणो आसकितोरो तस्स रहिरे मुहुत्तं पक्खित्तो अच्छउ । एवं वदित्ता गतो सो । 5

मन पिउणा पुत्तनेहेणं राउलओ आसो मारेऊणं जहाभगियं सबं कयं । ततो पच्छा
रणा मुयं, जहा—सुबुद्धिणा आसो मारिओ । तजो राइणा रट्ठेणं सारोरो निग्गहो
सबकुलत्त आगतो । तं च सोऊण अहं खाईए पडिओ पलायमाणो पणियवाडं अइ-
गतो । तेण य पण्णवाडसामिणा दिट्ठो, पुच्छिओ य—‘को तं सि ? कहिं वा वच्चसि
ति ? कत्त वा तुमं ? । ततो से नया सबं जहावत्तं परिकहियं । ततो हं तेणं सायुक्कपेणं धरं 10
मीओ, आवासिओ य अच्छासि पिउन्नाउ-सयण-परियणविण्णयोगपरितप्पमाजसरीरो ।

तत्थ य इरिया-भासासमिता इह-परलोए य निरवकंखा फालुयं उंठं गवेसमाणा समणा
भगवंतो धरं पविट्ठा, पणमिया य तेण धरसामिणा । वंदिथा ततो नया, धम्मं पुच्छिया ।
कहिओ य तेहिं धम्मो अहिंसालक्खणो । उवगयं च मे जिगवयणं । ततो तेसि सगा-
साओ सिक्खावया गहिया अणुद्धया य । गहियाणुद्धय-सिक्खावओ य कालगतो इह 15
चैव पुरवरीए राया जाओ ‘जियसत्तु’ ति । साहवो य दइण ऊई सरिण ति । ततो
अहं एत्थियाए सिक्खाए रायसिरिं पत्तो ॥

अस्ति च देसफाले सपुर-जगवणं सो राया जियसत्तु निर्णतजो—देव-पुनिगल
पुरे अनुयपुत्रं सधिच्छेयं, संपयं च दइहरणं परिमोसो य वेणइ कजो. तं एणिंनु तं
देवाणुप्पिया ! नयरत्त सारक्खणं वाडं ति । ततो आगतो राणा गगगत्तरो—
अमंतरे जहा पोरो घेप्पति तहा बुगमु ति । तं य रणा भासियं सोऊण नया धियं—
‘एयं पत्तयं.....ओ मन गमणत्तं’ ति परिगयेडणं पुणो वि रण्णो सारदण्डिजो
विण्णदेसि—अइ देवाणुप्पिया आगदेति. पत्तादेण दा पट्ठति. एरो एहं गामिण पत्तादेण
एत्तरत्तल अम्वितरे पोरे गतिपावसूत्तं उप्पेति । तं य वत्तल देसल पडिमुय. एतु-
णियं य ‘एवं हुगमु’ ति ।

३९

अगददत्तस्य चौराण्यपदवत्ताओ

ततो हं एहमाणतो रण्णे पत्तयेसु पत्तियेण निगरो राउलओ । धित्तिं च न
सत्तनिदिहेहिं उदारहि—पाण्य सुहृत्तल-नदरा एत्ताए-अ-
१. सुहृत्तल २. नदरा ३. एत्ताए ४. अ-
५. सुहृत्तल ६. नदरा ७. एत्ताए ८. अ-
९. सुहृत्तल १०. नदरा ११. एत्ताए १२. अ-
१३. सुहृत्तल १४. नदरा १५. एत्ताए १६. अ-
१७. सुहृत्तल १८. नदरा १९. एत्ताए २०. अ-

- परिवायगावसह-रत्तवर-वट्ट-कोट्टय-दासीघर-आरामुज्जाण-सभा-पवांसु सुण्णदेउल-विहारे
संसिया अच्छंति. तत्थ य चोरा उम्मत्तपरिवायगनाणाविहलिंगिवेसपरिच्छण्णा, वंमग्गे-
सधारिणो, विविहसिप्पकुसला य विगयविसरूवयाए य भमंति । ततो अहं एयाइ ठाणां
अप्पणा चारपुरिसेहि य मग्गावेमि^३ चारावेमि । चारावेऊण य उवायकुसलो निग्गओ ।
5 निहाइऊण ईकओ चेव अहं एकस्स ब्रवहरियेपल्लववहुसाहसीअलच्छायस्स सहयारपायवत्स
हेट्ठा निविट्ठो दुव्वल-मइलवत्थो चोरगहणोपायं चित्तयंतो अच्छामि । नवरि य धारत्तन-
त्थपरिहिओ, एगसाडियाउत्तरासंगो, संखखंडियवद्धपरिकरो, तिदंड-कुंडिओलइयवामहल-
खंधपदेसो, गणेत्तियावावडदाहिणकरो, नवरइअकेस-मंसुकम्मो, किं पि मुणमुणावतो वं
चेव सहयारपायवच्छायमुवगतो परिवायओ । विवित्तभूमिभागे तिदंडयं अवलंवेऊण, अं-
10 पल्लवसाहं भंजिऊण उवविट्ठो । पेच्छामि^४ य णं पदीहरूढासां, उकुडुयसिरावेडियवत्तं,
उव्वद्धपिंडियादीहजंघं । आसंकिंयं च मे हियं तं दट्ठूण—तक्करजणपावकम्मसूयगाइं व
से इमाइं जारिसयाइं लिंगाइं दीसंति, नूणमेस चोरो पावकारि ति । भणइ य ममं-
वच्छ ! को सि तुमं अधितिवलसंतत्तो ? किंनिमित्तं हिंडसि ? कत्तो वासी ? कहिं वा
वच्चसि ? ति । ततो मया तस्स हिययहरणदक्खेण भणिओ—भयवं ! उज्जेणीओ हं परि-
15 क्खीणविहवो हिंडामि ति । ततो तेण परचित्तहारिणा भणिओ हं—पुत्त ! मा वीहेहिं, अहं
ते विउलं अत्थसारं दलयामि । मया भणिओ—अणुगिहीओ मि पिउनिब्विसेसेहिं तुम्मेहिं
ति । जावयं एवं अण्णमण्णं संलवामो ताव य लोयसक्खी अदरिसणं गतो दिणयो ।
अइकंता य संज्ञा । तेण य तिदंड (ग्रन्थाग्रं—१०००) गाउसत्थयं कट्ठिऊण वट्ठो परियरो ।
उट्ठिओ य भणइ मेमं—अइ ! नगरं गच्छामो ति । ततो अहमवि ससंकिओ छेयुट्ठोप-
20 यारेण तमणुगच्छामि । चित्तिंयं च मए—एस सो नयरपरिमोसंओ तक्करो ति । पविडां
मो य नयरं । तत्थ य उत्ताणणयणपेच्छणिज्जं कस्सइ पुण्णविसेससिरिसूयगं भवणं । तस्स
य आरामुहेण नहरणेणं संधिं छिदिडं पयत्तो सुहच्छेदभूमिभागे निविट्ठो । सिरिवच्छलं
ठाणं च छेत्तूण अइगतो मज्झ वि य जणियसंको । णीणिआओ य णेणं णाणाविहभंडमरि-
याओ पेडाओ । तत्थ य मं ठवेऊण गतो । ततो चित्तिंयं च मे—अत्तगमणं से करेमि, मा
25 णं विर्णासे मं ति । ताव य सो आगतो जक्खदेउलाओ सत्थिहए दरिदपुरिसे घेत्तूण । ते
य ताओ पेडाउ गेण्हाविया, निद्धाईया मो नगराओ । भणइ य ममं—पुत्त ! एत्थ जिणु-
ज्जाणे सुहुत्तागं ताव निद्दाविणोयं करेमि^५, जाव रत्ती गलइ ताव गमिस्सामि ति । ततो

१ गवेसहरत्तवडवट्ट^० उ २ विना ॥ २ वासुण्ण^० क ३ उ २ ॥ ३ म्मि चारावेऊण^० ली० य० विना ॥
४ इच्छाओ कसं० उ० विना ॥ ५ यपत्तलपल्ल^० उ २ ॥ ६ म्मि जाणपदी^० उ २ विना ॥ ७ उकुडुय^० उ २
विना ॥ ८ ममं भणइ य, पुरट्ठति, वच्छ ! उ २ विना ॥ ९ कत्तो तुमं क ३ । कत्तो तुमं गो ३ उ २ ॥
१० व य पुं ली ३ ॥ ११ ममं, नगरं अइगां उ २ ॥ १२ द्वीय प^० उ २ विना ॥ १३ सओ । एवं
वविं उ २ विना ॥ १४ स्सेमि णं ति क्खं विना ॥ १५ निद्दाइ^० उ २ विना ॥ १६ रेम शा० । रमो
उ० ॥ १७ तओ ग^० उ २ ॥

मया लवियं—तात ! एवं करेमो । ततो णे एकपासं अइकंता । ततो तेहिं पुरिसेहिं ठवियार्ड पेडाउ, निहावसं च उवगया । सो य अहं च सेज्जं अच्छरिऊण अलियसइयं काऊण अच्छामि ।

ततो अहं सइरं उट्टेऊण अवकंतो रुक्खसंछण्णो अच्छामि । तेण य निहावसगए जाणिऊण वीत्तंभघाइणा निग्घिणहियएण ते पुरिसा मारिया । तो पच्छा मज्झ समीवमा-5 गतो. ममं रैत्तच्छयकुसुमपत्तसत्थरे अपेच्छमाणो मग्गिउं पयत्तो । ततो मया तरुगहण-साहपच्छाइअसरीरेण पहाइऊण सिग्घयाए चक्खुं हरिऊण मम अहिबडंतो अंसदेसे अत्तिणा आहतो । ततो सो अद्धच्छिण्णसरीरो दढप्पहारीकओ पडिओ । पचागयसन्नेण य अहं भणितो—वच्छ ! मह इमो असी, एयं च चित्तूण वच्च मसाणस्स पच्छिमभागं. गंतूण संतिज्जघरस्स भित्तिभाए सहं करेज्जासि त्ति. तत्थ भूमिघरे मम भगिणी वसइ ताए10 एयं अत्ति दाएज्जासि. सा ते भज्जा भविस्सइ, सबदवस्स य सामी भविस्ससि, अण्णं च तं भूमिघरं. अहं पुण गाढप्पहारो अइकंतजीविओ त्ति ।

ततो अहं असिजद्धि गहाय मसाणवभासे^१ सण्णिविद्धं संतिज्जघरं गतो । कतो य मे सहो । तिग्गया य ततो भवणातो भवणवासिणी भवणवणदेवया पेच्छणिज्जरूवा । सा भणइ—कतो सि तुमं ? ति । ततो मया से असिलद्धी दाविओ । विसण्णवयण-हिययाए य15 सोयं निगूहंतीए सत्तंभमं अत्तिनीओ संतिज्जघरं, आसणं च मे दिन्नं । सुहवीसत्थोवार्यंचा-रुकुसलो सत्तंकिंयं से चरियं अँवलक्खेमि । सा य मम अँचादरेण कूरहियया सयणिज्जं रयइ । भणइ य—एत्थ सरीरवीत्तामं करेसि त्ति । ततो अहं तत्थ निहालक्खमुवगतो । वक्खित्तचित्ताए य अण्णं ठाणं गंतूण ठितो पच्छण्णं । तहिं च सयणिज्जे पुब्वजंतजोगस-ज्जिया सिला सा तीए पाडिया, चुण्णिगया य सा सेज्जा । सा य दट्ठ-तुट्ठमणसा भण-20 ति—हा ! हा ! हतो भायघायउ त्ति । ततो अहं निहा(द्धा)इऊण तं वालेसु घेत्तूण भणामि—दासि ! को मं घाएई त्ति ? । ततो सा मम पाएसु पडिया ‘सरणागया मि’ त्ति भणति । महिलासहावभयविब्भला मए आसासिया ‘मा भाहि’ त्ति । ततो तं घेत्तूण रायकुलं गतो । सबं च रण्णो जहावत्तं परिकहियं । सो य चोरो विवण्णसरीरो रँण्णा आइट्टेण णयरज्जेण दिट्ठो । भगिणी से रायकुलं पवेसिया । जहासन्निहिअं च दव्वजायं जणस्स समझावियं । ततो25 रँण्णा जणवएण य पूइतो हं । ततो पूया-सत्कारलद्धविहवो कयजयसहो पुरीए अच्छामि ।

अगडदत्तस्स सामदत्ताए सद्धिं सदेसगमणं

ततो सामदत्ताए अंगमुत्सूस्कारिया दीरिया सगमकारिया संगमिया नाम । सा य

१ रेमो । ततो णे एकपासं णेमो । ततो णे एक^२ ली० य० शा० विना ॥ २ अँ रइऊण ली ३ ॥ ३ सत्तच्छदपत्तं शा० ॥ ४ आघं उ २ । एवमयेअपि ॥ ५ भूमिगृहे मम उ २ विना ॥ ६ स्तेण गिविं उ २ विना ॥ ७ णीव भवं शा० ॥ ८ ण्णहियं ली ३ ॥ ९ अयनीं शां० ॥ १० ययाहं ली ३ ॥ ११ उवलं शा० ॥ १२ सच्चादं शां० ॥ १३ प्पुत्ति उ २ विना ॥ १४ रण्णो उ २ विना ॥ १५ ण्णा पुरज्जणं उ २ ॥ १६ रिगा आगया संगमं उ २ ॥

व० हिं ६

ममं ह्येवंगतूंग भणइ—अजउत्त ! मयणसरपहारदूमियहिययाए सामदत्ताए नेवमसा
 संसग्गीसंभोगसलिलोदएण आसासेहि सरीरयं. किं बहुणा ? इच्छामहलकलोले भण
 रंगमंगनउरे कामसमुदे निवुडुमाणीए समागमउत्तारणपोतो होहिंति असरणयाए सर
 ततो सा मम करनलसंपुडेगं धेतूण हियए निवोदएणं (?) तीए अगहत्थे भणिया—‘हुर
 ५ मज्जे हं सदेसं गंतुं ति आणेह सामदत्तं’ ति भणिया । ततो सा गया, आगत
 सामदत्ता । तं न अहं दड्डूण नवपाउसकालकुसुमियकलंबरुक्खो विव कट्टेइयतारो
 पूतो जतो । ततो स्वविमलमयणसरसंततहियएणं धणियं उवगूहिया । सा पि य जा
 न्निमलज्जमेमिसरीरा वडमिव अंगमंगेहिं मे अतिगया । ततो सूरायवततमि
 —‘नेतो तीय मिह्माणीयस्वं पेच्छंतो न तिप्पामि । समासासेऊण सामदत्तं
 १० योपेच्छे, सत्तमलज्जमणतुरयजुत्तं, तदत्तं, गमणजोगं, सघोदगरण-पहरणसजं तं
 ने ता नयतो । गमणिया य मे सामदत्ता रहवरं । ततो मे नियगवलदप्पमासाहमपे
 त्तम विविदिता मग्गंतो नामतं पगडिपं—‘जो मे देवानुप्पिया ! नविणए साज्ज तु
 सत्तापे सो मम पुरो साउ ति. एग अहं अगडदत्तो सामं धेतूण यमामि ति
 ११ ततो मम पुरो ममोणिं विविदितागहियापेओ । निर्गया य मो नयरीओ, कतो मे
 १२ योपेच्छे, चोय्या तुय्या, तुय्येअ-रहलहुयाए य दूरं गया मौ । तत्र य
 १३ योपेच्छे, एमो गीय त्तलभागे [॥ आसे ॥] नीरामंतो सरीरजवणं आ
 १४ योपेच्छे, ततो सामदत्ता तिगयणनिमित्तं । सा पि य सामदत्ता धाव
 १५ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 १६ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 १७ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 १८ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त

१९ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त

२० योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २१ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २२ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २३ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २४ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २५ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २६ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २७ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २८ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 २९ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 ३० योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त

३१ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 ३२ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 ३३ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 ३४ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त
 ३५ योपेच्छे, एग मम पुरो ममोणिं गोयं निगदमाणी कह कह वि आहारं आहरे । त

इत्यंतरे च तिड्डं-कुंडियवग्गहत्थो एगो परिखायगो तेसि पुरिसाण समीवे आगंतूग भगति—पुत्त! कत्थ मे गंतव्वं? ति । तेहिं भगियं—उज्जेणिं ति । ततो सो भगइ—अहं पि तुम्हेहिं समं उज्जेणीं ववेज्जा । तेहिं भगियं—सामि! अणुग्गहो णे, ववेह । ततो से एगं पुरिसं सत्थमहत्तरयं उत्तारेज्ज भगति—पुत्त! ममं एगेग भिक्खायरेण देवस्स धूवमुहं पंचवीसं दीणारा दिन्नां एवं भगिज्ज धुत्तीए कूडदीनारे तस्स दाइए । ततो सो 5 सत्थमहत्तरजो भगति—भयवं! मा वीहेह, अन्हं बहुतरां दीणारा अत्थि, जं अन्हं होहिति तं तुज्जं पि होहिति । ततो सो परितुट्ठो समागो आसीसं पंजिज्जं मम सगासं आगंतूग तं चेव सव्वं परिकहेइ, कहित्ता य गतो । ततो चितियं मया—‘न सोहणं एएण तनं गनणं, निच्छएण एस तक्खो परिखायगो, जत्तं करेयव्वं, अप्पमाओ य’ एवं परि- गणेज्ज दिवससेसं खवेनि ।

10

अगडदत्तस्स अडवीए गमणं

ततो सूरत्यमगवेलाए तुरए पणियं पाएज्जं जोइओ रहवरो । सामदत्ता य कयसरी- र्पाणियकज्जा रहं विलग्गा । ततो ने तुरया दुयं विलंविआ । ततो य ने अडविदेवैयाणं पणानो कतो, विलग्गो रहवरं, संगहिया आसरासीओ, चोइया तुरया, पयट्टिओ रहवरो गंतुं पयत्तो । ततो ते सत्थेहयपुरिसा तेग सह परिखायणं पभूयगहियभत्त-पाहेज्जा रहवरं 15 ने समहेति । समइहंता र्थ तो जणवयं, पविट्ठा य नो अडवि, अण्णमुहाहिं वसहीहिं वेत्तनाणा ववानो । पत्ता य नो पागादुम-ल्लयगहणसंजण्णायवुद्देसं एगं गिरिनिदिं । तत्थ ने ठविओ रहवरो रहपरिहिंङ्गसुहे भूनिमाणे । सो वि य सत्थेज्जणवओ अप्पणा जहि- छियासु रक्खच्छायासु आवासिओ ।

ततो सो परिखायओ ते भगइ—पुत्त! अहं मे अज्ज स्खेत्ति पाहुण्णयं करेनि, एत्थ 20 य अडवीते गोउलं, तत्थ मेया पयागं गच्छंतेज उज्जेणीओ आसंतेज वरिमारत्तो ज्जो, ते य ने गोवा परिचिआ, तत्थ ववानि, तं तुम्हे अज्ज ना रंथन-पयणं करेज्जं नि भंजिज्ज गतो । तजो सज्जण्टदेस-जाले पायम-इहि-डुद्धमंडए य दिससंजुने वाज्जं आगतो । ते भगइ—पुत्त! एह, देवसत्तियं भत्त-पाणं भुंजह । ततो तेहिं मम मन्नावं एगो पुरिसो पेनि- ओ—सामि! एह, भुंजह ति । ततो मया भगियं—सीसं मे दुक्खइ ति, तुम्हे एण एव 25 उण्ण-पाणं ना भुंजेहं जइ ने सुजह । ततो सो परिलेहिओ । करिं य पेण तेनि पुरिसाणं, वत्त य परिखायगत्त । तजो परिखायगो आगंतूग भगति—देवमुणिया! नेह देवणियं सेसं ति । मया भगियं—नदिमेसं मे प जीउ ति । ततो सो भगइ—‘हो अण्णे’

१ एए भं ५३ मे ३, २ एए ५३, ३ एए ५३, ४ एए ५३, ५ एए ५३, ६ एए ५३, ७ एए ५३, ८ एए ५३, ९ एए ५३, १० एए ५३, ११ एए ५३, १२ एए ५३, १३ एए ५३, १४ एए ५३, १५ एए ५३, १६ एए ५३, १७ एए ५३, १८ एए ५३, १९ एए ५३, २० एए ५३, २१ एए ५३, २२ एए ५३, २३ एए ५३, २४ एए ५३, २५ एए ५३, २६ एए ५३, २७ एए ५३, २८ एए ५३, २९ एए ५३, ३० एए ५३, ३१ एए ५३, ३२ एए ५३, ३३ एए ५३, ३४ एए ५३, ३५ एए ५३, ३६ एए ५३, ३७ एए ५३, ३८ एए ५३, ३९ एए ५३, ४० एए ५३, ४१ एए ५३, ४२ एए ५३, ४३ एए ५३, ४४ एए ५३, ४५ एए ५३, ४६ एए ५३, ४७ एए ५३, ४८ एए ५३, ४९ एए ५३, ५० एए ५३, ५१ एए ५३, ५२ एए ५३, ५३ एए ५३, ५४ एए ५३, ५५ एए ५३, ५६ एए ५३, ५७ एए ५३, ५८ एए ५३, ५९ एए ५३, ६० एए ५३, ६१ एए ५३, ६२ एए ५३, ६३ एए ५३, ६४ एए ५३, ६५ एए ५३, ६६ एए ५३, ६७ एए ५३, ६८ एए ५३, ६९ एए ५३, ७० एए ५३, ७१ एए ५३, ७२ एए ५३, ७३ एए ५३, ७४ एए ५३, ७५ एए ५३, ७६ एए ५३, ७७ एए ५३, ७८ एए ५३, ७९ एए ५३, ८० एए ५३, ८१ एए ५३, ८२ एए ५३, ८३ एए ५३, ८४ एए ५३, ८५ एए ५३, ८६ एए ५३, ८७ एए ५३, ८८ एए ५३, ८९ एए ५३, ९० एए ५३, ९१ एए ५३, ९२ एए ५३, ९३ एए ५३, ९४ एए ५३, ९५ एए ५३, ९६ एए ५३, ९७ एए ५३, ९८ एए ५३, ९९ एए ५३, १०० एए ५३

ति चिंतेऊण गतो, तेसिं पुरिसाणं सुहासणवरगयाणं तं भत्तमप्पणा एव परिकरवद्धो परि-
 वेसणं करेइ । ततो ते अण्णाणयाए विससंजुत्तं भत्त-पाणं सुहंसुहेणं उवमुंजंति । तत्र व
 सूरौ अवरदिसिं अंहिलसइ । ततो ते विसपरिगयसरीरा अचेयणा ठिया । ततो तिदं-
 ढाओ असिं कङ्खिऊण तेसिं सीसाइं छिंदित्ता असिहत्यो मम मूलं घावमाणो आगतो ।
 5 मम खंधे असिं निसिरंतो मया खेडणं वंचिऊण खगोणं निसिद्धमुट्टिएण रोसेणं आहणे,
 जहा से ऊरुजुयलो धरेणिवद्धे पतितो ।

ततो सो भणइ—पुत्त ! अहं धणपुंजतो (ग्रन्थाम्—११००) नाम चोरो, न केव
 छलियपुवो. साहु तुमं सि सुपुरिसो एक्को माऊए जातो ति । पुणो य मे संलवइ—'वत्त'
 एयस्स पव्वयस्स पुरिच्छमिल्ले कोलंवे दौण्हं नतीणं मज्झदेसभाए अत्थि महइमहासिग
 10 पत्थरसिला. तत्थ भूमिघरं. तत्थ मया सुप्पभूयं धणं विडत्तं. वच्च, गेणहु सु ति. मम व
 अगिसक्कारं करेहिं' ति भणित्ता कालगतो । ततो अहं दारुते साहरित्ता ज्ञामेमि. ज्ञामेत्ता,
 हत्थे पाए य पक्खालेत्ता, रहवरं जोएत्ता पट्टिओ । चित्थियं च मया—किं मे घणेणं ? ति ।

ततो मे पयं समोयारिया तुरया । सामदत्ताए सद्धिं वच्चामि ति । पत्ता य सो पाण-
 विहरुक्खगहणं, वैल्लि-लयावद्धगुच्छ-गुम्भं, गिरिकंदरनिज्जरोदरियभूमिभागं, पाणाविह-
 15 उणरडियसहाणुणाइयं, अईवभीसणकरं, भिंगारविरसरसियपउरं; कत्थइ वग्घ-उच्छमड्डु-
 धुरुधुरंतमुहलं, वानर-साहामिएहिं रवमाणसइं, पुक्कारिय-दुंदुयाइएण य कण्णसहालमी-
 सणकरं; पुलिंदवित्तासिएहि य वर्णहत्थिविंदएहिं गुलगुलंतवहुलं, कत्थइ मडमडत्तमत्रं-
 तसल्लइवणं, कत्थइ 'वोच्छडियसमिति-तंदुल-मास-भिण्णघयघडिया कूरऊत्तलीओ य
 पविद्धतेल्लभायणे य बहुविधपयारे छत्तयउवाहणाउ य छड्डियाउ पासिऊण चित्थियं मया—इ-
 20 त्यिघोरभयवित्तासियस्स सत्थिल्लयजणस्स इह विहवो नूणमासि ति । तत्थज्जभासे पेच्छंज
 अडवीए वच्चामो । पेच्छामि य जूहपरिभट्ठं एकल्लेमहंतपलंववाल्पमेयग पुरओ (?) मण-
 ज्जासे ठियं वणहत्थि । तं च दट्ठूण सामदत्ता भीया । आसासिया य मए सामदत्ता
 भणिया य—भीरु ! अम्हं रहसइं सोऊण आलइयकण्णो रोसवसाइडो आहाइउकामो अइ-
 उग्गयाए य भूमिनिसण्णेणं जहणेण वद्धो विव दीसइ । ततो सो संवेल्लियगसोडो, निद-
 25 रियच्छिजुयलो विरसं आरसिऊण अग्गहत्थेण भूमितलं आहतूण मम वहाए हवमागतो । तं
 ततो मैए आहावंतस्स सिग्घयाए अमूढयाए य तिण्णिं सायगा कुंभीभागम्मि लाइया । तं
 य सो गाढपहारदूमियसरीरो खरं आरसिऊण तरुसाहाउ भंजंतो विपलातो । ववगग्ग-
 पाए य भणियं सामदत्ताए—गतो सो गयवरो ? ति । मया भणिया—सुयणु ! गतो ति ।

१ अहिदमं ली ३ ॥ २ णियट्ठे क इ गो ३ । णियले ली ३ ॥ ३ तो सो ली ३ गो ३ ॥ ४ कालं ३
 २ विना ॥ ५ वेड्डियाव' शा० ॥ ६ णयह' उ २ विना ॥ ७ वोत्तिदित्तसमि' शा० ॥ ८ वरू' ली
 दिना ॥ ९ छं महंतं उ २ ॥ १० मे आवंत' शा० ॥ ११ णिण वाणा साय' उ० ॥ १२ मज्झि
 उ २ विना ॥

ततो पट्टिया मो, गया य धोवंतरं, सुणामि य लोहाकरधम्ममाणधमधमेतसहं । आसं-
क्रिओ णे हिचंएणं—तप्पेण य भविचवं ति । पेच्छामो य पंधम्मि ठियं पुरतो, अंजणपुं-
जनिगरप्पयासं, निह्मालियजमलजुयलजीहं. उक्कड-फुड-वियड-कुडिल-कक्खड-वियडफडा-
डोवकरणदच्छं. तिभागूसियसरीरं. महाभोगं नागं । भीया य सामदत्ता, परिसंठविया य
मे । तुरग-रहसहसंजणियरोत्तो आहाइओ भुयंगमो । आधावंतस्स य मया आयतजंतपमु-5
क्खेण अद्धंयंदेण सभोगं से तिरं घरणियले पौडियं । तजो तं परलोयपाहुणयं काऊण वच्चामो ।

पेच्छामो य अपरितंतकयंतनिवडियदुक्खं. पुरतो पलंवंतकेसरसडं. मह्मविफालियनं-
गूलं, रत्तुप्पलपत्तनियरनिह्मालियगगीहं. आभंगुर-कुडिल-तिकखड्ढाडं, ऊसवियदीहनंगूलं,
अइभीसणकरं वयं । अइभीसणं च तं दहूण सामदत्ता अदिट्ठपुव्वमया भीया धरंहरायमा-
णसद्वंगी वडिग्गचित्ता वयं पलोएइ । भणिया य मे—सुंदरि! ना वीहेह ति । सो वि10
उच्छरंतो विव आहाइतो वग्घो । तत्त य मे आहावमाणस्स कणवीरपत्तसत्यसफला पंच
वाणा मुहे द्ढा । ततो सो तेहिं वाणेहिं गाढप्पहारोक्तो विपलाओ ।

ततो पुणो य पिच्छमणिं णाणाविहपरहरणावरणसंकुलं. उक्कट्टिपडिहत्थेद्वियरबुन्मीसं
विविहपरहरणावरणगहियसन्नाहं परवलं चं पत्तं । चितियं च मया—एए चोरा अन्हे परि-
मुसिउक्कामा इओ आगच्छंति । ते दहूण विविहवेत्तधारिणो पकंपमाणसहसरीण मममवगू-15
हिं पयत्ता सामदत्ता । भणिया य मया—ना विसायं गच्छाहि. पेच्छ. मुहुत्तरे एते
पवरचोरे सव्वे जननिलयं नेमि ति । ततो सा पयइकायरहियया नम वयणेण परिसंठ-
विया । अहमवि तेहिं सनंतजो परिवारिओ । नए वि अत्यन्तत्यनिज्जत्तणेण पडुयत्तणेण
य सरप्पहारवित्तासिया भग्गा सनंततो विप्पलाया । ततो तेसिं सेजावली वायामन्डिगगतो
धणुविकट्टुगपलंयदीह्याहुजुयलो चोरे आसासितो रहप्पहारजोणे भूमिभागे नप्पगद्वोवट्ठिओ20
अज्जुणओ नाम । अहमवि तुरए आसासेज्ज सवाइपरिहत्थं अप्पाणं काऊण वारिओ मे
रहवरो वतोहुत्तो । तेण वि य मर्महुत्तो पयट्ठाविओ तुरओ । तजो सरप्पहर-चटगर-परं-
राहिं अण्णोणत्त छिहं नग्गनाणा जुज्झानो । ततो से अंडर अरुमंतेणं दितियं मए-
नमत्यो एन चोरो. न एत्त सव्व एवंपराजिगिता. एत्त रहजुस्सहसलो अण्णहा छलेडं
त तीरइ. अत्यसत्थे य भणियं—

25

“विसेसेण नायाए सत्थेण य हंतवो अप्पणो विवट्ठानो नहु” ति ।

‘इमं च एत्थ जुवं’ ति एत्ता सामदत्ता सडात्तंकारविमूत्तिया रहवुंटे पसिदिट्ठजो-
वत्ता ठायइ. एइए रुवावेत्तियदक्खू हंतवो । ततो मे ठविया सामदत्ता रहवुंत्त पुरतो ।
ततो सो रुव-जोडग-विलासविन्टियएत्तो तत्तगपदिट्ठो । ततो मे मया विहं “दिट्ठि

१ ययो ति मत्ते २१० पिया । २ तिल एत्तं २२ । ३ टिहं दे २३ । ४ दहं २४ पिया ।
५ रिपत्ता २५ ॥ ६ अन्तो २६ । ७ ए एत्तं २७ । ८ सन पत्ति २८ पिया । ९ हो विट्ठि २९
पिया । १० नमत्तु ३० । ११ दिहं अन्ति ३१ पिया ।

इत्त तं घेतूण दुवारमूले अच्छामि विलवंतो 'हं सामदत्ते ! बहुदुक्खसहाइए ! कीस मम रञ्जयस्ति ?' ति सोयपुण्णहियतो ।

तत्थ य अद्वरत्तवेलाए अइकमंतविज्जाहरजुचलत्स अहं चैव भवियवैयाए अणुकंपा जाया ।
उवइयं च निहुणयं । भणिओ य जेहिं अहं—केण एसा विवण्ण ? त्ति । ततो मया
भणियं—अहिणा खइया । ततो तेण साणुकंपेण सहत्थेण छित्ता 'किं सुवासि ?' त्ति भणंतेण ।
ततो सा उट्ठिया । मया वि सो विज्जाहरत्तरुणो पणमिओ. गतो अहंसणं गयणमग्गेण ।

अन्हे वि देवउलं उवगया । भणिया च मे सामदत्ता—मा वीहेत्ति, अच्छ मुहुत्तं जाव नसाणाओ अग्निं आणेमि । ततो हं अग्निं घेतूण आगतो, पेच्छामि च तस्मि देवकुले उज्जोवं । पुच्छिया च मे सामदत्ता—किमेत्त उज्जोवो ? ति । ततो तीए लविअं—हत्थग-यत्त ते अग्निस्त देवउले उज्जोओ संकतो दीसइ । ततो मया लविअं—असिलद्धि ताव 10 गिण्हसु जाव उज्जोवं करोमि ति । गहिया च तीए असिलद्धी । ततो अहमवि अग्निं उज्जालेडं पयत्तो । अग्गओ च मे असिलद्धी पडिया । ससंभंतेण च पुच्छिया—किमेयं ? ति । ततो तीए लविअं—संभमो मे जातो, जेण मे असिलद्धी हत्थाओ भट्ठ ति । ततो अग्निं जालेरूण पविट्ठा मो देवकुलं, वसिया च । गया च सा रयणी । विमलं पभायं जायं । तजो च पभायकाले^२ नित्त-वंधव-सचण-परिजणो च सोरूण ‘अणहयत्तीरा जाया सामदत्त’ ति 15 आणंदियाँ । हरिसिया र्यं मो देवउलाओ घरमागया । अन्मा च मनं सामदत्तासहियं दडूण परं परितोत्तनुवगया । विसयसुहं च अणहवंतो सामदत्ताए तद्धि अच्छामि ।

अहं अणया कयाइ रौहणा आणत्तो—वच्च दसपुरं अमित्तदमणस्त रत्तो दूयत्तेणं ति ।
 ततो हं तं आणं पडिच्छिऊणं नियगपरिवारत्तंपरि(प्रन्याप्रमू-१२००)बुद्धो गओ दसपुरं,
 पविट्ठो य. पडिहारत्ताविओ य रायसगात्तं उवगतो । दिट्ठो य ने राया । पणनिऊग य 20
 जहात्तदेत्तं विण्णविओ । उवणीयाणि पाहुहाणि । दिण्णावत्त-एद्धत्तकारो य अच्छानि ।

तत्र य मज्झणहृदेस-याले सुतोवदिष्टेण विहिणा तत्त-पाण-यीयरहिणं पधेनं जुगंतर-
दिष्टी तवत्तुइयत्तरीरो सनणत्तपाडगो आवासं मे भिक्खाणिमित्तं अङ्गतो. साहुजोगे य
पत्तभागे ठितो । ततो मया पणनिज्ज जहोववण्णसाहुजोगेण फासुपदागेण पटिलानितो.
निग्गतो य । तद्यन्तरं च पुनरवि दिष्टो संघाडगो आगतो, दिग्गा य ते भिक्खा, ततो 25
ते वि गिग्गया । सुहुत्तरेत्त पुनरवि त्थो संघाडगो पविष्टो । चित्तिं च मया—हिं
मण्णे मग्गपरिभट्ठा. उठाहु सन्दभिक्खयाए, धरुगंभीरत्तज्जविक्खालेण वा पुत्तो पुत्तो छाग-
च्छंति इमे साहु ? । ततो मे भिक्खं द्वाज्ज दिक्खिया—अपवं ! कहिं परिवस्सु ! तेहिं
भगियं—उज्जागे त्ति । एवं भगिज्ज पटिग्गया । अत्तवि सुहुत्तरेण ववमत्त-त्तमा-55व-

१ हेतुः दिना ॥ २ हेतुः सप्तमं व २ दिना । ३ हेतुः २ दिना । ४ व ० मे ० निम्न-
प नाथरु ली २ गो ० न ० । ५ मो घरु ० ॥ ६ रायन श ० । रत्न की ३ । ७ मन्त्रिके २ ० ॥
८ वासरो मि २ ० दिना ।

स्सए जाणिऊण एकओ चेव गओ उज्जाणं । पेच्छामि य ते तवसा सूरौ इव दिपंते । उव-
 गंतुं पणमिया मे, उवविट्ठो य तेसि पायमूले । पुच्छिया य मे—भगवं! भगवंतो को धम्मो? ।
 ततो तेहिं अहिंसादिलक्खणो साहुधम्मो सावयधम्मो गुत्तिमूलो य संखेवेण कहिओ । ततो
 मे अमयमिव कण्णजलीहिं पाउं विम्हियहियण्ण पुच्छिया—कत्तोअया भयवं! तुम्भे?
 5 किह वा पव्वजाभिमुहा जाया?, सरिसखधारिणो य पढमजोवणे वट्टमाणा दीसह, परमो
 • य मे विम्हओ तुम्भे दट्ठूण जाओ त्ति । ततो ताण जेट्ठेण लवियं । सुण सावय! अवहिओ—
ददधम्माइमुणिछक्कसंवंधो

अत्थि विंज्झगिरिसन्निविट्ठा अमयसुंदरा नाम चोरपट्ठी । तत्थ य चोरसेणावती अणेगप-
 ण्णियप्पयावो अज्जुणओ णाम । सो य बहुसमरलद्धलक्खो पट्ठीजणमणुपालो तो परिवसइ ।

10 अहण्णया कयाइ कोइ रहेण तरुणीसमग्गो तरुणो अडवीए अइक्कमति । ततो तेण
 सेणावइणा अभिभूओ । तेण य रहचरियाकुसलेण विवाडिओ, सो य अन्ह जेट्ठो भाया ।
 ततो अम्हे छ ज्ञणा भाउसोयसतत्तहियया, विसेसओ य इत्थिजणेण नेव्वच्छियंता तं रहम-
 ग्गेण अणुसरंता उज्जेणिं गया भाउघाययं मारेउं । ‘एसो से’ त्ति तरस य छिदाइ मग्गता
 अणुगच्छामो ।

15 ततो अण्णया कयाइ उज्जाणजत्तं गतो । चित्थियं च अम्हेहिं—एत्थ वीसत्थो
 हंतवो त्ति । उज्जाणं गया मो, तत्थ य कण्ठिओ मे भाया अहिमरो पत्तो,
 अम्हे वि एगंते अच्छामो । ततो सबजणे नियत्ते तरस भज्जा सप्पेण खइया,
 उवरया य सा । तेण य सबो नियगजणो विसज्जिओ । एकओ चेव देवउल्लंदुवारमूले
 घेत्तूण विलवंतो अच्छइ । अन्ह य भाया दीवसमुग्गयहत्यो पुव्वपविट्ठो तस्मि देवउले तं

20 मारेउं कयववसातो । ततो तहिं विज्जाहरेण अइक्कमंतेण जायाणुकंपेण सा जीवाविया,
 उट्ठिया य । ततो य से तरुणो तं तरुणि देवउले ठवेऊण अग्गिकारणा गतो । ताव य
 अन्ह भायणा अगिसमुग्गो उग्घाडितो । सा य भणिया—अहं ते भत्तारं विवाडेऊण तुमं
 घेच्छामि । जइ य रहस्संभेयं करेसि ता तुमं पि नत्थि त्ति । तीए भणियं—अहं चेव णं
 मारयामि । ततो तेण अन्ह भाउणा लवियं—किह तुमं मारेहिसि? । तीए भणियं—एस

25 अग्गिं घेत्तूण एहिति, मम य हत्थे असिलट्ठिं दाहिइ, ततो अहं तस्स अग्गिं जालितस्स
 सीसं छिदामि त्ति । ततो अन्ह भाउणा अब्भुवगयं । आगओ य सो अग्गिं घेत्तूण ।
 भणइ य—किं देवउले उज्जोउ? त्ति । ततो तीए लवियं—तुह हत्थगयस्स अगिस्स एस
 उज्जोउ त्ति । ततो तेण लविया—एयं ताव असिलट्ठी गिण्हसु त्ति, जाव अग्गिं जालेसि
 त्ति । गहिया य ताए असिलट्ठी । सो य अग्गिं जालेउं पयत्तो । सा य असिलट्ठिं कट्ठिऊण

30 आहंतुं पयत्ता । ततो अन्ह भाउणा चित्थियं—‘अहो!!! साहसं महिलाणं’ ति हियए चित्ति-

ऊण हत्थे आहया । पडिया य सा भूमीए असिलट्टी । संभंतो सो तरुणो पुच्छइ—किमेयं ? ति । ततो तीए लवियं—मोहो मे जाओ, तेण असिलट्टी हत्थाओ भट्ट ति । ततो ते रात्ति सवेऊण णाप्पभाए घरं गया ।

सो य मे भाया पडिमापडिच्छादितसरीरो रात्तिं गमेऊण आगतो अन्ह पासं सधं जहावत्तं साहइ । ततो अन्हे छ वि जणा इत्थिजणसाहसं दट्टूण विरत्तघरवासा, इत्थिजणं 5 च निदंता, निबिन्नकामभोगा पवइया जिणसासणधम्मं सोऊण दढंचित्तस्स पायमूले । तेणं य गुरुणा संवेगं जाणिऊण नामाणि कयातिं, तं जहा—दढधम्मो, धम्मरुई, धम्मदासो, सुवओ, दढवओ, धम्मपिउ ति ॥

ततो तेहिं साहूहिं एवं कहिए धम्मिह । मया पणमिऊणं विण्णविया—‘भयवं ! अहं 10 सो तुज्जं भायघायओ न्हि. जहाकहियं च तुज्जेहिं सव्वं भए अणुभूयं. जं तीए साहसं 10 तुज्ज सनीवाओ उवलद्धं, इत्थीजणसद्धा य मे नट्ठा. तं मम पसीयह, संसाराडवीकडिहे पणस्संतस्स जिणमग्गदंसणेणं अणुवेत्तुं सहत्थनित्त्यारणं करेह’ ति बोत्तूण चलणेसु निवदितो । ततो तेहिं अहं धम्मे ठविओ । दिण्णा य ३ मे महवया, धम्मोवगरणं च ॥

एवं मया संसारवाससुलहं सुह-दुक्खमणुभूयं. तं मा अवुहजणपत्थणिज्जासु बुहजण- 15 परिवज्जियासु महिलासु अतीव रइपसत्तो होहि. अवि य—

15

गंगाए वालुंयं सा-न्यरे जलं हिमवतो य परिमाणं ।

जाणंति बुद्धिमंता, महिलाहियं न याणंति ॥

तं एवंगुणजाइयासु वेसविलासिणिमहिलियासु को ते एत्तिओ अणुराओ ? जं अप्पाणं परिचयसि. विरमसु महिलाजणवग्गाओ ‘इह-परलोए वि दुहावहाउ’ ति परिगणेऊणं ॥

ततो धम्मिल्लेण अगडदत्तो विण्णविओ—भयवं ! न सबो इत्थिजणो एवंगुणजाइओ 20 ति. सोईणाओ वि अत्थि, जहा सा धणसिरी परपुरिसविदेसिणी अप्पाणं सारक्खमाणी वारस वरित्ताणि अच्छिया. तारुणए वि वट्टमाणीए न चेव सीलवयाणि खंडियाणि । ततो भयवया अगडदत्तेण भणितो—का सा धणसिरी ? किह वा वारस संवच्छराणि अप्पाणं सारक्खमाणी अच्छिय ? ति । तेण भणियं—सुणह भयवं !—

दढसीलयाए धणसिरीणायं

25

अत्थि अवंती नाम जणवओ । तत्थ उज्जेणी नाम नयरी रिद्धित्थिमियसमिद्धा । तत्थ राया जिघसत्तू नाम । तत्स रण्णो धारिणी नाम देवी । तत्थ य उज्जेणीए नय- रीए दसदिसिपयात्तो इज्जो सागरचंदो नाम । भज्जा य से चंदसिरी । तत्स पुत्तो चंद- सिरीए अत्तओ समुद्धदत्तो नाम सुहवो । सो य सागरचंदो परमभागवउदिक्खासं-

१ ठवित्तिस्स टे० गो ३ । २ धित्तिस्स शा० ॥ ३ णेय णे गुरु० उ २ ॥ ४ से उ १ निना ॥

५ उयाण य सायरजलहिमव० क ३ ॥ ६ ए य अहितावहाउ शा० ॥ ६ हणो वि क ३ ॥

पत्तो भगवयगीयासु सुत्तओ अत्थओ य विदितपरमत्थो । सो य तं समुद्दत्तं दाणं
गिहे परिघायगस्स कलागहणत्थे^१ ठवइ, 'अन्नं सालासु सिक्खंतो अण्णपासंडियदिट्ठी हवेणो ।

ततो सो समुद्दत्तो दारगो तस्स परिघायगस्स समीघे कलागहणं करेमाणो अण्ण
कयाइ 'फलं ठवेमि' ति गिहं अणुपविट्ठो । नवरिं च पासइ नियगजणणीं तेण परिघाय-
५ गेण सद्धिं असन्नमायरमाणीं । ततो सो निग्गतो इत्थीसु विरागसमावण्णो 'न एवाओ
कुलं सीलं वा रक्खंति' ति चिंतिऊण हियएण निच्चवं करेइ, जहा—न मे वीवाहेयवं ति ।
ततो से समत्तकलस्स जोवणत्थस्स पिया सरिसकुल-रूव-विहवाओ दारियाओ वरेइ । सो
य ता पडिसेहेइ । एवं तस्स कालो वचइ ।

अण्णया तस्स सम्मएणं पिया सुरट्ठमागतो ववहारेणं । गिरिनगरे धणसत्थवाहन्
१० धूयं धणसिरिं पडिरूवेणं सुंकेणं समुद्दत्तस्स वरेइ । तस्स य अन्नायमेव तिहियं
काऊण नियनगरमागओ । ततो तेण भणितो समुद्दत्तो—'पुत्त ! मम गिरिनयरे मं
अच्छइ, तत्थ तुमं सवयंसो वच. ततो तस्स भंडस्स विणिओगं काहामो' ति बोत्तूण वं-
साण य से दारियासंबंधं संविदितं कयं । तओ ते सविभवाणुरूवेणं निग्गया, कहाति-
सेसेण य पत्ता गिरिनयरं । वाहिरओ य ठाइऊणं धणस्स सत्थवाहस्स मणुस्सो पेसिओ,
१५ जहा 'ते आगओ वरो' ति । ततो तेण सविभवाणुरूवा आवासा कया, तत्थ य आवा-
सिया । रत्तीए आगया भोयणववएसेणं धणसत्थवाहगिहे, धणसिरीए पाणिगहणं का-
रिओ । ततो सो धणसिरीए वासगिहं पविट्ठो । ततो गेणं पडिरिक्कं जाणिऊण तीसे
धणसिरीते चम्महिं दाऊण निग्गओ, वयंसाण य मज्जे सुत्तो । ततो पभायाए रयणीए
सरीरावत्सकहेउं सवयंसो चेव निग्गतो बहिया गिरिनयरस्स । तेसिं वयंसाणं
२० अदिट्ठतो चेव नट्ठो । ततो से वयंसेहिं आगंतूणं [*सागरचंदस्स*] धणसत्थवाहस्स य
परिकहियं 'गतो सो' । तेहिं समंततो भणिओ, न दिट्ठो । ततो ते दीणवयणा
कइवयाणि दिवसाणि अच्छिऊण धणसत्थवाहमापुच्छिऊणं गता नियगनयरं ।

इयरो वि समुद्दत्तो देसंतराणि हिंदिऊण केणइ कालेण आगतो गिरिनयरं कपडियवेत्त-
छण्णो परूढनह-केस-मंसु-रोमो । दिट्ठो गेण धणसत्थवाहो आरामगतो । ततो तेणं पणमिऊणं
२५ भणिओ—अहं तुज्झं आरामकम्मकरो होमि । तेण य भणिओ—भणसु, का ते भती दिज्जउ ?
ति । ततो तेणं भणियं—न मे भईए कज्जं. अहं तुज्झं पसादाभिकंखी. मम सुट्ठीदाणं देज्जह ति ।
एवं पडिस्सुए आरामे कम्ममारद्धो काउं । ततो सो रुक्खाउवेयकुसलो तं आरामं कइवयहिं
दिवसेहिं सव्वोउयपुप्फ-फलसमिद्धं करेइ । ततो सो धणसत्थवाहो तं आरामसिरिं पासिऊणं

१. ली ३ विनाज्यय—'त्थे उवणइ अन्नं कइ गो ३ । ०त्थे उयणीओ अन्नं उ २ ॥ २. चम्मिनेसु
ली ३ ॥ ३. निययवरमा उ २ ॥ ४. णसत्थं उ २ ॥ ५. चम्महिं दां शां ॥ ६. ण सागरचंदो गतो
नियं कत्तं विना ॥ ७. ततो नियगनयरं शां विना ॥ ८. मरुतो उ २ विना ॥ ९. ते विंति दिं शां
विना ॥ १०. उवियं उ २ ॥

परं हरिसमुवगतो । चितियं च गेणं—किंमेणं गुणाइसयभूएण पुरिसेण आरामे अच्छंतेण ।
वरं मे औ(अ)घारीए अच्छउ त्ति । ततो ण्हविय-पसाहिओ दिण्णवत्थजुयलो ठवितो
आवणे । ततो तेण आय-वयकुसलेणं गंधजुत्तिनिउणत्तणेणं पुरजणो उम्मत्ति गाहितो । ततो
पुच्छितो जणेणं—किं ते नामधेयं ? । पभणइ य—‘विणीयओ’ त्ति मे नामधेयं । एवं सो
विणीयओ विणयसंपन्नो सव्वनयरस्स वीससणिज्जो जातो । ततो तेण सत्थवाहेण चितियं—5
न खमं मे एस आवणे य अच्छंतो । मा एस रायसंविदितो (ग्रंथाग्रम्—१३००) हवेज्ज, ततो
रायणा हीरइ त्ति । वरमेस गिहे भंडारसालाए अच्छंतो । ततो तेण सगिहं नेऊण परियणं
च सहावेऊण भणियं—एस वो विणीयओ जं देइ तं भे पडिच्छियव्वं, न य से आणा
कोवेयव्व त्ति । ततो सो विणीयओ घरे अच्छइ, विसेसओ य धणसिरीए जं चेडीकम्मं
तं सयमेव करेइ । ततो धणसिरीए विणीयको सव्ववीसंभट्ठाणितो जातो । 10

तत्थ य नयरे रायसेवी एको य डिंडी परिवसइ । इओ य सा धणसिरी पुवावरण्ह-
समए सत्ततले पासाए अट्टालगवरगया सह विणीयगेणं तंवोले समाययंती अच्छइ । सो य
डिंडी ण्हाय-समालद्धो तस्स भवणस्स आसण्णेण गच्छति । धणसिरीए तंवोले निच्छूढं
पडियं डिडिस्सुवरि । डिडिणा निज्झाइया य, दिट्ठा य गेणं देवयभूया । ततो सो अण-
गवाणसोसियसरीरो तीए समागमुंस्सुओ संवुत्तो । चितियं च गेणं—एस विणीयओ एसं 15
सव्वप्पवेसी, एयं उर्वत्तप्पामि । एयस्स पसातेणं एतीए सह समागमो भविस्सइ त्ति ।

ततो अणया तेण विणीयगो नियगभवणं नीओ । पूया-सक्कारं च काउं पायपडिएण
विण्णविओ—तहा चेट्टसु, जेण मे धणसिरीए सह संजोगं करेसि त्ति । ततो सो ‘एवं
होउ’ त्ति बोत्तूण धणसिरीते सगासं गतो । पत्थावं च जाणिऊण भणिया गेणं धणसिरी
डिंडियवयणं । ततो तीए रोसवसगंयाए भणिओ—केवलं तुमे चेव एयं संलत्तं, अण्णो 20
ममं न जीवंतो त्ति । ततो सो विइयदिवसे निग्गतो, दिट्ठो य डिडिणा । भणितो गेणं—किं
भो वयंस ! कयं कज्जं ? त्ति । ततो तेण तवयणं गूहमाणेणं भणियं—घत्तीहं त्ति । तओ
पुणरवि तेण दाण-माणेणं संगहिंयं करेत्ता विसज्जिओ । ततो सो आगंतूण धणसिरीए पुरतो
विमणो तुण्हको दितो अच्छति । ततो तीए धणसिरीए तस्स मणोगयं जाणिऊण भणि-
ओ—किं ते पुणो डिंडी किंचि भणइ ? । तेण भणियं—आमं त्ति । तीए निवारितो—न ते 25
पुणो तस्स दरिसणं दायव्वं । पुणो य पुच्छिज्जमाणो तहेव तुण्हको अच्छइ । ततो तीए तस्स
चित्तरक्खं करंतीए भणिओ—वच्च, देहि से संदेसं, जहा—असोगवणियाए तुमे अज्ज

१ ‘मेवंगुणा’ उ २ विना ॥ २ आवणे अच्छं ली ३ ॥ ३ ‘यं सव्वो विणी’ उ २ विना ॥ ४ ‘मोसुओ
शा० ॥ ५ ‘णिय’ उ २ विना । एवमत्रेऽपि कचिद् कचिद् ॥ ६ ली ३ विनाज्यत्र—‘वसप्पा’ उ २ कस०
भोस० ॥ ७ ‘सिरिए’ उ २ विना । एवमत्रेऽपि कचिद् कचिद् ॥ ८ ‘यमंतरेण’ । ततो ली ३ उ ३ ॥ ९ ‘णो
हु’ उ २ विना ॥

- पओसे आगंतघं ति । तेण तज्ज कंयं । ततो मा अमोगगणियाणं सेजं पत्तरेऊण को-
मजं च शिण्डिऊण विणीयगगहिया अन्नाइ । मो आगतो । ततो तीण मोवयरं मजं से
दिण्णं । सो य तं पाऊण अनेअणसगीरो जाओ । ताते तस्सेव य संतिरं अमि कट्टिऊण सीवं
छिण्णं । पच्छा विणीयगो भणिओ—तुमे अगगं कारिया, तुज्ज वि सीसं छिण्णि नि ।
5 तेण पायवडिण गरियाविया । विणीयगेण धणसिरिसिंदिट्ठेण कूणं गणित्ता निदिजे ।
ततो अन्नया सुहासणवरगगा धणसिरो विणीयगेण पुच्छिया—मुंगरि! तुवं
कस्स दिज्जा ? । तीण भणियं—उज्जेणिमस्स समुददत्तस्स दिण्णा । तेण भणियं—‘वज्जमि,
अहं तं गवेसित्ता आणेमि’ ति भणिउं निग्गओ । संपत्तो य नियगभवणं पविट्ठो, दिट्ठो
य अम्मापिऊहिं, तेहि य कयंसुपाएहिं उवगूहिओ । ततो तेहिं धणसत्थवाहस्स लेहो
10 पेसिओ ‘आगतो भे जामाउओ’ ति । ततो सो वयंगपरिगहिओ माता-पितीहिं य नद्धिं
ससुरकुलं गतो । तत्थ य पुणरवि वीवाहो कओ । ततो सो अप्पाणं गूह्वो धणसिरो
विणीयगवेसेणं अप्पाणं दरिसेइ । रयणीए य वासवरं गतो दीवं विज्जवेऊण तीते ह्द
भोगे भुंजइ । ततो तीए तस्सै ह्वदंसणनिमित्तं पच्छण्णदीवं ठवेऊण तस्स ह्वोवल्दी
कया । दिट्ठो य णाए विणीयओ । ततो तेण सद्यं संवादितं ॥
15 तं भयवं! अणेगंतो एस महिलानं ति ॥

धम्मिल्लस्य तवासेवणं तवफलपत्ती य

- मम पुण माउ-पिउ-विभवविओगविहूरियस्स दुक्खियस्स उवायं साहिउं पसीयह, जेन
अहं विभवं पावेमि. अवितिण्हकामभोगो इहलोइयसुहाइं इच्छामि ति । ततो ते
लवियं—‘अत्थि जिणसासणे वहवे उवाया दिट्ठा विज्जाफल-देवयप्पसाया य. तत्थ देव-
20 याओ उववासेहिं भत्तीए य आराहियाओ जहाचितियं फलं देति. विज्जाओ य पुत्त-
ण-वल्लिविहाणेहिं सिज्झंति. उववासविहीओ य वहुविहंप्पयाराओ, जा इहलोए परलोए
य फलं देति. तत्थ पुण असोहं उववासं साहुणो भणंति. जो छम्मासे आयंविळं करेइ
तस्स इहलोइया इच्छियफलसंपत्ती होइ’ ति भणिए तेण भणियं—भयवं! अहमार्यविळं
करेमि ति । ततो सो तेण दवल्लिगं गिण्हाविओ, अणुरूवं च उवगरणं दत्तं । ततो उव-
25 वासं (आयंविळं) काउं पयत्तो । फासुएणं भिक्खा-पाणएणं अइकंता य से छन्मात्ता ।
ततो तेणं तवचरणेणं किलामियसरीरो परिचत्तोवगरणो अगडदत्तस्स पाए पणमिज्ज
निग्गओ । वच्चंतेण य एणं भूयंघरं दिट्ठं, तत्थ य पविट्ठो अच्छइ, ताव य सूरुओ अन्ध-
मिओ । तवकिलामियसरीरो पसुत्तो । देवयाए य लवियं—
आसस वीसस धम्मिल! लंभिभसि माणुस्सए तुमं भोए ।
30 वत्तीसं कण्णाओ, विज्जाहर-राय-इवभाणं ॥

१ कहियं शा० ॥ २ सो अप्पाणं न दरिसेइ । रयणी० उ २ विना ॥ ३ स्स ह्वस्सल्वदं उ १
विना ॥ ४ विरहियं शा० विना ॥ ५ पावामि उ २ ॥ ६ भत्तीय य शा० ॥ ७ विधप्पं उ १ ॥
८ विले शा० ॥ ९ भयघरं उ २ विना ॥ १० वितिण्हकामभोगो उ २ ॥

ततो सो तं अमयनिव आसासकरं देवयाए वयणं सोऊण पडिबुद्धो विगयसोग-परिस्समो जाओ । परिसुहुत्तंरस्स य ततो पासइ रहवरं अवगुंठियपहरणं, तत्थ आगयं, धवलतुरग-सुत्तंपवत्तं । ततो रहवराओ एगा इत्थिया ओयरिऊण पुच्छइ—एत्थ धम्मिहो ? ति । ततो तेण लवियं—इमो ति । ततो तीए भणियं—एहि एहि ति । ततो सो निग्गओ । दिट्ठा य णेणं रहतुंडनिविट्ठा कुप्पासयपिहियकाया तोत्तयगहियवावडग्गहत्था । तो तीए ५ भणितो—आरुह रहवरं, पयट्ठेहि य । ततो सो विलगो, पेच्छइ य एगं तत्थ वरतरुणि सियदुग्गूलसंवरीयदेहं । ततो तेण पयट्ठाविओ रहवरो, वच्चति य सुहेणं चंपापुरिमग्गमो-इण्णो । ततो सा तरुणी धम्मिहत्त रुवदंसणकोऊहत्तुसुयहियया रयणीए खयं उवेहमाणी वच्चइ । पभायं च खणदाए । एगत्य पदेसे दगसमीवे तुरगवीसामणनिमित्तं परिसंठियाइं, नोइया तुरया धम्मिह्णेण, वीसामिऊण पयत्तो । दिट्ठो य तीए तरुणीए 10 तवसोत्तियसरीरो, दट्ठूण य तं विरागमावन्ना । अवि य—

तवसा सुत्तियसरीरं, पागडत्तिरजाल-ण्हारुपरिणद्धं ।

दट्ठूण किलानिययं, लुक्कविलुक्कं च लोएणं ॥

भणइ य—कि ते अन्नो ! पिसाओ विलइओ रहं ? , दट्ठूण पि मे अणिट्ठो, किं पुण एएण परिभोगो ? । ततो सा भणइ—हा हा ! कुलदून्मी ! न जुज्जइ ते नियत्तणं वि. 'जाव- 15 जीवं च ते पिउन्नाउ-बंधवज्जणाओ परिभवो भवित्तइ' ति वरं ते अन्नदेसगमणं, न य ते पिउवरगमणं, किं अन्नत्थ पुरिसा नत्थि तो नियत्तेति ? , वच्चामो एएण सनं अप्पणो कज्जनि-मित्तं वित्तयंता, अइक्कंतकंताराए य जइ न रुद्धिहिइ ततो अप्पणो जं इच्छियं तं करेहिसि ति । तं च धम्मिह्णेण सुणंतेणं तुण्हिक्केण जोइया तुरया । ततो ताओ आरुटाओ, पयट्ठाविओ रहवरो, पत्ता य अंतिमगानं । रहवरं च वाहिं ठवेउं वसहिमग्गणहेउं धम्मिहो गंतुं पयत्तो । 20

वत्त य गानस्स अच्चासे पुरिसपरिवारिओ गानस्तानी आसं गहाय अच्छइ । ततो वत्त सयासे गंतूणं कओ णेण अंजली, पुच्छिओ य—किमेस आसो अच्छइ ? ति । ततो सो भणइ—मम कूवं गयस्स एस आसो कंडेण दिट्ठो, अंतस्सहो न य से दीसइ ति । तेय लवियं—कि इहं विज्जा नत्थि ? । 'नत्थि' ति भणिते तेण भणियं—पेच्छामो ताव णं । गानस्तानिजा भणियं—पेच्छ, पसायं मे करेह जहा जीवइ ति । ततो तेण निट्ठाइओ, 25 दिट्ठो य गृहस्सहो । ततो खेत्तमट्ठियं आणवेऊणं सडो आलितो । सुहुत्तंरस्स य मो सट्-पएसो सुणो । ततो तं पएसं फालेऊणं कट्ठिओ सहो । पयन्हेजा उम्म सुहं भरेजानं ययं से वणरोएणं । सत्यो जाओ । परिट्ठो गानस्तानी भणइ—एहि गंतुं ? ति । तेण भणियं—

१ पुरि पतिरि ति ५०० विग । २ १८८८ ५०० विग । ३ १८८८ ५०० विग । ४ १८८८ ५०० विग । ५ १८८८ ५०० विग । ६ १८८८ ५०० विग । ७ १८८८ ५०० विग । ८ १८८८ ५०० विग । ९ १८८८ ५०० विग । १० १८८८ ५०० विग । ११ १८८८ ५०० विग । १२ १८८८ ५०० विग । १३ १८८८ ५०० विग । १४ १८८८ ५०० विग । १५ १८८८ ५०० विग । १६ १८८८ ५०० विग । १७ १८८८ ५०० विग । १८ १८८८ ५०० विग । १९ १८८८ ५०० विग । २० १८८८ ५०० विग । २१ १८८८ ५०० विग । २२ १८८८ ५०० विग । २३ १८८८ ५०० विग । २४ १८८८ ५०० विग । २५ १८८८ ५०० विग । २६ १८८८ ५०० विग । २७ १८८८ ५०० विग । २८ १८८८ ५०० विग । २९ १८८८ ५०० विग । ३० १८८८ ५०० विग । ३१ १८८८ ५०० विग । ३२ १८८८ ५०० विग । ३३ १८८८ ५०० विग । ३४ १८८८ ५०० विग । ३५ १८८८ ५०० विग । ३६ १८८८ ५०० विग । ३७ १८८८ ५०० विग । ३८ १८८८ ५०० विग । ३९ १८८८ ५०० विग । ४० १८८८ ५०० विग । ४१ १८८८ ५०० विग । ४२ १८८८ ५०० विग । ४३ १८८८ ५०० विग । ४४ १८८८ ५०० विग । ४५ १८८८ ५०० विग । ४६ १८८८ ५०० विग । ४७ १८८८ ५०० विग । ४८ १८८८ ५०० विग । ४९ १८८८ ५०० विग । ५० १८८८ ५०० विग । ५१ १८८८ ५०० विग । ५२ १८८८ ५०० विग । ५३ १८८८ ५०० विग । ५४ १८८८ ५०० विग । ५५ १८८८ ५०० विग । ५६ १८८८ ५०० विग । ५७ १८८८ ५०० विग । ५८ १८८८ ५०० विग । ५९ १८८८ ५०० विग । ६० १८८८ ५०० विग । ६१ १८८८ ५०० विग । ६२ १८८८ ५०० विग । ६३ १८८८ ५०० विग । ६४ १८८८ ५०० विग । ६५ १८८८ ५०० विग । ६६ १८८८ ५०० विग । ६७ १८८८ ५०० विग । ६८ १८८८ ५०० विग । ६९ १८८८ ५०० विग । ७० १८८८ ५०० विग । ७१ १८८८ ५०० विग । ७२ १८८८ ५०० विग । ७३ १८८८ ५०० विग । ७४ १८८८ ५०० विग । ७५ १८८८ ५०० विग । ७६ १८८८ ५०० विग । ७७ १८८८ ५०० विग । ७८ १८८८ ५०० विग । ७९ १८८८ ५०० विग । ८० १८८८ ५०० विग । ८१ १८८८ ५०० विग । ८२ १८८८ ५०० विग । ८३ १८८८ ५०० विग । ८४ १८८८ ५०० विग । ८५ १८८८ ५०० विग । ८६ १८८८ ५०० विग । ८७ १८८८ ५०० विग । ८८ १८८८ ५०० विग । ८९ १८८८ ५०० विग । ९० १८८८ ५०० विग । ९१ १८८८ ५०० विग । ९२ १८८८ ५०० विग । ९३ १८८८ ५०० विग । ९४ १८८८ ५०० विग । ९५ १८८८ ५०० विग । ९६ १८८८ ५०० विग । ९७ १८८८ ५०० विग । ९८ १८८८ ५०० विग । ९९ १८८८ ५०० विग । १०० १८८८ ५०० विग ।

सहं रामाणुमओ चंनं पत्तामि ति । ततो तेन पश्चिमुद्देन दत्तामि गसरी, पोमिओ र
रहवरो, ओरनाओ य ताओ, मोडाता य तुगग जगमजोग्गागणे य लंमिया । ततो गार-
सामिगा तेसिं सामिसरिमो उगगरो कओ । नओ सा नरुणी इच्छिगजगम्म जंनो
पच्छाता-परिग्गमेग य चिरं जग्गिऊग निदासगुगया । सो नि य ताए महतरिग
5 समं उओवेउं पयत्तो । सा भणइ, सुगह अज्जउत्त !—

विमलसेनापरिचो

अथि इहेव नगरे अमित्तदमणो नाम रागा । तस्म य धूया विमला नाम । सा य
पुरिससंसाग्गि परिहरइ, क्कहाण य रोस गच्छइ । ततो राईणा परिगित्तिऊग रायमगात्त
अन्नासे पासाओ कारिओ । तत्त य बहूहि वगणकारियाहिं मए य सद्धिं अच्छइ गुरु-
10 ववेससंछन्ने पुरिसे पिच्छंती । चेज्जहि य उल्लानियत्तं सुगं, जहा—इह मगहापुरे बहुस्स-
गुणसंपन्नो धम्मिल्लो नाम सत्यवाहदारओ परिवसइ । सो य तीण अन्नया कयाई राय-
मग्गेण वधंतो अवलोइओ, पुच्छिओ य ‘को एमो ?’ ति । ताहिं कहियं—सामिणि ! एव
सो धम्मिल्लो । ततो एयं सोऊण पेसिया दासचेली, पउिनियत्ता य गयसंदेसा भणइ—
सामिणि ! मया जहावत्तं सधं भणिओ । सो इहं नगरे विच्छिन्नविहवस्स समुद्दत्तस्स
15 सत्यवाहस्स पुत्तो धम्मिल्लो । तेण य भूयवरे संकेओ कओ ति । एसा य मनं भणति—
कमलसेणे ! किं एत्थ जुत्तं ? ति । मया चित्तिंयं—एस अच्छेरयं, जं एयाए पुरिने
वरिओ । ‘पावउ ताव इच्छियपुरिससमागमं’ ति परिगणेऊणं मया भणिया—सुंदरी !
एवं भवउ । वच्चाओ, जत्थ तेण संगारो कओ । ततो अन्हे दो वि जणीओ रहवरमारुओ
भूयर्धरमागयाओ । मयहरओ य णे वक्खेवपुधं विसज्जिओ, निवत्तो य । तत्थ व अन्हेंहि
20 तुमं दिट्ठो । ततो एसा पुवगयनेहाणुराणेणं ‘सो एस’ ति पभाए दट्ठूण विरागसुवगया ॥

तं अज्जउत्त ! एस जियसत्तुस्स रण्णो धूया विमला नाम तह ते अणुणएयवा जइ
मए समं आणत्तिकारिया होहि ति । ततो धम्मिल्लेण करयलसंपुडं रएऊण भणिया—
कमलसेणे ! तुज्जायत्तो मणोरहो । तहा कुणसु जहा से ममोवरिं चित्तोवसमो समारुहइ । अहं
पि से आराहणापरो ति । ततो तेसिं उल्लाव-(अंथाग्रम्—१४००)समुल्लावेण गया सा रणी ।
25 कमेण य विमलं पभायं । तओ पभाए पुच्छिओ गामसामी । कयपाणीयकजेण य चोइओ
रहवरो, आरुढो य गंतुं पयत्तो । अवक्कंता गामाओ अडविं संपत्ता अणेगभीम-अज्जण-
क्खगहणं, बहुसावय-सउणगणसेवियं, बहुसरजलाउलं । ततो थोवंतरागया य पेच्छंति पंथ-
न्नासे महाभोगं, गुंजद्धरागरत्तनयणं, वायपुंजमिव गुमगुमायंतं, निल्लालियजमलजुयलजीहं

१ ओ । तल्लो य इच्छिं उ २ विना ॥ २ छवियं पं शा० ॥ ३ विमलसेना नाम क ३ ॥ ४ पुरि-
सक्कहाए उ २ ॥ ५ रायणा शा० ॥ ६ ओ ताएयं ली ३ विना ॥ ७ डा य भू उ २ विना ॥ ८ वरं गं
उ २ ॥ ९ महत्तरं उ २ ॥ १० लसेणा ली ३ गो ३ ॥

भुचंगमं । द्दहूण य कमला विमलसेणा य भीयाओ । धम्मिह्वेण य आसासिऊण साहुज्जणपरंपरागयाहिं उत्सारणीहिं मग्गाओ दूरमुत्सारिओ ।

अयकंता पेच्छंति नर-मियसोगियमंसरत्तलुद्धं. जिन्माए उद्धं पलिहंतं, विफालियवयणं, तिक्खदाढं वयं । पुणो वि ताओ भीयाओ महिलासहावहिययाओ । तओ पुणरवि समासासेऊण मंतप्पभावेण वग्घो उत्सारिओ । गंतुं पयत्तो ।

पुरओ य पेच्छंति—कालमेघनिव गुलगुलायंतं(तो), नवपाउसदुहिणेण विव पच्छाप-चरदाणसलिलेणं भूमिं आसासेतो, आलइयदंतमुसलगाहत्यो हत्थी पयं रंभिऊण अच्छति । द्दहूण य तं गयवरं भणिया णेणं कमला—सुंदरि ! पेच्छह सुहुत्ततरं जाव णं खेलावेमि ति । एवं च भाणिऊण उइणो रहवराओ । तओ य विमलाए वित्तहरणं करंतो पोत्तवें-टलियं काऊण हकारिओ णेण हत्थी । तओ सो ऊत्तवियवालो पलाइऊण पाएण भूमिं 10 अग्गहत्येण य ओहंतूणं सुरियत्तगाहत्यो तत्त बहाए हवमागतो । ततो तेण तत्त पुरओ उत्तरिजं अवक्खडिं. तत्त सो निवडिओ । तओ य से लहुयत्तणासिग्घयाए य दंतमुसले पाए काऊण खंवे आरुढो । ततो सो परिकुविओ आरडइ, धावइ, विधुणइ, निवडइ, अग्गहत्येण उमुंभिडं इच्छइ । सो य णं तिक्खालायवेणं खेलावेइ । तओ पाय-दंतमुसल-अग्गहत्येण-वालेहिं पहंतुं इच्छंतो न चएइ तं घाएउं । ततो सच्छंदवणविचरणसुकुमा-15 लियसरीरो पमुक्खो गयवरो खरं उरसिऊणं तरुणहणं भंजंतो पलाओ । सो वि हसिऊण रहवरं समालुओ । कमलसेणा-विमलसेणाओ वि य परं विन्हयं गयाओ ।

तओ पयट्ठिओ रहवरो । पेच्छंति य पुरओ महंतमासरासितंकासं. विसमत्तवन्मीयं-घायतिक्खग्गासिंगं, पुरओ अवक्खुरायंतं, महंतकायं, पासिहियदिट्ठीयं महिसं । तओ चित्तियमणेण—तुरयपहरणत्थं जाव एत्त इमं भूनिभागं न पावइ ताव उयरिऊण एयत्त 20 पलायणोवायं चितेनि । उइओ य रहाओ । गंतूण रुक्खंतरेहिं तत्त पच्छिमभाए विसन-भूनितस्सगहेणदेसभाए संठिएणं महंतो सीहनाओ मुक्खो । तओ सो सीहनदसंजायभओ गुम्भ-वहिल्लयागहणेहिं लगंतअग्गासिंगो पलाओ । सो वि रहवरव्भामनागओ ।

पेच्छइ य बहुपहरण-वग्ग-सत्ति-फलए. पाणाविहदेसभासाविसारए. द्वदवत्त इते. द्दहूण य कमला विमला य तकरे वेविडं पयत्ताओ । ततो तेण आत्तामियाओ 'मा 25 वीहेहंति भणिऊण मग्गमासे ठितो । लउडं च णेण गहाय फल्लय-सत्तिहत्यो धाविऊण एओ सक्खो एवेणं लउडपहारेण पाडिओ । तंफल्लय-सत्ती अणेण गहिया । तं च गहियाउं च द्दहूण सहसा सूरमडा भडवायं बहंता आवडिया । तेण वि य फरचरियमिक्खागुणेणं मज्झमनि-

१ 'तिन्दि' कइ । २ 'आग' कइ गो ३ ॥ ३ 'ए' 'सुरिय' .. 'उद्ध' ही ३ । ४ 'सुरियम' .. 'उद्ध' ५ ३ । ५ 'सुरियम' .. 'उद्ध' ही ३ । ६ 'ए' 'उ' २ दिना । ७ 'ए' 'दग्ग' ही ३ ८ '०' दिना । ९ 'तिन्दि' .. 'सुरिय' ही ३ ॥ १० 'पयत्तं' तिक्खमिणं ८ २ दिना ॥ ११ 'सो' 'संजय' .. 'मह' ८ २ दिना । १२ 'ही' ३ दिना ॥ १३ 'गहिय' हयं ८ ३ १ २ ३ ॥ १४ 'गहिय' हयं ८ ३ १ २ ३ ॥

गंतूणं पहया दिसोदिसिं विकिण्णा, फलह-सत्ति-तोमर-आउहाइं छुट्टेऊण पलाया तक्का ।
तेसु य पलायंतेसु चोरसेणावती गजंतो आगओ 'पहर पहर' ति नाम सौवंतो । सो वि
तेण जियकरणेण मायाए जंतमिव भमिऊण, छिइं च लहिऊण, एकाए चेव सत्तिपज्ञए
घाइओ । तं च दट्टूण पडियं पलाया हयसेणावइया चोरा ।

5 ततो सो पडिनियत्तो रहम्भासमागतो, आरुढो य रहवरं । सुणइ य पुलयायमाणसं
कमलसेणा(णं) गुणपरिकित्तणं करेमाणी । ततो विमलसेणाए लवियं—

मा मे दमगस्स कहं, कहेसि मा गेण्ह नाममेयस्स ।

जाणामि अहं अम्मो !, तुमं पि अच्छीहिं मा पेच्छ ॥

एवं वोत्तूण तुण्हक्का ठिया । तेण वि य पर्यट्टिओ रहवरो । पुरओ य पडह-भंमार-सं-
10 सइवोमीस्सं, विजयवेजयंतोय सोहियं, भडकिलिकिलरवोमीसं उक्कट्टिसइं सुणेइ । विवि
च णेणं—नणु हण्हियाणं चोराणं अणुवलं आगयं ति । ततो तं च दट्टूण दुरगुणं
भीया रायधूया विमलसेणा कमलसेणा य । तेण य समासासियाओ—न मए जीवें
परस्स परभवणिया होहि' ति जाव ताउ परिसंठवेति ताव ताउ परवलाउ वद्धपरिको,
एक्को पडिमल्लो, पडिमणियवयणउत्तरकुसलो, विणीयवेसगहणो, विक्खित्तपहरणो पुरिसे
15 तस्स सयासमागतो । तओ तेण वितियं—नूण एस दूओ, होहिइ ति । तेण य दूरट्टिए
विणयरइयंजलिणा विण्णविओ—अज्जउत्त ! अम्ह सेणावती अजियसेणो णाम अज्ज-
गिरिदरिसन्निविट्ठाए असणिपल्लीए अहिवई विण्णवेति । जहा, सुयं मए—तुमए कि
अज्जुणओ नाम चोरसेणावती मारिओ, बहुभयजणणो य इमो मग्गो खेमीकओ, अहो !
परितुट्ठो मि, सो य अज्जुणओ मम वेरिओ होइ. तओ अहं अच्छेरयं मन्ततो तुउ
20 दंसणसद्धाकंखिरो इहमागतो. कोऊहल्लेण मे जाओ, तं अभयं ते, मा वीहेहि, वीसओ
होहि इत्ति । ततो सो तं वयणं सोऊणं हट्टुट्टमाणासो गतो ततोहुत्तो । तेण वि य पओ-
इओ तुरओ, उइण्णो आसाओ । ततो सो वि रहवराओ उयरंतो चेव अवयासिओ ।
मत्थए अग्वाइऊण भणिओ—वच्छ ! अहो ! ते साहसं कयं, जं एस अच्छेहिं अवहिं
पुवो, अण्णेहि य वहुहिं, मग्गो ते वाहिओ. खेमो य कओ अज्जुणयमारणेणं ति । ततो
25 तेण भणियं—तुम्भं पार्दपभावेणेति । अभिनंदिओ य तं चेत्तूण पल्लिं पविट्ठो । दिण्णा-
सइं भत्तयाविसेसो य तत्थ सुहं परिवसइ । सा य तओ कमलसेणा विमलसेणं गते
तस्स गुणकित्तण-पसंसणाहिं । तओ सा लवइ—

मा मे दमगस्स कहं, कहेहि मा गेण्ह नाम एयस्स ।

अच्छीहिं वि तेहिं अलं, जेहि उ दमगं पलोएमि ॥

१ सौवंतो शा० ॥ २ यसेसिया शा० ॥ ३ पलोएय शा० ॥ ४ यट्टो रहं उ २ विना ॥ ५ वीसो
उ २ विना ॥ ६ धयविजं उ २ ॥ ७ ओ भणिआओ न उ० ॥ ८ ओहिइ ति उ २ ॥ ९ णमघ
कं० क ३ नो ३ । णसच्चए कं० ली ३ ॥ १० लवियं उ २ ॥ ११ पसादेणं ति उ २ ॥ १२ हन
भूयावि० शा० । हपूयावि० उ० ॥

तओ कइसु वि दिवसेसु गएसु तेण पडिसामी विण्णविओ—वचामि चंपं नयरिं, विसज्जेह मं ति । ततो तेण पूया-सकारिओ विसज्जिओ विमल-कमलसेणासहिओ पत्थिओ चंपापुरिं । ततो सुहंसुहेणं गामंतरवसहीसुं वसंता संपत्ता चंपानयरीए अवभासं । तत्थ य नाइजणाईण्णे उज्जाणव्भासे रहं ठवेऊण भणिया णेण कमलसेणा—अच्छह तुम्भे ईहं, जाव अहं चंपं गंतूणं आवसहं गवेसित्ता आगच्छामि । ततो कमलसेणाए 5 भणिओ—अज्जउत्त ! पाएणं पुर-नयर-जणवएसुं अइसंघओ जणो परिवसइ, तं कय-विक-यलुद्धो विव सागडिओ जहा न ईलेज्जासि तहा अपमत्तो होज्जासि ति । ततो तेण भणिया कमलसेणा—कहं कय-विकयलुद्धो सागडिओ ? । तओ सा भणइ—सुणह अज्जउत्त !—
नागरियछलिअस्त सागडिअस्त उदंतं

अत्थि कोइ कन्हिइ गामेइओ गहवती परिवसइ । सो य अण्णया कयाइं सगडं 10 धण्णभरियं काऊणं, सगडे य तित्तिरिं पंजरगयं वंधेत्ता पट्ठिओ नयरं । नयरगतो य गंधि-यपुत्तेहिं दीसइ । सो य तेहिं पुच्छिओ—किं एयं ते पंजरए ? ति । तेण लवियं—तित्तिरि ति । तओ तेहिं लवियं—किं इमा सगडतित्तिरी विकायइ ? । तेण लवियं—आमं, विक-यइ । तेहिं भणिओ—किं लब्भइ ? । सागडिण भणियं—काहावणेणं ति । ततो तेहिं काहावणो दिण्णो, सगडं तित्तिरं च घेतुं पयत्ता । ततो तेणं सागडिणं भण्णति—15 कीस एयं सगडं नेहि ?-ति । तेहिं भणियं—मोहेण लइययं ति । ततो ताणं ववहारो जाओ, जितो सो सागडिओ, हिओ य सो सगडो तित्तिरीए समं ॥

तं अज्जउत्त ! एवं जाणिऊण अवहितो होज्जासि ति ।

सागडिअस्त कुलपुत्तदंसियपगारेण नागराणं छलणं

ततो तेण कमलसेणा भणइ—कमलसेणे ! सो सागडिओ हियसगडोवगरंणो जोग-खेम-20 निमित्तं आगिईट्ठियं वइहं घेतूणं विक्रोसमाणो गंतुं पयत्तो, अण्णेण य कुलपुत्तएणं दीसइ, पुच्छिओ य—कीस विक्रोससि ? । तेण लवियं—सामि ! एवं च एवं च अइसंधिओ हं । ततो तेण साणुकपेण भणिओ—वच्च ताणं चेव गेहं, एवं च एवं च भणाहि ति । ततो सो तं वयणं सोऊण गओ, गंतूण य तेण भणिआ—सामि ! तुम्भेहिं मम भंडभरिओ सगडो हिओ ता इमं पि वइहं गेहह. मम पुण तप्पणादुया(पा?)लियं देह, जं घेतूण वचामि 25 ति. न य अहं जत्त व तत्त व हत्थेणं सत्तुयादुया(पा?)लियं गेह्णामि, जा तुज्ज घरिणी पाणेहि वि पिययरी सवालंकारभूसिया तीए दायवा, ततो मे परा तुट्ठी भविस्सइ. जीवलो-गन्धंतरं व अप्पाणं भन्निस्सामि । ततो तेहिं सक्खी आहूया, भणियं च—एवं होउ ति । ततो त्तिणं पुत्तमाया सत्तुयादुया(पा?)लियं घेतूण निग्गया, तेण सा हत्थे गहिया, घेतूण य तं

१ पडियासा ४०० ॥ २ ण्णाए स्त् एी ३ गो ३ ॥ ३ श्रीस ७ २ विना ॥ ४ इण्णि दा० ॥ ५ इहेव ७ २ ॥ ६ छलिज्जाति दा० ॥ ७ लविया ७ २ ॥ ८ इइ ति ७ २ विना ॥ ९ विओ दा० ॥ १० किहल ७ ३ ॥ किट्ठिण ल ७० ॥ ११ चाड्ढ्याव ५० ७ १ विना ॥ १२ णो एणं लवियं वइहए य घेतू एी ३ ॥ १३ निवट्ठियं वयहं ७ २ विना ॥ १४ ताणं तुज्ज मया सत्तु ७ २ कंठं विना ॥

पट्ठिओ । तेहिं वि भणिओ—किमेयं करेसि ? । तेण भणियं—सत्तुदुया(पा?)लियं नेमि । ततो ताणं सदेण महाजणो संगहिओ, पुच्छियां—किमेयं ? ति । ततो तेहिं जहावत्तं सबं परिकहिं । समागयजणेण य मज्झरथेण होऊण ववहारनिच्छओ सुओ, पराजिया य ते गंविषुवा । सो य किलेसेण य तं महिलियं मोयाविओ, सगडो अत्थेण सुवहुएण सह परिदिणो ॥

5 तं कमलसेणे ! एरिसओ अवरो जो होहिइ सो किहं वंचिजिहिइ ? ति । ततो कमलसेणा तं सोऊण पहसिया । भणिओ य णाए—वञ्चह पुणरागमणाए विजएण ति । ततो कमलसेणा विमलसेणं भणइ—विमले ! पेच्छु इमस्स पुरिसस्स विण्णाणं ति । ततो विमलाए संलविया—

वेसा मे पेसकहा, पेसस्स य जंपियं च मै वेस्सं ।

10 जत्थ वि य ठिओ पेसो, सा भूमी होइ मे वेसा ॥

ततो सो तं वयणं सोऊण गुंतुं पयत्तो ।

चंपाए नयरीए अब्भासे चंदा नाम नदी, तहिं जलब्भासे मुहुत्ततरं निविट्ठो, ततो य नदीणिपत्ताइं घेतूण अणेगविहिप्पयारं पत्तच्छेजं च काऊण सुक्करक्खल्लिणावियाए नदीए छ्वा, बुज्झमाणा (मंथाम्—१५००) य गंगं संपत्ता । तं च छोदूण नाणाविहाइं छेज्जाइं करंतो अऊण 15 ताव य नदीतडेणं तुरियं तुरियं दोन्नि जणे इज्जंते पिच्छइ । ते य तस्स समीवमाणं प्पुच्छंति—सामि ! केण एयं पत्तच्छेजं कयं ? । ततो तेण भणियं—मए ति । ततो तेहिं लवियं—सामि ! अत्थि इह नयरीए कविलो नाम राया. तस्स पुत्तो जुवराया रविसेणो जात, सो वि ललियागोटीए समं गंगाए खेळइ. तेण य खेळंतेण पत्तच्छेजं दिट्ठं. तं च दूदूण अन्हे पेसिया—जाणह, केण इमं पत्तच्छेजं निउणेण कयं ? ति. तं अन्हेहिं दिट्ठो सि, पसीए 20 रायपुत्तसयासं गुंतुं । ततो सो गतो, पुवाभासिणा य ससंभमं आभासिओ । तेण वि सकिण्यंजलिउडेण संपूहओ । ततो तेण पुच्छिओ—कत्तो वच्चंति अज्जमिस्स ? ति । धम्मिल्लविण्णवितो—कुसगपुराओ सपरियणो अहं ति । तओ तेहिं गोट्टिएहिं आणत्तो सिअ आवसहो से सज्जिओ ति । तओ गोट्टियमहत्तरएहिं ‘सज्जो आवसहो’ ति निवेइओ । तओ परितुट्ठेण य सो भणिओ—उट्ठेह, वचामो माणुसगणं सगासं, पञ्चगच्छामो ति । तओ 25 सो सब्बगुट्टिसंपरिखुडो धम्मिल्लेण सद्धि हत्थिखंधमारुडो गतो माणुसगणं सगासं । आणियाओ य कमल-विमलसेणाओ, पविट्ठा आवसहं । ततो सो जुवराया गोट्टियमहत्तरए संदिसिऊण ‘सबं से कजं करेह, जहा य एस दारगो दुक्खिओ न होइ’ ति भणिऊण नियगमवणं गओ । गोट्टियमहत्तरएहिं जं जं कायवं तं तं सबं कजं काऊण सए कए आदामए गया । सो वि य तत्थ सुहंसुहेण अच्छइ । भणिओ य कमलसेणाए—अऊण

हिज्जो तुम्हे एज्जंते द्दुहूण विमला भणइ—के एते आगच्छंति ? ति. मया भणिया—धम्मिहो
एत आगच्छइ. ततो भणइ—

मा मे दमगस्स कहं, कहेहि मा गेण्ह नाम दमगस्स ।

अच्छीणि ताणि मा हो-ज्ज जेहिं दमगं पलोएमि ॥

ततो मए उवालद्दा. एवं च तीए पसादिज्जंतीए दिवसा वधंति ।

5

अह अन्नया कयाइ रायपुत्तेण गोद्वियसहिण तस्स परिक्वणनिमित्तं 'ईसालुओ' ति
उज्जाणजत्ता समागत्ता, जहा—सबेहिं गोद्विएहिं सकलत्तेहिं निग्गच्छियवं ति । ततो तेण
कमलसेणा भणिया—कमलत्तेणे ! किं कायवं ? ति. एए मम निमित्तं उज्जाणं वधंति, 'किं
एत्ता एयस्स भज्जा होइ ? उयाहु न होइ ?' ति. तं जाणह 'किं कायवं ?' ति ।

ततो सा कमलसेणा एवं भणिया तस्स सयासाओ उद्विया तीए सगासं गंतूणं अणु¹⁰
सुहुतस्स आगया भणइ—सुणह अज्जउत्त !, मए भणिया—विमले ! हिज्जो किर रायउत्तो
ललियगोद्वीए समग्गो उज्जाणजत्तं णीहिइ. वच्चासो अन्हे वि तत्थ उज्जाणं. मा अयाणुगा
होहि अणुणिज्जंती तं. जइ ते एसो न रोयइ ततो तत्थ उज्जाणे अप्पणो हियइच्छियं वरं
वरोहिसि. अवि य—

अप्पच्छंदनईया, पुत्तय ! मा होह मा विणत्तिहिं ।

15

जह नद्धा वसुदत्ता, असुणंतो वा वि रिद्धमणो ॥

ततो सा ऐयं सुणिज्ज भणइ—अन्नो ! का सा वसुदत्ता ? किह वा नद्ध ? ति. तओ
सा मए भणिया—सुण सुयणु !—

सच्छंदयाए वसुदत्ताआहरणं

अत्थि उज्जेणी नाम नैयरी । तत्थ य वसुमित्तो नाम गहवई परिवसति, भज्जा से²⁰
धणसिरी नाम, पुत्तो से धणवसू, धूया से वसुदत्ता । तेण य वसुमित्तसत्त्ववाहेण
कोसंबीवत्थस्स धणदेवसत्त्ववाहस्स वाणिज्जपसंगेण आगयस्स धूया वसुदत्ता दिग्गा ।
सो य वत्तकहाणो तं धेत्तूण कोसंबिनागओ, पिड-भाउसहिज्जो सुहं परिवसइ ।

तस्स य कालेण धणदेवस्स वसुदत्ताए दोन्नि पुत्ता जाया । तइएण य गच्छेणं आस-
णप्पसत्ता । भत्ता य से पवसिओ । सुयं च णाए—उज्जेणिं सत्थो वइइ । सा य पिउ-²⁵
माउ-यंधवाणं उकंठिया गंतुमगा सत्त्व-ससुरमापुच्छइ—उज्जेणिं वच्चासि ति । ततो तेहिं
भणिया—पुत्ति ! एक्कहिया केहिं वधिहिसि ? भत्ता य ते पवसियओ, पडिच्छ जाव आग-
च्छइ, ततो गच्छसि । सा भणइ—वच्चासि. किं नम भत्ता केहेहि ? ति । तेहिं पुणो वि
वोरिज्जंती निच्छइ सोउं । सच्छंदा गुरुजणाइक्ककारिया पुत्ते धेत्तूणं पत्थिया । ते वि य

१ कथ दां० ॥ २ पुत्त उ २ ॥ ३ एह उ २ दिना ॥ ४ दिउदं उ २ ॥ ५ एनं सोज्ज दां० ॥ एयं
सोज्ज उ० ॥ ६ णारी उ २ ॥ ७ दीए वं उ २ दिना ॥ ८ देववसु उ २ दिना ॥ ९ सुय दां० ॥
१० कहं दां० ॥ ११ करिहिति दां० ॥ १२ धाति दां० ॥ १३ ऐच्छि उ २ ॥ १४ ए. दां० उ २ ॥

परिहीणकुटुंब-विहवा 'अम्हं न करेइ वयणं' ति तुण्हिका ठिया । सा वि य मंदमना
गया, ताव सत्थो दूरमतिकंतो । सा वि सत्थपरिन्मट्ठा अन्नेण मग्गेण गया । भत्ता व से
तद्विवसं चेव आगओ । पुच्छिया तेण माया—अम्मो ! कहिं वसुद्धा गय ? ति । ततो
य भणिओ—पुत्त ! उज्जेणीसत्थेण समं अम्हेहिं वारिजमाणी वि गय ति । ततो से
5 'अहो ! अकज्जं कयं' ति भणेऊण पुत्त-कलत्तवद्धनेहाणुरागो गहियपत्थयणो मग्गेतो अन्ने-
संतो गतो । अणुसरंतेण य सा अडवीं अईती दिट्ठा भममाणी । तोसिया अणेण पुगत्ति
अणुणेउं, पत्थिया पविट्ठा य अडविं महलं, अत्थमिए दिणयरे आवासिओ ।

तम्मि य समए वसुद्धताए पोटे वेयणा जाया । ततो धणदेवसत्थवाहेण रुक्खसाए
पल्लवे भंजिऊण मंडवो से कओ । तत्थ य वसुद्धता पसूया द्वारयं पयाया । तत्थ य अंज-
10 कारे रत्तिं रुहिरांवेणं मिगमंसाहारो अडवीसावयखयंकरो महापइमओ वणो आगतो ।
तेण य सो धणदेवो वीसत्थो चेव गलए घेत्तूण नीओ । सा वि य पइवियोगजणियदुक्खा
भय-कलुण-सोगसंतत्तहियया रोयमाणी 'तं जायमेत्तयं अमवो' ति भणंती मोहं गया । ते
वि, य कलुणा असरणा भयवेवियसवंगा वाला मोहं गया । सो वि य तद्विवसं जायओ
दारओ थण्णं अलभमाणो उवरओ । सा वि य चिरेण पञ्चागयचेयणा समाणी परिवर्त्त-
15 पभाए पुत्ते घेत्तूण पत्थिया । अकालवरिसेण गिरिनदी पुत्ता । सा य तं दहूण एणं पुत्तं
उत्तारेऊण विवितियं उत्तारंती विसमसिलात्तले निसिरियचलणा पडिया । दारओ य से हत्वाओ
पचमट्ठो । सो य अवरो दारओ उदगम्भासे द्विओ तं मातं पाणिए पडियं दहूण तेण ति
य जले अप्पओ छूढो ।

सा वि य तवस्तिणी चंडवेगवाहिणीए गिरिनदीए दूरं वूढा, तत्थ य नदीकूले पडि-
20 यस्स पायवस्स साहाए लग्गा, मुहुत्तंतरस्स य आसत्था सैइरं उट्ठिया । तत्थ य सा
अच्छंती नदीतडे वणगोयरेहिं तक्करपुरिसेहिं गहिया, पुच्छिया य आणीया सीहगुहं नान
पडिं, अल्लिया य चोरसेणावइस्स कालदंडस्स । तेण य सा 'रूवस्सिणि' ति काऊण
मज्जा कया, अईनीया य अंतोउरं । सा य सव्वाणं सेणावइमहिलाणं अगमहिंसी जाया ।

तओ ताओ तक्करमहिलाओ पइणो सरीरपरिभोगमलभमाणीओ उवायं चिंतिवि—वि-
25 मेयं परिक्खएज्ज ? ति । तस्स य तीसे कालेण पुत्तो जातो, सो य माउंससिअओ । तओ
ताहिं सेणावइ विण्णविओ—सामि ! तुमं अइवल्लीभाए इमाए चरियं न याणसि. एमा
परपुरिसासत्तहियया. एस य से पुत्तो अन्नेण जायओ ति. जइ ते विपक्खओ, अप्पा
एयं च पेच्छइ ति । तेण कटुसहियएण खगं कट्ठिऊण अप्पा जोइओ, दिट्ठं २३ णेण सुं ।

१ व्या य णेण शा० ॥ २ ताए उ म० उ २ विना ॥ ३ णि स० शा० ॥ ४ णंतो उ २ ॥ ५ अंज
उ २ ॥ ६ अयंती शा० ॥ ७ वीयं उ २ विना ॥ ८ छूढा ली० य० शा० विना ॥ ९ मयरे उ २ विना ।
१० अयणीया शा० ॥ ११ कटु स० उ २ विना ॥ १२ क ३ विनाअन्यथ—छुट्ठेण इमा ली ३ ।
१३ मेयं इमा गो ३ उ २ ॥ १४ चाणे० क ३ ॥

विच्छिन्नं, महंतविहत्तगंडलेहं, रत्तायंवविसालनयणं, विगित-दुग्गम-वक्कतासं, विष्फालिय-
धूल-लंवोद्वं अप्पणो मुहं द्दहूण तं च दारयं 'एवमेयं' ति भणति । ततो तेण य अपरिच्छिय-
बुद्धिणा पावेण तेण य खग्गेण दारओ मारिओ । सा वि य वेत्त-कसप्पहाराभिहया मुंडेऊण
रफरे सैमादिसइ—वच्चह, भो ! एयं रुक्खे वंधह ति । ततो ते तक्करपुरिसा तं गहाय दूरं
गया । तत्थ य ते पंधवभासे एगस्स सालरुक्खस्स मूले रत्तुए वेढिऊण कंटयसाहा समं-5
ततो परिक्खिविऊण नियत्ता । सा वि वराई पुबकम्मनिवत्तियं दुक्खमणुभवन्ती वहूणि य
हियएणं चित्तयन्ती अणाहा असरणा य अच्छति ।

तत्थ य तीए भागवेज्जेहिं उज्जेणिगमणीओ सत्थो तत्थेव तम्मि चेव दिवसे पाणि-
यसुलभे पएसे आवासिओ । ततो सत्थाओ तण-कट्ट-पत्तहारया केइ दूरं गया । तेहि य
सा कंटकसाहाहिं रुद्धा रज्जुपरिवेढियसरीरा रुक्खमूले एकलिया दिट्ठा, पुच्छिया य 10
तीए य सकलुणं रोयन्तीए सत्था अण्हदुक्खपरंपरा परिकहिया । ततो सा तेहिं जायाणु-
कंपेहिं मुक्का, तं च घेत्तूण सत्थं गया, सत्थवाहस्स जहावत्तं परिकहियं । ततो सत्थवाहेण
समासासेऊण दिण्णञ्छायण-भोचणा भणिया—भुत्त ! सत्थेण समं वच्चसु वीसत्था,
मा वीहेह ति । ततो सा आसासिया वीसत्था तेण सत्थेणं समं उज्जेणिं वच्चइ । तेण
य सत्थेण समं बहुसिस्सिणिपरिवारा जिणवचणसारदिट्ठपरमत्था सुवया नाम गणिणी 15
जीवंतसामिवंदिया वच्चइ । सा य तीसे पायमूले धम्मं सोऊण सत्थवाहेणाणुत्ताया
पवइया, नामं च से 'कंदियज्जय' ति । ततो सा ताहिं अज्जाहिं समं उज्जेणिं पत्ता, पिउ-
माउ-बंधुवग्गेण य सहसहीणा । कहेऊण य अप्पणो दुक्खं दुग्गुणजायसंवेगा सज्जाए तवे
य उज्जुत्ता धम्मं करेइ ॥

ततो हं सुंदरि ! तुमं भणामि—एयाणि अण्णाणि य अप्पच्छंदमइया वहूणि दुक्खाणि 20
पावेति । ता मा तुमं अयाणिया होहि । ममं सुणसु—मा ते वसुदत्तापज्जंतो भविस्सइ ति ।

ततो सा भणइ—एवं ताव वसुदत्ता नट्ठा, रिउदमणो उण कइं नट्ठो ? । ततो सा
मए भणिया—सुण सुयणु !—

सच्छंदयाए रिबुदमणनरवइणायं

अत्थि तामलिन्ती नाम नयरी । तत्थ रिबुदमणो नाम राया, भज्जा य से पियमती 25
नाम । तत्स य रत्तो सहपंसुकीलियओ महाधणो धणवती नाम सत्थवाहो । तत्थ य
नयरीए धणओ नाम कोट्टाओ परिवत्तइ । तत्सऽण्णया कयाइ पुत्तो जातो । ततो सो
धणओ परिदरिहो, भज्जा य से परिखीणविभवा, चिताए दो वि काळगया । सो वि य

१ 'चायतवि' २१० ॥ २ विनिदुग्गमं दुहनात् ए ३ गो ३ । विनिदुग्गमं दुहनात् ए ३ ॥
३ वितालि' ४ २ विना ॥ ४ संदि' २१० ॥ ५ 'जुणा वंधिऊण ए ३ ॥ ६ 'ज्जाहिं' ८ २ विना ॥ ७ पुत्ति
२१० विना ॥ ८ जीवत्ता' संतं २१० विना ॥

सो पुत्तो धणवत्तस्स परे संजिओ कंठिगगान्नार कुकुने गगगानो अण्णमि, नामं व
से कयं 'पोगगो' नि । एवं व सो संजिओ ।

आगता य धणवत्तिगगानास्स पुत्तो धणवत्तू नाम । नग्ग य जाणात्तं जेयणविम-
यगमगजोगं सज्जियं । तेण य पिग विज्जिणो—एग मे कोक्कासो विज्जउ, मग समं
६ जेयणविमयं तणउ ति । ततो तेण पिगजिओ । संजिओ वण्णो ममुत्तायाणुत्ताणो
इच्छियं पट्ठणं संपत्तो । संजिगतं नंगगओ विमागुं, ओगारिण्णु सिग्गादेसु उग्गा सं-
सयवाणि(मंगामग्—१६००)यया । अंतैवाणिओ य भंडुं उगारिणं, दिण्णा य रादाणा ।
तत्थ य संजत्तागवाणिग्गा वत्तरिउं पयत्ता ।

अह सो कोक्कासो सण्णायस्स मत्थ-संजत्तागकुलम्म कोट्ठागस्स परं गंतूण दिवसं वरेइ ।
10 तस्स य पुत्ता नागाविद्धां कम्माइं सिस्संति । तेण य पिउण्णा सिस्साविज्जता न गेहंति ।
ततो तेण कोक्कासेण भणिगा—एगं करेह, एगं होउ ति । ततो तेण आयरिण्ण विन्हियदि-
यण भणिओ—पुत्त ! सिस्स उवएसं ति, अहं ते कहेणामि । तओ तेण भणिओ—सामि !
जहाऽऽणवेह ति । ततो सिस्सित्तं पयत्तो । आयरियसिस्सागुणेण सज्जं कट्ठकम्मं सिक्खिओ ।
निष्कण्णो य गुरुजणाणुण्णाओ पुणरवि सो वट्ठणमारुद्धिण तामलिसिं गतो ।

15 तत्थ य खामो कालो घट्ठइ । ततो तेण अप्पणो जीयणोवायनिमित्तं रण्णो जाणावत्तं
सज्जियं कपोतजुंवल्यं । ते य कपोइया गंतूण परदिउसं आयासतले सुक्कमाणं रावसंतिव
कलमसालिं घित्ठूण एंति । ततो रक्तावीलेहिं घण्णं हीरमाणं दट्ठूणं रण्णो सत्तुदमणस्स
निवेदितं । तेण य अमघा आणत्ता—जाणह ति । ततो तेहिं नीइकुसलेहिं आगमिं,
निवेदितं च रण्णो—देव ! कोक्कासपरस्स जंतकवोयमिहुणयं घेतूणं गेइ । राइणा आ-
20 त्ता—आणेह ति । आणीओ य सो पुच्छिओ । कहियं च णेणं सज्जं रण्णो अपरिसें ।
तओ राइणा परितुट्ठेण संपूइओ कोक्कासो, भणिओ य—आगासगमं जंतं सेज्जेहि ति,
तेण दो वि जणा इच्छियं देसं गंतुं एमो ति । ततो तेण रण्णो आणासमकालं जंतं
सज्जियं । तहिं च राया सो य आरुढो इच्छियं देसं गंतूण इति । एवं च कालो बइइ ।

तं च दट्ठूणं राया अगमहिसीए विव्रविओ—अहं पि तुव्भेहिं समं आयासेण देसंतं
25 काउमिच्छामि । ततो राइणा कोक्कासो वाहरिऊणं भण्णइ—महादेवी अग्गेहिं समं बइ
ति । ततो तेण लवियं—सामि ! न जुज्जइ तइयस्स आरोहुं, दोन्नि जणे इमं जाणवत्तं बइइ
ति । ततो सा निव्वंधं करेइ वारिजंती वि अप्पच्छंदिया, राया य अबुहो तीए सह
समारुढो । ततो कोक्कासेण लवियं—‘पच्छायावो भे, खलियमवस्सं भविस्सइ’ ति भणि

१ कुकुसे ली ३ उ २ ॥ २ सर्वेषु लिखितपुस्तकादर्शेषु कचिद कुकुसो कचिद कुक्कसो कचिद कुक्को
कचिद कोक्कसो कचिद कोक्कोसो कचिद कोक्कोसो कचिद कोक्कोसो कचिद कोक्कोसो इत्यभिधानपाठान्तराणि
दृश्यन्ते, अस्माभिस्तु कोक्कास इत्येव पाठ आदृतः ॥ ३-४ जावणं ली ३ गो ३ ॥ ५ ० रिहपूण भं क ३ विना ॥
६ ० यमहागुणे उ २ ॥ ७ ० जुयलं उ २ ॥ ८ ० वालपुहिं उ २ विना ॥ ९ सज्जिहि वां ॥

ऊण आरुहेण फट्ठियाओ तंतीओ, आहया जंतकीलिया गगणगमणकारिया, 'तो' उप्पइया आयासं । वञ्चताण य बहुएसुं जोयणेसुं समइपंतेसुं अइभरकंताउ छिंभाओ तंतीओ, भैट्टं जंतं, पडिया कीलिया, सणियं च जाणं भूमीए द्वियं । सो य राया देवीसहिओ अयुणंतो पच्छायावेण संतप्पिउं पयत्तो । ततो सो कोक्कासो रायं भणइ—'मुहुत्ततरं एत्य अच्छह, जाव अहं तोसल्लिं नगरि अइगंतूणं जंतसंघाउवनरणं मंगंगामि' ति भणिऊणं गतो । राया ६ देवीए सहिओ अच्छइ ।

सो य बहुइधरं गंतूण वासिं मग्गति । णाओ य णेण 'सिप्पियपुत्तो' ति । तेण य सो भणिओ—सुत्तुरिएण रण्णो रहो सज्जेयवो, तेण वासी नत्थि ति । कोक्कासेण य भणिओ—आणेहिं, सज्जामि ति । ततो तेण तस्स वासी अप्पिया । गहिया य णेण वासी । जाव य सो वक्खित्तचित्तो ताव य मुहुत्ततरेण संजोइया दो वि चक्का । ततो सो विन्धिओ जाओ, 10 नाओ य णेण 'कोक्कासो' ति । तेण य सो भणिओ—मुहुत्ततरं ताव पडिक्खइ जाव धरा-ओ आगच्छामि अन्नं वासीं गहेऊण. तओ वासि धेत्तूणं वचिहइ ।

ततो सो काकजंघत्स रण्णो समीवं गंतूण सवं परिकहेइ । गहितो कोक्कासो रत्ता, पूइओ य विउलाए पूयाए । पुच्छिओ य रण्णा—कहिं तुमं एहि? ति । तेण सवं रत्तो परिकहियं । आणिओ य राया अमित्तदमणो सह देवीए । ततो रायं वंधेऊण देवी 15 अंतेउरे पवेसिया । कोक्कासो वि भणिओ—कुमारे सिक्खावेहि ति । ततो तेण लवियं—किं कुमारणं एयाए सिक्खाए? ति । तओ राइणा वारिज्जेतेण वि बलाकरणं काराविओ । सो य ते सिक्खाविउं पयत्तो । घडिया णेण दो घोडगजंता, सज्जिया य आगासगमां । ततो तस्स काकजंघत्स रण्णो दो पुत्ता जाव आयरिओ सुत्तओ ताव जंतघोडए आरुढा, ते य उप्पीलियजंततुरया आगासं उप्पइया । आगएण कोक्कासेण पुच्छिइया—कहिं अच्छंति 20 कुमार? । ततो तेहिं लवियं—कुमारा आरुहिऊणं गया । ततो तेण भणियं—अकजं कयं, विणट्ठा कुमारा, पैरायत्तणकीलियं न याणंति ति । राइणा सुयं, पुच्छियं च—कहिं ते कुमारे? ति । ततो तेण भणियं—गया सह घोडएहिं ति । रुद्धेण रण्णा कोक्कासस्स बहो आणत्तो । तं च तस्स एणेण कुमारेण परिकहियं ।

ततो तेण तं वयणं सोऊण चक्कजंतं सज्जियं । भणिया य णेण कुमारा—सवे तुम्हे 25 आरुढा अच्छइ. जाहे अहं संखसदं करेमि ततो तुम्हे समगं मज्झिमखील्यस्स पहारं देइइ. ततो आगासं उप्पहिइ जाणं ति । ततो ते 'एवं' भणित्ता चक्कजंतमारुढा अच्छंति । कोक्कासो मारेउं नीओ । मारिज्जेतेण य संखो आपूरिओ । ततो तेहिं संखसदं सोऊण आहओ मज्झिमखीलओ । भिण्णा ते य सबे सूलेसु । कोक्कासो य मारिओ । पुच्छियं च रत्ता—कहिं ते कुमार? ति । किंकरपुरिसेहिं से परिकहियं—सवे चक्कजंतं सूले 30

भिण्णा । ततो सो राया कागवन्नो मुनो 'हा हा!!! अहं' ति भाणिऊण सोयसंतत्ति-
यओ विलवंतो चेव कालगओ ॥

सो य सत्तुदमणो राया कुमारा य अप्पच्छंदेण विणट्ठा. ता तुमं पि विमले! अप-
च्छंदिया मा होहि, मा एवं विणस्सिहिसि. एस य सच्चकलापत्तट्ठो नवजोवणो तदगो,
5 अन्नो को एत्तो लट्ठयरो धम्मिल्लो ? ति. सव्वं च णाए पडिवण्णं ।

ततो धम्मिल्लो हट्ठ-सुट्ठमणसो सव्वं जहावत्तं सोऊण । अइकंते य तम्मि दिवसे, सम-
इच्छियाए रयणीए, पभाए विमले, सव्वलोयसंक्खिम्मि उग्गोए दिवसयरे जुवराया लल्लि-
गोटीए समगो निगतो सकलत्तो उज्जाणं । ततो सोऊणं धम्मिल्लो वि णाणाविहमणि-
रयणपच्चोविद्याभरणो, विविहरागवत्थवेसधारी अप्पाणं काऊण कमल-विमलसेणाए समं
10 रहवरं समारूढो उज्जाणं गतो, पविट्ठो य उववणं । ताव य किंकरजणेण उस्सविआओ
दूसकुडीओ, विरइयाऽतुला मंडवा, परिवेढिया य अप्पणो पच्छायणानिमित्तं पडिसए,
पडिवोक्खिया य कुलवधूसयणिज्जा । जुवरणो य आणत्तीए विरइओ भोयणमंडवो सुधू-
मिभाए, कुंभगसो विइन्नो कुसुमोवयारो, रइया य जहारिहं आसणा, गहियगंध-वत्थ-मट्ठा-
ऽऽभरणा गोटीए अप्पणो अप्पणो सविभवेणं जहाणुण्णायं जुयरणा णिविट्ठा सणिभूमि-
15 याविट्ठेरेसु, कणग-रयण-मणिनिम्मियाणि दिण्णाणि य भायणाणि । ततो धम्मिल्लो वि पियाए
विमलाए समं निविट्ठो, पासे य से कमलसेणा । तओ पकए हत्थसोए णाणाविहं लज्ज-
भोज्ज-पेज्जं दिज्जं उमाढत्ता । एवं च ते अण्णोण्णेणं समं पीइविसेसं अणुभवन्ति । जुवराया
समं गोट्टिएहिं धम्मिल्लं विमलाए समं पेच्छंतो न तिप्पति, परं च विम्हयमुवाओ ।
तओ य तत्थ मदभिंमलस्स जुवईजणस्स नच्चिय-नीय-वाइयावसाणं पंस्सिऊण धम्मिल्लं च
20 अभिनंदंतो गोटीए सहिओ उट्ठितो जुवराया, जाण-वाहणारूढो य पत्थिओ सभवणं ।

ततो सो विमल-कमलसेणाए समं रहवरारूढो सभवणं गतो । पढमसमागमसमुत्सु-
एण य हियएण विमलसेणाए सह दिवसावसेसं गमेइ । ततो अइच्छिए दिवसयरे, सम-
इकंताए संज्ञाए पज्जालिएसुं पईवेसुं, रइए य सयणिज्जे, गहिए रइजोग्गे कुसुम-गंध-मट्ठा-
उलंकारे, तओ कमलाए विमलसेणाए नववहूवेसाऽलंकारो कओ । तओ सा लज्जोणवमुहिं
25 गहाय धम्मिल्लसगासमइगया । भणिओ य णाए—अज्जउत्त ! रायधूया ते पालेणिज्ज ति ।
एवं भाणिऊणमवक्कंता । ततो तेणं देवाधिदेवाणं पणामं काऊण दाहिणेणं हत्थेणं हत्थं से
दाहिणं घेतूण अंके निवेसिया, उवगूढा यं धणियं । सा वि सव्वंगेण कण्ठितितरोमकूवा नव-
पाउसमेधधाराहिहया इव धरणी सहावमउयंगी अंगेहिं से समं हिययमइगया । तओ तेण

१ 'वओ हा हा कसं उ २ ॥ २ रायकुं उ २ विना ॥ ३ 'उट्ठो सव्वं उ २ विना ॥ ४ 'सक्खिम्मि क ३
गो ३ ॥ ५ 'गए सूरै शां विना ॥ ६ 'यभूसणो ली ३ ॥ ७ 'रण्णा य आणतो विरं उ २ विना ॥
८ 'रयतमं शां ॥ ९ 'साणे क ३ गो ३ ॥ १० पत्तिजं उ २-कसं विना ॥ ११-उ २ विनाऽय्यव-
कमलविमलाए-ली ३ गो ३ । कमलविमलाए क ३ ॥ १२ 'लोणज्ज ली ३ गो ३ ॥ १३ णयत्तं उ २ ॥

रइरसायणतण्हाइएणं पाविया रइसुहं रायकन्ना । एवं च तेसि रइपसत्ताणं अइकन्ता सा रयणी ।
सन्नोन्ननेहाणुरागरत्ताण च सुहेण अइकम्ह कालो ।

अह अन्नया कयाइ रइरसायणपणयसंधिविग्गहकुवियं विमलं पसायंतेण भगिया—पिए
वसंततिलए ! मा अइरुसणा होही, भत्ते जणे अणुग्गहं पसायं च करेहि त्ति । ततो सा
अपुव्ववयणी ईसारोससंजायवेविरैसवंगी 'अणज्जव ! कहिं सा ते वसंततिलय ?' त्ति । वाहा-5
नयलोयणाए य पुन्नसगंगारहिययाए, ईसिंदंतग्गदट्ठाहराए, तिवलितरंगभंगुरं निढाले भिज्जिं
रएऊण अवत्तक्खरं भणंतीए, आकंपित्तमंगाए, विर्यण्णकेसहत्थाए, पडंतउक्कायंतकुसुमाए,
समोसरंतरत्तंसुयविलगंतमेहलादामकलावाए; विविहमणिविचित्तमुत्तियाउत्तजालोवसोहिणं,
सिसइरंदंतनेउररवेणं, अणुपुव्वसुजायअंगुलीदंलेणं, कमलदलकोमलेणं, रत्तासोर्यथवयसन्निभेणं,
चंगालत्तयरसोहकोवससंजायसेएणं च्लणेणं आहओ । रोसपरायत्तहिययाए य भगिओ—10
वच्चह वा, सा चेव वसंततिलया ते परित्तायउ त्ति ।

ततो सो तीसे ईसारोसवक्खेवजणियतुट्ठी अम्भितरासुहेणं हियएण हसिऊण निग्गओ
घराओ, उव्वट्ठिओ रायमगं, अपच्छिमजामवेलाए य पेच्छइ रायपहव्वासे अद्वपिहिय-
कवाडुदुवारं दीवलंबंत-सुरहिडज्जंतकालागुरुपवरधूयं नागधरं । तओ सो तहिं पविट्ठो पण-
मिऊण नागदेवयाणं निविट्ठो अच्छति हियएण बहुविहाइं चित्तयंतो । पेच्छइ य गहियप-15
डलग्गहत्यं पडियारियाए समं इतिं तरुणि सरसुम्भिजंतनवजोवणं दारियं । सा य देवउले
अशेउमागया, धोयहत्य-पाया य पविट्ठा नागधरयं, अच्चिओ य णाए नागिंदो, पणमिऊण य
भगिओ—भयवं ! सुपसन्नो होहि त्ति । ततो तेण भगिया—सुंदरि ! हियइच्छिया ते मनोरहा
धूरंतु त्ति । उट्ठिया य ससंभंता. पेच्छइ य धम्मिल्लं । तेण वि य दिट्ठा (प्रयागम्—१७००) नव-
जोवणसालिणी, समुम्भिजंतरोमराई, आपूरंतर्परिवट्टुनाणपओधरा, तुंगायतेणं नासावंसएणं, 20
अभिनवनीलुप्लपत्तसच्छहेहिं नयणेहिं, विंयफलसुजायतरत्ताधरेणं, सुद्धदंतपंतिएणं, समत्तपु-
न्निमायंदसरिसेणं वयणेणं । तं च दट्ठूण परं विन्द्हयमुवगतो । तीए य भगिओ—उत्तो अज्ज-
निस्ता एति ? । ततो तेण लविया—सुंदरि ! कुसगपुराउ त्ति । ततो सा सविन्द्यं तं पेन्धि-
ऊण हरिणवधुसरिसनयणा नीससिऊण अहोमुही वानंसुद्धएणं भूमिं विलिह्मान्ती संठिया ।
भगिया णेण—सुंदरि ! कत्त तुनं ? ति । ततो तीए महुँरआसिणीए भगियं—'अज्जउत्त ! 25
अत्थि इह नगरीए सत्यवाहो नागवसू नाम, भज्जा य चे नागदिण्णा, 'नी' धूवा हं
नागदत्ता नाम, भाया य ने नागदत्तो. अहं य नागिंदोओ हियइच्छियं वरं पपेजेनि,
ईइइं च अज्जणं काउं पइदिवसमागच्छानि. ततो नन भागपेजेहिं तुक्खे इहमागया, दिट्ठ-

१ होहि २॥ २ महुँर ही इ ३ २॥ ३ विन्द्यं ४ २ ५ इच्छियं—विह्वलं ६० ।
दिण्णं ही २ क इ नो ॥ ५ उह्वयंतं ७ इ नो ३ । ८ सुद्धरइदनेउरं ९ २ दिना १० हिंणुन
२ २॥ ८ विरयपयसं ही ३ । ९ उग्गहिइ रत्तं इ २० दिना । १० पूरुत्ति २ २ दिना । ११ विद्व-
पत्तान् २ २ दिना । १२ रिय अधरेणं सुत्तं २ २ । १३ विवयनमिन्निदु हविरे २ २ । १४ एने
य इत्तं सुत्ता नागं २ २ दिना । १५ अइ य ही ३ । इत्तं य २ इ ही २
६० दि० ५

मेत्तं वेय मे हिययं पविट्ठा. पुण्णो य मे मणोरहो' ति भाणिऊण नियघरं गया । तत्तं व
णाए माऊए सबं परिकहियं । परिवुट्ठा य से माया पिति-सयण-परियणो य । वित्तं से
कल्लाणं णगरीए पगासं ।

तत्तं य नयरीए कविलस्स रत्तो धूया कविला नाम, सा य नागदत्ताए वयंसिया ।
5 ताए य सुयं, जहा—नागदत्ताए वरो लद्धो, कल्लाणं च से वत्तं ति, सो य किर पुरिस्स
गुणनिहाणभूओ नवजोवणो य । ततो ताए मयणसरसोसियहिययाए माया भणिया—अन्ने!
पसायं करेह, सिग्घं मे सयंवरं पयच्छह ति । ततो तीए वि धूयवच्छलाए राग विण-
विओ—कविलाए सयंवरो दिज्जउ ति । ततो तेण लवियं—एवं कीरउ । ततो एण
सोहणदिणे आणत्तो सयंवरो कविलाए । ठाविया य सविभववेसालंक्रिया ईसर-कुडुवियुत्ता,
10 अण्णे य जहाविभववेसधारिणो इन्धपुत्ता, धम्मिल्लो वि य विणीयवेसाहरणो तहिं गतो ।
ततो सा रायकन्ना पउमसंडवत्यवा विव लच्छी जणस्स रुव-कंतीहिं दिट्ठिं सारंयमानी व
आगया सयंवरामंडवं । दिट्ठा य धम्मिल्लेणं रुवाइसयसंपन्ना रायकण्णा । तीय वि व
देवकुमारोवमसिरीओ धम्मिल्लो निद्ध-महुराए दिट्ठीए अवलोइओ । ततो सा मदनसराइ-
हियया तस्स सगासं गया । ततो से सुरभिपुप्फदाम 'सेवास(?)' उरे उलएइ, अक्खए व
15 से सीसे छुइइ । तओ तं दट्ठूण परं विम्भयं जणो उवगओ । वत्तो य सयंवरो, रण्णो व
आणत्तीय अइणीओ भवणं । तओ रायकुलाणुरुवं वत्तं से कल्लाणं । एवं च ताव एव(?) ।

तओ विमलसेणा तस्स विओगेण पैरिदुव्वलखामकवोला सोगसागरसंपविट्ठा अच्छइ ।
तओ सो वित्तियदिवसे रण्णो सम्मएणं सह कविलाए परियणेहिं हिंढाविओ । सो व
सविट्ठि-सविभवेण हिंढमाणो विमलसेणाए घरस्स अगदारं संपत्तो । ततो भिन्न-परियणो
20 'से रण्णो धूया केण परिणीय?' ति सोऊण निग्गओ, नवरि य धम्मिल्लं पेच्छंति, सत्तं-
भमं तेण य गंतूण विमलाए कहियं—सामिणि ! धम्मिल्लो रण्णो जामाउओ जाओ । तओ
सा तं वयणं सोऊण ईसार्वसवेविर्सरीरा सुपरिगणियं हियए काउं 'किं मम इह अक्खि-
यवेण?' ति हत्थे पाए य पक्खालेऊण सुद्धवासामोगा सोवण्णेणं गयमुहेणं भिगारेणं अणं
घेतूण निग्गया । पयक्खिणं जाणयं काऊण ततो णाए तस्स दाहिणो हत्थो उतवेस
25 भणिओ—भट्टिदारग ! दिट्ठा ते' विहि ति । ततो तेण सा तम्मि चेव हत्थे घेतूण जातं
विलइया, पत्तो य रायवरं, उइण्णो जाणाओ, कयकोऊयसंगलो य कमलाए विमलाए व
समं सुइं सुहेणं अणुभवंतो चिट्ठइ ।

यह अण्णया कयाई रण्णो आसो उवणीओ । सो य तं दमेउं पयत्तो । ततो य अण-
पडिचारगेहिं दिण्णे सुइंमंडणे, समारोविण खल्लिणे, सैवसज्जत्तयवद्धे पडताणे, उणीति

१ 'मिच्छा य तुमे शा० विना ॥ २-३ 'रीये शा० ॥ ४ सवारं उरे शा० ॥ ५ पडिडु' उ २ नि ॥
६ विट्ठियदि' शा० विना ॥ ७ रायधूया ली ३ ॥ ८ 'वेस' ली ३ ॥ ९ 'वियस' उ २ ॥ १० ते विट्ठि
शा० ॥ ११ पत्ता क ३ विना ॥ १२ 'इण्णा क ३ विना ॥ १३ 'हमद्वणे उ २ निना ॥ १४ सत्तमंडु' दा० ॥

उरपट्टए, लंघियासु कणयासु, बद्धासु मुहसोहियासु चामरासु, कए पंचत्थासकमंडणामंडिए; तओ सो कुपासयसंबुयसरीरो, अद्धोरुयकयवाहिचलणो, सुरहिकुसुमवद्धसेहरो, विचित्त-
सोभंतसवंगो, कयवायामलघुसरीरो विहगो विव लीलाए आरुढो । गहिओ य णेणं वाम-
हत्थेणं वगं रज्जुमंडियं (?), विसंढमज्जय (?) दाहिणेणं कसा, उप्पीलिय आसणं, संगहिओ-
रुजुयलेणं संवाहियो धोवंतरं । कुलिणैयाए य सारहिचित्तरक्खीए णायं च से तेण चित्तं । 5
ततो अक्खित्तो तालियो य कमेणं पयट्ठो य महुँरसंदाइज्जणं (?) अइकंतो य पंचमधारं अप्पडि-
चारो औसायणो जाओ । ततो तेण चित्तिज्जणं तत्त वसाणुवत्तणं कयं । सो वि दूरं गंतूण
वित्तस-सर्मभूनिभाए अइकमेज्जण कणगवालुयाए नदीए अदूरसामते अप्पणो छंदेणं परि-
संठियो । ततो सो सइरमोइण्णो, छौडियं च से पडवाणं, ऊसासिया से जहाजंतिया
पयसा, वित्तज्जियो सो तुरओ. आलइयं रुक्खसाहाए सव्वं तुरयमंडयं । 10

ततो सो अणवयक्खंतो य पट्ठियो दक्खिणं दिसाभायं । अइकमिज्जण य कणगवालुया-
नदीपएसं, पेच्छइ रुक्खसाहालंघियं सुवद्धमणिविचित्तलट्ठमुट्ठिं नेवेज्जविचित्तितं पक्कवरस-
च्छविं कमलोगुंडियं अस्सिं । चित्तियं च णेणं—कत्त इमो होहि ? ति । दिसावलोयं च
काज्जण गहियो णेण अस्सी, घेतूणं विकोत्तीकओ । दिट्ठा य तिलतिट्ठघारासच्छमा, अय-
सिकुसुमअच्छिनीलसप्पभा, अच्छेरयपेच्छणिज्जा, भमति व पत्तणयाए, उप्पयति व लहु- 15
ययाए, विज्जुनिव दुप्पेच्छा दरित्तिणिज्जा य । दट्ठूणं य अत्तिरयणं विन्धिओ जाओ । चित्तियं
च णेणं—विक्खयं च से परिक्खामि ति । आसण्णो य कडिण-परुड-निरंतरमूलवद्धअइकु-
डिलजालपट्ठो दिट्ठो वंसगुम्भो, अन्नोन्नसंवट्ठियघणवंसो, पलंवसाह-पत्तोछाइयपेरंतो । तत्त
अब्भासं गंतूणं वइसाहट्ठाणट्ठिएणं वद्धघणमुट्ठिणा वाहियो अस्सी । कयलिगंडिया इव साट्ठिं
वंसा अत्तिलट्ठिणा अहप्पमाणप्पयसा, ते य छिण्णा दट्ठणं विन्धिओ जाओ । 'अहो!!! 20
एयत्त अत्तिल विक्खया, अवि भंगे वि अपडिहय' ति चित्तेज्जण पयाहिणं च वंसीकुंडं करंतो
गंतुं पयत्तो । पिच्छइ य कत्तइ पुरित्तत्त सकुंडलं सरुहिरं सीसं छिण्णं, तत्त वंसीकुंड-
गत्त नज्जदेसभाए धूमकुंडं । ततो तेण चित्तियं—'अहो! अकज्जं कयं' ति हत्थे घुणिज्जण,
कत्तिलट्ठिं च पवंधिज्जण 'अहो! अत्तिजंतत्त बहुदोसकारणं' ति भाणिज्जण अइधंतो ।

पेच्छति य पुरओ हरियपत्त-पहव-साहं दहुरुक्खोवसोहिंयं वणप्पएसं, नागाविहविहग- 25
मुहलसहालं कमल-कुमुदोप्पलोवसोहिंयं पत्तण-सच्छ-सीपेलजलपणियं वावीं, तत्त य तीरे
अच्छेरयपेच्छणिज्जत्वं दारियं । ततो चित्तियमणेणं—किं इमत्त वणसंदत्त देवया होज ?
ति । एवं चित्तयंतो उवागतो तीए सगासं । दिट्ठो य तीए । पुच्छिया य णेणं—सुदयु ! का सि
तुमं ? कय वा अच्छसि ? कओ वा एसि ? । ततो तीए महुँर-निज्जमात्तिणीए भाणिओ—
सुण अज्जत्त !—

१ पट्टए उ २ विना ॥ २ अट्ठं मट्ठयपाएणेणं क इ उ २ ॥ ३ पट्टए उ २ विना ॥ ४ अट्ठं दं सो इ उ २ ॥
५ कयापणे उ २ ॥ ६ अट्ठं उ २ विना ॥ ७ केडिं उ २ ॥ ८ सव्वं कत्तमंडं उ २ ॥ ९ अट्ठं उ २
१० ॥ १० पत्तपत्तं दं ॥ ११ अट्ठं उ २ ॥ १२ दिट्ठा य णेणं, हत्थिया य—कुंडं !
का सि उ २ विना ॥

- अत्थि इह दाहिणत्वाय विजाहरसेयीय संगुत्तरं नाम विजाहरन्तरं । तत्तं यत्तं
पुरिसाणंदो नाम, तस्स भज्जा सामलया, तीरो पुत्तो कामुम्मत्तो नाम, तस्स यत्तं
धूयाओ—विज्जुमती विज्जुलया य । ततो किर अण्णया कगार विजाहरसेयीय कण्ण
गिरिसिहरे समोसडो धम्ममोसो नाम चारणममणो, सो य अइमयनाणोमगतो । ततो
५ तस्स आगमणं सोऊण मवे विजाहरा वंद्या निग्गया । तत्तं य धम्मवच्छसयाए कोइइजे
य विजाहरी सामलया गया । तं च भयवतं दमियगग-दोम-मोहं वंदिऊण धम्मं सोइं परत्ता
कहावसाणे य पुणररि वंदिऊण चारणसमणं पुन्नुइ—भयंतं ! धूर्यते मे भत्ता को मं
स्संइ ? त्ति । ततो तेण अइसयनाणनिरोसेण आभोएऊण लवियं—जो ते कामुम्मत्तवि
हरं घाएहि तस्स भारियाओ भविस्संति । ततो सा साहुवणं सोऊण हरिस-विता
१० यणा वंदिऊण नियगभवणं पटिगया । सो य विजाहरो भगिणीहिं समं विजाउववत्तं
इहागतो वणसंडे । कणगत्रालुयापटिवेसेणं पत्थ य तेण विजाए भवणं विवयिं । ततो
खेड-नयर-पट्टणे हिंडंतो राय-सिट्ठि-इच्च-सत्यवाहसुयाओ सोलस जणीओ आणेइ । 'सिद्ध
विज्जो य एयासिं पाणिग्गहणं काहामि' त्ति अन्हे इहं ठवियाओ । अण्णया य इहं जहं
सुहोवइट्ठणं भगिणीय से विज्जुमतीय सधं निरवसेसं परिकहियं, जं ते अज्जउत्त ! मएसिं ।
१५ अन्हाणं च सव्वाणं पढमा सिरी विव रुवेणं सिरिचंदा नाम १ सवंगसुंदरी वियक्खणा
सिरीसेणा [य] ३ गंधवगीयकुसला सिरी ४ नट्ट-गीय-बाइयवियाणिया सेणा नाम ५
गंधवरयणकुसला विजयसेणा ६ महसंजोयणकुसला सिरीसोमा ७ देवसुस्सूसनरया सिरी
देवा ८ सेज्जारयणवियाणिया सुमंगला ९ अक्खाइयापोत्थयवायणकुसला सोममिता १०
कहाविण्णाणअइसयनद्वित्तवियाणिया मित्तवई ११ सयणोवयारनिउणा जसमती १२
२० विविहवक्खणायवियाणिया गंधारी १३ पत्तच्छेज्जरयणवियक्खणा सिरीमई १४ उव्व-
परिकम्मकुसला सुमिता १५ अहं च मित्तसेणा १६ । ततो अज्जउत्त ! अन्हे इह भवो
अच्छामो । 'जया किर तेण विजाओ साधियाओ होहिंति तथा अन्हे पाणिग्गहणं काहिं
त्ति भगिणीओ से एवं भणंति । अन्हे वि य सव्वाओ नवजोवणाओ, ईसीसिससुभिज्जमा-

१ 'गिरिं समो' उ २ विना ॥ २ वंद्या आगया ली ३ गो ३ । वंदिउं आगया क ३ ॥ ३ 'उहलेव
२ । 'उहलेणे ली ३ ॥ ४ 'याय मे उ० ॥ ५ 'स्सति त्ति शा० ॥ ६ 'हधूया' उ २ ॥ ७ 'अइसय
उ २ विना ॥

* आसा पोडशकन्यकानामभिधानान्याऽऽल्लिकजयशेखरसूरिविहिते धम्मिल्लुचरित्रे एवम्—
मन्त्रीभ्यस्तेचरदमापवंश्याः कन्याः स पोडश । मेलयित्वाऽत्र सश्रीका विद्यादेवीरेवामुच्यते ॥
श्रीचन्द्रा श्रीश्र गान्धारी श्रीसोमा च विचक्षणा । सेना विजयसेना च श्रीदेवी च सुमङ्गला ॥
सोममित्रा मित्रवती श्रीमती च यशोमती । सुमित्रा वसुमित्राऽहं मित्रसेनाऽस्मि पोडशी ॥
तथाऽन्यवीयल्लघुधम्मिल्लुचरित्रे एवम्—
एकदैकत्र गोष्ठ्यां नो विद्युन्मत्यवचीदिति । अस्रज्जामानि चैतानि समस्तानि विदांङ्कुर ॥
श्रीचन्द्राऽऽद्या सुनन्दाऽथ श्रीसेना च सुमङ्गला । सेना विजयसेना च श्रीः सोमा च यशोमती ॥
श्रीदेवी च सुमित्रा च श्रीमती मित्रवत्यपि । सोमदत्ता च गान्धारी मित्रसेनाऽहमन्तिमा ॥

रोमराईओ, समुण्णमंतथणजुयलाओ. कामरइरसायणकंखियाओ तस्स विज्जाहरस्स सिद्धिं कंखमाणीओ अच्छामो । सो य एत्थ वंसीकुडंगे अच्छइ ।

तओ धम्मिह्लेग चितियं—सो चेव विज्जाहरो जो मए मारिओ ति । ततो (ग्रन्थाग्रम्—१८००) तेणं सा लविचा—सुयणु ! मए सो छिज्जकोऊह्लेण छिण्णो मारिओ य । ततो सा तं सोऊण वित्तण्ण-दीणमणसा सुहुत्तागं वित्तायमुवगया । लवियं च णाए—नत्थि पुव्वविहियाणं 5 कम्माणमइक्कमो ति । ततो तेण लवियं—सुंदरि ! मा विसायं गच्छोहि । तीए लवियं—‘अहो !!! अपडिक्कमणिज्जं साहुवयणं, न अण्णहा होहिति ति; तं अज्जउत्त ! अहं वच्चामि, इमं वुत्तंतं तस्स भगिणीणं निवेदेमि. तओ जइ तुज्झ अणुरत्ताओ होहिति ततो अहं भवणस्स उवरिं रत्तं पडागं उत्सवेहामि. अह किंचि विरागं वडिहिति ततो सेयं पडागं उत्सवेहामि, ततो तुमं अवक्कमिज्जसिं ति भाणिऊणं गया । ततो सो तीइ पडागपरियत्तिपरायणो भव-10 णामिसुहो अच्छति । सुहुत्तंतरस्स य दिट्ठा सैता पडागा ।

ततो सो ‘ततो नमोवरिं विरत्तभावाड’ ति जाणिऊणमवक्कंतो कणगवालुयनदिमणु-सैरंतो संपत्तो संवाहणाम अडविकव्वडं । तत्थ य सुदत्तो नाम राया चंपेज्जयस्स रत्तो भाया कविलाए अत्तओ परिवसति, भज्जा य से वसुमती, धूया य से पडमावई नाम । तं च सो कव्वडं पविसइ. पेच्छइ य—एगा इत्थिया सूलरोगेण परिवेवंती अच्छति । तं च 15 वट्ठुणं जायाणुकंपेणं वार्य-पित्ताणुलोभियं जाणिऊणमणुकुल्लभोसहं दिण्णं । तेण य सा परि-निबुया जाया । ततो पविट्ठो तं नयरि । सुयं च रण्णा पुव्वतरागं तस्स कम्मावदायं । ततो राइणा भवणं नीओ. नेऊण य अप्पणो धूया पडमावती तज्जायरोगेण विरुवियसरीरा तस्स समप्पिया, लविओ य—अज्जउत्त ! एयं तुमे चोक्खीकरेहं ति । ततो तेण सुंदरतिहि-करण-सुहुत्ते सनाडत्ता किरिया । अप्पणो कम्माणमुवत्तमेणं दव्वजणिणं च पोरणयसरीरा 20 सिरी विव रुवत्तिणी जाया । ततो तेण राइणा तुट्ठेणं तस्स चेव दिण्णा । सोहणे दिवसे पाणिग्गहणं कयं । ततो तीए सनं इट्ठे सह-परिस-रत्त-रुव-नांघे पंचविहे माणुस्सए कामभोगे पइणुभवनाणो अच्छइ ।

तओ अज्जया कयाइ सो राया मणइ—को ने भाडणा सद्धिं संधि करेज्जं ? ति । ततो तेण विण्णविओ—साम्मि ! अहं करेमि साम-भेदोवप्पयाणेहि उवाएहि. वीसत्थो होहि ति । 25 ततो राइणा परितुट्ठेण मत्थए अग्घाइऊण वित्तज्जिओ, मियज्जणदंसैणुओ पत्थिओ । तओ गानंतरवत्तहीहि वत्तंतो संपत्तो धंपं नयरि । ततो सुस्सणपूइज्जमान्हियओ जइगतो नयरि, रायमग्गमोगाटो वइइ ।

१ भणियं वी ३ ॥ ० ॥ २ ति वी ३ । ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

- तत्थ य जणकोऊहल्लउकुट्टिसीहनादियं च पुरओ निसामेति । पुच्छियो य णेण एणो नयरजुवाणो—वयंस ! किं एस सहो ? त्ति । ततो तेण लवियं—एस रण्णो मत्तकरी इ अच्छति, आलाणखंभं भंजिऊणं च पत्तो । ततो सो तं सोऊण वीसत्थो पयाओ, पेऊ य तत्थ एगस्स नायरजुवाणयस्स इच्चपुत्तस्स अट्ठहिं इच्चकुलवालियाहिं समं मंगलेहिं ५ कोऊयसयविंसिट्ठेहिं ण्हाणयं कीरइ । पुच्छियं च णेणं—कस्स इमो वीवाहो ? त्ति । ततो एकेणं वियाणएणं भणिओ—इंददमसत्थवाहपुत्तस्स सागरदत्तस्स पिउणो मणोरेहिं इच्चकुलकन्नगोहिं समं वीवाहो कीरइ, तं जहा—देवईए १ धणसिरीए २ कुमुदाए ३ कुमुदाणंदाए ४ कमलसिरीए ५ पउमसिरीए ६ विमलाए ७ वसुमतीति ८ त्ति । जाव य सो परिकहेइ ताव य वाइयकोलाहलरवेणं जुगंतकालपुरिसो विव संपत्तो मत्तहत्थी तं पसं ।
- १० विपलाओ य समंतओ सो वेवाहियजणो । सो वि य वरो ताओ दारियाओ छेइऊण पलाओ । ताओ वि य रूवस्सिणीओ वागुरपविट्ठाओ विव हरिणीओ समंतओ ज्विगमानसीओ, जीवियस्स निरासाओ, पलोएमाणीओ, भयभीयसमुप्पिल्लियहिययाओ, गंतुं अवायमाणीओ तत्थेव ट्ठाणे ट्ठियातो । हत्थी य ताण अच्चासमागतो । ततो तेण लवियाओ—मा वीहेह त्ति । हत्थे य घेत्तूण सयं घरमुवणीयाओ । ठविऊण य ताओ पुणरवि निगओ,
- १५ दिट्ठो य णेण गयवरो, तं च हत्थिसिक्खाकुसलो खेलावेऊण उवरिमारूढो गतो खंघपसं । ततो हत्थी धुणियं पयत्तो, तेण य आसणथिरयाए कंठम्मि से रज्जु छूढा, गहिओ अंकुमो, आणिओ य वसं । उवगर्या य गणिया य गणियारीउ च हत्थिग्गहणनिमित्तं । तओ सो वाइयकणेरुगंधो(धओ) परिसंठिओ, आरूढो सिरारोहो । ततो धम्मिल्लो उइण्णो । राइणा य सुयं—सामि ! गहिओ मत्तहत्थी अकालवहो धम्मिल्लेणं ति । ततो विन्ध्यं गतो राया नायरजणो प
- २० ‘अहो !!! अच्छेरयं’—भणंतो पुणो पुणो अहिनंदंति । ततो राइणा पृइय-सम्मानितो विसज्जितो सभवणं गतो विमल-कमलदंसणुस्सुओ । समागमणेणं परो आणंदो घरजणस्स जातो । ततो तेण पच्छा सुयं—तेहिं किर वैरइत्तएहिं पुणो परिणेऊण आढत्ताओ पुववरस्स वाओ वहुओ । ताहिं किर भणियं—अम्हे परिचत्तातो एएणं, छेइऊण णं पलाओ. तं अलाहि अम्ह एएण नाममेत्तपदिणा. जेण मे(ने) जीवियं दिन्नं सो णे भत्ता होउ त्ति । ततो किल तां
- २५ ववहारो रायकुले जातो, जित्तं च ताहिं । ततो राइणा धम्मिल्लगिहे विसज्जियातो, सओ व तासिं सयण-परियणो आगतो, वत्तं च ताहिं समं कल्लाणं । जुवराया गोट्टियमित्तजणो प सवो आणंदिओ ।

तओ धम्मिल्लेण संवाहंपइणो रत्ता सह संधी काराविथा । ततो तेण पउमावती दे सिया, तीए य सह समागमो जाओ । ततो धम्मिल्लेण विमलाए पायतालणी-भिन्-

१ उच्छिटीसीहनायं उ २ विना ॥ २ विसेसेहिं उ० ॥ ३ हिं अट्ठकुलं शा० ॥ ४ णाण समं उ १ विना ॥ ५ एयेण घे उ २ विना ॥ ६ णाउ गणियारीओ हत्थिं शा० विना ॥ ७ वारत्तएहिं उ २ विना ॥ ८ सो अम्हाणं भत्ता क ३ ॥ ९ जित्तं ली ३ उ० ॥ १० एहणपं उ २ विना ॥ ११ शा० विना ॥ १२ णाउ गणिया ३ गो ३ उ० ॥ १३ णत्तणिग्गमां ली ३ ॥

भिइं सबं निरवसेसं पुणरागमणं च वयंसयाणं परिकहियं । एवं च सो चंपापुरीए कविलेण सुपरिगहिओ सुहं भोए अणुभवंतो अच्छइ ।

गया कयाइ आगासतलेण सुहनिविट्ठस्स एक्का आगासतलेण विज्जाहरदारिया आगया । से पुरतो ठिया विज्जुलया विव दुप्पेच्छणिज्जा तेय-रुवसंपयाए । ताते य भणियं—
उत्त! उवलद्धं तत्थ मे—किर अन्हं भाया विज्जाहरो नियमत्यो अणवराहो चेव विणि-5
वाइओ, तं जुत्तं नाम तुज्झं साणुक्कोसस्स पयइवच्छलहिययस्स अणवराहं हंतुं ? । ततो तेण लविया—सुंदरि! अकामकारणेणं अयाणयाए य वंसगोच्छो छिण्णो, तत्थ य सो तुम्हं भाया मारिओ. तत्थ ममं नत्थि दोसो, भवियवयाए कम्माणं सो विवन्नो । ततो तीए लवियं—
'अज्जउत्त! एवमेयं. मम वि य दारियाए सबं निवेदितं. ततो सा अन्हेहिं भणिया—सुंदरि! आणेहि णं ति. ताए य तुज्झं पुब्वदिण्णसण्णाए हरिसंतुरियाए सेया पडागग ऊसविया. ततो 10
तुमं दट्ठूण तमैपकंतो. तओ 'अइचिरौयसि' ति काऊण अन्हाहिं सबाहिं ससंभंताहिं मग्गिओ, न चेव दिट्ठो. ततो ताहिं अहं पट्ठविया—वच्च तस्स पुरिसस्स मग्गण-नावेसणं कैरेहि ति. ततो हं तुव्वं गामा-उगगर-नगर-त्तेड-कच्चड-मडवेसु उत्थाय त्याणमग्गण-नावेसणं करेमाणी इमं चंपाउरिं संपत्ता. दिट्ठो सि मया पुब्वसुकयावसेसेणं. आणत्तिकारिणा य ते अहं सह भगिणीए, ताओ य सोलस कन्नयाउ' ति भाणिऊण नीलुप्पलदलसन्निगासं आगासं उप्प-15
इया । गंतूण य सुहुत्तंतरेण पडिनियत्ता तस्स सगासमागया । ताहि य सबाहिं समं वत्तो वीवाहो । वत्तकहाणो य ताहिं समं पीइसुहमणुहवंतो अच्छइ ।

ततो अन्नया कयाइ विज्जुमतीए परिहासपुबं विमला लविया—जुत्तं नाम विमले! तुमे अज्जउत्तो ईसारोसमुवगयाते पाएणं आहंतुं ? । ततो तीए लवियं—हला विज्जुमती ! किं व न जुत्तं अण्णमहिलाकित्तणं करेमाणस्स ? । ततो विज्जुमतीए लवियं—जुत्तं वह-20
भस्स सुहयस्स जणस्स नामं वेतुं. तुज्झं पुण पायतालणाणुरूवो दंडो कीरउ ति । ततो विमलाए हसिऊणं भणइ—हला विज्जुमति ! जइ मे अज्जउत्तो पाएण न तालिओ होतो तओ तुन्हे अज्जउत्तरइरसायणपार्णयं कत्तो पौर्विताओ ? ति. तं तुव्वे सबाओ वि नमं पाय-
स्स पूया-सत्कारं करेह ति । ततो ताओ सबाओ हसिऊण तुण्हिकाओ ट्टियातो । ततो वित्तं परिहासे विज्जुमतीए लवियं—अज्जउत्त ! का सा वसंततिलया नाम ? । ततो तेण लवियं—25
विज्जुमइ ! वीहेमि तीए नामं नेण्हामाणो. रुत्तणो इहं जणो परिवसति । ततो हसिऊण विमलाए भणियं—अइमीरहँओ इयाणिं. सुहयजणो कयावराही होहिइ वा ना वीहेह. अन्नयं वे. वीसत्यो साहेहि । ततो तेण विज्जुमइ लविया—सुण सुयणु !—

१ स्तेण विं उ २॥ २ रित्तियतुं २०॥ ३ मइहं ८ २ निना ॥ ४ राइयमि २०॥ ५ रायमि २०॥
५ करेह ति उ २ निना ॥ ६ रां० विनाअय-उत्थाय मग्गं कइ ने ३ । उट्ठाणमग्गं वी ३ ।
उत्थाय उत्थाय मग्गं २०॥ ७ साएतो क ३॥ ८ अन्नयं २०॥ ९ पर्वतीओ उ २॥ १० वत्ते
उ २॥ ११ या क ३॥ १२ रुहं उ २॥

अन्नया कयाइ पियजणसहिओ अम्भितरिल्ले चाउसाले अच्छइ । वसंततिलयाए भ-
णिओ—अज्जउत्त ! अपुवो हु ने हिंजो वेसालंकारो इह अइतेण कामभोगरमणीओ कओ त्ति ।
ततो तेण चित्तिज्जण आसंकिअहियएण भणिया—सुंदरि ! तुम्हं विम्हावणनिमित्तं ति । एयं
च भणंतो निग्गओ । ततो तेण चित्तिअं—नूणं खु अण्णपवेसो इहं भवणे नत्थि, तओ मैज्झ
पडिरूववेसधारी विज्जाहरो भविस्सति । तस्स य वह्णोवायं चित्तेउं सब्भभवणप्पएसेमुं सिंदूरो 5
विकिओ, गहियपहरणो य तस्सागमणं पडिच्छमाणो अच्छति । ततो मुहुत्तंतरस्स दिट्ठो य
णेणं तस्स पयसंचारो । ततो य पयमग्गमणुसरंतेण वाहिया असिलट्ठी । ततो छिण्णो दुहा-
कओ पडिओ धरणिअले, दिट्ठो य विज्जाहरो विसज्जाविओ, सक्कारिओ य सो भूमिप्पएसो ।

तओ धम्मिल्लो पुरिसवधासंकिअहियओ रइं अविदंतो अण्णदिवसे अप्पणो उववणं
पविट्ठो, उवविट्ठो य सहलंसच्छमे असोयसमहीणे पुढविसिलापट्टए पच्छातावसंततहियओ 10
तं चेव चित्तयंतो अच्छइ । ताव य असोयमंजरीहिं सौपच्छाइयसरीरा, नवजोवणसालिणी,
धणभरोनमियगायलट्ठी, पीवरजहणभरं समुबहमाणी, सणियं चलणे समुक्खिवमाणी,
रत्तंसुयएक्खवत्तणा, अच्छेरयपेच्छणिज्जरूवा, धेव-महग्घाभरणा उवागया तस्स सैमीवं ।
दिट्ठा य णेण अविइण्हपिच्छणिज्जरूवा-उतीवग्गरत्तविवाहर-सुद्धचारुदंतपंती पसन्नदंसणा ।
सा पुण—‘अज्जउत्त ! अवहियो पुण—अत्थि इहं चेव वेयड्डुपवयस्स दाहिणिह्माए सेटीए 15
सन्निविट्ठं विज्जाहरनयरं असोगपुरं । तत्थ य विज्जाहरराया मेहसेणो नाम, भज्जा से
सत्तिप्पभा नाम, ताण य दुवे पुत्तभंडाणि—मेहजवो पुत्तो, अहं च मेहमाला । तओ
विज्जाहरराया अन्ह माऊए सह संपहारेइ—को मम इह अवत्ताणे राया भविस्सइ ? ।
आमोएऊणं विज्जाए इट्ठूण भणिया णेण अम्मा—‘एस अविणीओ मेहजवो मेहमालाए
भत्तारेण विणासिज्जिहि त्ति अण्णो य इहं राया भविस्सइ’ त्ति भणिए अम्मा वित्तण्णा 20
सो वि मेहजवो मज्झं नेहाणुराएण उज्जाण-काणण-नदि-गिरिवरे रमणीयाणि खेह्णयाणि
पइदिवत्तमाणेइ, मुहुत्तं पि मम विरहं नेच्छइ । अहमवि भाउणो नेहाणुरत्तहियया तस्स
विरहे सुदंसणूसुया होनि । एवं च णे वच्चइ कालो । ततो अज्ज सो तत्तिए दिवसे निग्गतो
ममं पुच्छिज्जण ‘मेहमाले ! कुसग्गपुरं वच्चांमि’ त्ति । ततो अहं तस्स अणागमणलोभेण
इहनागता । सुयं च मे, जहा—विज्जाहरो धम्मिल्लेणं मारिओ त्ति । ततो अहं संजायरोत्ता 25
इहं असोयवणियमुवगया । ततो तुमं मए दिट्ठो, दिट्ठे य समाणे णट्ठो ने रोसो, लज्जा य मे
संजाया, तं पत्तीयह, ममं असरणाए सरणं होहि’ त्ति भाणिज्जण चलणेसु से निवडिया ।
सा य णेणं वरहत्थीहत्थसण्णिभाहिं वाहाहिं छित्ता गंधवेणं विवाहपन्नेन विवाहिया,
रत्तिविणोएण य धणियं उवगूटा । तो सा ववगयभाउसोगा जाया, पाविया य मणुत्तयसो-
क्खसारं । ततो तं गहाय नियग्गभवणं पविट्ठो ।

१ ने दिट्ठो वे० ही ३ ॥ २ मम प० हा० ॥ ३ प्पेसु न० ४ ॥ ४ पच्छवत्त० हा० विना ॥

५ सगात्तं उ २ ॥ ६ एवं ताण व० ही ३ ॥ ७ अ य विवारेण विवाहपन्ने० उ १ विना ॥

ततो तत्थ सबपियाजणसहिओ अवितण्हमोइयवो कालं गमेइ । बहुए वि काले समइसे विमलसेणाए रायधूयाए पुत्तो जाओ, नामं च से कयं 'पउमनाहो' ति । सो य कमेण संवद्धिओ, गहियविज्जो य पिउणा पुवकम्मपुण्णोदयनिविट्ठं(ट्ठं) अप्पणो य सुकयकम्मविसेतो दयं अणुहवंतो अच्छइ । एवं च से मित्त-वंधु-पुत्त-पियाजणसहियस्स सुहेण कालो बोलेइ ।

- 5 अह अन्नया कयाई बहुजणवएसु विहरमाणो जिणोवइहेण विहिणा, सबजगजीवसाणीओ, सुओवइहेणं विहिणा धम्मं उवदिसंतो, बहुसीसपरिवारो, समणगणगामणी धम्मरुई नाम अणगारो कुसग्गपुरं नाम नगरं आगओ, वेभारसेलसिहरे समोसढो, साहुजोग्गे फासुए देसभागो अहापडिरुव उग्गहं ओगेण्हित्ता संजमेणं तवसा अप्पाणं भावेमाणो विहरइ । सुयं च रण्णा अमित्तदमणेणं—अज्ज किर चउनाणोवगओ भयवं मेयदुंदुमि
- 10 समनिग्घोसो धम्मरुइमणो धम्मरुई नाम अणगारो इहं समोसढो ति । ततो हरिसवन्समुल्लसियरोमकूवो धम्मरागमती कोऊहहेण गतो राया नगरजणो य । धम्मिल्लस्स ति य तस्स भयवओ आगमणं कोडुंबियपुरिसेहिं निवेइयं । तओ सो हट्ठमणसो संभंतो ति गपरिवारसंपरिवुडो पत्तो वेभारगिरिसीव, पेच्छइ य तव-वरण-करणोवसोसियसीरहिं उवसोहियं गिरिसिहरपायमूलकंदरं समणगणेहिं, ते य भयवंतो पणमंतो पणमंतो अइ
- 15 मति; पेच्छइ य पुरओ समणगणगंधहत्थि मिउ-विसद-महुर-मणहरेहिं वयणेहिं धम्मं पिकहेतं, उवगंतूण य णेणं पणमिओ । ततो तेहिं भयवंतेहिं समग्गसग्गसोवाणमूएहिं धम्मं वद्धावितो, कहिओ य णेहिं सबजगसुहावहो धम्मो । कहावसाणे य धम्मिल्लेणं वंदिता तवविहिं पुच्छिओ भयवं तीय-पडुप्पन्नम-ऽणागयजाणओ—किं मया पुवभवे कयं जेण बहं सुह-दुक्खपरंपरं पत्तो मि ? । ततो साहुणा भणियं—
- 20 धम्मिल्लपुवजम्मकहाए सुनंदभवो

- धम्मिल्ल ! तुमं इओ य तईयभवे—इहेव जंबुदीवे दीवे भारहे वासे भरुयच्छं नाम नयरं । तत्थ य राया जियसत्तू नाम, भज्जा से धारिणी नाम । तत्थ य नगरे गहवई कुल-रूवाणुविहवो महाधणो नाम जिणसासणसुइपरिवजियमईओ, तस्स य भज्जा सुनंद नाम, तीए पुत्तो—सुनंदो नाम नामतो आसी । कमेण य परिवड्ढिओ सातिरेगमट्ठवासं
- 25 जायओ अम्मा-पिऊहिं कलायरियस्स उवणीओ । तत्थ य जहाणुरूवो कलासु अवभासो कओ । तओ केणइ कालंतरेण तस्स दारयस्स अम्मा-पिऊणं पुवसंगंथो पियपाहुणया आगया । ततो तेहिं ससंभमं उवगूढा, आभासिया य निद्ध-महुरेहिं वयणेहिं, कुलधराइणायरेमकुल्लेणं संपूइया, विदिण्णाऽऽसणा य उवविट्ठा, दिण्णपायसोया य सुइंसुहेण बीसत्था अच्छंति । ततो सो दारओ पिउणा भणिओ—पुत्त ! सोयरियपाडयं गंतूणमामिसं आणेहि ति । तओ
- 30 सो पाहुणयपुरिससहिओ मोलं गहाय गतो सोयरियपाडयं । तत्थ य तदिवससंपत्ती

१ 'विग्गमो' उ २ विना ॥ २ 'लेइ' अण्णजणमणोरहपत्तयाहो अससुदयसुहो । अह अन्नया हा ।
 ३ ॥ ३ 'एणं' ध' उ २ ॥ ४ पत्तो ति उ २ ॥ ५ 'ययसोहिया पि' शां ॥

आमिसं न जायं । ततो सो पाहुणयमणुत्तो तं दारगं भणइ—सामि! केवट्वाडयं वञ्चामो
 त्ति । तेण य पडिस्सुयं । तत्थ पंच मच्छया जीवन्ता चेव लद्धा । ततो तेण पाहुणगमणुत्तेणं
 चारिज्जंतेण वि गहिया । घेतूण य मच्छए पडिनियत्ता जहागयमग्गेणं । ततो सो जल-
 न्भासे तं दारगं भणइ—एए मच्छए घेतूण वच्च, ममं अग्गओ पडिवालेज्जासि, जाव अहं
 सरीरोवरोहे वञ्चामि । ततो सो दारओ ते मच्छए जलन्भासे फडफडायंते द्दूणं जायाणु- 5
 कंपो भवियवयाए कम्मोवत्तमस्स पाणिए विसज्जेति । ते वि य मच्छए निव्वाणं पिव खीण-
 कम्मंता लहुयाए गया । सो य पुरिसो आगतो तं दारगं पुच्छइ—कहिं ते मच्छय ? त्ति ।
 ततो तेण पडिभणिओ—पाणिए छूड त्ति । तओ तेण भणियं—सामि ! ‘अकज्जं कयं’ ति पिया
 ते रुत्तिहि त्ति । ततो ते दो वि जणा घरं गया । ततो सो पिउणा पुच्छिओ—आणीयं
 आमिसं ? त्ति । ततो तेण कम्मगरपुरिसेण भणिओ—आमिसस्स अभावे जीवन्तया मच्छा 10
 आणीया, ते य एएणं आणंतेणं पाणिए छूड त्ति । ततो सो दारगो भणिओ—किं तुमे म-
 च्छया मुक्क ? त्ति । ततो तेण भणियं—अणुकंपा मे जाया मच्छएसु फडफडायंतेसु, तो
 पाणियन्मि मुक्का, करेह जं इद्दणिं कायवं ति । ततो सो एवं भणिओ मिच्छत्तोवहयवुद्धी
 आसुरत्त-कुविय-चंडिक्किओ तिवलितं भिज्जिं निडाले काज्ज निराणुकंपो तं दारगं लयाए
 हंतुं पयत्तो, चारिज्जंते वि मित्त-दंघव-परियणवग्गेणं नेव विरओ, नवरि अप्पओ कम्मेणं 15
 विरओ हंतंवाओ । ततो सो दारगो सारीरन्नाणसदुक्खसंतत्तो, तेण वहुहिं तज्जण-निन्म-
 च्छणा-उवमाणणाहिं निन्मच्छिज्जंतो, परिहायमाणसरीरो कालगओ ।

धम्मिल्लपुव्वजम्मकहाए सरहभो

ततो सकम्मनिवत्तियाओ विसमगिरिकडयनिविद्धा[इ]महहदुग्गकंदरापरिखित्ते, वक्ख-
 ल्या-वंतगुम्मगह्णे, पावजणावासकम्मनिए, एगस्स वि य दुग्गमो होइ संपवेसो, तत्थ 20
 संनिविद्धा अत्थि विसमकंदरा नान चोरपही । तत्थ य पहिणगणानकूडो चोरसेगावती
 सकम्मवित्थारियपयावो मंदरो नान नानेणं, वत्त य भज्जा वणमाला नान, तीसे वदरे
 जायाओ । कालेण य पुण्णेण जातो, णामं च से क्यं पिउणा ‘सरहो’ ति । ततो सो सुहं-
 सुहेण परिवह्णिओ बाहपुत्त(अंयादम्-२०००)परिवारिओ य सकम्मनिरओ अच्छइ । ततो
 सो अण्णया कयाइ वत्त पिया आसुधौरनरणरोगेणं कालधम्मणा संजुओ । पुत्तेण य मित्त- 25
 दंघवसहिएणं सकारिओ, लोइयाणि य जिह्-वरणिज्जाणि कयाणि । ततो सो दारओ पडि-
 महत्तरपहिं पडिसेगावई अहिस्सित्तो, परिवारिओ य सयग-परियणेणं पडिजगनगुपाल-
 यंतो सुहंसुहेण कालं गनेइ ।

अह अण्णया कयाई वत्त सुहोवविट्ठस्स चित्ता सदुप्पन्ना—चाहिं वा निग्गच्छामि ।
 ततो सो एगवत्थो घणुं गहाय पहीए नाइदूरं गतो, पेच्छइ य परिदुप्पल्लसरीरे केगावि 30
 वावडग्गहत्थे मग्गपरिक्खन्हे पुरित्ते पत्तिनन्ते । वित्थियं च पेत्तं—हे एते भवित्थंति ?

5 त्ति । ते अणाउहहत्थे परिकलिऊण अणायरो से जाओ; अब्भासं च गओ । ततो तेहिं भगवंतेहिं सग्गमग्गसोवाणभूएहिं हिय-सिव-सुह-नीसेसकरेहिं महु-र-पुवभासीहिं धम्म-भिओ । ततो पणमिऊण पुच्छिया अणेणं—के तुब्भे ? कओ वा ? कहिं वा वब्भे ? ति । तेहिं भणियं—सव्वारंभविरया धम्मद्विया ‘समण’ त्ति वुच्चाओ । तेण य भणिया—को धम्मो ? 5 त्ति । तेहिं भणियं—परस्स अदुक्खकरणं । ततो तेण ते समणा पढं समोयारिया गया य । सो वि य पल्लिं पविट्ठो ।

ततो कयवएहिं दिवसेहिं वइकंतेहिं चोरवंद्रपरिवारितो गामघायं काडं णिग्गओ, गओ जणवयं । तत्थ य गामग्भासे दिवसावसेसवंचणनिमित्तं एगस्मि विसम-दुग्गमगाइने अच्छुति । वित्तिंयं च णेणं—‘अहम्मो परदुक्खस्स करणेणं, धम्मो य परस्स सुहप्पया-
10 णेणं’ ति समणा एवं भणंति. ततो ‘किं मम परस्स दुक्खकरणेणं दिण्णेणं ?, तं मे होउं वं परस्स सुहप्पयाणेणं’ ति वित्तिऊण सव्वप्पहरणाणि परिचइऊण जणवयं सो उवगतो ।

ततो मुहसीलसमुदायारो साणुकोसो अमच्छरी सबसत्तेसु साणुकंपो कालगतो समाणो ह
कुसगपुरे नयरे सुरिंददत्तस्स सत्थवाहस्स सुभद्दाए कुच्छिसि पुत्तताए पच्चायाओ । ततो
तुज्झं गम्भगयस्स समाणस्स धम्मकरणे माऊए दोहलो जातो । ततो तुमं विणीयदोहलाए माऊ
15 याए णवण्हं मासाणं अद्धदमाणं यै राइदियाणं सुरूवो दारओ जातो । ततो तुज्झं अम्मा-पिउदि
निवत्तवारमाहस्स इमेयारूवं गोण्णं गुणनिप्फन्नं णामधेयं कयं—जम्हा णं अम्हं इमम्मि ताए
गम्भगए धम्मदोहलो आसी, तं होउ णं एयस्स दारगस्स नामधेयं ‘धम्मिहो’ ति । ततो
तुमे धम्मिह । पुत्रभवे जीवस्स रक्खणवीएणं इमा एरिसी मणुयरिद्धी लद्ध ति ॥

ततो तम्म धम्मिहत्तस्स साहुसगासाओ तं वयणं सोउं ईहा-उप्पह-मग्गण-गवैसत्तं
 ५० कदेमाणम्म गणिस्स पुव्वजाईसरणे समुप्पण्णे । ततो सो संभारियपुव्वजाईसरणे दुग्गुणाणि
 यनिश्चमवेगजायगद्धो आणंदंसुपुण्णनयणो अणिचयं बहुदुक्खयं च माणुस्सं संजोगविपज्जो
 य विनिज्जणं निविण्णकामभोगो तस्सेव पायमूले पव्वइओ, सामाइयमाइयाणि एक्कारम्म अंगानि
 ज्जइत्थो । ततो वट्ठणि वामाणि सामण्णपरियागं पाउणिच्चा मासियाए संलेहणाए अ
 पाण अंगेत्ता मट्ठि भत्ताइं अणसणाए छेदिच्चा अञ्जुए कप्पे देविंदसमाणो वार्दीमसागं
 ५१ वग्गइओ देवो जाओ । नाओ य देवलोयाओ चउत्ता महाविदेहे वासे सिज्जिदिदि ॥

एवं गन्तु धम्मिह्मेणं तवोक्कम्मेणं सा इह्वी लद्धा ॥

॥ यस्मिन्महर्षिर्हृदी सम्मत्ता ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

25' 3 42 13 24 20.

सर्वप्रन्थाप्रभू—

શ્રી. ૨૦૩૪ થા ૫

[पेठिया ।]

* इयाणि 'वसुदेवेण कंह परलोणे फलं पत्तं' ति पुच्छिओ रण्णा भगवं परिकहेइ । *
इयाणि पेठिया, एवमहांतो(महतो) इतिहासपासाईस्स पेठभूया ॥

पज्जुणसंवकुमारकहासंवंधो

अत्थि पच्छिमसमुद्दसंसिया निउगजणवन्नियगुणा चत्तारि जणवया । तं जहा—आणहा 5
कुत्तहा सुरहा सुक्करुत्ति । तेसि च जणवयाणं अलंकारभूया, सुद्धियलवणाहिवदे-
वदत्तमग्गा, धणवइम्मइनिम्माया. चानीयरपायारा. नवजोयणवित्थिण्णा, वारसजोयणायता,
रयणवरिसंयाय दुत्तज्जियदारिद्दोत्ता. रयणप्पहापडिहयतिमिरा, सुरभवणपडिस्सवक्कवहु.
भोमपासायसहत्तमंडिया, विणीय-विण्णागवहुल-महुराभिहाण-दाण-दय-सुवेसमूत-सीलसा-
ल्लिज्जणसमाउला नयरी वारवती नाम । तीसे च बहिया रेवओ नाम पवओ रयणकं-10
तिदित्तसिहरकरविलिहियगणदेसो । सो च नंदणवणगुणगणावहासिणा जायवजणमणाSS-
णंदणेणं नंदणवणेण उज्जाणेणं मंदरो इव सुरनंदणेणं परिक्खित्तो । वारवईए नयरीए धम्म-
भेया इव लोगहिया दत्त दत्तारा परिवसंति । तं जहा—

समुद्दविजयो अक्खोभो, धिमिओ सागरो हिमवं ।

अयलो धरणो पूरणो, अभिचंदो वसुदेवो त्ति ॥

15

वेसिं च सन्मओ उगत्तेणो राया सुराण विवं सक्को अणइक्कमणीओ । तत्थ समुद्द-
विजयस्स रण्णो नेमि-दढनेमिप्पमुहा पुत्ता, सेसाणं उद्धयाई । वसुदेवस्स च
अकूर-सारणग-सुहदारगादिणो । वेसिं च पहाणा राम-कण्हा निज्जल-सजलजलद-
च्छविहए, दिवसयरक्किरणसंगमावबुद्धपुंडरीयनयणा. गहवइसंपुण्णसोन्मवरवैयणचंदा,
भुयंगभोगोवमाणसुसिलिद्धसंधी, दीहयणु-रहजुग्गवाह, पसत्थलक्खणंक्रिय-पहवसुकुमा-20
लपागिकमला, सिरिवच्छुत्थइय-विउलसिरिगिलयवच्छदेसा, सुरेत्तरायुवसरिच्छमज्झा,
पयाहिणावत्तनाहिओत्ता, नयपत्थिवत्थिनिय-संठियकडी, करिकरसरिसथिर-वट्ठितोरु,
साहुगगिमुंगजाणुदेसा, गूढसिर-हरिणजंघा, समाहिय-सम-सुपइद्धिय-तणु-संवत्तचलणा,
सत्तलिलजलदरवगहिर-सवणसुहरिमितवाणी ।

१ २०० विनाज्जव—एवं महतोसो इति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ एवं महतो इति ॥ ४ ॥ ५ ॥ एवं
महतोसो इति ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥
२१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥
४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥
६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥
८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

* कुत्तपत्तार्गोत्तं पाठ. एवं वति इतिउत्तुत्तुत्तु "धम्मिहहिंटी सन्मत्ता" इत्यन्तर्गतं वर्तते ॥

राम-कण्हाणं अगमहिंसीणं परिचओ

तत्थ रामस्य बलदेवस्स रेवई अगमहिंसी । मा उण रेवयस्स माउलस्स दुहिण
रती विच रुवस्सिणी ।

कण्हस्स उगसेणस्स दुहिया सच्चभामा णाम सत्ती विच सक्कस्स बहुमया १ ।

- 5 रिट्टपुरे य रुहिरस्स रण्णो देवी सिरी, तीसे दुहिया पउमावती । तीसे य पिउण
सयंवरो दिण्णो त्ति । वासुदेवस्स चारपुरिसेहिं निवेओ सयंवरदिवसो । देवदिण्णेणं देवं
दारुगसहाओ गओ सयंवरभूमिप्पणंसं । निगया ग कुमारी सहिजणकयपरिवारा । मंच-
रुद्धा य रायणो तीसे दंसणूमुया द्विया । उण्णो य कण्हो रहाओ । दिट्ठा य पेन
पउमावती पउमवणनिगया इव पउमनिलया, पउमवरमणहरमुही, कण्णालक्करणविग-
10 पूजितकोमलचलणारविद-जंघोरु-सोणिमंडला-नाभि-मज्झ-यणजुयल-बाहुलतिका-करतलकि-
सलय-सिरोधरा-दसर्णवसण-उच्छि-कण्ण-नासा-कवोल-सिरकेस-गमण-भासित-हसिया-क-
ली-लवंगकंती । रुइया य से दिट्ठीण नवजलदावली विय मयूरस्स । तीसे वि सो चक्खु-
विसयमागतो । चित्तिं च णाए—कयरो मण्णे एस देवो सयंवरकोऊह्हेण इहमागतो १ ।
जाव सा एवं संकप्पेइ ताव कण्हेण रुवाइसैयविन्धियहियणं भणिया पउमावती—
15 अहं वसुदेवसुतो हरामि त्ति न ते भाइयव्वं ति । वणलया इव वणगणण उक्खित्ता दुयं
विलइया रहं । ततो दारुगसारहिणा घोसियं—सुणंतु सयंवरसमागया खत्तिआ !, दसार-
कुलकेऊ वासुदेवो हरइ कुमारिं जो न सहइ सो पच्छओ लग्गउ त्ति । तयणंतरेण दा-
मोयरेण कुसुमकलावधवलो पंचयण्णो संखो उद्धंतो । तं च सहं सुणंती पउमावती
सहसा भीया कण्हस्स वच्छत्थलमल्लीणा, तेणं य समासासिया । अपुव्वसहसम्मोहिया य
20 खत्तियसेणा । पउरा य मण्णंति—किण्णु परियत्तइ भूमी ? जोइसचकं व निवडइ धर-
णिवट्टे ? समुदो वा वेलमइक्कमइ ? त्ति । जाव ते सत्था न भवंति ताव वहुणि जेयणानि
वइकंतो, निवाचाएण पत्तो बारवतिं । रोहिणी-देवईहि य परिउट्टमाणसाहिं बहुस-
कारेण य सक्कारिया पउमावती । दत्तो से पासाओ देवनिम्मिओ परिचरियाओ य ।
पिउणा वि पेसिओ अत्थो विउलो किंकरीओ य २ ।

- 25 सिंधुविसए वीइभयं नगरं । तत्थ य मेरू राया, चंदमती देवी, तीसे दुहिया गोरी ।
तेण य रण्णा पेसियं कुलगराणं—कण्हस्स कुमारि देमि, संबंधाणुग्गहेण मं अनुगेण्हइ
त्ति । तेहिं अभिचंदो पेसिओ । सो विउलकोस-पेसवग्गं गहेऊण आगतो । वासुदेवो य
तीसे पाणिं गाहियो बुद्धेहिं कुलगरेहिं । तीय वि दिण्णो रयणपासाओ ३ ।

- गंधारजणवए पोक्खलावईनगरीए नगई नाम राया, देवी य मरुमती, तीसे वीस-
30 सेणो पुत्तो जुवराया, तस्स भगिणी गंधारी रुववती रुवगए गंधवे य परिणिट्ठिया । वीस-

१ णसवणं शा० विना ॥ २ राकुत्तहलेन इहागतो ? त्ति शा० ॥ ३ सयहियणं शा० विना ॥
४ रमां शा० विना ॥ ५ ण सा य दे० ॥ ६ चारओ य शा० विना ॥ ७ तीए क ३ ॥

नेणाणुमईए रामसहिओ कण्हो गंधारिं सपरिवारं गहाय चारवतिमुवगतो । सा वि
गुहसकारेण पूइया जऊहिं । दिण्णो से पासाओ विमाणोवमो ४ ।

सिंहलदीवे राया हिरण्णलोमो, तत्त देवी सुकुमाला नाम, तेसिं दुहिया लक्ख-
णल्या लक्खणा नामं. पुत्तो य तत्त रण्णो जुयराया दुमसेणो । दूओ य पेसिओ कणहेण
सिंहलदीवं, सो आगतो कहेइ—देव ! हिरण्णलोमस्त रण्णो दुहिया देवया विव स्व-
त्तिणी. सा तुन्ह जोग्गा. सा य किर दाहिणवेयालीए समुद्धमज्जणं सेवमाणी देवचणव-
क्खेवेण मासं गमेहिइ दुमसेणेण सारक्खिया. ता कीरड आयरो रयणसंगहस्त । तत्त
वयणेण राम-केसवा गया समुद्धतीरं. दुमसेणं हंतुं सपरिवारं लक्खणकुमारिं गहाय
सपुरिमागया । हिरण्णलोमेण य रण्णा विउलो अत्थो पेसिओ, 'पुववित्तिओ मे मणो-
रहो संपुण्णो त्ति पणओ हं आणाविधेउ' त्ति ५ ।

10

अरक्खुरीए नयरीए रट्टवद्धणो राया, तत्त देवी विणयवती, पुत्तो णमुई नाम
जुवराया. तत्त भगिणी सुत्तीमा सुत्तीमा इव वसुमती मणोहरसरीरा । सा सुरट्टाविसए
पभासतित्थं मज्जिउं गया णमुइसहिया । सा कहिया चारपुरिसेहिं माधवस्त । गतो राम-
सहिओ, नमुइं हंतूण सपरिवारं सुत्तीमं धेतूण लच्छिं पिव वित्तिं जायवपुरिमागतो ।
सा वि सक्कारिया कुलगरेहिं. दिण्णो य पासाओ ६ ।

15

गगणनंदणे (अथात्रम्-२१००) नयरे जंववंतो राया विज्जाहरो, तत्त य भज्जा सिरि-
मई. पुत्तो जुवराया दुप्पसहो नाना, धूया य से जंववती । सा चंदा-उरविंदाणि मुहसो-
हाए अइसयति, णयणजुयलेण य सभमरकुवल्लयजुगलं, धणजुयलेण य पीणुणय-निरंतरेण
वालवालफलसिंरिं, लताओ य सपहवाओ वाहाजुयलेण, मज्जेण य तिवलिबिभंगुरेण वज्ज-
मज्जं. जहणवित्थारेण भागीरहिपुलिणदेसं. ऊरुजुयलेण गयकलभनासाभोगं, जंघाजुयलेण
कुरविंशवत्तसंठित्तिं, कमजुयलेण कुन्मदेहागित्तिं, सुकुमालयाए सिरिस्तकुसुमसंचयं. वयण-
महुरयाए वत्तंतपरहुयंवायं । सा चारणसमणेण 'अद्धमरहाहिवभज्जा भविस्सइ' त्ति आदिट्ठा ।
ततो सो जंववंतविज्जाहरराया 'वं गवेसिंत्तानि' त्ति गंगातीरे सन्निवेसे सन्निविट्ठो । सा य
कुमारी अभिक्खं गंगानदिं मज्जिउं एइ सपरिवारा । विज्जाहरेण य इक्खेण सेवानिमित्तं कणहस्त
निवेदिता । सो अणाहिट्ठिसहिओ वं पएसं गतो. दिट्ठा ज्जेण गंगापुलिगे कीलमाणी, 25
स्वमुच्छिण य हिया । निवेइया रण्णो. सो स्वत्तिउं आगतो सयं, जुज्झिउं च अणाहि-
ट्ठिणा सह संपलण्णो । भगिओ य णेण राया—अयाणुगो त्ति तुमं, कणहस्त वासुदेवस्त
नेज्ज कुमारी देया, वं जइ तेण सयमेव हिया णणु सोहणं. किं न यागत्ति से पहावं ? देव-
पसायं च ? त्ति । ततो सो डवसंतो. भगितं [च]—सुट्ट कुनार ! भगत्ति. मम वि चार-
णसमणादेसं पमाणं करेवस्त एतेव अहिप्पाओ जात्ती. वं जहं तवोवगं गमित्थं, दुप्पसहो 30

१ 'सा लक्खणा दा० विना ॥ २ नगहो दा० ॥ ३ 'निरि दा० विना ॥ ४ 'यज्जित्तं दा० ॥ ५ 'मित्तं त्ति दा० ॥ ६ यागत्ति दा० ॥

पुरिसेहिं । आगया च कुंडिणिपुरं, वण-विधपभावा च कहिया णेहिं कुमारीए सपिउच्छाप,
 निच्छियाऽऽगमणं कण्हस्त । बहुमाणं सिमुपालो आगतो द्विओ वरदानदीपुवतीरे । पम-
 क्खिया रुपिणी सवालंकारभूसिया नीणीया नागवरं भद्गमहैतरगपरिवुडा । सा अञ्ज-
 णच्छलेग पुणो पुणो नीइ । दिट्ठा य णाए ताल-गरुडज्झया जहा कहिया दूएहिं । तुट्ठाए य
 भगिया रुपिणी पिउच्छाप—एहि पुत्त ! पत्तण्णाणि ते देवयाणि । एहि, कुणसु पइक्खिणं 5
 देवजलस्त मंदं मंदं परीति । वासुदेवेण य कुमारिं दृष्ट्वा भगिओ दारुणो—तूरह तुरगे ।
 तेण य चोइया नागवरंतेण । कण्हेण य तीए पमाणं करेतेण आरोविया रहं । ठिया य भद्-
 गेण विज्जुलया इव नवजलदहीणा दिट्ठा । आफालियं च णेण धणुं । ‘कहिं वञ्चसि सूर !
 इतारिं गहेज्जणं ?’ ति भणंतो भगिओ कण्हेण—मा सर, वच्च, रुपिस्त पवित्ति नेहिं.
 किं ते उज्जनेण ?, भग—‘राम-गोविंदा रुपिणिकुमारिं हरिति’ ति । सो भीओ रवंतो 10
 गओ रुपित्तनीवं । दो वि सपरियणा निगया । रुपिपरणा पइण्णा कया—भगिणिं अमो-
 एदं न पवित्तिस्तं नयारिं । पत्थिओ महता वलसमुदणं रहमग्गेण । रुपिणी य विमणा
 पुच्छिया कण्हेण—किं देवि ! नाभिरुइयं तेमया सह गमणं ? । सा भणइ—देव ! सुणह, मम
 भाया धनुबेयनिही, सयलो य आगतो । तुज्जे पुण दुवे जणा, तव्य मे पीलं आसंकासि ।
 कण्हेण भगिया—देवि ! न जुत्तं इत्थिसनीवे अप्पा विक्खेयं, वह वि पुण तवाऽऽसासण- 15
 निमित्तं भगानि—पत्त मे वलं । तव्य नाइदूरे महापरिणाहा पाचवा पंतीए ठिया, ततो
 पेण एक्खत्तेण विणिमिण्णा । अणंतरिया य जे जे तीए संदिट्ठा ते ते विदारिया । वहरं
 च से अंगुलिमुहाए चूरियं अंगुष्ठुलित्तनिवाणं । पत्तं च अग्गाणीयं । भगिओ य वलो
 कण्हेण—भाग ! तुन्हे सुणं गहाय वच्चह, अहमेते निवारोसि । रामेण भगिओ—कण्ह !
 तुमं बहुसहिओ वच्च वीसल्यो । अहं एयं कागवलं पोएसि । ततो रुपिणीए जायभयाए 20
 विण्णविओ कण्हो—देव ! जहा मे वयणीयं न होइ—‘भागं नारावेज्ज गय’ ति, तहा
 हुणसु पत्तायं । सत्ता तुज्जे सक्कं पि जेउं । एवं विण्णविण्ण दामोदरेण रामो भगिओ—
 भाग ! सुण्हा ते भागस्त अनयं मगति । कीरउ से पत्ताओ । रामेण य से ‘वह’ ति
 पडिवत्तं । रुपिभूपवलं च वलदेवमभिभविउमारद्धं । तेण य देवदिण्णो संखो समुद्धंतो ।
 तत्त सहेण निट्ठुरगज्जिय-तुनियनगरागरसरिच्छेण वलविभाओ निरागंदो उज्झियाउहो 25
 ठिवो । रुपी य अणुयाति अनरिसिओ, दूरं गंवूय य सरजालं पवुट्ठो रोहिणिमुयरह-
 वरोवरि । तेण य लहुहल्ययाए छिण्णा सरेहिं सरा, तुरगा सारही य पडिविट्ठा । विणा-
 सिपरहो वि जाहे न सुयइ धिट्ठयाए ताहे से धनुं विणासियं, अंगुट्ठो य दाहिणो विट्ठो ।
 ततो सुहीहिं कहिं कहिं वि निवारिओ—‘सानि ! एत्त रामो पनवंतो’ ति तेन विगासेउ. अलं
 उज्जेणं ति नियत्तिओ । पइण्णापूरणत्वं भोजकडं नयरं निवेसेइ । इयरे वि सिद्धकन्ना 30

१ वरदानं उ २ ॥ २ हृत्तरपतिं इति ॥ ३-४ एहिं उ २ निग । ५ दारुणो गम । ६ पत्तं मं
 कंठोए लतो क ३ ॥ ७ विण्णो ए २ इ निग । ८ अं निग । ९ इ ३ ॥ १ इति निग २० निग ॥
 व० हि० ११

परं पीडमुब्रहंता अणुद्विगा वचंति, कहियं च रुपिणीए—अणहसरीरो ते भाया निक्को सयं जणवयं । दंसिता पुर-पवय-देसे य रुपिणीए पत्ता एगं सन्निवेसं । तत्थ कण्ठो के भणति—रमणीयमुववणमिणं, वसामु इहं ति । तेण ‘तह’ ति पडिस्सुयं, संदिट्ठो ये सिद्धो सारही—वैच्छ ! भणसु पउरवगं, सिगं विवाहगभंडगं उवणेह ति । सो गतो । जा ५ नागरा सज्जेति ताव य जक्खेहिं वधू-वरं वेवाहिगेण सक्कारेण पूइयं । पत्ता नागरया, दूद विन्हिया । तं च देवतानयरं जायं । पउर-जक्खपरिगयाण य अतिच्छिया रयणी । कमे य पत्ता वारगं । दत्तो य रुपिणीए सभवणस्स उत्तर-पुरच्छिमो पासाओ ८ ।

रोहिणी-देवगीहिं वत्था-ऽऽभरण-पडिचारिकाजणेण पूइया । देविपरियणस्स य परि-सिद्धो पवेसो । भणिओ य सच्चभामाए वासुदेवो—देव ! दरिसिज्ज कुमारी जा तुभेहिं १० आणीया । सो भणइ—का कुमारी ? कओ वाँ ? जओ पहस्सह । जाहे निव्वंघं करो ताहे णेण भणिया—रेवयपवयसमीवे णंदणवणे दच्छिह ति । संदिट्ठो अणेण केण कारो—उज्जाणे सिरिघरे सिरिपडिमं अवणेऊण पेडिगं लहुं सज्जिता आणं पञ्चरुपिणाहि ति । तेण जहाणत्तं अणुद्वियं । दिण्णा च आणत्ती अंतेउराणं उज्जाणनिगमणे । पबूसे रहे को-ऊण रुपिणिं दारुगसहिओ गतो नंदणवणं केसवो । सिरिघरे य णेण ठविया रुपिणी, १५ भणिया—‘देवि ! देवीणं आगमणसमए पेडियाए निव्वला अच्छसु जाव निगयाउ’ ति वोनू-णमवक्कंतो^१ रहसमीवे चिट्ठति । पत्ताणि य अंतेउराणि, सच्चभामा पुच्छइ—देव ! कहिं सा कुमारी ? । भणिया—गया सिरिघरं, वच्चह, तत्थ णं दच्छिह । ताओ गयाओ ‘अहो ! भयवतीए रुवं णिम्मवियं सिप्पिण’ ति भणंतीओ पणयाओ । उवाइया य सच्चभामाए—‘भयवइ ! कुमारी आगंतुगा हिरि-सिरिपरिवज्जिया होउ, ततो पूयं करिस्स’ ति निगया, २० मगिया य समंततो । चेडीओ भणंति—सामिणीउ ! सा कस्स[इ] अडविराड्ढो घूया हो-दिति. का सत्ती तीए तुज्जं पुरओ ठाइउं ? । गुम्मे कम्म वि लीणा ठिया होदिति । गयाओ य कण्हसमीवं भणंति—देव ! न दीसए सा तुच्चं वल्लहा । तेण भणियाओ—अवस्सं तत्थेय होदिति, वच्चामो, दच्छिह णं । गओ य केसवो देवी(ग्रंथाग्रम्—२२००)सहिओ सिरिघरं । मा उट्ठिया, ‘देव ! संदिसह, काओ पणमामि ?’ ति । तेण सच्चभामा दंसिया । रुपिणी २५ य तीसे पणया । सा भणति—तुमं सि अम्हेहिं पुवं वंदिया । वासुदेवेण भणिया—इह कइ ? ति । सच्चभामा भणति—‘जइ अम्हेहिं भगिणी वंदिया तुज्जं किं इत्थ वत्तव ?’ ति । मकलुसाए वि वत्था-ऽऽहरणेहिं पूइया ।

पञ्चुणकुमारजन्मो तदवहारो गवेसणा य

रुपिणी कयाइं च सीहं मुहे अइगच्छमाणं सिमिणे पासित्ता कहेइ । केसवेण पहा-

१ य मां शा० विना ॥ २ वच्च, भं शा० ॥ ३ णीए देवगीए य वत्थां शा० ॥ ४ या कुमारी जणे शा० विना ॥ ५ डिप्पारो क ३ गो ३ ॥ ६ उरीण ली ३ ॥ ७ णो रेवयसमी शा० विना ॥ ८ सुदि-
दा० विना ॥

पुत्तलंभेण अभिगन्धिया । पुनरवि च उज्जाणं गतो सज्जोहो माहवो । विर्यरमाणीयं च रुप्पिणीयं दिट्ठो णहचारी समणो^१ ज्ञागनिचलगयणो, पुच्छिओ च णाए वंदिऊण—भयवं ! उदरे ने साहह किं होहिइ ? ति । सच्चभामाए वि तयणंतरे पुच्छिओ तदेव । सो ज्ञागवा-
घायभीरु 'कुमारो होहिति' ति भणंतो अवरिसणं गतो । ततो तासिं विवाओ समु-
प्पण्णो—अहं पुत्तलंभेण मुणिगा आदिट्ठा, अहं आदिट्ठ ति । रुप्पिणी भणइ—मया पढमं^५
पुच्छिओ । इयरी भणइ—सच्चं । तुमे पढमं पुच्छिओ, न पुण तेण किंवि भणियं । मया पुट्ठेण
वागरियं ति, तेण नमं पढमं पुत्तो होहिति । ण तुहं ति । एवं तासिं विवदंतीणं सच्चभामा
भणति—जीसे पढमो पुत्तो जायइ तीसे वरकोठए इयरीए केसेहिं दब्भकजं कायव्वयं ति ।
रुप्पिणी च पच्छण्णगव्भा, ततो णं सच्चभामा वाहइ । निवंधे च कए पडिवन्नं—एवं नाम
भवित्तइ ति । ततो दो वि जणीओ गयाओ वासुदेवसनीवं । कहिओ अगाहिं चार-^{१०}
णादेसो पणयं च । वासुदेवेण भगियाओ—तुज्झं दुण्ह वि जणीणं कुमारो होहिंति, अलं
विवाएणं ति । ताओ निग्गयाओ । तासुं च निग्गयासुं दुज्जोहणो उत्तरावहराया सेविड-
नइगतो दामोचरं । कहियं च अत्थाणीगयाण राईणं कण्हेण देविविवायवत्थुं । दुज्जो-
हणेण भणियं—देव ! जीसे पढमं पुत्तो जायइ तत्त मया धूया दिण्णा । एवं परिहासे कए
अइगओ वारवतिं सपरिवारो जज्जाहो ।

15

रुप्पिणी च पुण्णे पत्तवणत्तमए पत्तया पुत्तं । कयजायकम्मत्तं च से वद्धा मुहा वासु-
देवतानंकिया, तिदेदितं च परिवारियाहिं कुमारजन्मं कण्हन्त । नो रयगदीविकादेसि-
यमणो अइगतो रुप्पिणिभवणं । चन्नुवित्तयपडिओ च से कुमारो देवेण अस्सित्तो ।
ज्जो च उब्बदो चेदीहिं—कुमारो वेग विं हिओ ति । रुप्पिणी च कण्हं दहूण पुच्छिया,
तत्त्वा पुत्तसोणदुहियं विलविडनादत्ता—देव ! निरी ने दिट्ठ-नट्ठो जातो । ने मंइभागाए अज-^{२०}
न्हुगगतो बालचंदो राहुणा पत्थो । निरालोयासु दिसासु वत्थं णं गंगानि ? । परिहादसु मं
सामि ! । देवताण ने को कज्जो अवराहो जेण ने पुत्तवो अवहिओ ? । न पाणं, नरिनिवु ।
दो एवं च रोवनाणी देवीं आलासिया जउपण्णा—'देवीं ना दिसापं वद । गवैसामि ते
पुत्तां, जेण नमं परिभविऊण हिओ तत्त दिट्ठनेत्तत्त अण्णिगंतत्त नारं निगं वरिन्त्तं'
वि षोसूण सभवणनुवगतो ।

25

वत्थं सट्ठलगरो चित्तापरो उच्छइ । नारओ च पत्तो तं पत्तं । इत्थिस्सदिग्गेण च
पिरत्तं दिट्ठो । भणिओ च जेण—सागयं रित्तिणो ? । चित्तवत्तं च नर त्वं दिट्ठा । नो भणइ
एत्तानो—कण्ह ! मरुती ते चित्त—पत्तं मण्णे रत्तं पत्तं कवन्तिमं होजा ? रत्तं
ण ? को वा न सेपइ ? को वा जरासंधवन्तिमो ति । नो भणइ—न एवं, सुन्दर क-
त्तं—रुप्पिणीए जायनेट्ठो देजापि हिओ हुन्नरो, तत्तं परिभविन्तिमं ने मरुती ।

१ दिट्ठं प १ । २ नो मिएए—अहं इ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

चिंता । नारओ दंतपभापरिभिन्नकरारं भणइ—कण्ह ! सोहणो संधी जाओ, जओ सब
भामाए आसण्णो पसवणकालो. तीसे य चारणोवदिहो धुवं कुमारो होहि, ततो रुप्पि
णीए केसगुंडणं दूरओ परिहरियं । ततो वासुदेवेण भणिओ—अलं परिहासेण, वर
देवी धीरवेह ति । ततो सो तत्थेव परिहसंतो गओ, रुप्पिणीए भणिओ—अज्ज ! अति
5 मे आसा ‘तुम्हे मे पुत्तगस्स पवति आणेहि’ ति. तं जइ तुम्हे एवं आणवेह, निपयं
मि संवुत्ता । ततो जायाणुकपेण नारएण भणिया—रुप्पिणि ! मुय सोगं. अहं तव पुत्त
गवेसणं अकाऊण न ते पुणो दच्छामो. एस निच्छओ ति । उणइओ कसिणकुव्व
पलासरासिसामं गगणदेसं ।

सीमंधरजिणं पइ पज्जुण्णवहारविसया नारयस्स पुच्छा

10 चिंतियं च णेण—‘अणया अइमुत्तो कुमारसमणो इहं अइसयनाणी संसयर्पाडिपुत्ता
दायगो आसी, संपयं पुण अवरविदेहे सीमंधरो नाम तित्थयरो विहरति, तं गच्छामि
तस्स पायमूलं. सो मे एयमदं वागरेहिइ’ ति संकप्पेऊण गतो खणेण अरहओ ससीवं । कि
शुणपयाहिणपुब्बं च वंदिऊण पुच्छति—भयवं ! वारवतीए कण्हस्स वासुदेवस्स रुप्पिणीए
अगमहिसीए पुत्तो जायमेत्तओ हिओ केण ? ति ।

15 भयवया भणियं—धूमकेऊणा जोइसियदेवेण पडिणीययाए अवहरिऊण भूयरमणा
वीए सिलायले उज्झिओ ‘एत्थ एसो सूरायवेण सोसं गमिस्सइ’ ति । विज्जाहरमिहुणं च
पच्चूसे तस्सोवरिएण समइच्छइ—कालसंवरो कणगमाला य । तस्स य दारगस्स वार
मसरीरनिष्फत्तिभविष्यवयाए तेसिं गती पडिहया । ताणि संकियाणि ‘किं मण्णे एत्थ कोइ
अणगारो तवरओ संठिओ होज ?’ ति उवइयाणि, पस्संति वालं सतेयसा सुहारयणमरी

20 इपयरेण य दिप्पमाणं परमदंसणीयं । ‘अहो ! अच्छेरं एरिसेण रुवेण तेयसा य न होइ एसो
पार्थयावच्चो’ ति पसंसमाणो भणइ कालसंवरो—देवि ! वच्चामो ति । सा न चलइ । तो
विज्जाहरेण भणिया—किं देवि ! एण ते अट्ठो देवकुमारसप्पमेणं दारगेणं ? ति । सा भणइ—
अज्जउत्त ! तुम्हेहिं दिज्जंतेणं ति । ततो तेण तुट्ठेण से अंके निक्खित्तो ‘एस ते पुत्तो मया दत्तो’
ति । ताणि तं गहेऊण निहिमिव दरिहाणि गयाणि । वेयड्ढुदाहिणसेठीए पच्छिमदिसंतेणं

25 मेहकूडं नाम नयरं अमरावतीदेसो, कओ य ऊसवो, पयासियं च—कणगमालाए देवीए
तिरिक्खरणीविज्जाए पुब्बं पच्छाइओ गच्चो, संपयं जातो कुमारो दित्तो, ‘पज्जुण्णओ
ति य से नामं कयं । सो तत्थं परिवड्ढुइ । सोलसवरिसो अस्मा-पिऊहिं सहं समेहि ति ।
पज्जुण्णपुव्वभवपुच्छा

पुणो पुच्छइ—भयवं ! कहां तस्स जायमेत्तगस्स पडिणीओ उत्पन्नो ? ति । भयवया भणिओ

१ ‘हयवं ति । तं शा० ॥ २ ओ अत्थि मे शा० ॥ ३ आणेह शा० विना ॥ ४ उ २ विनाज्जव—
‘सणं काऊण ते ठी ३ ॥ ५ अयसुं शा० ॥ ६ पट्ठि उ २ ॥ ७ मे पयदमदं क ३ ॥ ८ ण मीसगाडं
ली ३ ॥ ९ ‘ययो बालो ति ठी ३ ॥ १० ‘त्थ घरे वड्ढुं क ३ उ० ॥ ११ समं स० क ३ ॥

१. पिता : १०२ बंगला रोड, बरेली, उत्तर प्रदेश, भारत
पिनकोड : २२१००१

सरिसा कयाह भवेजामो । सच्चेण भणियं—एवमेयं जइइ मं । ते भणंति—जियस्स भे निग्गहो ? । साहुणा भणियं—जो तुम्हं रुइओ । ते भणंति—जइ अम्हे जिणसि तो ते सं सीसा. तुमे पराजिए तुव्भेहिं सबेहिं निगंतवं इओ । एवं ठिए समाणे पासणिगममो सच्चेण भणिया—पुच्छह ममं जं ते अहिप्पेयं । ते भणंति—अम्हं न कोइ संसओ विस्सि. 5 वेदाणं. तुमं पुच्छ जं ते पुच्छियवं । साहुणा भणियं—जइ मया पुच्छियव्वा, कहेइ—ओ त्थ इहमागया ? । ते भणंति—अम्हे इहेव संवुत्था. जो चंदा-SSइच्चे ण याणइ सो अम्हे न याणिज्जा । साहुणा भणिया—जाणामि, जहा तुव्भे सोमदेवस्स माहणस्स पुन अग्गिलागव्भजाय त्ति. एयं कहेइ—तं गव्वं कओ त्यमागया ? । ते भणंति—एयं पि किं कोइ जाणइ ? । साहुणा भणियं—वाढं । ते भणंति—जइ तुमं जाणसि एयं तो जिया णाम 10 अम्हे. सुणामु । सच्चो भणइ—तुव्भे दो वि जणा अणंतरभवे सियालपिल्ला आसीं । ते भणंति—को पच्चओ ? । भणइ सच्चवादी सच्चो—अत्थि पच्चओ—
अग्गिभूइ-वाउभूइपुवभवसंवंधो

इह नाइलो नाम गहवती । तस्स कम्मकरेहिं छेत्ते हलनाडो पम्हुडो नगोहयायवत्स हेट्ठा, सत्ताहिगा य (अंथाग्रम्—२३००) वदला जाया । तुव्भे सीयवायहया तं निग्गोह- 15 स्सिया । छुहावसेण य भे सो नाडो खइओ । तस्स अपरिणामेण विसूइया जाया । तेन परितावेण दो वि मया अग्गिलागव्भे दो वि जमला जाय त्थ । न एत्थ संदेहो ॥
तं सोऊण संक्रिया । भणियं च पासणिगेहिं—पुच्छिज्जउ नाइलो । गया य पुच्छणा । कहियं गहवइणा—अत्थि वत्तपुवं, नाडो अद्धभक्खिओ य, सियालजुयलं च दिट्ठपुवं मयं दुडिणंते । ततो ते माणुस्सा आगच्छमाणा भणंति—जिया माहणदारगा अइसयनाणिजा । 20 आगएहिं कहियं जहाभूयं । साहुणा भणिया—वित्थियं पच्चयं सुणह—
राहुगत्रलामूगकहासंवंधो

उज्जेणीओ पंच पुरिसा इहमागच्छंति । तेसिं च तिन्नि इन्धमारगा, दुवे जत्ताभयणा । इन्धेसुओ एगो अवदायसामो राहुगो नाम बलामूको सेयंबरो, दुवे अवदाया चीणपिट्ठ- रंजितववसणा । कम्मगरा य काल-सामा, तत्थेगो कंवलेण पाहेयं वत्थाइं पोट्टवद्दाइं च 25 वदइ इयरो अ दसिपूरवत्थेणं । जो सो मूओ सो मया अणुसट्ठो इहं उल्लवेहिइ पच्चयस्मा य । जेण पुण कारणेणं इमं देसमागतो तं अहं कहेमि जाव इहं न पावेइ—
राहुगपुवभवकहा

उज्जेणीए तावसो नाम सेट्ठी आसी । तस्स तिगिच्छिए अत्थि कोसलं । सो आय- वयपरियट्ठी करिमणारंभवक्खिउत्तचित्तो अट्ठज्जाणी कालगतो सूयरो जाओ । सरए 30 सो जूहेण मह सालिभक्खणनिमित्तं खेत्तं पुव्वमुत्तमागतो । तावसकालमुण्ण य सओ कओ, पत्तायं नं जइं, सो य सूयरपिल्लओ अवलोइंतो पुत्तं दट्ठूण समुप्पन्नजाइयरो तन्मेव

१ त्रिलो नो शां० ॥ २ स० दिग्ज्योति—सर्तलो की ३। सर्तलो क० गो० गो० इ व ॥ इ वं नमः ॥
३ ॥ ४ नमः ॥ ५ भक्तिनो नमः ॥ ६ ते नमः ॥ ७ दिग्ज्योति शां० ॥ ८ गति स मनी नमः ॥

अंतो वेयहुं नेऊण कुंडलाणि दंसिहिति । ततो सो मुमरियपुत्रभवो जायतिवसवेगो दाओ
सामणमणुचरिहिति ।

एयस्मि य कहावचछेदे आलोइया पुरिसा कोऊहलिका य गया तेसिं समीवं । वह
कहिया य साहुणा दिट्ठा, पुच्छिया मूयं दंसंति जहाभणियं । 'पराइया माहण' ति मण
५ पुरओ परिसमुवगया जहादिट्ठ-सुयं कहिति । ते वि पुरिसा कमेण पत्ता, बंदिअ
आसीणा । भणिओ य मूओ साहुणा—राहुग ! पुत्रभवतावस ! मरिऊण सूयरो सि जाओ.
तत्थ वि साणेहिं रसमाणो वहिओ उरगो सि जाओ. तओ लउडेहिं हम्ममाणो नडो मओ.
तओ पुत्तस्स पुत्तो माणेणं अम्मा-पियरो नालवसि. एवं ते कालो गओ. ततो 'देववर
कायवं' ति इहागओ सि. संसरमाणस्स य ऐगमेगरस्स जंतुणो तिरिय-मणुयमवेडु जन्म
१० पियरो सब्बे जीवा आसी, देव-नारैणसु नत्थि, एत्थ सेट्ठी वि. जहाणुभूया य से (१)
जातीतो [*साहुणा*] सपच्चयं कहियाओ. तावसकाले जा ते माया आसि ति तं वं
जाणासि जहा एसा जन्मंतरेसु वि आसि ? ति. संसरमाणेण जंतुणा सब्बसंचया अनुभू
पुवा. एस सच्चावो । सोऊण उद्धुसियअंसुपुण्णयणो पडिओ साहुणो पाएसु—भवं !
विदिया तुज्झं सब्बसंसारगय ति । तस्स य वयणं सोऊण सहायपुरिसा परमविम्बि
१५ भणंति—अहो !!! अच्छेरियं, एस अम्हं सह वड्डिओ जन्मप्पभिइ मूओ इयाणि साहुववं
सोऊण उल्लवेउं पयत्तो ति ॥

भणिया य ते अग्गिभूय-वाउभूई सच्चवाइणा सच्चेणं—एस वितिओ पञ्चओ, जह
तुम्हे सियाला आसि ति । पासिणिगेहि वि 'तह' ति पडिवन्नं । विमणा य ते माहणा मण
ति—निव्वयणा वयं, छिण्णो संसओ, जियं समणेणं भवंतरवियाणएण । पसंसंती स
२० गया परिसा । तेहिं सोमदेवस्स अग्निलाए य कहियं । ताणि रोसपलित्ताणि भणंति—
पुत्ता ! जेणं वो समणेणं महाजणमज्जे ओहामिया तं पच्छन्नं जीवियाओ ववरोवेह । तेहिं
भणियं—किह एरिसो महप्पा तवस्सी वहिज्जइ ? । ताणि भणंति—अम्हं वज्झा, मा परि
कूला होहि-त्ति । ते तं पमाणं कुंणंता निसीहे गया तं पएसं । सच्चो य सुमणसिलापपे
सच्चराइयं पडिमं वोसट्ठकाओ ठिओ । वहपरिणया य जक्खेण भासिया—'दुराचार ! रिदि-
२५ घायगा ! विणट्ठ' ति भणंतेण थंभिया लेप्पकम्मनरा इव । पभाए जणेण दिट्ठा तदवत्ता,
वंधवजणेण य । सच्चो जाइओ—महरिसि ! खमह, से कुणह य जीविण पसायं ति ।
सारयसरसलिलविमलहियएण य साहुणा भणियं—णाहं कुज्झामि एएसिं, सुमणो जक्को
कुविओ, तेण थंभिया । पसाइज्जमाणो य जक्खो भणइ—एएहिं एत्थ सुसियवं पावकम्मेहिं,
नत्थि से जीवियं ति । भणिओ अदिट्ठो भासमाणो ओहिंदंसणिणा सच्चेण—एए जिय
३० यणवाहिरा अण्णाणिणो, खमसु से, सुयसु कोवं ति । ततो उवसंतो । जाया य सामाविया ।

१ ङं सुं शा० विना ॥ २ एगेगं शा० विना ॥ ३ एओ नं शा० विना ॥ ४ सेट्ठा शा० । सेटी ५
३ ॥ ५ शा० विनाज्यत्र—कुब्बंति, ते निसी० ली ३ क ३ ॥ ६ एववं ति शा० ॥

चितियं चाणेहिं—अहो ! साधवो दयासारा. अम्हारिसेसु वि निग्धिनेसु साणुंरुपा वत्तंति. एत्त सिद्धिमग्गो जं एते दंसंति त्ति । पडिया सच्चत्त पाएसुं, भणंति य सुद्धहि-
यया—भयवं ! तुज्ज संतिया पाणा. अज्जप्पभिइं च तुज्ज सीसा मो. साहुधम्मं पुण न
सत्ता पालेउं, गिहिधम्मं पुण गिण्हामो । ततो अणुव्वयधरा सावया जाया, अहिगया य
जिणवचणममयभूयं । गया साहुणो विहरमाणा ।

5

ते वि सीलरया जिणपूचारया अम्मा-पियरो पण्णवेंति—पडिवज्जह मग्गं अरहंतदेसियं
त्ति । ताणि भणंति—पुत्ता ! गया य ते समणा, जाणं ते भएण पडिवन्नो धम्मो. अलं भे तेणं
त्ति । तेहिं भणियं—निगुणेषु अम्म-ताय ! पडिनिवेसो मूढया. सच्चो अविसंवादी नेवाणसं-
पावओ य जिणवरदेसिओ धम्मो. मा होह अयाणुयाइं. पडिवज्जह सप्पहं. मा दुग्गातिं वच्चि-
हह त्ति । ताणि भणंति—तुव्वे ताण समणाणं सोऊण अन्हे कुलधम्माओ वेत्ताओ फेडेउं 10
इच्छह. जइ एवं पडिवज्जा ऊगइं वच्चामो, गया णाम त्ति । ताणि पडिवज्जंति तेहिं पुत्तेहिं
उवइत्तमाणं । ते पुण दढधम्मा कालगया सोहम्मे पंचपलिओवमद्धितीया देवा जाया ।

पज्जुण्ण-संवपुत्रभवकहाए पुण्णभद्द-भाणिभद्दभवो

ततो चुया गयपुरे जियसत्तू राया, धारिणी देवी, अजियसेणो जुवराया । सेट्ठी
पुण अरहदात्तो, वत्त भज्जा पुंप्फसिरी, तीसे गव्भे जाया जिट्ठ-कणिट्ठगा पुण्णभद्द-15
भाणिभद्द त्ति । कयाइ महिंदो नाम अणगारो सगणो हत्थिणाउरे समोत्तरिओ । तस्सं-
तिए धम्मकहं सोऊण राया सेट्ठी य पवइया । अजियसेणो य राया जाओ, पुण्णभद्दो
सेट्ठी । साहवो विहरिऊण वहुणा कालेण पुणरवि गयपुरमागया । पुण्णभद्द-भा-
णिभद्दा य वंदिउं पत्थिया, अंतरा य पत्तंति सोवागं सज्जणपंजरं खंवे काऊण पिंगलाए
सुणिगाए अणुगम्ममाणं । तेसिं च ताणि दट्ठूण अतीव सिणेहो जाओ । ततो से चित्ता 20
जाया—किं मण्णे एत्त दट्ठूण सिणेहो वहुइ ? , पुच्छीहामो गुरुवो त्ति । सो य णेहिं
सोवागो भणिओ—जाव अन्हे साहुसमीवं वच्चामो नियत्तामो य ताव य पडिवालेहिं, तो
ते किंचि दाहामो । सो 'जहाऽऽणवेहं' त्ति द्वितो । ते गया महिंदं अणगारं वंदिऊण विण-
एण पुच्छंति—भयवं ! सोवाए सुणिगाए य परो सिणेहो, कहेह कारणं ? । ओहिणा सुदिट्ठं
च साहुणा कहियं, जहा—तुव्वं पुत्रभवे अम्मा-पियरो आसी. वहुं पावं समज्जिणित्ता काल-25
(धन्याग्रम्-२४००) गयाणि सप्पावत्ते नरए पंचपलिओवमाणि दुक्खमणुभविऊण उव्वट्ठाणि
इहाऽऽयाणि । सपच्चयमेयं सोऊण समुप्पण्णजाईसरणा वंदिऊण सोवागसमीवमागया ।
णीओ अणेहिं सगिहं, कहियं च पुत्रभवचरियं । सोवागेण सुणिगाए य सुमरियं । भ-
णिओ यणेहिं सोवागो—अन्हे ते वित्तिं देसु जेण जीवसि, अलं ते पावजीविणं, मा पुणो
नरगे वच्चिहिसि । ततो सो अंतूणि मुचमाणो भणइ—जाऽहं सत्तो इयाणिं गरहियाए जातीए 30
कालं गनेउं. कयभत्तपरिच्चाओ मरित्त्सं । कए निव्वंवे तेहिं दिनपच्चक्खाणो द्विओ । पिंग-
लाए उव्वणीयं भोयणं. सा णाऽभिलसइ । ततो भणिया सेट्ठिणा—पिंगले ! तुमे वि भत्तं

१ साहवो वि० शं० ॥ २ वाणि—गुणेषु अम्मतात् ! पडिदेसो दा० ॥ ३ पोम्मतिरी शं० ॥

व० हि० १२

पञ्चक्खायं जओ न भुंजसि ? । ततो णाए सीसं कंपियं । सा सत्तरत्तस्स कालगया । सोक्खो
अट्टारसण्हं दिवसाणं नंदीसरे दीवे देवो जाओ । सुणिया अजियसेणस्स रण्णो दुक्खे
जाया सुदरिसणा णामं । तेहिं पुण्णभद्द-माणिभद्देहि सिणेहेण सूइया । काउण
'अग्गिले ! पिंगले !' ति आलवंतेहिं वोहिया । सेट्ठी य रण्णो सरीरभूओ, तओ तेव के-
5 इया पवइया पियदंसणागणिणीसमीवे, काऊण सामन्नं गया देवलोयं । ते य पुण्णभद्द-
माणिभद्दा सावयधम्ममणुपालेऊण समाहीए कालगया गया सोहम्मं ।
पञ्चुण-संवरणपुवभवकहाए महु-केढवभवो

तत्थ दो सागरोवसाइं दिवे भोए भुंजिऊण चुया गयउरे विस्ससेणस्स रण्णो दुक्खे
वाए देवीए पुत्ता जाया जेद्ध-कणिट्ठा मैहू केढवो य । कमेण य महु राया जातो । नंदी
10 संरदेवो वि संसारं भमिऊण वडपुरे कणगरहो नाम राया जाओ । सुदंसणा वि लं-
रिऊण तस्सेव भारिया चंदाभा नाम जाया । महु अहिरया, तस्स आमलकपूहिणे
भीमो नाम राया आणं न सम्ममणुपालेइ । तेण जत्ता गहिया, वडपुरं व पत्तो । क-
गरहेण य बहुमाणेण सगिहमाणीओ । कणगभिगारेण य उदगमावज्जिउं चंदाभा रं-
पादे धोवइ । ततो महु तीसे रूवे पाणिपट्टवफासे य रज्जमाणो वम्महवत्तवयमुक्खो.
15 संवरंतो आगारं किह वि अच्छिओ, जह व तह व भुत्तभोयणो निग्गतो गतो आवात्त ।
निउणेण य मंतिणा पुच्छिओ—सामि ! अण्णारिसी भे मुहच्छाया लक्खिजइ. अरं-
भमाणा मा छलिया होज्जह. कहेह, भे सरीरे वियारो । सो भणइ—साधु तत्ति, कायं
साहेमि ते—कणगरहस्स देवी चंदाभा, सा मे हिययमइगया. 'जइ सा नत्थि अ-
मवि नत्थि' ति निच्छिओ. एतीए चिताए विवण्णया वयणस्स तुमे दिट्ठा । तेण भगिओ—
20 सामि ! वल्लारेण कणगरहस्स भारिया जइ हीरइ तो अम्हे एकल्लगा वज्झा होइमो. न
विण्णवेमि—उवाण्ण चंदाभा घेप्पहि. पणओ वट्ठाविज्जउ कणगरहेण सन्नं, अंतेण
पेनिजंतु, अकल्लं च दरिसिज्जउ. ततो गइरार्गईए वीसंभेय संजोगो निरवाओ भविम्व ।
तथा य कयं । अकल्लं तं सोऊण कणगरहो सह चंदाभाए अभिक्खणं एइ । भीमो व
कणगरहम्ममाणं सोऊण उवइओ । नियत्तो महु गयउरं गओ । कणगरहो मणिओ—
25 किंचि कालं ममयं अच्छिऊण सनयरं मे (से) नेहिसि ति । तेण 'तह' ति पडिबन्नं । च-
वि दिवसेसु गणसु गयपुरं गया रावाणो कयपूया सभारिया विसज्जिया । अंतं कणगरहो
पूठओ, चंदाभा आभरणमज्जनववएसेण रुद्धा । सुयं च णाए, जहा—नत्थि मे निगामे नि-
म्वो णाए पवइया दामी पेसिया कणगरहममीवं । सो य णायपरमत्थो भीओ अवसंते पु-
त्तन्व रज्जं दाऊण तावमो पवइओ । चंदाभा चंदप्पभा इव चंदस्स महुस्स बहुमया ज्ज-
30 बहुणा य कालेण कणगरहो तावमस्ववारी गयउररायमग्गे दिट्ठो चंदाभामणिओ
चेट्ठीए, निवेदयं च णाए—सामिणीओ ! मया राया अज्जं दिट्ठो ति । तीण भगिना—
१ पुत्तं ३ ३१॥ २ महु २१० । पयमयं ३१॥ ३ ०जियं चं २१० । निग ॥ ४ ते २१० ॥ ५
वसुदेव २१० । ६ ०जियं २१० ॥ ७ ०टो दामीए चंदाभामणिओ, निवे २१० ।

पुन तुमं रायं न पेच्छसि ? । सा भणइ—सामिणि ! कणगरहो नाम तावसो । तीए भ-
गिया—कहिं ? दंसेहि मे । तीय वितहिं ठियाए दावियो । सा विंतावरा अप्पाणं निंदंती
अच्छइ—अहो ! एस राया मम मंदभागाए दोसेण एरिसीं अवत्थं पत्तोत्ति । महुं य पत्तोत्तं
पएसं, पुच्छिया य पेण—देवि ! किं आयेरेण निज्जायसि ? ति । तीए तत्थुप्पणं भणियो—
देव ! एते नगरस्त बहिया सुत्तविभत्ता इव के दीसंति ति चिंतेमि । राया भणइ—देवि ! 5
एयाणि जणस्त नयरवासिणो खेत्ताणि आजीवियोसहिसंपौइणनिमित्तं । सा भणति—देव ! एत्थ
अन्हं कयं खेत्तं ? । सो भणति—जाणि पत्तसि सुत्ताणि विभयमाणाणि ताणि अन्हं खेत्ताणि ।
सा भणइ—एसु एवंतणुएसु किं होहिति जेण जीवीहामो ? । राया भणइ—एस मज्जा-
या 'मेर' ति वुच्चति, जो एयं भिदति सो अवराही. ततो से विणयत्थं दंडो दोसाणुखो,
सो अन्हं कोस पविसइ. रायाणो मज्जायारक्खगा । ततो तीए हिंसग-मिच्छावादि-तेण-पार- 10
दारिगाण निग्गहो पुच्छितो । कहिए य णं भणइ—देव ! तुव्भेहिं जाणमाणेहिं कणगर-
हस्त दारहरणं करेतेहिं अजुत्तं कयं । ततो गाए दाइओ तावसो संचरंतो—एस अन्ह कए
एरिसं दुक्खमणुभवइ । महुणा य पडिवन्नं—आमं देवि !, अजुत्तं मया कयं । चंदाभा
भणइ—मम दोसो, न तुच्चं. जॉ णं जीवं तथा न परिच्चयामि, ता विसज्जेह मं, करिस्सं
परलोग्हियं । तेण भणियं—अहं पि परिच्चयामि रज्जसिरिं ति । केढवो सदाविडे निमं- 15
नियो रज्जेण भणइ—तुमं अणुपवइस्सं । ततो पुत्तसंक्रामियरिद्धी महुं सह केढवेण चंदा-
भाए य विमलवाहणस्त अणगरस्त समीवे पवइओ, गहियमुत्तज्जो संविग्गो. दुवा-
लमविहतवजुत्तो बहुं कालं सजमिज्जण कालगतो महासुक्के इंदो जातो । नो पुग केढवो
तन्नेव सामाणो जातो । देवी सोहम्मे उववण्णा । कणगरहतावसो कालगतो धूमकेउ-
विमाणे देवो जाओ । वेरमणुसरंतो महुं अवलोएइ. न य णं पत्तइ अपिप्पिगत्तेण 20
इवो महुं सत्तरससागरोवमक्खएण पुओ रुपिणीए कण्टज्जनरिणीए एत्थिनि पुत्ताए
एववन्नो । कणगरहदेवो विपुलससारं भमिज्जण पुणरवि तम्मि बाले धूमकेउ देवो
जाओ । सुमरियपुव्वेरेण अणेण महुं आहोइओ जायनेत्तो । तओ पेण जायरोसेण
अक्खित्तो उव्वित्तो सिलायले. विज्जाएरमिहुणेण णीओ सपुरं. एन पटिणीपया ॥
ततो नारत्तो छिण्णसमओ आगतो रुपिणिसनीवं । तीए य पेण बहिओ—पुनो ते 25
देवि ! जीवति. विज्जाएरपरिग्गहिओ बट्टइ । समागमबालो य पेण सिट्ठो भनवया जहा
भणियो । ततो नारदो उप्पइओ ।

पञ्चमो विज्जाएरपुरे वट्टइ. षष्ठा य पेण उदीरियनेत्ताओ पुडननपरिचिगाओ गहि-
याओ । आपूरमाणजोद्धण-लायणं पञ्चणमायवत्तनम्मिर, उव्वमासियमुत्तयनयनं. जग-
नययोत्तामभूयं. दिवायरविखातिगियणल्लिगमणहस्सं, निरित्तुनउत्तवत्तवत्तं. जयन- 30
पत्तयवाहुपुयलं, दत्तसत्तयणवरवमलसंगमसुभगवत्तनत्तं. निगवत्तनम्मि-उदिस्सं, वरि-

१ एए ए पुत्तम २१० विना । २ एएए ३ १ २ ३ । ४ उदिस्सि-नो २१० । ५ उ ४२ उरं.
एवा तं वारं १० । ६ उ २ (२) उरं जीय एव न एते ३ २ ३ । ७ उदिस्सि ३ ३ ३ । ८ उरं
२० २ १० । ९ जयरो ४ १ ३ १ २० ।

पुण तुमं रायं न पेच्छसि ? । सा भणइ—सामिणि ! कणगरहो नाम तावसो । तीए भ-
 णिया—कहिं ? दंसेहि मे । तीय वि तहिं ठियाए दाविओ । सा चितावरा अप्पाणं निंदंती
 अच्छइ—अहो ! एस राया मम मंदभागाए दोसेण एरिसीं अवत्थं पत्तो ति । महु य पत्तो तं
 पएसं, पुच्छिया य णेण—देवि ! किं आयेण निज्जायसि ? ति । तीए तत्थुप्पणं भणिओ—
 देव ! एते नगरस्स बहिया सुत्तविभत्ता इव के दीसंति ति चित्तेमि । राया भणइ—देवि ! 5
 एयाणि जणस्स नयरवासिणो खेत्ताणि आजीविओसहिसंपाण्णनिमित्तं । सा भणति—देव ! एत्थ
 अन्हं कयरं खेत्तं ? । सो भणति—जाणि पत्तसि सुत्ताणि विभयमाणाणि ताणि अन्हं खेत्ताणि ।
 सा भणइ—एएसु एवंतणुएसु किं होहिति जेण जीवीहामो ? । राया भणइ—एस मज्जा-
 या 'भेर' ति बुद्धति । जो एयं भिंदति सो अवराही । ततो से विणयत्थं दंडो दोसाणुरवो,
 सो अन्हं कोसं पविसइ । रायाणो मज्जायारक्खगा । ततो तीए हिंसग-मिच्छावादि-तेण-पार- 10
 दारिगाण निग्गहो पुच्छतो । कहिए य णं भणइ—देव ! तुव्भेहिं जाणमाणेहिं कणगर-
 हत्त दारहरणं करेतेहिं अजुत्तं कयं । ततो णाए दाइओ तावसो संचरंतो—एस अन्ह कए
 एरिसं दुक्खमणुभवइ । महुणा य पडिवन्नं—आमं देवि !, अजुत्तं मया कयं । चंदाभा
 भणइ—मम दोसो, न तुज्जं, जॉ णं जीवं तथा न परिज्जयामि, ता विसज्जेह मं, करिस्सं
 परलोगहियं । तेण भणियं—अहं पि परिज्जयामि रज्जसिरि ति । केढवो सदाविडे निमं- 15
 तिओ रज्जेण भणइ—तुमं अणुपवइस्सं । ततो पुत्तसं कामियरिद्धी महु सह केढवेण चंदा-
 भाए य विमलवाहणत्त अणगरत्त समीवे पवइओ, गहियसुत्तज्ज्यो संविण्णो । दुवा-
 लसविहतवजुत्तो बहुं कालं संजमिऊण कालगतो महासुक्के इंदो जातो । सो पुण केढवो
 तत्तेव सामाणो जातो । देवी सोहम्मे उववणा । कणगरहतावसो कालगतो धूमकेउ-
 विमाणे देवो जाओ । वेरमणुसरंतो महुं अवलोएइ, न य णं पत्तइ अप्पिद्धिगतणेण । 20
 इंदो महु सत्तरत्तसागरोवमक्खएण चुओ रुपिणीए कणहज्जनहिंसीए कुच्छिसि पुत्तत्ताए
 उववन्नो । कणगरहदेवो विपुलसंसारं भमिऊण पुणरवि तम्मि काले धूमकेऊ देवो
 जाओ । सुनरियपुववेरेण अणेण महु आहोइओ जायनेत्तो । तओ णेज जायरोसेण
 अक्खित्तो उज्झितो सिलायले, विज्जाहरनिहुणेण णीओ तपुरं । एम पडिणीयदा ॥

ततो नारतो छिण्णसंसओ आगतो रुपिणिसनोवं । तीए य णेज कहिओ—पुत्तो ते 25
 देवि ! जीवति । विज्जाहरपरिग्गहिओ वड्डइ । सनागमकालो य णेज सिट्ठो भयवदा जहा
 भणिओ । ततो नारदो उप्पइओ ।

पज्जुन्नो विज्जाहरपुरे वट्ठइ, कला य णेज उर्दरियनेत्ताओ पुत्रभवपरिचियाओ गहि-
 याओ । आपूरमाणजोहण-लायणं पज्जुण्णमायवत्तसमत्तिरं, उवभासियपुंडरीयनयनं, जग-
 नयणवीसामभूयं, दिवायरविरणालिगियजलिगमजरसुहं, निरिद्धमज्जवत्तपटं, आपन- 30
 पत्तयदाहुजुपलं, दत्तसत्तणयणकरकमलसंगमसुभगवज्जमज्जं, निग्गदहत्तरिमज्जिदंनं, करि-

१ एए उ पुरस्स २१० दिता ॥ २ पादण्णो ही १ २१० । ३ जीवितामो २१० ॥ ४ जल छहं जीवं-
 तथा तं पतिं ही १ । जल १ (२) जलं जीवं तथा न पतिं २ २ ३ ॥ ५ पतिं ति २ ३ ॥ ६ तुज्जे
 नं २१० ॥ ७ जज्जतो २ ३ ॥ २० ॥

- कलभससणसमऊरुजुयलं, भहुरसिर-तणुरुपखडरोमाणुगतवट्टजंनं, सोमगलक्खणमणुकि
तसुकुमालपायपउमं, सुइसुह-गंभीरभासणं, हंससमगमणं च पस्ममाणी कणगमाला किं
इ—पञ्जुण्णसामिणो रुवसरिसो विज्ञाहरलोए वित्तिओ पुरिमो न हु होजा. जव वं
कामिज्ज ततो मे सफलं जीवियं होजा. सो पुण विणीओ वियक्खणो य पावगमीरु, प
5 इमं इच्छेजा. कहेमि से सञ्चावणं, तं पि पत्तिइज्ज वा न वा । एवं मयणपरवसा संक्रमे
माणी अगह्मिगा जाया । पुच्छिया य पञ्जुण्णेण—अम्मो ! का भे सरीरपीडा जेण असत्ताओ
दीसह ? । सा भणइ—सामि ! मा मं ‘अम्मो’त्ति भणाहि. जीय वि पुत्तो सा ते अम्मा ।
सो भणइ—कीस विवरीयाणि जंपेसि ? कीस वा अहं न पुत्तो जमेवं ववदिससि ? । ता
भणइ—सुणाहि, अम्हेहिं तुमं दोहि वि जणेहिं सिलातलुज्झिओ वासुदेवनमंकमुदसहिओ
10 दिट्ठो, आणीओ य गिहं. सुणामि पुण ‘कण्हउग्गमहिसीए रुप्पिणीए पुत्तो जायमेत्तो के
केण वि हिओ’ तं कालो संवयति. मुहा य कण्हसंतिगा, तेण जाणामि तीसे पुत्तो ति.
इमा य पुण मे अवत्था तुमं अहिलसमाणीए । ततो पञ्जुण्णेण भणिया—अम्मो ! न ममा
सुयमेयं जं तुब्भे भणह. धुवं ते धातुविसवादो जं तुज्जे अजुत्तं जंपह । ततो भणइ—हि
दिण्णग ! मरामि जइ मं अवमण्णसि । तेण भणिया—तुब्भं किं मरियव्वं ? , ममं माणव्वं
15 इच्छहा ? जओ एवं संलवह । ततो भणइ—किं रण्णो वीहेसि ? । तेण भणिया—वीहेमि ।
कणगमालाए भणिओ—किह वीहेसि ? , सुणाहि—अत्थि णालिंणसहं नयरं, तत्थ राया
कणगरहो नाम, मालवई देवी, पुत्तो कणगकेऊ, अहं च कणगमाला दुहिया. सो
राया पुत्तस्स रज्जं दाऊण तवोवणं गतो. मज्झं च वड्डियाए दिण्णा णेण विज्ञा सिद्धा
चेव पण्णत्ती. तं ते कुलपरंपरागयं देमि जहा दुद्धरिसो भवसि । पञ्जुण्णेण भणिया—एवं,
20 कुणसु मे पसायं । सा पहट्ठा ण्हाया कयवलिकम्मा । दिण्णा य से तीए सिद्धा पण्णत्ती ।
तओ सा भणइ—इच्छसु मं इदाणि ति । तेण भणिया—अम्मो ! दुवभासियं ते, पढमं ताव त्व
तुब्भे मम मायाओ. अहवा जा जीवियं देइ सा किह ण माया ? जइ वि तुज्जं उदरे प
वुच्छो मि. वित्तियं विज्ञापयाणेण गुरू त्थ. मुयह एयं विगारं ।
तओ सा रुट्ठा ‘हयौ मि रागेणं’ ति कंचुइज्जं भणति—कहेहिं रण्णो, एस पञ्जुण्णो डुडो
25 इच्छइ ममं लंवेडं, कीरउ से णिग्गहो ति । राया तं सोऊण वयणं पञ्जुण्णस्स विणय-
वण न कुविओ । तओ णाए कालसंवरसुयाणं कहियं—एस राया विवरीओ जो दिण्णो
न निणेणइ. अपत्थियपत्थगं तुब्भे णं लहुं विणासेह ति । तेहिं दोहिं कवडुज्जएहिं पडिबण्णं
‘तह’ ति । भणिओ य णेहिं पञ्जुण्णो कलंबुगाए वावीए सूलं णिहतूण—एहि, मज्जामो
समगं ति । तेण भणिया—तुब्भे सुहिया, वच्चह, मज्जह. ममं किं जणणीए दूसियस्स मज्जि-
30 एणं ? ति । तेहिं भणिओ—रोसेण जं देवी भणइ को तं पत्तियत्ति ? . एहि, वच्चाओ (अया-

१ ‘तवद्धजं’ शा० कस० विना ॥ २ कस्स वा अहं पुत्तो शा० विना ॥ ३ ‘ल्लिणीसहन’ शा० ॥ ४ टी
१ विनाऽप्यत्र—ओ णं भं शा० गो ३ । ओ तं भं उ० ॥ ५ ‘या तिरा’ गो ३ ॥ ६ ‘सुयस्स
क’ कस० गो ३ उ० विना ॥ ७ दाहिकवडुज्जए’ ली ३ विना ॥

प्रम्-२५००) ति । पीओ य तेहिं । सा य वावी अंतो विसाला, मुहे संकुचिया, मज्जे य गेहिं पञ्जुणो ठवियो, 'समनं पवायं देमो' ति दिण्णो । पञ्जुणो [*पण्णत्ती*] सूलहीणो ठियो । चित्तिं च गेण—सूला मारेउकामेहिं ममं ठविया होज्ज ति । पण्णत्तिं चित्तिं भगिया य—भगवइ ! होउं पिहं जाव से चेद्धियं पत्तामो ति । तहा कयं पण्णत्तीए । इयरे उत्ति-
ण्णा, 'धुवं सो सूले लग्गो' ति पासाणवरिसं मोत्तूण 'हओ सि वल्लभ !' इति पठिया । 5
पञ्जुणो पच्छओ द्विएण भगिया—सूरा होह, इयाणिं विण्ह त्थ । पहरह जो भे पाणो । परावत्ता, 'एस अविज्जो' ति वीसत्था सधे जुज्झंता वहिया । कालसंवरो सुयवहपरिकु-
वियो पठियो, भगियो य देवीए—कुणसु पयत्तं । सो भणइ—सो धरणिगोयरो किं करि-
त्तइ मे ? ति । तीए पण्णत्तिदाणं कहियं । निवारिओ य मंतीहिं—देव ! सुयमारणं ण
जुज्झइ राईणं कुलतंतुरक्खणनिमित्तं । सो य पञ्जुओ चिंतावरो अच्छति—कयावराहस्त मे 10
पिउत्तमीवं गंतुं जुज्झइ ? न जुज्झइ व ? ति ।

पञ्जुणस्त अम्मापिजहिं सह समागमो

इओ य वारवतीए सच्चभामा देवी दुज्जोहणरायदुहियाए सह सुयस्त विवाहारंभं
काउमारद्धा । रुप्पिणीए नारओ भगिओ—अज ! इमो सो तुव्भेहिं मम पुत्तस्त
समागमकालो निदिट्ठो । सच्चभामासुयस्त वीवाहो, तं जइ सच्चं तुव्भेहिं भासियं तं कुणह 15
पत्तायं । दंसेहि मे पञ्जुणं पुत्तं । एवंभगिओ नारदो भणति—देवि ! अज्जेव पुत्तं
आणीय दच्छिहं ति । उप्पइउ गगणपहेण विज्जाहरगईय पत्तो य मेहकुडं । दिट्ठो गेण
पञ्जुणो एगाणी, आभट्ठो य—कुमार ! किं विमणो दीससि ? ति । तेण से कयप्पणामेण
भाउमरणं कहियं, 'महतो अवराहो कओ' ति वाउलचित्तया मे । नारएण भगिओ—
जे तुमं मारेउं चिद्धिया ते सत्तू, ण भायरो । किंच सुणाहि—तुमं सि कण्हस्त वासुदेवस्त 20
पुत्तो रुप्पिणीए देवीए पुत्तगो जायमेत्तओ अवहिउ धूमकेउणा सिलाए उज्झियओ सि,
एण कालसंवरेण सभारिण गहिओ 'पुत्तो' ति । तव पुण गम्भत्यस्त मायाए सह
सच्चभामाए सवत्तीए पणीयं आसि—'जा पढमं पुत्तं पयाइ सा इयरीए वत्त कङ्गादि-
वत्ते केत्तमुंडणं कारइ' ति । तुमं य जायमेत्तो हिओ । सच्चभामा न सदहइ । तीसे पुत्तो
जाओ । तं अज्ज दिवसो जणणीय ते जत्तो दध्धेयधो । वच्चालु सिग्घं कणगमालाउवकहि- 25
पकारणो । सो भणइ—नारदत्तानि ! एवं एवं जहा भणह तुव्भे । विह पुण अम्मा-पियरो
ममं जाणिहिंति ? । नारएण भगिओ—मया तेत्तिं पुंइं कुमार ! कहियं जिओददेमेण.
अविलंबियं गम्भउ ति । नारएणं विनायं विउडियं । पत्तिया ओलोपंता भरहं । दंसेइ य
से नारओ नगरा-ऽऽनरा-ऽऽसन्न-जणवए । पत्तंतिं य सइराउवीए संधावारं । पुच्छियं
५ पञ्जुणो—कहिं मण्णे एन संधावारो वरइ ? ति । तेण भगिओ—दुज्जोहणेन रत्ता 30

- पुत्तनिमित्तं विवायं वासुदेवकहियं सोऊण तव एमा दत्ता गम्भत्थस्स य. एमा पुण संयं सच्चभामासुयस्स भाणुस्स णिज्जए तव माउकेसहारिणी । ततो कुद्धो भणइ—पम्मह रेमि से पूयं ति । विउवियं णेण णिघइणं पडिलोमं । तत्थ माहणो सूकरजाणविलगो विगय-रूयो खरकुकुडजाणसहिओ । कुमारीसंतगेहिं भणिओ—वेयालरूय! मा अभिमुहं एहि, 5 अवसर अप्पसत्थ ति । सो भणइ—जइ अहं अमंगलो को हु कहाणो? ति. जस्सेता समीवं निज्जइ भाणुस्स सो किं ममाओ पइविसिद्धो? । ततो ते पुरिसा निम्भच्छंति णं= बहुक! अवसर, मा पलवसु बहुयं ति । ततो णेण पुलिंदा विउविया । तेसिं भएण दिसो-दिसि नीओ खंधावारो । नारओ अणेण भणिओ—तुम्हे ममं माउसमीवमुवंगंतूण मे-लाहिह. अहं ता पस्सामि परिजणं, कुमारे य भाणुसहाए. 'एवं होउ' ति सो अइको ।
- 10 पञ्जुणणेण य वारवतिवाहिं एगत्य वणसंडे वाणरओ दंसिओ रक्खापुरिसाणं । भणिग अणेण—एस वानरो च्छाओ अहिलसउ एत्थ फलं पुप्फं वा । ते ण सम्मण्णंति—निवइणं इह, ण वीसमियवं ति । तेण से सुवण्णखंडं दिण्णं । कयविसग्गेण वाणरेण खणेण णिपुप्फ-फलो कओ । तओ रक्खपुरिसा चिंतति—अइरा अम्हे विणासिय ति । पञ्जुणणेण भणिया— 15 ण जायइ तित्ती कविस्स, किं भणह? ति । ते वि विण्णवित्ति विमणा—देव! जारिंसी एयस्स सत्ती दीसति एस वारवतीए वि ण तित्तो होज्जा. अम्हं पुण रायकुलाओ विणासो मकडरूवी उवट्ठितो. अलं णे सुवण्णेण, पलामो ति । भीए जाणिऊण ते भणिया—अच्छइ वीसत्था, जहापुराणो वणसंडो भविस्सइ ति । तदवत्थो य जाओ । थोवंतरेण घोडो वीयवालाण दंसिओ—चरउ त्थोवं छाओ आसो । णिव्वहणववएसेण ण देति, ते वि तहव लोभिया, मुहुत्तेण णित्तणं कयं करणं, पण्णत्तिमायाए पणयाण कयं साभावियं । वविइ- 20 वगतो—पिवउ पाणीयं आसो ति । न देंति, सुवण्णलोहीए पडिवन्ना, मुहुत्तेण कया णिरो-दया, भीया उं, जाया साभाविया । थोवंतरे भाणुकुमारो बहुजणपरिवारिओ वारवति-वाहिं कीलति । पण्णत्तीए कहिओ य दिट्ठो पञ्जुणणेण । भाणुणा य सपरियणेण पञ्जु- 25 णो दिट्ठो उत्तमतुरयारूढो मंदरूवो परिणयवओ । पुच्छिओ कुमारेहिं—अज! विक्का-यइ आसो?, घडासु मोलं । पञ्जुणणेण भणिया—वोज्झं आसस्स मोलं करेइ, परिच्छइ 30 ताव । ते आरूढा कमेण, इच्छियं वहइ आसो । भाणू विलगो, भणिया य पन्नत्ती पञ्जु- 35 णणेण—जह न विणस्सइ तहा होउँ भयवति! । समकडकीमाणं कडिलं (?) तहा अक्खित्तो जहा जातो सोइयवो परिणयस्स । पच्छागए य मुक्का तुरगतत्ती । पञ्जुणो वारवतिउव-गतो, पविट्ठो य वसुदेवघरं मेडुल्लं गहेऊण । कयपणिवाओ य पुच्छिओ वसुदेवेणं— 40 दारग! किमागमणं? । भणति—देव! तुम्हे मिडगलक्खणं जाणह. जइ पसत्थो एस उरओ 30 तो णं गेण्हिस्सं । तेण णिज्झाइओ, भणइ—दारग! लक्खणजुत्तो । 'सत्तं से परिच्छामि' ति अंगुलीए आगारिओ णेण । पञ्जुणमएण य आसणाओ पाडिउ, वूमाविओ जाणु- 45 १ रूओ मा. शा० कसं० विना ॥ २ ण भाणुकुमारो । भाणुणा क ३ ॥ ३ ता णं । ते शा० ॥ ४ उ त्रिसमकंडं शा० । उ भयवति! समकंडं कसं० ॥

देसे । भणिओ तेण—देव ! पुणो विण्णाणं अक्खह त्ति । हसिऊण अइगतो गिहं । पज्जुणो
 माहणदारंगरूवं काऊण सच्चभामागिहमुदे मालागारेण दिण्णपुष्पापीलो खुज्जाए विखुज्जी-
 कयाए विलत्तो, भत्तं मग्गमागो णिवेदितो चेडीहिं सच्चभामाए—को वि माहणदारगो
 रूवस्ती तेयरासी भोयणं मग्गइ त्ति । तीए भणियं—भुंजउ अइनेहेणं । वद्धावेऊण य भणति
 देविं—जइ मे तितीए भोयणं अइभुक्खियस्स दिज्जइ तो भुंजिस्सं । तीए भणियं—5
 कामओ जिमेहिं । निविट्ठो आसणे, उवणीया कंचणपत्ती, भिक्खा दिण्णा दिण्णा पैखइतो
 भणइ य—देवि ! एयाँओ चेडीओ सयं खायंति, मज्झं ण देति । तीए संदिट्ठाओ—देह से
 जाव इच्छइ । ताओ भणंति—सामिणि ! वलवामुहं माहणरूवं एयं भवणं पिते गसेज्ज त्ति
 तक्केमो । एयस्मि अंतरे सुयं देवीए सच्चभामाए—निव्वहणं पुल्लिंदेहिं विट्ठंसियंति । भणिया
 य पज्जुणोण—देवि ! जइ मे न दिज्जइ तितीय भोयणं तो वच्चांमि रुपिणीए भवणं । 10
 तीए भणिओ—अण्णेण कज्जेण अहं आदण्णा. 'तुमं रुपिणिचाए वाँ सुवणिचाए वा गिहं
 वच्चाहिं' त्ति दत्तायमणो गिग्गतो, खुड्ढगरूवी अइगतो रुपिणीए समीवं । तीए वंदिओ
 आमंतिओ य—किं दिज्जइ खुड्ढ !? त्ति । सो भणइ—साविए ! मया सहंतो उववासो कय-
 हओ. चित्तेमि, माउए वि मे धणो न पीयपुत्तो त्ति. पारणगनिमित्तं देहि मे पायसं दुयं त्ति ।
 तीए भणियं—एवं होउ, वीत्तमसु सुहुत्तं जाव, नत्थि, सह त्ति । सो वासुदेवसीहासणे 15
 उवविट्ठो । भणिओ य रुपिणीए—खुड्ढग ! एयमासणं देवयापरिगहियं, मा ते को वि
 उवघातो भविस्सति, अण्णस्मि आसणे णिसीर्यं त्ति । सो भणइ—अन्हं तवस्तीणं ण
 पभवति देवता । आणत्ता य चेडीओ देवीए—सिग्घं पायस साहेह, मा किलम्मउ तवस्ती ।
 पज्जुणोण य अग्गी थंभिओ, न तप्पती खीरं । कासवगो य सच्चभामाए पेसिओ विण्ण-
 वेइ—देवि ! देह किरि केसे त्ति । पज्जुणोण भणिओ—कासव ! जाणसि मुंडं काउं ? । सो 20
 भणइ—आमं । तेण भणिओ—वदरमुंडं जाणासि ? । सो भणइ—न याणामि । कुमारेण
 भणिओ—एहि, जा ते दाइज्जउ । ततो से अणेण सचन्मगा वाला अयणेऊण सिराओ हत्थे
 दिण्णा, 'एरिस्सं वदरमुंडं वच्चति' । सो रहिरिंकिण्णसरीरो गतो । देवी य खुड्ढेण सह आलावं
 ऋती तूरावेंती य चेडीओ आगयपण्हया पफुल्लोयणा लवुत्ता. खुड्ढो य नायं पत्तमागो
 पफुल्लमुहो । जायववुट्ठा य कासवगसहिया उवागया. दत्तासणा पभणंति—देवेण पट्टविद्या नो, 25
 देह किर देवि ! केस्ति त्ति । रुपिणीए भणियं—जाव खणिगा होमि वाव डिज्जंति वेमा,
 अतीह तुम्मे त्ति । पज्जुणोण भणिया—भो ! पुच्छामि ताव, जायवागं एम किं हलायारो
 केसेहिं विवाहे कोऊणाणि कीरंति ? । ते भणंति—खुड्ढ ! ण एम आमारो, पणियं किर
 देवीणं आसी । ततो लग्गाणि से आसणाणि सिर वत्थेसु । खुड्ढेण भणिया—किं तेमियाणि

१ ०० हुस्सियस्स ५ इ नो १ ८० । २ ० अट्ठसियस्स ५ इ २ । ३ परिकिण्णं भ ५०० ३ ५० २०
 ५ इ विना ॥ ४ ५० २० ॥ ५ ५० २० ॥ ६ ५० २० ॥ ७ ५० २० ॥ ८ ५० २० ॥ ९ ५० २० ॥ १० ५० २० ॥
 ११ ५० २० ॥ १२ ५० २० ॥ १३ ५० २० ॥ १४ ५० २० ॥ १५ ५० २० ॥ १६ ५० २० ॥ १७ ५० २० ॥ १८ ५० २० ॥ १९ ५० २० ॥ २० ५० २० ॥ २१ ५० २० ॥ २२ ५० २० ॥ २३ ५० २० ॥ २४ ५० २० ॥ २५ ५० २० ॥ २६ ५० २० ॥ २७ ५० २० ॥ २८ ५० २० ॥ २९ ५० २० ॥ ३० ५० २० ॥ ३१ ५० २० ॥ ३२ ५० २० ॥ ३३ ५० २० ॥ ३४ ५० २० ॥ ३५ ५० २० ॥ ३६ ५० २० ॥ ३७ ५० २० ॥ ३८ ५० २० ॥ ३९ ५० २० ॥ ४० ५० २० ॥ ४१ ५० २० ॥ ४२ ५० २० ॥ ४३ ५० २० ॥ ४४ ५० २० ॥ ४५ ५० २० ॥ ४६ ५० २० ॥ ४७ ५० २० ॥ ४८ ५० २० ॥ ४९ ५० २० ॥ ५० ५० २० ॥ ५१ ५० २० ॥ ५२ ५० २० ॥ ५३ ५० २० ॥ ५४ ५० २० ॥ ५५ ५० २० ॥ ५६ ५० २० ॥ ५७ ५० २० ॥ ५८ ५० २० ॥ ५९ ५० २० ॥ ६० ५० २० ॥ ६१ ५० २० ॥ ६२ ५० २० ॥ ६३ ५० २० ॥ ६४ ५० २० ॥ ६५ ५० २० ॥ ६६ ५० २० ॥ ६७ ५० २० ॥ ६८ ५० २० ॥ ६९ ५० २० ॥ ७० ५० २० ॥ ७१ ५० २० ॥ ७२ ५० २० ॥ ७३ ५० २० ॥ ७४ ५० २० ॥ ७५ ५० २० ॥ ७६ ५० २० ॥ ७७ ५० २० ॥ ७८ ५० २० ॥ ७९ ५० २० ॥ ८० ५० २० ॥ ८१ ५० २० ॥ ८२ ५० २० ॥ ८३ ५० २० ॥ ८४ ५० २० ॥ ८५ ५० २० ॥ ८६ ५० २० ॥ ८७ ५० २० ॥ ८८ ५० २० ॥ ८९ ५० २० ॥ ९० ५० २० ॥ ९१ ५० २० ॥ ९२ ५० २० ॥ ९३ ५० २० ॥ ९४ ५० २० ॥ ९५ ५० २० ॥ ९६ ५० २० ॥ ९७ ५० २० ॥ ९८ ५० २० ॥ ९९ ५० २० ॥ १०० ५० २० ॥

भे वत्थाणि आसणहरणनिमित्तं ? । ततो ते विलक्खा विणिग्गया । प्हाविया णेण उता—
अरे ! जं त्थ देवीए आणत्ता मुंडणं तं करेह सिग्घं । ततो ते मोहिया अण्णोणं मुंडेमारद्दा,
चीरिकासुंडा अद्धसुंडिया खंडदाडिगा केसहत्थगया निग्गया ओहसिज्जता चेडीहिं ।

- तयणंतरं णारओ उवट्ठिओ । भणिओ य रुप्पिणीए—अज्ज ! अलिगभाणन त्थ संवुत्ता ।
5 नारएण भणिआ—देवि ! किं कीरउ ? जइ पासगयं पुत्तं न याणसि । ततो पञ्जुणोणं सक्कं
रुवं दंसियं, पणओ य असुपुण्णयणो । माऊए चिरकालरुद्धं च वाहं मुयंतीए अवतासिउ,
'सागयं पुत्त, जीवसु बहूणि वाससहस्साणि' ति अभिणंदिउ, उच्छंगे निवेसाविऊण दिण्णो
मुहे थणो । देविपरियणो य पायपडिओ परुण्णो । णारएण य भणिओ—मा कुणह कोअ
हलं. सुण कुमार !—न जुज्जइ तुब्भं पागइयपुरिस्ससेव पिउसमीवं गंतुं । पञ्जुणोणं भणियं—
10 किह उण गंतव्वं ? । भणइ—देविं हरासु, ततो जायवचंदं पराजेऊण (अन्याग्रम्—२६००)
पगासो कुलगरवंदणं करिस्ससि । रुप्पिणीए भणियं—अज्ज ! वलवंतो जायवा. मा कुमारस्स
सरीरपीला भविस्सइ. अलभेएण मम पवाएणं ति । नारएणं भणिआ—देवि ! न याणसि कुमा-
रस्स पभावं. एस पण्णात्तिपरिग्गहिओ सएण वीरिएण मया य सहाएण समत्थो सवे
पत्थिवे जोहेउं, किमंग पुण जायवे ? । मा भाहि, एवंकए उज्जलओ मेलओ होहिति पियाउ-
15 ताणं । णारयमयाणुवत्तीए य पडिवन्नं देवीए । विउरुविओ रहो नारदेण, विलग्गा रुप्पिणी
सह परिचारिगाहिं । आयोसियं नारएणं महया सदेण—रुप्पिणी हीरइ, दंसिइउ वलं बहि-
ति । गय-तुरय-रहेहि य निज्जाया जायवजोहा । पण्णात्तीपभावेण य से पञ्जुणो कुण
इयहिणं कुंजर-तुरंगमे, आउहाणि अमोहाणि । ततो ते अभिमविउं अचएत्ता विरहा पेच्छा
विउ ट्टिया । वासुदेवो य पत्तो, गहिओ णेण संखो । पण्णात्ती संदिट्ठा पञ्जुणोणं—वाउ-
20 काए भरेहिं संखं ति । असहो य पविट्ठो [*णेण*,] । ततो सो सरेहिं छाएउं पवतो । कुमारो
य से मुरप्प-उद्धवंदेहिं खंडाखंडिं करेइ । रुसिएण य कणहेण चक्कं मुक्कं । भीया देवी नारएण
भणिआ—मुय विसादं, चक्कं कुमारसरीरे णावरज्जइ ति । सुदरिसणं पञ्जुणरहं पयस्सि-
णीघाउग नियत्तं । वासुदेवेण भणियं—अकयकज्जं कीस मम समीवे एसि ? ति । च-
ट्टिडिगा जक्खेण भणिओ—देव ! मा कुप्प, आउहरयणाणं एस धम्मो—'सतू विवाडेयओ,
25 वंदू रत्तिनयवो मानिणो' ति. एम य तुब्भं पुत्तो रुप्पिणीए देवीए अत्तओ नारयतिमिण
अज्ज आणीओ. तम्म य मएण देवी अवहिआ । उवसंतो कण्हो 'करिस्सं ते पूयं पिरत्ति-
वेदग्गम्' निवोत्तूण संटिओ पीइय पिवंतो विउ पञ्जुणं । नारएण भणिओ—पञ्जुण !
निग्गं रद्धं चक्करयणेण, उवमप्पसु पियरं ति । ततो नारयमहिओ उवगतो ति । पणसंतो
य अणंदंमुपुग्गयणेण पिउणा अक्कमारोविउ अग्वाओ य सिरं, अभिनंदिओ य मद्द-
30 लं हिं आम्मसहिं, महया दग्गुए पवेसिओ नयरं । कुलगार-जायवपत्थिव-जणतयणमा गहि-
लुअणं क्वो रुप्पिणिमवणं च आउमज्जसो विउ भग्गहिग्गमणुपविट्ठो । टविओ उव-
गया । दग्गोदग्गदुहिया अग्गेण भाणुम्म विमज्जिया । सच्चभामाणं विलक्खा पडिओ ।

ततो 'रुक्खस्सी विउसो विणीओ पियाभात्ती सत्तजुत्तो सरण्णो दाया पञ्जुण्णो' ति वारवतीजणेण पससिज्जमाणो जहासुहमभिरमति । कणहेण वि अणिच्छंतो वि परं पीइ-
गुवहंतेण विज्जाहर-धराणिगोयरपथिवकण्णणं सरिसजोउगगुणाणं पाणिं गाहिओ पासाय-
गतो दोगुंदुगदेवो इव भोए भुंजमाणो निरुव्विण्णो विहरइ ।

कयाइं च सच्चभामा कणहं सगिहगयं विन्नवेइ—देव ! जा फिर इत्थिया भत्तुणो ण 5
दहुमया तीसे अवचाणि मंदरुवाणि गित्तेयाणि भवंति । जा पुण वहभा तीसे भत्तारसरि-
सरुव-गुणाणि । तं अहं तुव्वं वेत्ता । रुप्पिणी भे गोरविया, तेण से तिसमुदपरिगयाए मे-
इणीए तिलयभूओ पुत्तो दत्तो । वासुदेवेण भणिया—देवि ! मा एवं जंपसु । तुमं सि सबं-
तेउरजेट्ठा । कीत्त एवं संलवसि ? । तो भणइ—जइ एवं तो पञ्जुण्णसरिसं पुत्तं देह ।
कणहेण भणियं—देवि ! जइ तुव्वं एरिसो अभिप्पाओ तो आराहेमि देवं हरिणेगमेसिं, 10
जहा तुमं सफलमगोरहा होहिस्सि ति । कुलगरविदितं काऊण द्वितो पोसहसालाए अट्ठमेण
भत्तेण । आकंपिओ देवो भणइ—उरह वरं, जन्मि ते सुमरिओ । सो भणइ—देवी पञ्जु-
ण्णसरिसं पुत्तं इच्छेइ, कुणसु पसायं । णेगमेसी भणइ—जीए देवीए सह पढमसमागमो
ते तीए पञ्जुण्णसरिसो पुत्तो होहिस्सि । इमो य हारो से दायवो ति । गतो देवो ।

विदितं च एयं कारणं कयं पण्णत्तीए पञ्जुण्णत्त । पारियतवो य कण्हो वासुधर- 15
सुवगतो । पञ्जुण्णत्त चिंता जाया—सच्चभामा अन्मयाए सह समच्छरा । जइ तीसे मम
सरिसो पुत्तो होइ ततो तेण सह मम पीई न होज्ज । किह कायबं ? । चित्तिं चाणेण—जंव-
वती देवी अन्माय माउसंबंधेण भणिणी, तं वच्चामि तीसे समीवे । गंतुं जंववइभवणं प-
णओ । दत्तासणो भणति—अन्मो ! तुव्वं मम सरिसो पुत्तो रोवइ ? ति । तीए भणियं—किं
तुमं मम पुत्तो न होस्सि ? । सच्चभामानिमित्ते देवो नियमेण द्वितो, किह मम तव सरिसो 20
पुत्तो होइहि ? ति । तो णं विण्णवेइ—तुज्जं अहं ताव पुत्तो । वित्तिओ जइ होई ण्णु सो-
हण्यरं । सा भणइ—केण उवाएण ? । पञ्जुण्णेण भणिया—'तुव्वं सच्चभामासरिसं रुवं हो-
हिस्सि संज्झाविरामसमए, जाव पसाहण-देवयच्चणविकिस्सत्ता ताव अविलंबियं देवसमीवं वचे-
ज्जाहि'—ति वोत्तूण गतो नियमभवणं पञ्जुण्णो । पण्णत्तीए य जंववती सच्चभामासरिसी
कया । चेडीए भणिया—देवि ! तुव्वे सच्चभामासरिसी संवुत्ता । ततो तुट्ठा छत्त-चामर-भिंगा- 25
रघरीहिं चेडीहिं सह गया पतिसमीवं, पवियारसुहन्णुमविज्जण य हारसोहिया दुत्तमवक्कंता ।

सच्चभामा य अलंकिय-विभूसिया कयकोउय-भंगला उवगया कण्हसमीवं । भणिया य
णेण—देवि ! किं इमं परियट्ठियनेवत्था स्सि पुणो आगया ? । सा कुविया—सूणं का वि ते कय-
संकेया हिचयसाहीणा आगया, जओ मं उवाल्भस्सि । तेण भणिया—देवि ! परिहासो कजो, मा
कुप्प, का सत्ती अण्णाए अज्ज इहागंतुं । ततो पसण्णमुही संवुत्ता, वसिऊण य गया भवणं । 30

वासुदेवेण विचित्तिं—वंचिया कीय वि तवस्सिणी । उवलभामि ताव ति । अंतैउरमवल्लो-
इउमारद्धो । पत्तो य कनेण जंववतिसमीवं, पत्तस्सि सरयकालतिपहगं विव हंसावल्लो-

पडलाणि भंजमाणा. पाउसकालवलाहगा इव गुलगुलेमाणा. नयरज्जं खलिय-पडिय-विसं-
 दुलं हय-विहलवयणं वीसरसरोरसियं 'सामि! भाय! मातुल! परित्तायसु' ति पलायण-
 परं कुणमाणा समंततो परिभमिया । रुप्पिणा सत्संभनं पुच्छियं—को इसो नयरस्त स्रोभो ? ।
 ततो से कहियं उवलद्धकारणेहिं पुरिसेहिं—देव ! चंडालकुफुरेहिं हर्त्या खइओ, तेग भीएग
 पलायमाणेण हंत्तिणो भीया. तेहिं भीएहिं परिभमंतेहिं परियत्तियमिव नयरं । तओ 5
 चिरेण पसंतं । मूलएहिं खइयाओ वरत्ताओ हर्त्यागं, तओ ते उद्दामा भमिउमाँडत्ता । कुमा-
 रपाणेहिं य वरत्ताओ दंसियाओ. ताओ महन्धाओ पणेत्ता पकासा जाया । संवस्त य बुद्धिगा-
 रूवं कयं. पविट्ठा य रुप्पित्तनीवं । पणत्तो य संवस्त निस्तिया भणइ—देव ! सुणह,
 सुयनन्हेहिं—तुम्हे किर वेदग्भिं कुमारिं पाणाण देह ति. ण य खत्तिया मिच्छावार्ह, जइ
 य अवस्तं पाणाणं दायवा कण्णा, मच्च दारयत्तरिं वरं न लब्धिहिह अण्णं. जंपह जं पत्तं । 10
 ततो रोसरत्तनयणो भणइ—वच्चह. अतीव. चित्तेमि ताव ति । अवगणसु य पडिहारो सद्दा-
 विओ. भगिओ य—कीत्त ते पाणा पवेसिया ? । सो भणइ—देव ! न पासामि णं पविसंते,
 केवलं अइगया (ग्रन्थाग्रम्—२७००) दिट्ठा । समागया मणुत्ता भगिया—पाणा इह कण्णा-
 निमित्तं पलवंति. ण कोइ णे ते निग्गच्छेइ ? । ते भगंति—सामि ! तीसे पाणयेरीए अच्छी-
 हिंतो मसगवट्ठीओ निग्गच्छंति. तेहिं मसगेहिं णे नयणाणि छाइयाणि, तेहिं खज्जमाणा 15
 मूगा इव संबुत्ता नो. नायंगबुद्धीए सह गया मसगा । ततो तस्त रण्णो मंतीहिं सह सम-
 वाओ जातो—पाणरूवी को होज्ज सो तरुणो जोयंसी ? . हत्थी कुङ्कुरेहिं तस्त संतिएहिं
 भग्गो । तत्थ केइ भणंति—देव ! कोइ देवो विज्जाहरो वा एएण वेसेण कुमारिं वरेइ. अइंतो
 निग्गच्छंतो वा न दीसति, नत्थि एत्थ संसओ. न फरसेयवो सो पाणो. किंवि उवयायं
 फरेज्ज ति । 'को पुण उवाओ तेसिं निवारणे ?' ति राया पुच्छइ । मंतीहिं भगियं—20
 'कुमारो दिण्णसयंदरा अन्ह' ति वत्तव्वं । वितियदिवसे रयणहत्था बुद्धा पुरतो द्विया राइणो,
 गिहीयाणि रयणाणि अटिगतेहि । नायंगबुद्धा भगति—देव ! किं वितियं ते ? . भणह, तो
 सवाले अण्णत्थं वितियं न्हामो । रण्णा गिज्जाइया सत्ता. सुणइयदरी दिट्ठा । ततो पैयं
 भगिया नातंगी—दिदिण्णसयंदरा कण्णा वेदव्भी. तीए प पनवालि अहं । नायंगबुद्धाए
 भगियं—जइ एवं पत्तइ मे दारणं. ता पान पनाणं । रण्णा भगियं—एवं होइ ति. अतीह 25
 ति । अदिट्ठाणि निग्गयाणि पाणाणि । पुच्छिया सत्तागया रण्णा—कीस भं वित्ति न
 भणह ? । ते भगंति—देव ! किं भणामो ? . इदांभि अन्ने मचेयणा संबुत्ता. देव ! एएण रूवेण
 छलिउत्तमो न फरसेयवो । पज्जुण्णेण य वेयवमो इन्नेओ अत्ता । तीए दिट्ठा दो नि
 जणा । पुच्छिया अजाए—ने तुम्हे देवरुपिणो रहमरगया विनट्ठं वा ? । ते भगंति—
 अन्ने पज्जुण-संजा जइ ते सुया. मातुतेण भगिया—पाण मं देमि वेयदिम. न य पज्जु- 30

१ चिनन नरर बु १ ६ पिय २ ७ ७ पियडव—हदी रीभिर, तेहिं एते पतिवन्नेहिं पति-
 वरिपमेव । तओ १ २ ७० । २ अरररा २०० डिता । ३ एएण ए २०० डिता । ४ एएण डिता २००
 २०० ॥ ५ तेण २०० । ६ होहिं नि २०० । ७ एएण २०० ॥ ८

- णरस' ति. ततो अम्हेहिं पाणवेसेहिं जाइओ भणति—दिणसयं वरा कणा. तं जइ ते रुइयं अम्हेहिं सह गंतुं, भण णं, हरामु अम्हे । ततो पञ्जुणरुवमोहिया भणति—पिउ विसज्जियाए तुम्हे मे भवह ति । ते निग्गया, पुणो रायं चोएंति—पुच्छिज्ज कुमारी, किं चिरेणं ति ? । सदाविया वेयव्भी, पाणे परसइ साभाविण, एवं पुच्छिया—पुत्त ! एतं प्रां 5 वरेहि जय ते रोयइ । सा भणइ—तुम्हेहिं अहं पुवमेव दत्ता पाणाणं, इयाणिं किं पुच्छिज्जामि । धुवं मण्णे—पाणीए होयव्वं, जओ तुम्हं एरिसी वाया निग्गया । ततो रुसिएण रुप्पिण भणिया—जइ ते एरिसं चित्तं, वच, मा मे पुरओ चिट्ठमु ति । ततो सा एवंभणिया रुप्पिण भवणाओ निग्गया पउमसंडाओ विव सिरी पणमिय पिउणो, पञ्जुण-संवसहिया गग पाणकुंडं । दीसंताणि य जणेण रुव-गुणहयहियएण तिन्नि विजणाणि भोयकडाओ निगंइ 10 विंझागिरिसमीवे पणत्तीए उवणीयभोयणाच्छायणाणि वुत्थाणि । पञ्जुण्णेण य पाणिगहणत्थं विजवियं दिवभूतिजुयं रयणंमंडियं पासायं । पट्टविया य आभरण-वसणपहाणभूतिग पुरिसा । ते रायाणं सपरिवारं माहण-णागरे य निमंतेति—कलं तुम्हेहिं आगतं वहुए अत्तर छोडुं, जइ अम्हेहिं सह संबंधो इच्छिज्जइ पीई वा । ते गया । छुटा य चारपुरिसा । तेहिं दिट्ठो पणत्तीपरिवारो, विम्हिएहि य कहियं रण्णो जहादिट्ठं । माहणाणं णागराण य सम- 15 वाओ—रण्णो जामाया अवजाणिओ मा रुसिंहिति अम्हे, कुट्ठो विणासेज्ज, वच्चाओ ति । रण्णो विदितं माहणा णागरा ईसरा य गया, संपूइया वत्था-SSभरणेहिं, भुत्तभोयगा नियत्ता पाणगुणगणविम्हिया । इयराणि गयाणि वारवतिं खणेण । संवेण य भणीओ पञ्जुण्णो—देव ! पाणीवेसेण वेदव्भी अइणिज्जउ वारवतिं ततो मे पीई भविस्सइ, जहा वयं भोयकडे चंडाला आसी । वेदव्भी भणइ—संवसामि ! किं मया चंडालो कओ जओ 20 एवं जंपसि ? । पसिय, मा मं विडंवेहि इहमाणेऊण । ततो भणति—अम्मासमीवे सुहुत्त मेत्तं कीरउ से चंडालवेसो, विक्किणउ तंतीओ । पञ्जुण्णेण भणियं—एवं होउ ति । दंसिया वेदव्भी रुप्पिणभवणदुवारे । संवो अइगतो कयप्पणामो भणइ—अन्मो ! एस चंडालो दुवारे द्दिया तंतीउ विक्किणइ । तीए भणिओ—पुत्त ! केण एसा एत्थ अइणीया ? । वेदीहिं दिट्ठा, निवेइया य देवीए—सामिणिओ ! जइ एरिसी सिरीभवतीओ तो अच्छेणं, पेच्छइ 25 ताव मायंगि ति । तीए अवलोइया, पञ्जुण्णो य पडिओ माउपाएसु भणइ—अन्मो ! दि- ण्णा मामेण वेयव्भी पाणाणं ति । पुच्छिओ 'किहं ?' ति जहावत्तं कहेति । विदितं कयं केसवत्स, तुडा य रुप्पिणी, तेण वि 'पियपुत्तओ' ति बहुमंओ, कओ सक्कारो वहुए । संवो कलाओ आगमेइ सवयंसो । कमेण य पत्तो जोव्वणं वितिययासुदेवोक्कमो । बुद्धि-

१ °व्मे णेह ति शा० ॥ २ °रायं जंपंति ली ३ । राइं चोएंति शा० ॥ ३ °कुडी शा० विना ॥ ४ °णाणि पञ्जुण्णेण य पाणिगहं क ३ गो ३ । °णादिगहं ली ३ ॥ ५ °मेव पट्टं शा० १ ६ °हिन्नि शा० विना ॥ ७ पाणवे० शा० विना ॥ ८ °सी भयवती सिरीओ तो शा० ॥ ९ °हिन्ति क ३ गो ३ ॥ १० °मयं शा० ॥

सेणो य परिवासियं पुष्पसेहरगं कुमारसंतियं नगिऊण णेइ कहिं पि, तहा वत्थपरियट्ठं, मोदके य भुत्तसेसे एगते^१ खाइस्सं ति । एवं वच्चइ कालो ।

कंचुकीओ य आगतो रहं गहाय विण्णवेइ—कुमार! संदिट्ठं देवेण—रयणकरंडए उ-
ज्जाणे नगियादारिगाओ सुहिरण्ण-हिरण्णाओ नट्ठं उवदंसेहिन्ति, तत्थ भे पासणिएहिं गं-
तव्वं । वुट्ठो संवो सवयंसो आरुडो रहं, सुदारओ सारही. मग्गे जाणत्स अक्खो सज्जिज्जइ 15
तत्तेना पडिस्सवा कण्णा, तीए संवकुमारस्स कओ पणामो । बुद्धिसेणेण य कुमारो सणि-
धैगं भणिओ—अज्जउत्त! मउडस्स पयरगाणि ललंति, दोहि वि हत्थेहिं णं उज्जामेहि ति ।
तेण तहा कयं । जाणे ह्यसदो जातो. पडिच्छिओ संवेण, पुच्छिओ य बुद्धिसेणो—का
मण्णे एसा जा णे पगात्ता चिट्ठति ? । तेण भणिया—कुलकण्णा होहिति ति । गया उज्जाणं,
सभाए उवविट्ठा पासणिया । तहिं नालियागलएहिं सवा नट्ठविही उवदंसियवा । हिरण्णाए 10
दंसिया । उदयपरिक्खए सन्मत्ते सुहिरण्णा दंसेउं पयत्ता । बुद्धिसेणो द्वितो संवत्स
पुरओ. जयसेणेण भणिओ—अवत्तर एकपासं । सो भणइ—एए ममं पेच्छगा पेहंति ।
विहीए दंसिया सुहिरण्णाए वत्तीत्ततिनट्ठभेया । नालिगासेसेण उदएण उवज्झाएण
णहिया । अवत्तरिओ बुद्धिसेणो । दिट्ठा य कुमारेण सिरी विव कयामिसेगा, तीय वि
सायरं दिट्ठो रईए विव कामो । पत्थिओ य पुरिं रहारुडो सवयंसो संवो । 15

पुरिसभेया

जयसेणो भणइ—अज्जउत्त ! बुद्धिसेणो तवस्सी अप्पपाणो वयणसारो, जो पेह्णं
न सहइ कुपुरिसो ति । तेण भणिओ—तुमं पुरिसविसेसं न याणसि अंधो इव लव-
वित्तेसं । जयसेणेण भणिओ—तुमं जाणसि. निउणो सि, कइ पुरिसा ? भणसु. ततो
विण्णाणं पगासं होहिति ? । सो भणइ—अत्थ-धम्म-कामे^२ पुरिसविभत्ती चित्तिज्जइ, उत्तम-20
मज्झिमा-उधमा. तत्थ अत्थे उत्तमो जो पिठ-पियानहउज्जियं अत्थं परिमुंजतो वट्ठावेइ, जो
ण परिहावेइ सो मज्झिमो, जो खवेइ नो अधमो. धम्मे दुवे पुरिसा—उत्तमो मज्झिमो य,
सयंबुट्ठो बुद्धवोहिओ य. कामे वि तिन्नि—जो कामेइ कामिज्जइ सो उत्तमो, जो कामेज्जइ
ण कामेइ सो मज्झिमो, जो कामेइ न कामिज्जइ सो अधमो । जयसेणेण भणिओ—एएसु
अज्जउत्तो कयरो ? । सो भणइ—अत्थ-धम्मेषु न ताव पारं वच्चइ. कामे पुण मज्झिमो 25
सो भणइ—तुमं कयरो ? । सो भणइ—अहं उत्तमो । सो रुट्ठो—अरे पंडितनाणि ! अप्प-
संभावितो सि. सामिं भणसि ‘मज्झिमो’ ति, कायवो ते विणओ । बुद्धिसेणो भणइ—तुमं
अयाणओ सि, जो कामेज्जनागो न कामेइ सो मज्झिमो होइ । सो भणइ—साहु. को
कामेय णं ? । सो भणइ—न ज्हेमि. जदि मं सयं पुच्छिवि तो साहामि । हुनारेण भणिओ—
कहेहि । सो भणइ—

१ ते खाइ इत्ताहं उ २ दिना ॥ २ थं मं २१० दिना ॥ ३ सु चित्ति २१० पत्तं संते २ दिना ॥
४ २० ३ दिनाज्जय—सो सि कायं न ३ गो ३ २० । ५ १६ कं २० दिना ॥

- अहं कयाइ देवं सेविऊण निगगतो पस्सामि पत्तलिवासणहत्थे पुरिसे । ते भणंति—संदिग्धा मो देवेण 'वारवतीए पंडिए मुक्खे य लिहिऊण साहेह मे' त्ति । तं एसो बुद्धिसेणो एवं रं जइ दुसहति तो णं पंडियाण अगगलेहे लिहामि, जइ णारोहति तो मुक्खाणं ति । मया चित्तियं—एयं लेहं देवसमीवे वाइजंतगं जइ मुक्खपुरओ लिहंति मं तो मे उहावणा द होऊ ।
- 5 'को वा दोसो रहाऽऽरोहणे ?' त्ति विचारेमि । रहसारहिणा भणियं—अज्जउत्त ! निज्जहं रहं ति । आरुढो मि पस्समाणो णयणाभिरामाणि रुवाणि । पुरतो मत्तगयालुओ आगोने भणति—अज्ज ! उसरह, अविहेओ मे गओ त्ति । सारहिणा तव्वयणं सोऊण परावनिजे रहो गणियाऽऽवासगमज्जेण पत्थिओ, ईसित-खिज्जित-पसाइताणि सुणमाणो तरुणवगगत्त पत्तो य एगं भवणं सतोरणं कयवलिकम्मं, भणिओ—ओयरह, अईह भवणं ति । अइगजो
- 10 मि, दिट्ठा मया कण्णगा चेडीहिं परिवारिया सरस्सती विव विज्जाहिं । तीय वि कयपायो आभट्ठो—बुद्धिसेण ! सागयं ? ति । कयपायसोयं च आसणगयं पुच्छति—बुद्धिसेण ! कओ आगच्छसि ? । मया भणियं—देवपायमूलओ । तओ णाए ततोमुही अंजली करा । ततो पुच्छति—बुद्धिसेण ! केण विणोएण दिवसे गमेह ? । मया भणियं—कलापरिवएयं ति । तत्थ चेडीओ पासवत्तिणीओ, तासु मे दिट्ठी न पसज्जइ । ततो अण्णा आगवा, 'हा
- 15 पडिरुव' त्ति तीए मे दिट्ठी निवेसिया । ततो णाए भणिओ मि—बुद्धिसेण ! गुरुजणसमी न गंतव्यं, वीसमसु, एसा भोगमालिणी ते चित्तेइ त्ति । अइगयाय भणिओ य भोगमालिणीए—अज्जउत्त ! रहजाणेणै त्थ परिस्सतां, गच्चभिहे सयणीयं, एत्थ वीसमइ ति । पडिओ मि, मयणगयम्म मे पाए संवाहिऊण भणइ—अज्जउत्त ! वच्छत्थलं मे संवाहामि । मया चित्तियं—निउणा चेडी, जा पाए सवाहिऊण उरं इच्छति छिविउं । तो भणइ—'थणेहिं वो
- 20 उरं सवाहिस्स' ति पीडइ थणेहिं । अत्थि महंतो विसेसो करयलसंवाहणाओ मि पओरु करिमे । एवं उवाएणिमिणा य कणेह्याए विव वणगतो रइं कारिओ मि । कमेण य निगगतो, पणयपडिवंधेण य अभिक्खणं वच्चामि तं भवणं । अण्णया भणइ मं भोगमालिणी मणोशुकूल-महूरभासिणी—अज्जउत्त ! जाणह कारणं जेणेत्यमाणीया ? । मनिता मया—ग याणं, कटेहि सुंदरि ! त्ति । भणइ—सुणह,
- 25 अन्ह नामिणी सुहिरणा वाला चेव कुमारस्स दिण्णा संवसरिणो । देवं च पम्म पयामं, पवट्ठिया कमेण, देवेण य आणनं—कालिंदसेणे ! दारिया ममं अचमंतगे (प्रत्य-मम-२८००) वत्थाणे पम्मट्ठ इयाणि ति । कयाइं च पत्थिया अम्माए समं, हीए नि-रिया 'न ते गंतव्यं' ति । ततो णाए गयाए अम्माए विरहिणं गच्चभिहे वेदासीकओ अण्ण मया य देवनिओएण दिट्ठा उवउक्खित्ता, रज्जुपामं उज्जिऊण नयणीए निक्खित्ता प्र-
- 30 त्था । णाए पुच्छियं—कट्ठिहि भोगमालिणि ! । मया भणिया—मयणीए मयणं त्थि ।

पुणो पुच्छति—त्रेण ति इहमार्णया ? । मया भगिया—देवतेहिं मया य । ततो मया भगिया—सामिनि ! मरियवे किं कया बुद्धि ? , कहेह मे । [सा भणइ—] सुग सहि ! , अहं किर वाला चेव कुमारस्स दत्ता. वड्डिया य देवोपत्याणे कयाइ कुमारं गया पस्सामि. 'इयाणि मे द्दुं पि ण लब्भइ' ति निच्छजो कओ । मया भगिया—सामिनि ! अलं विसाएण. सुगह—तुम्हेहितो अण्णा कण्णा कयरो विसिद्धत्वा जा से हिययसाहीणा 5 भविस्सइ ? । अविरेण से हियइच्छियनगोरहत्तंपत्ती भविस्सइ । एवं आसासेऊणं णं जन्माए ब्हेमि । तीए य भित्तेहिं सह हत्यारोह-लेहएहिं सनवाओ कओ । ते भणंति—अन्हे देवत्त वाहानो. बुद्धिसेणो कुमारस्स पच्चयमूओ, सो कण्णागुणे निवेदेतो सोभइ. लब्भे णं एएणं उवाएणं इमं आणेन, तुम्हे णं उवाएणं गेण्हह, सो कज्जं काहति ति । ततो त्य रहिणा लेहएहिं महामत्तेण य उवाचपुव्वं पवेस्सिओ । मा य भे चित्तं ठाउ 'एत्ता 10 गणिगादारिय' ति । सुगह—

नजियाणं उप्पत्ती

जासि किर पुढं भरहो नाम राया मंडलवती, सो एगाए इत्याए अमुरनो । सामंतैहि
 य ते ज्जणाओ पेलियाओ, ताओ समगं पेलियाओ । दिट्ठाओ य पानायगमए देवीए सद्द
 राइजा । पुच्छिओ जणाए राया—जस्त एत्तो खंभावरो ? । तेज य से कहियं—कुमारीओ 15
 नम सामंतैहि पेलियाओ । ताए चितियं—जणागयं से करेमि निगिण्ठियं, अनियमि-
 चीहु ज्यार एगो दहुगा वा बहभाओ होजंति चितियजग भणइ—नामि ! सुयामि पानाउ
 कप्याणं । तेज भगिया—गीत देवि ! एवं भणसि ? । ना भणवि—एगहि न्नेमिग-
 यहि न्नेमिगिणा दड्ढमाणी हुक्कं नरिस्सं । राया भणइ—ज. हुक्क एत निज्जओ तो न
 पविसिहंति गिहं । सा भणइ—ज. एतं सत्तयं तो वाहिरोवत्थाने नेइहु । तेज 'एव' नि 20
 पट्ठिण्णं । तो छत्त-चामरधारीहि सट्ठियाइ सेवंति । वन्नेज सत्तय विदिज्जणो । एमा
 गगियाज्जणस्त उप्पत्ती ॥

हम पुनः अभियोजिताए पकड़बूले च जर्जाल कालिंदमेजा उरिना हेमंगयन
रणे, जहा हमारे है जालर तनि तहा मरे ।

[illegible][illegible]

- कुमारेणं, गंतव्यं सामिणीए । तातो भणंति—हो तुज्झं पत्तियइ ? त्ति । तेण से जयसेणो दंसिओ । तेण वि कहिओ कुमारसंदेमो । विदितं च कयं कालिंदसेणाए । तीए भणियं—वीसमह मुहुत्तं जा पसाहिज्जति दारिया । सा गया जंववइममीवं, निवेदितं च तीए । देवी परिचित्तेऊण गया कण्हसमीवं, कहिओ संवाहिप्पाओ । तेण भणिया—पच्छा रायगहिं 5 गार्हिं सह सक्कारो कीरहिं त्ति, सेवतु णं सुहिरण्णा । विसज्जिया कालिंदसेणा जंवव-तीय । कयविसग्गाय पेसिया दारिया पवहणेण । बुद्धिसेणेण कुमारस्स निवेदितं, भणित्तेऊण—अज्जउत्त ! निउणा होज्जह । तेण भणिओ—कहमणुवत्तीलक्खणा पीई ? सा अइया वासगिहं, उवविट्ठा सयणीए । निग्गतो बुद्धिसेणो संवरियदुवारं काऊण गम्भगिहं । सा य केस-वसण-भूसणं संवस्स जं जं पडंजइ तं तं संवो वि अणुकरेइ । ततो तीए सु 10 इव सारियाए सेहविओ । गया से रयणी परमपीइसुवहंताणं । उवगतो बुद्धिसेणो, भणित्तेऊण—निज्जउ एसा मे गिहं अविण्णाया गुरुजणेणं त्ति । पत्ता य पइक्कम्मयारीओ देवीए पट्टवियाओ पसाहण-सुवण्णवत्थाणि गहेऊणं दोण्ह वि जणाणं । ततो 'विदियमागमं तीसे अम्माए' त्ति वीसत्थो संवो । तीए य सह मणाणुकुलवत्तिणीए पंचलक्खणविसन-सुहमोहियस्स वच्चइ कालो ॥

15

॥ एसा पेढिगा ॥

पेढिगाग्रन्थाग्रम्—

श्लो० ८१० अ० १२.

सर्वग्रन्थाग्रम्—

श्लो० २८४४ अ० १७.

[अहं]

एतो मुहं—

संव-सुभाषूणं कीडाओ

संव-भाणूगं कयाइ सभाए कीलंताणं पणी(णि)यं समुपपण्णं—जस्स सज्जो विचित्तं वासति सो जिणति कौडिं ति । ठविया पासणिगा । वितियदिवसे भाणुणा सुओ आणीओ, 5 संत्रेण सारिगा पँज्जुणणिहलालिया कंतसंजोइयसुहुमविविहवण्णपिच्छच्छयणा एगदेसु-द्वियरोनखयखारसेगा । सुगो पकड्ढिओ सिलोगजुयलं—

सतेसु जायते सूर्यो. सहस्तेसु य पंडितो ।

वत्ता सयसहस्तेषु. दाया जायति वा ण वा ॥

इन्दिबाण जए सूरु, धन्मं चरति पंडिओ ।

वत्ता सचवजो होइ, दाया भूयहिण रजो ॥

ति पभणिङ सुजो ठिजो । सारिया संवेणं चोइया—मयणे ! भणसु तुसं किंचि सुभा-
लियं । सा भणइ—

सर्वं गीयं विल्वियं, सर्वं नष्टं विडम्बियं ।

सर्वे आभरणा भारा. सर्वे जाना दुहावहा ॥

ततो खारसित्ते पप्पसे छित्ता रसिउमारुद्धा, भणइ य रसियावसाणे—देव! को वि मं
पीलेइ. परिचायसु, नराणि, ना मं उवेव्व. तिगिच्छगा सर्हाविज्जंतु लहुं ति, ते मे परि-
दाधापडिगारं करेति. नेहि मे देविसमीवं । एवमाइ कलुणं विलंबंती पुणो वि चोइया—
सुंदरि! अलं विसाएण. भणसु विचि. ततो जं वोच्छित्ति तं सबं कीरइ । ततो भणइ—

उद्यानिव जोइनालिणि, सुमुयंगानिव पुक्तियं लवं ।

विद्युधो जो कामवत्तिणि, नुयई तो न्हिओ भदित्तइ ॥

खारे छिप्पा पुणो रस्स दिल्बस् य। पुणो भनिया—पदसु ताव सिंचि। ततो भनदि—

न सुयणवयणं हि निहुरं, न दुरहिर्गंधवहं नहुम्भं ।

न जुव्हस्ति यन्नि धीरया, न य निवृत्तीसु य मोक्षिणं विरं ॥

‘एवं सा विवितं पातर’ इति जियं संवेग । ‘सुखो तिलेगुपतनेव लवणं’ इति परा-25
जिजो, भोजनवेलाए य सदाबिलो सुभाणू एवो पतिर वोटि देतिनि । सुख सद्यभा-
साए, फयं य कणहस्त पिदिपं । पतिजो वंजुतीजो संयं भण्ड—इमार ! सुख, भाणू
सुखभोजनो वारिंति देवो वानदेर । संयो भणति—जो निजेहिलो मो वाज्य सं नेव.

अधवा एस जाणइ जं कायघं । सुभाणू भणण ण वजइ, णिवेइयं कण्हस्स, दिण्णे वित्त-
जिओ । दुहंता पूइया संवेण, पियपुच्छगाण य दीणाणाहाण य दत्तं वित्तं ।

- केसु वि दिवसेसु गतेसु पुणो भाणू भणइ—संव ! होउ पणीयं, जस्स उक्कडा गंवा सो
जिणइ दोन्नि कोडीउ । संवो भणइ—अलं तुमे सह पणिणण. तुमं जिओ देवस्स कहसि ।
5 सो भणइ—अंवाए कहियं देवस्स, न मया । ततो 'एवं होउ'त्ति कया सक्खी । संवेण
चित्तिं—गंधजुत्तीसु भाणू न जिणिज्जा, देवसंतएहिं गंवेहिं सो विलिपिज्जा. केमि या-
पडिलोमदघसंजोगं ति । ततो णेण पलंडु-लसुण-वेकड-हिं गूणि छगलमुत्तेण सह रुइयानि
सरावसंपुडेण आणीयाणि । सुभाणू य पुवपविट्ठो सभं सुरहिविलेवणो । पसंसिओ गंव-
विहाणकुसलेहिं । संवो य सभादुवारे विलित्तो घाणपडिक्कलेणं लसुणादिजोएण । तेण
10 गंधेण परब्भाहतो सभागओ कुमारलोओ संवरियनकदुवारो समंतओ विपलाओ—संव-
सामि ! अइउकडा गंधा, पसीय, विसज्जिजंतु, कुणह पसायं । तेण भणिया—भणह निव-
यणं । ते भणंति—जियं तुमे । भाणू भणइ—दुरहिं गंवा एयस्स । संवेण भणियं—उक्कड-
पणियं, न य विसेसो सुभा-ऽसुमेसु कओ । पासणिएहिं संवपक्खो उक्खित्तो । जिओ
भाणू रुद्धो । देवीए रडंतीए वासुदेवस्स कहियं । तेण पेसिए ण सुको, दिण्णे विस-
15 जिओ । संवेण परियणस्स दिण्णो विभत्तो अत्थो, दिण्णं दुहंताण य ।

- पुणो केसु वि दिण्णेषु गएसु भाणू संव भणइ—होउ पणियं चउसु कोडीसु, जस्स
जुत्तीए अइसयंति विभूसणाणि सो जिणइ । संवेण भणिओ—अलं तुमे समं पणिएण,
देवंसि उवट्ठायंतओ जिओ वि । निवंधे कए पडिवन्नो संवो । निरुविया सक्खी । गतो य
संवो पज्जुणसमीवं, कहिओ य णेण पणियालावो । तेण भणिओ—होउ कुमार ! जिओ
20 तुमे सुभाणू. जइ तुमं जिप्पिहिसि इयाणि तो दिज्जिहिति से जहाभणियं । संवो भणइ—
देव ! भाणुकैण जियस्स किं मे जीविएण ? , कुणह पसायं जहा मे जओ होइ । पज्जु-
ण्णेण पडिवन्नं—एवं कीरहिति, अच्छह जहासुहं ति । गतो य पज्जुन्नो सिवाए महा-
देवीए पायमूलं, कहियं च से संव-सुभाणुपणियं, विण्णविया य णेण—अजिए ! देह
जाइतगाणि आमरणाणि, जाणि अरुह चुलपिउणो सामिणोऽरिद्धनेमिस्स देवेहिं दत्ताणि ।
25 तीए भणिओ—पुत्त पज्जुण ! न तव किंचि अदेयं, ताणि भूसणाणि चुलपिउणो ते प
खत्तिए पिणज्जंति, तेण जाइयगाणि ^३णेहि, इहरहा दत्ताणि णाम तव त्ति । पणओ घेतूप
गतो, संवस्स य णेण दत्ताणि, तेहिं विभूसियदेहो गतो सभं । पुवपविट्ठो य सुभाणू
महरघाभरणमंडिओ पसंसिओ पासणिएहिं—धुवं तुमं इदाणि जिणिसि ति । संवकुमारो
य नक्खत्तमालाविराइयवच्छत्थलो सोमिओ विज्जुलयालंकिओ इव बलाहगो, तस्स य
भूसणजुइय सूरप्पभाए इव खज्जोयजुती पडिहया सुभाणू(ण)भूसणच्छाया । 'जियं संवेण'
ति विकोसियं पासणिएहिं । सुयं च सच्चभामाए, विण्णविओ कण्हो रोवंतीए—संवो

तुल्यव्यवस्थावलाएण ण देइ मे दारयस्स जीविंठं. निवारिज्ज उइ तीरइ । एवं विण्णविण्ण
येसविओ कंचुगो । तेण संवो भणिओ—कुमार ! 'सुयह सुभाणं(णं), मा णं वाहइ' एवं
देवो आणवेइ । संवेण भणियं—पणिए जिओ, एत्थ किं देवस्स वा दाणवस्स वा वत्तवं.
अवराधी विण्णवो पमुणा, णायकारी पालेयवो । कंचुकी गओ, कहियं तेण संववयणं । देवी
भणइ कण्हं—देव ! सबत्सेण वि मे मोइ(अथाग्रम्—२९००)ज्ज उ दारगो जइ अत्थि पसादो । 5
सीए चोइओ गओ कण्हो सभं । पुच्छिया य तेण सभासया । तेहिं संवजओ कहिओ । दिट्ठो
य णेणं संवो सुरवई इव पसाहियसरीरो । भणिओ तेण—विसज्जेहिं सुभाणं, अग्गे दा-
हामो पणियं । संवेण भणियं—सीहस्स दंता केण गणेषवा ? , जइ 'वहहो' ति निर्जइ णीओ
णाम. जया मज्जाया भविस्सति तदा दाहिति । कण्हेण भणिओ—मज्जाया तुमस्मि इयारिणि,
णऽण्णत्थ. ण देसि एयस्स दारयस्स जीविंठं, एसो तुमे खलीकओ वि न विरज्जइ त्ति—10
निगाओ सहाओ फरिसेऊण णं । दिण्णे कोहिचउक्के विसज्जिओ भाणू ।

वितियदिवसे संवो गतो सच्चभामाभवनं केसवसिरिमुबहंतो नक्खत्तमालाविभू-
सिओ य, तीए जालोए ठिओ खुज्जं अंगुलीए सदावेइ । सो य 'कण्हस्स वेस-भासा-
वण्णा-ऽऽगितीहिं बहुसरित्तो' ति न निवडिओ तीए । भणिया अणेण खुज्जा—मया सु-
सिणो दिट्ठो तस्स पडियाओ कायवो. देविं भण—'पंचगवेषं मं अतित्तयं वारंतं पि ण्हाणेह' 15
त्ति—अवहंतो । तीए तुरियं संपाइओ सदेसो । अइतो य कण्हो 'व(घ)डउ' ति चेडीए च्छा-
दिओ 'किं इमं करेह ? , अवसरह' ति भणंतो । ततो पच्छा मंगलेहिं ण्हाविओ । परिसं-
ठिए य परियणे भणिया सच्चभामा कण्हेण—मया तुमं सबवेउरपुज्जा ठविया, अइसिरिओ
उट्ठंतीमिच्छसि तो मया खेहसि । तीए भणिअं—देव ! कीस मं एवमुवाळभइ सयं आण-
वेऊण ? । कण्हेण भणिया—कया मया भणिअं ? अलिअं भणसि । सा भणइ—खुज्जा मे 20
सदाविऊण संदिट्ठा. मया पुण दिट्ठ त्य नक्खत्तमालाविभूसिओरत्थला. सो मे फेडिया(यो)
एत्तिओ वि संवाओ । ततो कण्हो पहसिठ भणइ—संवसिरी होहिति 'सो कलं मया फट्ठ-
'सिओ' ति । तं च सोऊण रुट्ठा देवो भणइ—'अहं पुत्तभंडाण खेहवणिया संवुचा, किं
मे जीविणं ?' ति जीहं पकड्डिया । कहिचि निवारिया य, भणिया य कण्हेण—देवि !
अविणीयस्स कलं काहं निगाहं, वीसत्या भवसु ति । 25

जंववती सहाविया, भणिया य—तुज्ज पुत्तेण वि अहं ओहानिओ । सा भणइ—तुमं
जाणसि अत्तणो पुत्तस्स चरियं । देवेण भणिया—तुमं पि जाणावइस्सं । अण्णदियहे गोड-
लियवेसं काऊण जंववइसहिण दिट्ठा(ट्ठो) । रुवत्तिस्सणी संवेण पुच्छिया—तक्कं लभेइ ? ।
सा भणइ—आमं । 'गेण्हानि णं' हत्थे गहिया । देवो रुवं दंसेइ, संवो पलाणो, न एइ
य देवसनीवं । वितियदिवसे कुलगरसमक्खं संवो सदाविओ । सो खादिरसंकुं नखरकेण 30

१. 'दिवे शां० मे० विना ॥ २. 'आणू ली १ विना ॥ ३. 'आगदा दा० वे० ॥ ४. 'अओ शां० दा० मे०
विना ॥ ५. 'सिस्तिओ उहइसी' ली १ । 'सिस्ति उहइसी' दा० ॥ ६. 'इहं रुं दा० विना ॥ ७. 'नि-
हानि शां० मे० विना ॥ ८. 'आपरं सं० शां० ॥

॥ मुहं कहाए ॥

—

११० २२८८ ५००००.

तच्छित्तो अतिगतो सभं । वासुदेवेण पुच्छिओ—संवसामि ! किं इमं ? । सो भणइ—तो पज्जोसियं आलावं करेइ तस्सेसो मुहे संकू आहम्मइ त्ति । वासुदेवेण भणिया कुलग—सुयं भे, अहं एणण हिज्जो पंचगव्हेण ण्हाणाविओ. तं किर अहं तुज्जं जइ कहेमि तो मे संकू मुहे आहम्मइ. तो निग्गतो जं काहिसि तं काहिसि, मा वस वारवतीए । वसुदेवेण 5 भणियं—कण्ह ! खमाहि, सो एस केलीकिलो अम्हाणं कुलस्स अलंकारभूओ, जइ रिसीणं णारदो । ततो कण्हो भणइ—एस तुव्भेहिं उविक्खिओ, जेण मया वि ते हेइ. न इहं वसियवं । कुलगरेहिं भणिओ—संव ! निग्गमउ नयरीओ । सो भणइ—कालो ठविज्जउ, जच्चिरं मया वाहिं अच्छियवं । कण्हेण भणियं—निच्छुभंतस्स को काल परिच्छेदो ? । सो भणइ—‘तुव्भे इहं सवे वसह, मया पुण अपरिमियं कालं वाहिं अच्छे- 10 यव’ ति अणवट्टिए काले ण णीमि त्ति । कण्हेण भणियं—जया ते सच्चभामा अहं च अन्भत्थेऊण अईणेमु तदा वारवइं अईहिसि ।

ततो ‘एवं’ ति वोत्तूणं पियामहाण कयपणिपातो निग्गतो गतो पज्जुणसमीवं । कहिं च णेण निविसयकारणं सावराहं । तेण भणिओ—पियरं अच्चासायंतणे ते महंतो अन- राहो कओ. वच्चसु ताव. उवसंतं देवं विण्णवेहामि त्ति । ततो संवो भणइ—देव ! जइ 15 तुव्भेहिं पि विसज्जिओ ता मे पण्णात्तिं जाइयं देह । पज्जुण्णेण भणिओ—पण्णात्तिपरि- ग्गहिओ किंचि काहिसि दुण्णयं, ततो मज्ज वि उवालंभं होहिति त्ति । ततो संवो भणइ—न करेहामि अविणयं, कुणह मे पसायं । दिण्णा य से पण्णात्ती—भयवइ ! वड्हिसं- तस्म संवस्स होहि सहायिगा । ततो तस्स कयप्पणामो विसज्जियदुहंतो निग्गतो एगागी मुरट्ठाविसए विहरइ ।

20 कहेइ से वारवइवट्टमाणि पण्णात्ती, जहा—देवीए सच्चभामाए वासुदेवो विण्णविओ—जाव संवो निग्गतो ताव सुभाणुस्स एगदिवसे अट्टसयाणं रायकण्णाणं समयं वीपहो होउ निवियं त्ति । ताण य सत्तुत्तरसयं कुल-रूव-विण्णाणसालिणीणं मेलावियं त्ति । सत्थो य वारवतिं वच्चइ, पण्णात्तीसंगहिओ कण्णारूवधारी सत्थवाहमल्लीणो धाइसहिओ । सो वारव- भणिओ—‘अम्मा गणिवादारिया इच्छइ तुज्जे संसिया वारवतिं पविसिउं. तत्थ एगस्म इत्थि-

25 यम्म भत्तुणो भारिया होहिति त्ति । सत्थवाहेण परिग्गहीया पत्ता वारवतिं । दिट्ठा मु- भाणुनणुस्सेहिं, निवेइया णेहिं कुमारस्स । सो रूवाइसयसवणविन्धिओ आगओ, दानं वंमिओ अत्था ईसि त्ति मो उम्माइओ, पुणो तं पवदति । सा वि ‘संदेसेइ अत्थं ‘गणिवादारिण’ ति, पविलोभावेइणं विभवेणं सरिउं ववसति । न इच्छइ य जइ दां- सम्भवणे पडिमिट्ठभोयणो ठितो । उवलढं च देवीए, तीय वि महत्तरगा पेमिया । तं

३० वट्ठमयारमयुणीया न पडिवज्जट । ततो उग्गसेणो सच्चभामाए पायवडियाए विण्णविओ

गओ संवदरिगासमीवं । तेण वि कुल-रुव-विभवे सुभाणुस्स वण्णंतेण विलोभिया तद्देव
 मरणं ववइत्तइ, भणइ य—अज्जय! तुम्हं देवतम्भूयाणं जइ वि य वयणं करेज्ज तो तार्हि
 रायधूयादासीहिं । ‘ओदीहिं तुहा एस’ति परिभविज्जिस्सं, तुम्हे कत्थगए उवट्ठावेज्जा ? । तं
 जैतीत, मा मं धम्मं जाणंता अग्निग्निं हुहह । ततो सो गतो । सच्चभामाए य कण्हो
 अन्मत्थिओ—दारगत्त जीवियहेउं भण्णउ सा दारिगा । कंहं वि कण्हेण पडिवन्नं । गएहि 5
 य अन्मत्थिया सच्चभामाए—पुत्ति ! पुत्तभिक्षं मे देहि । सा भणइ—मया तुम्हं वयणेण
 छूडो अप्पा वंधणे, ‘अहं पुण कुमारेण सच्चवाहिं ठविज्ज’ ति जातं मे सल्लं को
 अवणेहिंति ? । तेहिं भणिया—तुमं पुत्त ! दारयसमीवे, सेसा तुम्हं अवसाणे । ‘एवं नामं’
 ति अङ्गीया कुमारेमज्जं, लद्धपत्तरा य भणइ—अहं ताव गणियादारिया बला वि
 जाणिज्जामि । तुम्हे णाम रायधूया होइज्जण अण्णेषु जायवकुमारेसु देवस्सु विज्जमा- 10
 णेषु सुभाणुगत्त दिज्जियेवा । अङ्गीयमज्जाया ताओ णं भणंति—तुमं सच्छंदा, अम्हे
 अन्मा-पिडवसाओ, किं करेसु ? । ततो सा संवगुणे वण्णेइ । तओ तीए कहाए रज्जमा-
 णीए जाणिज्ज कर्हिचि सयं रुवं दरिसेइ । पाणिगहणद्विसे भाणुसमीवे ठवियां,
 सेसा पंतीए । सो रुवविन्दिओ निज्झायि णं, संवं पत्तइ, अवसरइ य ‘एस संवो’ति
 जंपमाणो, पुणो कण्णं पात्तइ । सा रोवइ—अहं किर संवो परिजणेण भण्णइ, संवं कत्थ 15
 वि गयं उप्पत्तय ति । पुणो पुणो एवं दंसेइ से, परिजणत्त अंतरियत्त दंसेइ रुवं अप्पाणं
 च । निवेदितं कण्हत्त । सो भणइ—रुप्पिणिं जंववइं च सहावेह । जदि संवो होहिंति
 दंसेहिंति से अप्पाणं । कहियं च, ताओ इत्थियाओ आगंतुं जायवउट्ठा य आगया । दंसिओ
 णेण अप्पा । पुच्छिओ तेहिं—संव ! कीस इहं अइगतो ? । [सो भणइ—] देवेण
 अन्माए य बला अङ्गीओ नि, तो पत्थिओ सगिहं । भाणू भणिओ—पट्टए ठिओ प्हायसु 20
 चहुसहिओ ति । सो भणइ—अलं नम एयाहिं, संवेण एयाओ उद्दालियहिंति ति । तो
 सप्पहासेहिं कुलगरेहिं संवो सुहिरणयासहिण्ण अट्ठसएण कण्णगाणं प्हाविओ । दिण्णा य
 से कण्हेण पण्णासं कोडीओ सुवण्णत्त, बत्था-SSभरण-सयणा-SSतण-जाग-वाहण-भायण-
 विही-परिचारियाओ । ततो सो पात्तायगतो तार्हि रायतणयाहिं सहिओ निरुत्सुओ नाडएहिं
 उवगिज्जमाणो दोगुंदुगदेवो विव निरुदिग्गो माणुत्तए भोए भुंजमाणो विहरइ ति ॥ 25

॥ मुहं कहाए ॥

मुहंध्याग्र—

सो० १३४ अ० १२.

सर्वभ्रंयाग्र—

सो० २९७८ अ० २९.

अंधगवण्हिपरिचओ

इहं आसी हरिवंसगगपचंदा-ऽऽदिशा दुवे भायरो—सोरी वीरो य । तत्थ सोरिणा
रणा सोरियपुरं निवेत्तिं, वीरेण पुग सोवीरं । ते य अण्णोण्णाणुरत्ता अविभत्तरज्ज-
कोत्त-कोट्ठागारां वुहाहंकारा गिरुवदुयं रज्जसिरीमणुभवमाणा विहरंति । तत्थ सोरिस्त
राइणो पुत्तो अंधगवण्ही पहाणो, भद्दा देवी य, दस पुत्ता समुद्धविजयाइणो; दुवे य 5
दुहियाओ—कौंती मही य । वीरस्स भोयवण्ही पुत्तो, तस्स उग्गसेणो, उग्गसेणस्स
बंधू-सुबंधू-कंसमादीया ।

सुपइट्ठो य अणगारो गणपरिवुडो विहरमाणो सोरियपुरस्स णाइदूरे सिरिवणे
उज्जाणे समोत्तरिओ । सोरी वीरो य दो भायरो तत्तागमणहरिसिया निग्गया बंधिउं,
पणया य सुणंति साहुसुहनिग्गयं नमिज्जिमयं, जहा—जीवा राग-होसवसगया वहुं पावं 10
समज्जिणित्ता नरग-तिरिय-कुमाणुत्त-देवदुग्गतीसु सारीर-माणसाणि दुक्खसहस्ताणि अणु-
भवमाणा वहुं कालं किलिस्संति । कम्मलाघवेण य अरहंतवयणं भवसयसहस्सदुल्लहं सु-
णित्ता सहहंति । सहहमाणा य संवरियासवदुवारा वज्ज-ऽज्जमंतरतवविधिविसोधितमला
सिद्धिवसधित्ताहीणा भवंति, सावसेसकम्मा वा केइ विउलं सुरसुहमणुभवज्जण परि-
त्तेण कालेण दुक्खसमुदपरतीरगानिणो भविस्संति । ततो वे एवंविहं सुपइट्ठमुणिवयणं 15
सोऊण जायतिवसंवैया पुत्तेसु संकानियरज्जसिरी पवइया, अप्परिपडियवेरग्गा जहोवइट्ठं
गुरुसंदेसं संपाडेमाणा विहरंति । वहुणा य कालेण गुरुसहिया सोरियपुरमागया । बंदिया
य परमपीइसंपउत्तेण अंधगवण्हिणा, उवात्तिऊण य गतो सपुरं ।

साहुसमीवे अहुरत्तसंए देवोवयणनिमित्तं उप्पिजलओ आसि । ततो अंधगवण्ही
जायकोज्जह्लो निज्जाओ, विणयपणओ पुच्छइ सुपइट्ठमणगारं—भयवं ! किंनिमित्तो देवु- 20
ज्जोतो आसी ? । साहुणा भणियं—एगस्स साहुस्स पडिमागयस्स सत्तरत्तं वराओ देवो
पडिणीओ उवसग्गं कासी य. ततो तस्स विसुज्जमाणलेस्सत्त अज्ज ओहिणाणं समुप्पन्नं,
तन्निमित्तं परितुट्ठेहिं देवेहिं महिउ पराजिओ पडिणीओ. एयं उज्जोवकारणं । ताहे पु-
च्छति—किंनिमित्तं कहं वा तेसिं वेरं आसी ? । सुपइट्ठेण मुणिणा भणिओ—वच्चसु, सो
चेव साहू सयमणुभूयं णाणेण य उवइट्ठं साहेति ति । ततो गया सबे वि तस्स नमीवं, 25
बंधिऊण य विणएण राया पुच्छइ वेरकारणं । साहू भणइ—सुणाहि राय !—

उप्पन्नोहिणाणिणो मुणिणो अप्पकहा

कंचणपुराओ दुवे सामवाइगा वाणिजगा लंकादीवे रयणोपादाणं काऊणं पच्छण्णानि
य आणेऊण संज्ञाकाले कंचणपुरं संपत्ता । ततो वेहिं 'अवेलाए ना पमाओ होहिंति' ति
ट्टिवाइंगणिमूले गिक्खित्ताणि, अइगया य ते रत्तिं सणिहाणि । ताणि पुग मूला वाणिज- 30

१ एत य होरंका रां० ने० पिना ॥ २ सावात्तिऊण अविगल्हे रा० ॥ ३ भिन्दे दे० रा० ॥

४ वरं रां० ॥

नेज पढाए गलियाणि । ते आगया गगणाणि अण्णोण्णं संकिउं पत्ता । तेहिं फरुवावयणावसाणे कर-वरण-दंत-पत्तागणिताएहिं निरोगपरिगयाणं जुत्तं संपल्लगं । ते रोहज्जागा मया समागा रयणणभणुत्त निरेत्ता आगा । तत्थ दुत्तगवहुला उट्टिया समाणा वणमत्तिता जाया, कमपरिगदित्ता अण्णोण्णदंमणस्सिता सिंगमोत्तमगिगदेहा तिउं दे 5 यणाभिभूया मया समागा मंगातीमे जोगणंतमिप्पु गोहेगु वराहा जाया, परोपरदंसज-यत्तिघोवा सिंगनितायज्जरिगरीग कालमया कालंजरात्तिणीए नागरजुह्विनो जाया, विगस्ता य जम्मंतराणुमोणेण अमरिसेण णट-दसण-कट्ट-पामाणेहिं अभिह्णमात्ता अण्णोण्णसभिन्नमत्थगा रुदिरपरित्तगत्ता पट्टिया मत्तीयले ।

विज्जुसंपाउ य चारणसगणो तम्मि पणो उवओ, दिट्ठा य णेण तदवत्था, भणि 10 य—भो वाणरा ! किं मे कयं कोवजमट्टेहिं ? , सत्तदंपयारसग तिरियविमयाण य अणामां जात त्थ, तं सुयत्त वेराणुवंधं, गा णरय-तिरिय-कुमाणुसेसु दुत्तरसंकलापडिवद्धा विरं किं लिस्सिहिह, उवसमट्ठ, जिणवयणं पवज्जह, उवसंता य पाणाश्वाय-मुसावाया-ऽदिग्गाश-णाओ नियत्तह, तो सुगग्गाभिणो होहेह । एवंभणिण एगो उवसंतो पडिवण्णो जिगमयं 'साहु भणइ एस सुणि' त्ति कयंजली ठितो वेयणाभिभूओ वि । ततो से दिग्गाणि वयानि, 15 भणिओ य—परिवयसु आहारं मरीरं जूतं भावओ त्ति । सो पडिवण्णो । गओ चारो । सो वाणरो पसन्नचित्तो कालं काऊण सोहम्मं देवो जातो । इयरो सामरिसो वहुणि तिरि-यभवगहणाणि संसरिओ । सोहम्मदेवो चुओ माणुस विगहं लहिऊणं गुरुत्तमीवे जिग-वयणं सोऊणं समणो जातो, सो अहं । जो सो तिरियगतिवत्तिवाणरो सो अक्कमत्तिज-रावलेण आहुणिओ जोइसियदेवो जातो, सो मे सामरिसो भयजणणेहिं सरीरपीडाकरोहि य 20 रुवेहिं पीडेइ । अहं अविचलियपसत्थसंकप्पो अहियासेमि । तओ मे अज्ज ओहिणाणं समुप्पण्णं, सो पराजिओ, देवाऽऽगमणं च तन्निमित्तं । एयं पडणीयकारणं ॥

पुणो राया पुच्छइ—किं मण्णे मया सम्मत्तं लद्धपुवं ? को वा अहं आसी ? । तवो साहुणा आभोएऊण भणिओ—सुणाहि—

अंधगवण्डिपुत्रवक्त्रसंबंधो

25 उसहस्स अरहओ तित्थे साकेए नयरे धणदत्तो सत्थवाहो सावगो, तस्स णंदा भारिया, तेसिं पुत्तो सुरिंददत्तो । तत्थेव नगरे वहस्सई नाम माहणो, तस्स सोमिला भज्जा, तेसि पुत्तो रुद्धदत्तो । सुरिंददत्त-रुद्धदत्ता बालवयंसा । सुरिंददत्तो वहणेण समुद्धमवतरिउकामो 'वहुपच्चवाओ पवासो' त्ति चित्तेऊण रुद्धदत्तस्स हत्थे तिन्नि कोडीओ 'जिणाययणे पूयाउवओगं नेयवाओ' त्ति दाऊण गओ संववहारेणं दीवंतराणि । रुद्ध- 30 त्तेण तं धणं जूय-वेसपसंगेण णासियं । तओ चोरियं पकओ जणविदिट्ठो उक्कामुहचोर-पल्लिं पविट्ठो, कालेण तेसि अहिवत्ती जातो निग्घिणो निस्संसो । परिवारेण य तेण साकेयं

पिष्टिं निसिद्धे, आदीवियाणि घराणि । दिष्टो संवरतो नागरेहि, 'इमो रुद्रदत्तो अन्हं
विनासाय उवद्वितो, न एन पनादियवो' ति निष्टिं जुह्वतेहि नारिजो । तेन च जं
सुरिंदत्तनिमिद्धं वेद्यद्वयं दवं तं विनासितेयं जे जियविषयूयदंतगाऽऽणंदितद्वि-
याणं भवनिष्टियाणं सम्मदंन-सुय-ओहि-मनपञ्च-केवलनाग-निष्ठागैलभा ते पडिसिद्धा;
जा य तपनभवा सुर-भागुमरिद्धी, जो य नहिमासनागयस्त जपस्त साहुजगाओ धम्मो-5
वग्गो तिस्सागुमरणा य सा वि पडिसिद्धा । ततो पेग, वीहजालठितोयं इंसणमोहजिजं
धम्मं तिद्धं अमानदेगिजं च । रोहज्जणमस्तिजो य संगिर्हायनिरयाज अपत्तिद्वायो नरए
उदयणो । तद्व दुज्जणमिस्तांनं अणुमविज्ज न्दो जातो । ततो नरग-निरियमवे फालितो
दहुना कालेग मगहाजपदए सुग्गामे गोयमत्त नाहणन अणुहरीए मज्जार पुत्तो जातो ।
गम्भयस्त य विद्या सतो । ततो 'निसिस्सरीयगोयमो' ति बहू । धम्मनाजयस्त य 10
नाना सया । सडिच्छियावइगा य मगिर्हमइगीजो । तोए भगिधं—ना मेनं अलज्जनं
गिरं पदेनेहि, उच्छउ द्वाहि ति । एवं सो ज्जादिलो च वि जीदिलो, कमेन य जोवनं
पमो, साहुमगंवे सुयधम्मो पवइजो, ज्जानमपरीमं मत्ति । दिट्ठ-मानेज्जम य ते-
अपरिद्वियदेग्गएव चत्तारि रद्धीओ मणुज्जनाओ—कोट्ठुज्जि मीसवदन अदगी
पमतागमिदं पमजुत्तारिणं ति । ततो पणवरन नामनएल्लि, एवमपणो महासुदे 15
पापे देवो इंदमनागिजो जाओ ॥

तं राम ! एवं जाय—जो व रुद्रसो जो व विनिर्दयगोपनी सो व गतासु-
पनामानी सो त्वम् ॥

यसुदेयपुत्रमनपुच्छा

[illegible][illegible]

पुनर्विचार

1900

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions, both incoming and outgoing, to ensure transparency and accountability. It emphasizes the need for regular audits and the use of standardized accounting practices.

2. The second part outlines the various methods used to collect and analyze financial data, including direct observation, interviews, and the use of statistical models. It highlights the challenges associated with data collection in different contexts and provides recommendations for improving data quality.

3. The third part focuses on the analysis of the collected data, discussing techniques such as regression analysis, factor analysis, and cluster analysis. It also addresses the interpretation of results and the potential limitations of the findings.

4. Finally, the fourth part presents conclusions based on the research findings and offers suggestions for future studies. It stresses the importance of continued research in this field to better understand the underlying mechanisms and develop effective interventions.

[सरीरं]

षष्ठमो सामा-विजयालंभो.

अथो सरीरं—साहुणा भणिओ—सुणाहिं—

समुद्दविजयार्इणं नवण्हं वसुदेवस्स य पुव्वभवचरियं

- 5 विंझगिरिपायमूले सीहगुहा नाम चोरपट्टी आसि । तत्थ अपराजिओ सेणाहिओ आसी, तस्स वणमाला भारिया, तीसे दस पुत्ता—सुरूवो विरूवो मंदरूवो सज्झो अवज्झो दाहो विदाहो कुसीलो विसीलो करंको ति । पत्तेयं कयसन्निवेत्ता वहुं पावं समज्जिणित्ता सत्तमाए पुढवीए नेरइया जाया । ततो उव्वट्ठिया तिरियमवंतरिया सब्ब पुढवीओ फासेऊण जल-थल-खहयरतिरिएसु चउरिंदिय-तेदिय-वेदिएसु य तन्भवजोगालि
- 10 दुहाणि भोत्तूण साहारणवादरवणस्सतीसु उव्ववण्णा; तत्थ वहुं कालं वसिऊण पत्तयुत्त-कम्मसंचया भदिलपुरे मेघरहो^१ राया, तस्स सुभद्दा देवी, दहरहो पुत्तो । तत्थेव नयरे धणमित्तो नाम सेट्ठी समणोवासगो, तस्स भज्जा विजयनंदा, तीसे गम्भे ते साधारणवणस्सतिजीवा एगरहिया कमेण णव पुत्ता जाया, तेसिं नामाणि—जिणदासो जिणगुत्तो जिणदेवो जिणदत्तो जिणपालिओ अरहदत्तो अरहदासो अरहदेवो
- 15 धम्मरुइ य त्ति, पियदंसण-सुदंसणाओ दुवे दुहियाओ ।

- तस्मिं य समए मंदरो नाम अणगारो सगणो भदिलपुरे सीअलजिणस्स जम्मभूमी-ए समोसरिओ । ते य नव भायरो सह पिउणा तस्स समीवे पवइया । राया सपुत्ते कय-रज्जनिकखेवो (ग्रंथाम्रम्—३१००) निक्खंतो । विजयनंदा अंतरवत्ती धणदेवं पुत्तं जणेऊण, बारस वासाणि पालेऊण, लद्धसेट्ठिहाणं च निक्खिविऊण सह धूयाहिं पवइया । सेट्ठी
- 20 राया य धुयकम्मा निव्वुया । सेसाणि अञ्चुए कप्पे उव्ववण्णाणि । विजयनंदा 'होज मण्णे एएहिं मे पुत्तेहिं धूयाहि य पुँणो वि संबंधो' त्ति सिणेहाणुरायपडिवद्धा तस्स ठाणस्स अणा-लोइअ-उपडिक्कंता कयसरीरपरिचागा अञ्चुए कप्पे सह धूयाहिं देवत्ताए उव्ववण्णा । ततो चुया पुव्वं महुराए नयरीए अइवलस्स रण्णो सुणेत्ताए देवीए भद्दा नाम दारिया जाया, परिवट्ठिया तव दत्ता, तीसे गम्भे अञ्चुया देवा चुया कमेण य पुत्ता जाया समुद्दविजयार्इ,
- 25 दुवे य धूयाओ—काँती मदी य, पंडु-दमघोसाणं दत्ताओ ।
वसुदेवपुव्वभवकहाए नंदिसेणभवो

- जे पुण ते पुव्वकहिया दस साधारणवादरवणस्सइजीवा तत्थेगो उव्वट्ठिओ मगधाजणए पलासपुरगामे दरिदस्स वखंदिलस्स माहणस्स सोमिलाए भारियाए पुत्तो जातो नंदि-सेणो नाम । बालस्म चेव य से अम्मा-पियरो कालगया, 'सो अप्पसत्थो' त्ति परिहरिओ
- 30 जणेण । पिंडोलगतणेण य से कस्मिं वि काले गए माउलगेण अल्लियाविओ; तस्म य त्ति

१ पंडु त्ति शा० ॥ २ 'हो त्ति रा' ली ३ ॥ ३ ददरोयो पुं शा० । ददरहो मे० ॥ ४ 'णो पुणो व' व, ३ गो ३ उ० ॥ ५ 'स्मिंय का' शा० भिना ॥

- अकुट्टो—अहमेरिसीए अवस्थाए तुमं उदिसिऊण आगतो. तुमं मुंजियबलोलो न मं अवलो-
 एसि, 'वेयावच्चकर'सदेणं तूससि मंदभांग' ति। ततो पसण्णचित्तेण पणएण विण्णविओ—
 खमह (अन्थाग्रम्—३२००) अवराहं, कुणह मे विसगं, करेसि परिकम्मं ति। धोओ णेण म-
 मलिणो, भणिओ णेण—णेसि भे उवरसयं, तहा करिस्सं जहा नीरोगा भविस्सह। ततो तेण
 5 उक्खित्तो पए पए अक्कोसइ—दुक्खावेसि मं, धुणसि, विसमं नेणहसि ति। सो जंतिओ
 जयं रीयति। देवेण य तस्सुवरि परमदुग्धिभांगंवी उच्चारो कओ, 'वेगविवाओ ते कओ,
 दुट्ठ! मारेसि मं'ति। सो पसण्णमुहवणो 'कहं गिलाणस्स सुहं होज्ज'ति मणसा चिंतेइ,
 न गणेइ कडुयवयणाणि, न वा तव्हिहं गंधं, भणइ य—कहं भे ठवेमि?, संदिसइ, कि वा
 कीरउ? ति, धोवामि वा?। ततो देवेण साणुसएण सो असुभपोग्गलोपचओ खणेण अव-
 10 हिओ, घाण-मणसुहा य पुप्फवुट्ठी मुक्का। विसज्जियसाहुखा य देवा दिव्वरूवी भविषा
 तिगुणं पयाहिणं काऊण पायवडिया पुणो पुणो खमावेंति, वेंति य—भयवं! तुज्जं सतो
 देवराया गुणकित्तणं करेइ तं असहंतो वयमागया परिकखनिमित्तं, तं सबं भणिं म-
 वता. वरेह वरं, किं पयच्छामो? ति। तेण भणिया—जो परमदुल्लहो मगो जिणपण्णतो
 मोक्खस्स य सो मया लद्धो. न मे केण वि पओयणं ति। ततो वंदिऊण देवा गया।
 15 इयरो वि नंदिसेणो लाभंतरायखओवसमेण वेयावच्चं करेमाणो जो जं साहू (जो
 साहू जं) इच्छइ तस्स तं लद्धूण देइ। एवं तस्स सजम-तव-भावणाए गयाणि पणपणं
 वाससहरसाणि सामण्णमणुपालेमाणस्स। सुभग-सुस्सर-सुभा-SSदेय-जसनामकम्मोवविओ
 भत्तपरिण्णाकाले चिंतेइ—'अहं तिहि वि दारिगाहिं दोहगदोसेण न इच्छिओ'ति सुमी-
 ऊण नियाणं करेइ—'जइ अत्थि इमस्स तव-नियम-वंभचेरवासस्स फलं ततो आगमिस्से
 20 मणुस्सभवे रुवस्सी इत्थीजणवल्लहो य होमि'ति वुत्तूणं कालगतो महासुक्के कप्पे इंदसामाणो
 देवो जातो। ततो चुओ तुव्भं पुत्तो जातो दसमो ति ॥
 एवं सोऊण ससारगंति राया अंधग-ण्ही जेट्टपुत्ते संकामिय रायलच्छिं पउओ,
 विमुज्जमाणचारित्तो अपरिवडितवेरगो खवियर्वाइकम्मो समुप्पण्णकेवलनाणविशुत्तव-
 मलो परिनिव्वुओ ॥
 25 . ततो अहं अट्टवामो जातो कलायरियस्स उवणीओ, विसिट्ठमेहा-मतिगुणेण य तोसंति
 सुरवो। रसवाणियगेण य मे दारगो उवणीओ 'कुमार! एस कंसो सेवउ तुव्भे'ति। मरा
 पडिवन्नो मह मया कलासगहं करेइ।
 जरासंधेण य दूओ पेसिओ अम्हं गुरुणो जेट्टस्म—सीहपुराहिं सीहरहं जइ गेरुत्ति
 तो ते जीवजसं दुर्हियं नगरं च पहाणं पयच्छामि ति। तं च पवतिं सोऊण मया कंस-
 30 मदिण्ण गया विण्णविओ—देव! विसज्जेह मं, सीहरहं पंधिऊण उवणेमि तुव्भं ति। राणा

१ भागो ति शा० विना ॥ २ णुणएण उ २ विना ॥ ३ ता इहमागं शा० विना ॥ ४ जं ४
 न ३ गो ३ ॥ ५ गय रा० शा० मे० विना ॥ ६ वायक उ २ ॥ ७ सजा० शा० ॥ ८ पद-
 पहा० टी ३ ॥

भगिनि—हमार ! अविदुसजओ सि. अलं ते गगगं । निच्छय ऋए विसजिओ मि बहुप-
रिचारो । सीहरहेण वि अन्हं आगमणं सोऊण मेलाविगं नियगवउं । सपलगो व जुञ्जे
वारेति नमं रायसद्विहा महनरा । सीहरहो सीहो विव गयजूहं विगाहमागो मदीयं
बल दिक्कोभेइ । नदवत्थं च सीयमागि निद्रगवाहिणि द्दृग कंसमारहिपरिग-
हिओ र्हो मया सीहरहाभिमुओ पयट्टिओ । जुञ्जेउं पयत्तो मि सह तेणं । सो व 5
कउरगो विसेमिओ मया रहुहत्तयाए । विद्धा च से तुरगा समारहिया । कंसेण च से
फलिहवहारेण रहुहत्तुं भगं । सो च उक्खिविडा नियगरह्मणाओ । ततो भगं से
वत् । लज्जओ च तं वेत्तुण कमेण सपुरमागतो मि । पृडओ रज्जा तुडेगं. वहेइ च मे
विगहिण—हमार ! सुगाहि—कोट्टुकिनेमिनी पुच्छिओ जीवजसाहमार्गं लज्जयविनि-
च्छयं. तेन मे अदिथं—ना उभयद्वयविगामिणी. तो अलं ते सुमारीए नि । मया विग-10
विओ—कंसेण देव । सीहरहो गहेऊण सन उवणीओ. तं व्हं नरन पुरिम्यारो नादि-
ज्ज ? । ततो राज्ञा भगिनि—जइ वि एय. अहं रासुया वानियगद्वारगमन विजिहिनि ? ।
'एवस्त न परपन्नो राधियत्तेव दीनइ. ना भविष्यं एव जायेत नि मयाविओ रसवा-
गिदयो—तेहि वारयउवन्ती । ततो पण्णो विगवे—नलि ! एव मया पुज्जो जइ-
णाए वसुदेवगतो मिहो एवा न सुग उभयमेण गमतिथं एव गमिं, पण्ण । ततो 15
रागरेहि विगरेऊण सीओ राधगि । जगन्मथर—मया पुज्जामो मिति ।
'एव उभयमेण गमत्तुओ' नि मपत्तं मिति तुं. विगत्तं जीव रज्जा तुं. एव मेण
'वसिओ अहं जायमेत्तो' नि रसिउवरेण वर मपुरागतं. एव मेण वर—वि. ततो
एव रसं पत्तागति ।

वसुदेवस्त गिरिजाशो

अत्रदि होयतत एव राजा—रि सुगममने एव... विगमि-
गुणविडा गगनरयेत गिरिजनिनि ततो... एवमेव मयो वसुदेव...
विपदरागुज्जगती ।
एवमेव न र रेहो सुग मरयेत भा —र एव... विगमि-
एवमेव मयो दीनरि, एवमेव मिति... एवमेव मयो...
तेरिति । ततो मया... विगमि...
एवमेव मयो... विगमि...
एवमेव मयो... विगमि...
एवमेव मयो... विगमि...
एवमेव मयो... विगमि...

दृष्टूण अकंदमाणो पुच्छिओ जणेग भणइ—वसुदेवो कुमारो अग्निमङ्गजो जणवायभीओ.
तत्त य वयणं सुणमाणो सनंतओ जणो कंदिवमारद्धो. 'तं च रुण्णसहं सोऊण रायाणो
णव वि भायरो निग्गया. दिहं च णेहिं कुमारस्त हत्यलिहियं खमावणपत्तं. तं च वाएऊणं
रुवंता धयन्नुणा परिसिंचित्ता चित्तं, चंदणा-ऽगुरु-देवदारुकट्टेहिं छाएऊणं पुणो पञ्जालिउ
कयपेयञ्जा सणिह्मणुपविट्ठ ति । तं च मे सोऊण चित्ता समुप्पण्णा—गूढो संधी, निव्वि-5
संका मे गुरवो 'मज्जो' ति परिमग्गणायरं न काहिति. ततो सच्छंदं निव्विग्यं जायं वियरियवं
ति । रत्तिमतिवाहयित्ता अवरेण पट्ठिओ, कमेण पत्तो विजयत्तेइं नयरं । नातिदूरे य नय-
रस्स सनासत्तेण एगम्मि पायवे दुवे पुरिसा चिट्ठंति, ते मं भंगंति—सामि ! बीसमह ति । अहं
संठिओ । ते पुच्छंति—कै तुम्हे ? कओ वा एह ? । मया भणिया—अहं माहगो गोयमो. कुस-
ग्गपुराओ विज्जागमं काइं तिग्गओ. तुम्हे पुण किंनिमित्तं पुच्छह ? । ते भंगंति—सुणह— 10
सामा-विजयापरिचओ

इह राइणो जियत्तत्तत्त दुवे धूयाओ—सामा विजया य, त्वस्तिणीओ गंधवे नट्टे
य परिगिट्ठियाओ विविण्णसयंचराओ. तासि पइण्णा—जो पे आग्नेण विसेत्तिज्जा सो पे
भच ति. तज्जो रण्णा चउसु वि दिसासु मणुस्सा सदिट्ठा—जो जुवाणो त्वरत्ती सविज्जो
माहणो खत्तिओ (अन्त्यामन्-३३००)वा सो मे जाणेयवो ति. तं अहं रायनिओएग इह 15
अच्छानो. तुज्जं पुण जइ जत्थि सनो गंधवे णट्टे वा ततो पे सकल्लो परिस्समो होज्जा ।
मया भणिया—अवत्तं समयत्तिं जागित्ताम ।

ततो तेहिं तुट्टेहिं नीलो सि नयरं. वंसिओ रण्णे । तेज वि परिओत्तपुण्णदियएग पूओ मि ।
पवे य जणि(पु)ओनादिवत्ते दिट्ठाओ मया वण्णगाओ सामा-विजयाओ मिउ-सुहम-रत्ति-
प-निट्ठसिरयाओ. सस्मतोयरहरमणिज्जुहीओ. विट्ठिण्णययणुत्ताओ. पाविगुंगसंगय-20
नासावंसाओ. पवालदलदालिमपरसूयमण्णिहोटीओ. जेमल-तुज्ज-मन्निरसाहिवाओ. सुउ-
माल-सवंनकरजुपलाओ. निरंवहसिय-पीण-पिंजरपओटराओ. वाइसुगमन्निरोमगइरं-
जियकरमंगिक्कमझाओ, निहुलसोगिन्टलाओ. गज्ज-मन्नानाचारसुमारोहओ. गोपुच्छ-
रत्तिगूटसिरोमजंवाओ. सूरमिरीइपरिलीटक्कनरवोमलपलमन्नताओ. अरुमंलत्ति-
अगमजाओ. परस्सपुट्टपरएट्टमहुत्तासिणीओ । ताओ य मया गंधव-मन्ममयत्तिगाओ 25
दि नट्टे मीर अ विसेत्तिजाओ । ततो तुट्टेण रण्णा सोइणेज्जि तासि पावि गारिओ मि
तिरिया. जल्लं य रज्जस्स निमिहं । ततो अहं ताहिं सतिओ वग्गओ तिम वगेहहिं मच्छंदं
तिरिपामि । परिधयं य हुज्जमानं संगमिज्जामु तिज्जामु भंगंति मं—उज्जइय !
मरणा वीच संगमिज्जाओ मे व्वाओ गरिज्जाओ ? । मया भणिया—महे ति
रिज्जो न तिरिया । रुज्जण्णाय य तस्मि अरुमं वि ठरम्मिओ य
उत्तरं पमंमालकूट्टाओ तिम अरिहं मेदिज्जाओ, वमेण उ विज्जा

आगमेहिं स्वो, तदापि न निश्चयि अनियमयो । जत पुनित्वा—मात, तेन आराधय
स्वो मि ? । सो न गतः । रण्यो चीरेभिं नि । जमुनियमन[णे] तं अन्तर्निगाड्यु-
मिगा गतः—नय पिष्टे मेममेहिं निष्कलितो—देव ! सुगत, तुमागे मागन्तो नि
जत्तगानुदओ मुत्त-गन्तो जत जत, दिमाग निजात ततो ततो तरुणियगो तेन समं
५ तत्तमो भमि, जा न तरुणीओ ताओ वापाप-मात्तजत्तव-दुत्तमेमु 'नियन-
गापे पत्तिग्गाओ निपोयत्तजत्तव-ओ पि दिमं गमेति, सिमिगापंवीओ पि भगंति—
'एव वसुदेवो, उमो नि वसुदेवो' नि, जतो पत्त-माग-कत्तणि मेणंति ताओ भगंति
'वत्त वसुदेवो देवि ?' ति, दाग्गहाणि केम्मागाणि पि तुमागपिण्णदिट्ठीओ विजज्जवं
मेणंति—'तुटे(कुट्टे) वत्तो' ति गमेहि भवंति, एवं देव ! उम्मतजो जयो जावो वरत्तमुत्त-
10 वावागे देवा-उत्तिदिग्गानु भंदापरो, तं सुगत पत्तापं, मा अभित्तवं णीड उज्जागाणि नि ।
रण्या भणिया—नय चीमत्ता, गितरेणि पं नि । भणिओ न सो तत्त्वाउत्ति परिवगो,
जत्ता—कोऽ तुमारम्म न कोट्ट एव परमत्तं । तं निजुओ होहि नि, ततो रण्यो उवा-
लंभो न भविम्म । नया भणिया—एवं करिस्स ति ।

चिंतियं च मे पुणो—जहं जह पमाणं निगतो हंतो तो नि धंयं पावतो. अहं
 15 एस वंधो चेव, तण्ण मे सेयं रहन्निज्ज' ति सप्पारेऊण गरवणभयमुल्लियाओ काऊण
 वल्लहेण दारणेण नद् निगतो सप्पानाले नगरवादि । सुमागामण्णं च अणाहमयं ददूण
 भणियो नया वल्लहओ—नेण्णु दावगाणि, सरीरपरिणायं करिस्सं । तेण आणावियानि
 कट्टाणि, रद्धा चिया, भणियो च वल्लहओ—यन सिग्वं, ग्यणकरंडं मन सयणिज्जाओ
 आणेहिं. दाणं दाऊण अग्निं पविसिस्सं । सो भगइ—जह एस निच्छओ मे तो देव! अहं
 2 अणुपविसिस्सं । मया भणियो—जं ते रोचइ तं करिस्ससि, मा य रहस्सं भिंज्जु, सिग्वं
 ति । सो गतो 'जहा आपवेह' ति वोत्तूण । नया वि अणाहमयं पक्खिविऊण
 चियगा, सुसाणोच्चियमलत्तं गहेऊण खमारणलेहो छिद्रिओ गुरुणं देवीण य—
 होऊण णागरेहिं मइलिओ' ति निवेदणं काऊण 'वसुदेवो अग्निं अइगतो' ।
 पत्तं वंधिऊण दुयमवक्तो, उम्मगेण य दूरं गंतूण वेगेण मग्गमोइण्णो ।
 य एगा तरूणजुवई ससुरकुलाओ कुलधरं निजइ, सा नमं ददूण बुद्धं भित्तिज्जियं
 —अस्सो! एस माहणदारगो परमसुकुमारो परिस्सतो आरुभउ जाणं. अन्हं गिदे
 अज्ज सुहं जाहिइ ति । भणियो य नि बुद्धाए—आरुहह सानि! जाणं. परिस्सत
 त्थ । मया चिंतियं—'जाणद्वितो पच्छण्णं गमिस्स' ति—आरुढो मि । पत्ता सुगामं सूर-
 त्थमणवेलाए । तत्थ मज्जिय-जिमिओ अच्छामि । तत्स य गिहत्स नाइदूरे जक्खाययणं, तत्थ
 30 लोगो सठिओ । आगया य नयराओ पुरिसा, ते कहंति—सुणह जमज्ज वत्तं नयरे—वसु-
 देवो कुमारो अग्निं पविट्ठो. तत्स वल्लभगो नाम चेडो वल्लभगो. सो किर चित्तं जलंति

ददूण अकंडमाणो पुच्छिओ जणेण भणइ—वसुदेवो कुमारो अग्निमइगओ जणवायभीओ.
 तत्स य वयणं सुणमाणो समंतओ जणो कंदिउमारद्वो. 'तं च रुणसदं सोऊण रायाणो
 पव वि भायरो निगया. दिहं च णेहिं कुमारस्त हत्यलिहियं खमावणपत्तं. तं च वाएऊणं
 हवंवा घयन्नुणा परिसिचित्ता चित्तं, चंदणा-ऽगुरु-देवदारुकद्वेहिं छाएऊणं पुणो पज्जालिउ
 ऋषेयज्जा सगिहमणुपविट्ठ ति । तं च मे सोऊण चित्ता समुप्पण्णा—गूढो संघी, निबि-5
 संका मे गुरुओ 'मजो' ति परिसगगायरं न काहिति. ततो सच्छंडं निबिग्यं जायं वियरियवं
 वि । रत्तिमतिवाहयित्ता अवरेण पट्ठिओ, कमेण पत्तो विजयखेडं नयरं । नातिदूरे य नय-
 रस सनात्तणे एगस्मि पायवे दुवे पुरिसा चिट्ठंति, ते मं भणंति—सामि ! वीसमह ति । अहं
 सठिओ । ते पुच्छंति—के तुम्हे ? कजो वा एह ? । मया भणिया—अहं माहणो गोयमो. कुस-
 गपुराओ विज्जागमं काउं निगजो. तुम्हे पुण किंमिसित्तं पुच्छह ? । ते भणंति—सुणह— 10

सामा-विजयापरिचओ

इह राइणो जियसत्तुत्त दुवे धूयाओ—सामा विजया य, त्वस्तिणीओ गंधवे नट्टे
 य परिनिट्ठियाओ विदिण्णसयंवरओ. तासिं पइण्णा—जो णे आगमेण विसेसिज्जा सो णे
 न्व ति. तजो रण्णा चउसु वि दिसासु मणुत्ता संदिट्ठा—जो जुवाणो त्ववत्ती सविजो
 न्हणो जत्तिओ (अन्थात्रम्-३३००)वा सो भे आणेयवो ति. तं अन्हे रायनिओएग इह 15
 लच्छामो. तुज्जं पुण जइ जत्ति समो गंधवे णट्टे वा ततो णे सफलो परिस्तमो होजा ।
 न्या भणिया—अवत्सं समयमित्तं जाणिस्तान ।

तवो तेहिं तुडेहिं नीजो मि नयरं, दंसिओ रण्णो । तेण वि परिओसपुण्हियएण पूइओ मि ।
 एवे य जणि(पु)ओगदिवसे दिट्ठाओ मया कण्णगाओ सामा-विजयाओ मिउ-सुहुन-कसि-
 त्तनिट्ठित्थाओ. सरसतोयरुहरनणिज्जमुहीओ, विच्छिण्णजणयजुयलाओ. पातिगुंगसंगय-20
 न्नावंनाओ. पवालदलदलिनप्पसूयसण्होहीओ, जोमल-वणुक-गनिरवाहियाओ. सुट्ट-
 न्ने-सवंदकरजुयलाओ, निरंतत्तसिय-पीण-पिंजरपओहराओ, जलनुत्तसत्तिरोनराइरं-
 सिनकरसंगिज्जमच्छाओ, पिट्ठलसोगिनंडलाओ. गयकलभनासाकारसुट्टमारोहओ. गोपुच्छ-
 सत्तेनपूत्तिरोनजंयाओ, सरुमिरीइपरिलीढकमलकोमलचलणकमलाओ. कलहंसललि-
 णागाओ. फलरसपुट्टपरपुट्टमहुरभासिणीओ । ताओ य मया गंधव-नट्टसमयनिउगाओ 25
 ते नट्टे गोए ज विसेसिजाओ । ततो तुट्ठेण रण्णा सोहेणे दिणे तासिं पाणिं गहिओ मि
 तेरेण. अट्ठं च रज्जस्त निसिट्ठं । ततो अहं ताहिं सहिओ वजगजो दिव व्गेहहिं नच्छंडं
 निरामि । परिवयं च इणमाणं संगामिआसु विज्जासु भणंति मं—अउउत्त ! जइ तुम्हे
 रण्णा कैत्त संगामिजाओ भे कलाओ गहिजाओ ? । नया भणिया—सवे वि आगना दु-
 र्हेणो न विरद्धा । रुदपणयाण य तासिं 'अरहत्संति' छरनिग्नो करिओ । तजो 30
 जेन वसंननालचूजलाओ विव अहिअं सोहिजाओ । कमेण य विजया अवज्जमना जाय,

अंगारकपरिचओ

- इहं वेयड्डपवयस्स दाहिणझाए सेढीए नयरं किण्णरगीयं नाम, तत्थ राया अच्चिमाली
 विव पावगो तेयस्सी अच्चिमाली णाम, तस्स देवी पभावती नामं, तीए दुवे पुत्ता—
 जलणवेगो असणिवेगो य । जलणवेगस्स विमलाभा नाम महादेवी, तीए अंगारको
 5 कुमारो । असणिवेगस्स सुप्पभा देवी, तीए अहं दुहिया । कयाइं च अच्चिमाली राया
 सह देवीए वेयड्डसिहरितले विहरिऊण नियगपुरुज्जाणे उवइओ, एगपएसे सुहासीणो
 मिहो कहाहिं अच्छति । नाइदूरे यं से हरिणो ठितो अच्छति । रण्णा सायगो खित्तो
 मिगस्स, पडिनियत्तो य, न य चलिओ मिओ । ततो अमरिसेणं वितियं संवेमाणो अंदि-
 10 द्वाए देवयाए वोहिओ अच्चिमाली—नंद-सुनंदा भयवंतो चारणा एत्थ पसत्थज्जाणो-
 वगया लयाघरे चिट्ठंति, तेसिं आसण्णो तुमे मिओ तक्किओ । रिद्धिमंतो अणगारा जंतुसयं
 रक्खंति. तत्थगए य जो सत्ते विवाडेज्जा तस्स जइ कुप्पंति णं य णं देवा वि परिता-
 यंति. जाहि, खामेहि चारणे, मा विणस्सिहिसि—त्ति भणिओ भीओ गओ चारणसमीवं ।
 वंदिऊण भणइ—भयवं ! मरिसेह, मया मिओ तुव्वं पायसमीवं ठिओ विवाडेउं तक्किओ ।
 तओ णंदेण साहुणा भणिओ—राय ! कीलमाणा पाणिणो अट्टाए अणट्टाए य पाणिवहं
 15 काऊण अहरगइं गया बहुं कालं विवसा दुक्खसहस्साणि पावंति, तं विरमह पाणिवहाओ.
 विगयवेरो भविस्ससि. अवराही(हि)जीवं जो वहिज्ज सो वि ताव पावसंचयफलं भवसएहिं
 न नित्यरइ, किं पुण जो अणवरद्धकुद्धैघायगो ? । ततो सो एवंविहोपदेससंजणिअवे-
 रगो जेट्टसुयस्स जलणवेगस्स पण्णत्तिं रज्जं च दाऊण पवइओ संविग्गो विहरति ।
 बहुणा य कालेण विहरंता पुणो वि भयवंतो णंद-सुणंदा किन्नरगीयमुवगया । जलण-
 20 वेगो निग्गओ वंदिउं । तओ चारणेहिं अणुसट्ठो अणिच्चयं विभूतिं उवदंसंतेहिं, निविण्ण-
 कामभोगो य उहरणं च भाउयं सदावेऊण भणति—अहं विरागमग्गमोइण्णो पवइउकामो,
 तुमं पण्णत्तिं रज्जं वा वरेहि त्ति । ततो णेण भणियं—कुमारो वालो, न जुत्तं ममं वरगहं
 गदेउं. सो ताव गिण्हउ जं से अहिप्पेयं । सो सदाविओ, पुच्छिओ य भणइ—जं अम्मा
 निजिसिहिति तं गिण्हस्सं । तीए भणिओ—पण्णत्तिं गिण्हज्जाहि, जो विज्जाहिंको सो
 25 रज्जसामी । तेण भाउवण्णसेण पण्णत्ती गहिया । असणिवेगो राया जातो । विमलाभा
 य जइ पुरा पगतीओ करं गिण्हति । ततो रायाणमुवट्ठियाओ—देव ! अम्हे सुप्पभाए देवीए
 संपदं उवायं करेसु, विमलाभा वि मग्गइ करं, दो पुण अण्णत्ता अहं संदिसह त्ति । मा
 न्दाविया—(अन्याग्रम्-३४००)मा पगतीओ वाहसु त्ति । भणइ—अहं पुत्तमाया अरि-
 30 दाज्जि उवावस्स त्ति । वारिज्जमाणी पीलेइ, पुत्तं च से दीवेइ । सो बलकादेणं जं से
 रोचइ तं सुज्जइ । एवं विरोवे बट्टमाणे विज्जावलेण असणिवेगं मम पियरं पराजेऊण
 निज्जिओ । कयाभिसेओ ममं सदावेऊण भणति—मामलि ! अच्छसु तुमं वीमत्था, भाउगसिं

अणुमवाहि, न ते किंचि परिहाहिति । मया भणियं—देव ! पावासंकीणि वंधुहिययाणि-
तुम्हे त्य मया संगामाओ पडिनियत्ता अक्खयसरीरा दिट्ठा. तुम्हेहि विसज्जिया तातं
पत्तेजं ति । अंगारओ भणति—वचसु, जदा रोयति तदा एज्जासि । सपरिजणा च न्हि
अट्ठावयपध्वयसंनिविट्ठं तातं मिलिया । कतिवासरेण च जिणायतणे अंगीरसो नाम चारणो
वंदिऊण तातेण पुच्छिओ—भयवं ! अरिय मे पुणो रज्जसिरी होज्जा ? संजमं वा अणुपाले-5
ङ्गं जोग्गो होज्जामि ? ति । एवं पुच्छिएण चारणेण भणिओ राया—अच्चिमाली राय-
रिसी मम धम्मभाया ततो ते कहेमि—न ताव ते पव्वज्जाकालो, रज्जं पुण ते होहिति ।
रग्गा पुच्छिओ—भयवं ! कहं होहिति रज्जसंपय ? ति । साहुणा अहं दंसिया—एतीए
सामलीए कण्णाए जो भत्ता तओ ते पुणो रायसिरी होहिति, सो अद्धभरहाहिवपिया ।
पुणो राया पुच्छति—भयवं ! कहं सो मया वियाणियव्वो ? । साहुणा भणिओ—जो कुंज-10
रावत्ताव्वीए सरत्तनीवे सह वगगएण जुज्झिहिति सो जाणियव्वो । तं च वंदिऊण कुंज-
रावत्ते ठिया नु । पइदिवसं च दुवे दुवे पुरिसा तम्मि पदेसे संचरंति रायसंदेसेण ।
वहिं च मे दिट्ठा जहादिट्ठा साहुणा, आणीया च । एसो च आएसो अंगारगस्त मम
भावगस्त कण्णपहमागतो । ततो सो पटुट्ठो तुम्हे पमत्ते विवाडेज्ज । अन्हं च विज्जाहराणं
समओ नागराङ्गा ठविओ—जो किर अंगारससीवे जिणघरे भज्जासहियं वा सुत्तं विवा-15
डेज्जा सो भट्ठविज्जो होहिति । एएणं कारणेणं विण्णवेमि ‘मया सहिए तुम्मे सो न लंघेइ’ ।

मया च भणिया—अंगारको न किंचि मम करेइ, बायाए वाहेज्ज. जं पुण तुम्हं रोयइ
तं मया कायवं ति । एवं तीए सहिअस्त मे सुरपङ्गो विव इच्छियविसयसुहन्दणोवग-
यस्त वचइ कालो । गंववं च सविसेसं सिक्खिओ नि सामलियाए अहं, दुवे विज्जाओ
सिक्खाविओ, वंधणविमोक्खणि पत्तलहुइयं च । ताओ च मए दुवे वि सरवणे साहिआओ ।20
वीसत्थो होमि हितगारिणीए सामलीए सह पसुत्तो हीरमाणो विबुद्धो, पत्तामि च
पुरिसं, सामलिमुहाकारत्तारिक्खयाए च तक्किओ मया ‘अंगारको होजं ति । तओ मया
चित्तिं—जो सखुं विवाडेइ सो उत्तनो, जो तेण सह विवज्जइ सो मज्झिमो, जो सचुणा
विवाडिज्जइ सो अधमो; तं ताव मज्झिमो होमि, सह णेण विवज्जामि. मा च ऊणो—ति
पहरिउमणो धंभियगतो अहं न संचायमि । चिट्ठिंउं भणइ मं अंगारगो—कुमार ! सुयंगमं 25
को अविज्जो गेण्हेइ ? , धंभिओ ति मय ति ।

एयम्मि देसकाले सामली उवागवा भणति—देव ! नारिहसि मे भत्तारं विणासेउं,
तुम्हं एत पुज्जो ति । हुंकारेण निव्वमच्छिया पुणो अणुणेइ—सुयह मे भत्तारं, जइ न सुयह
अहं सयणधम्मं छट्ठेमि । ततो रुट्ठेण अहं पविट्ठो पडिओ नि पलालपरिपूरिए जिण्णकूवे,
पत्तामि जुज्झमाणाणि भाउभंडाणि । तओ अत्तिणा सामली दुवे खंडाणि कया अंगार-30

ततो मे सुद्धी जाना—तेहिं मिहे पविच्छा दिवसा गसेमि । आभरणाणि पच्छण्णे भूमि-
भाए गिहिएडणं जइअओ मि नयरं । पत्तो उवज्झायगिहं मुख्यत्तं विलवत्तो । कयपणि-
वाओ भणिओ तेण 'सागयं' ति, पुच्छिओ ज—कओ एसि ? किंनिमित्तं वा इहागओ सि ?
ति । कहियं च से नया—णामं खंडिलो ति, गोचसो पुण गोत्तेणं, गंधव्वं सिक्खेजा ।
तेण 'जट्ठो' ति अवण्णा कया । नया नाहणीए कडयं दिन्नं पहाणरयणदीवियं । सा तं 5
वट्ठग भगइ—पुत्त ! विंति करेहि, अकटाहिं अ जं ते अभिप्पेजं भोयण-उच्छायण-सय-
णेषु, न काइ चित्ता । तेण कहिअं । भणिओ अणाए सुग्गोवो—तामि ! सिक्खा-
वेहि खंडिलं, ना अच्छउ रिक्को । सो भगइ—एस जट्ठो, कि एस सिक्खिहि ? ति ।
तोए भणियं—मेत्तावीहिं न मे पओअणं, एयस्स करेहिं पयत्तं—ति कडगं से दंसेइ । ततो
पडिबत्तो. तुंदुरु-नारयाणं कया पूरा । ततो अप्पिया मे वीणो वंदणकोणं च, भणिओ 10
य—छिवसु तंतिउ ति । नया तदा आहयाओ जहा छिण्णाओ । उवज्झाओ माहणि भण-
दि—पत्त ते पुत्तस्स खंडिलस्स विण्णाणं । सा भणति—एयाओ जुण्णाओ दुच्चलाओ, कीरंतु
धूराओ सि अण्णाओ पिराओ. से कमेण णाहिति ति । ततो सज्जियाओ से सीसेहिं धु-
हाओ तंतीओ । भणिओ य उवज्झाएण—सणियं छिवेसु तंतीओ । तओ दिण्णं च गीचयं—

अह नियंठा सुरट्ठं पविट्ठा, कविट्ठस्स हेट्ठा अह सन्निविट्ठा ।

15

पडियं कविट्ठं मिण्णं च सीसं, अब्बो ! अब्बो ! ति वाहरंति हसति सीसा ॥

ते मया पुच्छिया—सा इव्वकण्णा गीचयं एयं जाणति ? न जाणइ ? ति । ते भगंति—
न जाणति । नया भणियं—जिणामि एएण गीचएणं ति । ततो एरिसेहिं वयणेहिं हसा-
वेनि । वडंति दिवसा । पत्तो अणुओगसमओ । ससीसो उवज्झाओ वचति, मनं भणति—
तुमं अण्णम्मि काले वडिहिसि । नया भणियं—जइ सा अण्णेग जिप्पइ अहं कीस 20
सिक्खामि ? ति, वडानि ति । ते न दिंति गंतुं । मया वितियं कडगमाणेज्ज माहणीए
वत्तं । सा तुट्ठा भणति—जइ ते निदारेति किं तुहं वेहिं ?, दच्चसु, जिणसु तयं ति । दिण्णं
च णाए पंडरं महरयं च वत्थजुयलं सनालभणं पुप्फ-तंयोलाइ ।

ततो नियत्य-पाउओ गओ सभं चारुदत्तसत्तियं । जातणेसु रहएनु सभाए आसीणा
विट्ठा. इयरो जणो भूमीए । उवज्झाओ ससीसो जिज्झाइ मं सत्तंदिओ—ना मनं पास-25
सुवेहि ति । अहं सम्मुग्गतो । तत्थ य चारुदत्तो नयरपट्टाणमणुत्तसहिओ अच्छवि ।
वट्ठण य सभासन्निवेसं नया भणियं—विज्जाहरलोए एसो सभागारो, न इहं वि । ततो
जिज्झाइऊणं तुट्ठेण मे दिण्णमासणं । आसीणो नि । पत्तवि मं जणो विन्दयविन्दसनाण-
पयणो । दिहं च मया भित्तीए दत्थिजुयलं लिहियं । भणिओ य मे सेट्ठी—सीस मन्ने
एस हत्थी चित्तकम्मकरेहिं अप्पाऊ लिहिओ ? । सो भगइ—तानि ! कि चित्तग्ग्ने 30

१ पौय ३० ॥ २ पौय ३० ॥ ३ अप्पादि ३० ॥ ४ ३० ॥ ५ विन्दयविन्दसनाण-
पयणं । ६ पौय वंदणकोणं च गो ३ ८० मे ० । ७ पौय चारुदत्तकोणं च गो ३ ८० ॥

आउपरिफखा अत्थि ? । 'आमं' ति मया भणियं—जइ संदेहो आणिजउ पाणीयं बालरू-
चाणि य । ठवियं पाणियभायणं भित्तिसंसियं । कीलंतेहिं बालेहिं उदगं गहेऊण हत्थी
फुसिओ । उकुट्टं सभागएहिं पुरिसेहिं—अहो ! अच्छेरियं ति । उवज्जाओ विम्हिओ ।

- आगया य गंधवदत्ता जवणिअंतरिया ठिआ । न वि को वि उच्छहति वीणं छिविउं ति ।
5 चारुदत्तेण य सेट्टिणा वागरियं—अईति हु दारिगा, जइ न कोइ उवट्टाइ गाइउं ति । तो
चिरं अच्छिऊण विटुसेहिं भणियं—अईउ त्ति । तम्मि समए मया भणियं—कीस अईइ ?
पासामु से सिक्खियविसेसं । ततो पेच्छगेहिं दिट्ठीहिं अणुवद्धो मि 'न एस घरणिगोयरो,
एस देवो विज्जाहरो वा अइपगम्भो तेयस्सी रुववंतो' त्ति । ततो सेट्ठीवयणेण उवणीया
वीणा, अप्पिया य पुरिसेहिं, सा मया पडिसिद्धा 'एसा सगम्भा, ण य जायइ छिविउं' ति,
10 तीमिया तंती, दंसिआ वाला । अण्णा उवट्टविआ, 'दवग्गिदब्बाओ दारुओ निम्मविआ
फरुससद्दा एसा' । सिप्पिणा पुच्छिणएण कहियं 'सच्चं' ति । अण्णा उवट्टविया, सा जलनि-
बुड्डुदारुनिम्मविआ 'गंभीरसद्दा न होइ' ति पडिसिद्धा । विम्हिया परिसा । ततो आणीया
वीणा कयचंदणचच्चा (ग्रन्थाग्रम्—३५००) सुरभिकुसुमदामालंकिया सत्तंसरतंती । तं दहूणं
मया भणियं—उत्तमा वीणा, आसणमिणं अणणुरुवं । तओ उवणीयं महरिहमासणं ।
15 ततो भणति सेट्ठी—सामि ! जइ जाणह विण्हुगीयगं तो गिज्जउ । मया भणियं—
जाणामि । ततो सभागया पुच्छंति—किं विण्हुगीयगं ? । मया पुण साहूणं रिद्धीसु गिज्ज-
माणीसु पुवं सुयं विण्हुमाहप्पं गीयगं च । ततो पकहिओ मि—सुणह—

विण्हुकुमारचरियं विण्हुगीइगाए उप्पत्ती य

- आसि हत्थिणापुरे नयरे पउमरहो राया, तस्स लच्छिमती देवी, विण्हू महा-
20 पउमो य दो कुमार । धम्मस्स अरहओ पओप्पए सुबओ नाम अणगारो, तस्स समीवे
राया सह विण्हुकुमारेण पवइओ । महापउमो राया रज्जं पसासति । पउमरहो परम-
संविग्गो विधुतरयमलो परिणिबुओ । विण्हुकुमारो वि अणगारो अपरिवडियधम्मसद्धो
साद्धिं वाससहस्साईं परमं दुच्चरं तवमणुचरति । ततो से लद्धीओ समुप्पण्णाओ—विउव-
णिट्ठी सुहुम-वादर-विविहरूवकारिणी अंतद्धाणी गगणगामिणी ।
25 महापउमस्स रण्णो णमुई पुरोहिओ । सो साहूहिं महायणमज्जे वादत्थी सत्थेण
पराजिओ, पटुट्ठो रायं तोसेऊण लद्धवरो रायत्तं वरेइ । वासारत्ते ठिया साहू गयपुरे ।
सो कयाभिसेओ पगतीहिं माणिओ समणे सद्दावेऊण भणइ—अहं तुम्हं असम्मओ, जओ
मं न जयावेह ? । साहूहिं भणिओ—किं अम्हं वयणेण तुम्ह जओ होहिति ण वा ? ।
सज्झाय-ज्झाणवक्खित्तेहिं य न याणिओ तुम्हं अहिसेउ त्ति सन्भावो । सो भणति—किं
30 वहुणा ? मम रज्जे ण वसियव्वं तुम्हेहिं । ते भणंति—रायं ! वासामु विरुद्धं संकमिउं,

पायवडिओ लग्गो पाए—खमह मे भयवं! अवराहं ति । तेण धुओ पँटिओ, सणेण
 य दिवखो संवुत्तो—मउडेण मणिमऊहरंजितदिसामुहेण गिम्हे मज्झण्हदिवसो विव
 दुँप्पिक्खो, कुंडलजुयलेण दोलायमाणेण उभयपासगतो इव गहभोइओ सम्मत-
 मंडलो, हारेण धवलमहाभोगिभोगसच्छंमेण विच्छिण्णवच्छयलविलसिरेण सारइय-
 5 वलाहगसणाहसाणुदेसो इव मंदरो, कडग-केयूरभूसियभुयाजुयलो य इंदायुधविंधित इव
 गगणदेसो, पालंवाचूलरइयमुत्ताविहाणो य जोइसमालाधरो इव तिरियलोओ । वहुमाणं तं
 पस्सिऊण भयविसंठुलौ अंतरा सिलाजालाणि पव्वयसिहराणि महंते पायवे पहरणाणि य
 खिवंति । ताणि य हुंकाराणिलसमुद्धयाणि समंतओ पणिवयंति । तं च अदिट्ठपुव्वं महावौदिं
 पस्समाणा किण्णर-किंपुरिस-भूय-जक्ख-रक्खस-जोइसालया महोरगा भीय-हित्य-प-
 10 थिया विलोलनयणा गलियाभरणा अच्छरासहाया ‘को गु मो ? कत्थ पत्थिओ ? किं च का-
 उकामो ?’ ति कायरा विरसमालवंता परोप्परं तुरियमुबहंता, तेहि य वेवंतसव्वगत्तेहिं संचा-
 रिमो मंदरो व विम्बियमुहेहिं खहचरेहिं दिस्समाणो खणेण जोयणसयसहस्ससमूसिततणू
 जातो । केहिय रिद्धिबहुलयाए जलियजलणसंघायभूओ दिट्ठो, केहिं पि सारदसमत्तमंडल-
 मियंकमणहरतरसोमवयणचंदो । विवहुमाणस्स य जोइसपहो उरदेसे णाभिदेसे कडिभाए जा-
 15 णुदेसे य आसी । तओ चलिया भूमी । कओ य णेण मंदरसिहरोवरि दाहिणो चलणो । परावत्तेण
 य समुद्दजलं उल्लयिं । समाहया दो वि करतला, तेण सदेण वितत्था आयरक्खा ।

एयम्मि देसयाले चलियासणेण विपुलावधिविसयविण्णायकारणेण मघवया देवसमक्खं
 भणिया गंधव्व-नट्टाऽणीयाहिवइणो—भो ! सुणह—एस भयवं विष्णुअणगारो नमुइ-
 पुरोहियाऽणायारपरक्कमकुविओ समत्थो तेलोक्कमवि गिलिडं, ता णं साणुणएण उवसमेह
 20 गीय-नट्टोपहारेण तुरितं । ततो सोहम्मवइणा समाणत्ता पणचिया तिलोत्तिमा-रंभा-
 मेणोव्वसीओ चक्खुविसए सुणिणो, पवादिआणि य वादित्ताणि, पगीया तुंवुरु-णारद-
 हाहा-हूहू-विस्सावसू य सुत्तिमहुरं सवणासण्णं थुणमाणा ‘उवसम भयवं !’ ति जिणणा-
 माणि खमागुणे य वर्णंता । महिद्धिया य वेयड्डसेटीनिवासिणो विज्जाहरा देवसमूहं सुर-
 विसहियं भयवतो विष्णुकुमारस्स पसायणनिमित्तं समागयं दिवमइचोइया विजाणिऊण
 25 डुयं सुरसन्नित्तिमुवगया । ते वि तदेव थुणंति, आगमाणुरूवाणि गीयगाणि य गायंता चल-
 णमुक्खित्तं कमलदलसंचयच्छविधरं कमलमिव रसमुच्छिया महुयरा समुद्धियंता । तुडेहिं
 य तुंवुरु-णारएहिं भणिया—अहो ! अच्छरियं, अहो ! माणुसमित्तेहिं नाम होइऊण देवेहिं
 सह कओ संयवो दच्छया य दंसिय ति । विज्जाहरा भणिया—करिस्सं भे पमाइं गंधवे
 तो परा रती भविन्मत्ति. सत्तंसरनंतिनिस्सिमयं गंधारगामं मणुस्मलोगदुःखमिदानीं विष्णु-
 30 गीयकोवनिवद्धं उवहारेह—

१ पट्ठिओ आ० वि० ॥ २ दुण्णिनिक्खो टी ३ ॥

४ एला वि अ० आ० मे० ॥ ६ राहवे उ २ मे०

मे ३ टी ३ ॥ ८ सरमत्तं उ २ मे० ॥

गीयसोनिक्खं आ० ॥ ४ अच्छरेण आ ३ मे० ॥

१ मासोमेण आ० ॥ २ मायसोमेण आ० ॥

उत्तम साहुवरिष्ठ्या !. न हु कोवो वणिजो जिणिदेहिं ।

हुंति हु कोवणसीलया, पावंति वहुणि जाइयवाइं ॥ गीतिका ॥

तेहिं पणएहिं 'परो णे अणुगहो' ति गहियं गीयं ।

राया य महापउमो भयवओ विणहुत्त तहागयचिद्धियं नमुईपुरोहिअदुण्णयनिमित्तं
सोउण, वट्ठण य दिवविबवियमहासरीरेण गगणतलनफुण्णं, भीओ सपुरजणवओ कंठ-5
गय-पाणो गतो सरणं संघं, भयगगिरं गिरो भणइ—नम सरणं संघो, अहं कयाणुवओ
समणोवासयो सुवयत्त भयवओ अणगारत्त सीसो, परितायह मं । तओ संघेण भणिओ—
'अपचं रजे ठवेसि, न य वुत्तवं वहसि, पनत्तो सिंति भणंतो विमलसहावो समण-
सणे—खनियं अन्हेहिं रायं !. अवसाणं अन्हं एयं, तव विसयपमत्तत्त अणुपेक्खओ वि-
संमं जायं कारणं, जेण तेलोक्कं पि संतइयं, उवसनेसुं विणहुकुमारसमणं । संठिया य कर-10
उज्जलिपुडा—उवत्तम विणहु !, खनियं संघेण महापउमत्त, साहर रुवं, ना य चलगं
देहेहि, चलगं नहियलं तव तेयपभावेण पविसइ रमायलं, अइपुरद्विओ ते चलनमासे
समणसंघो । तं च साहुजणोदीरियं वयणं न सुणइ अइउंतसोयविसयत्तवो भयवं कुमा-
रसमणो विणहु । ततो मंहतेहिं सुयधरेहिं भणियं—न सुणइ नदं न्नां दुवात्तमजोराय-
रओ, ञ्चिहिय गगणभाए सोविंदियं से वट्ठति, जओ न सुणइ, परं च जीयनमयमात्त-15
नूनिया विउड्ढा, जओ तत्तियं अइगतो ततो रुवविमयो वट्ठ, अण्णहे नै रायं, गओ
उवत्त अवलोएहिंति, वट्ठण य समणसंघं पज्जुवासेतं उवत्तमिदिहि । गओ जगगमनं
जगालिओ चलणो साहूहि । फासिदियलत्तपणेण विणहुत्ता महारिणिना उयरोयं धा-
नियले । दिट्ठो य णेण महापउमो राया नओरोहो सरणिगणो मण्णहयगतो गयम्म,
नारणो य कयंजलिपुडा पवाहरंता 'उवत्तमे' ति । तवो पेण पिउरं—गगणसमि-20
मिदुसहावा, चंदगमिय सीपलदियवा, महापउमत्त रण्णो सरणिगणं गेटं पवि-
(अन्त्यान्म-३६००) एरंतेहिं खनियं तेहिं उवत्तयं, न हुत्तर संघं वट्ठति ति । इव-
पणेहिं य मउरंयवियओ सपगुग्गाए उरलंरिह सहरिं रुवं वट्ठणवो मट्ठिणे
नारदपंदी इव सुएदंनयो । देव-गणवगण य सविजए पण भयवओ विणुत्त,
इत्तुववरिं सुउणं गया य स्यामि ठागमि ।

२६

तवो साहुपट्ठिओ जिज्झिओ, महापउमो राय भणेओ य—उरिहिं न्नामि ।
एओ य से पेण संदिट्ठो—पियं दंदिहण नाल पणवत्तं उणु ति एणे य नालो
एहिं ति । सो पणहिं सविजएओ वट्ठणवो भयवओ । नमुई न्नामिओ जिज्झिओ
साहुसंघेण निमित्तवो वओ । दिट्ठो य उवत्तमे उवत्तमत्तं उवत्तमे उवत्तमे
उवत्तमे उवत्तमे उवत्तमे उवत्तमे उवत्तमे उवत्तमे ।

२७

जं च गीयं विण्हुकुमारनिसियं देव-गंधवमुहुगयमवधारियं विजाहरेहिं, तं पहा-
णेसु रायकुलेसु धरेइ. तं च मया सामलीए समीवे वट्टमाणेण पुबसिक्खियं भीइयं सत्ते-
सरतंतीयं वीणापरिचियाए. तं भे^३ परिकहियं विण्हुगीइयं ॥

तओ तं विण्हुगीइयं गंधवदत्ता अहं च वीणं छिवित्ता गंधारग्गाममुच्छणाए पर्गीया
5 मो रत्तं तिट्ठाणकरणसुद्धं ताल-लयगहसमं । अवसाणे गीयस्स घुट्टं नागरेहिं—अहो!
समं सुकुमालं च वाइयं गीयं च त्ति । ततो पुच्छिया परिओसविसप्पियमुहेण सेट्ठिणा
तम्मि अहिगारे निउत्ता आयरिया—केरिसं गीयं वाइयं च ? त्ति । ततो तेहिं भणियं—जं
अज्ज दुहियाए गीयं तं वाइयं पडुजाइणा, जं गीयं पडुजाइणा तं वाइयं अज्ज दुहियाए
त्ति । ततो उसारिया अट्ठिभत्तरजवणिया । भणियं नायरएहिं—ठिओ दाणिं संघंसो, खीणो
10 ऊसवो नयरस्स, नियत्तो वीणावावारो, पत्ता भत्तारं गंधवदत्ता । ततो णायरा सेट्ठिणा
परेण सक्कारेण पूइत्ता विसज्जिया ।

अहं चारुदत्तेणं भणिओ—तुव्भेहिं दिव्वेहिं पुरिसक्कारेणं लद्धा दारिया गंधवदत्ता.
एइसे दाणिं अविग्घेणं पाणिं गेण्हह. एसा लोगसुई—माहणस्स किल चत्तारि भारियाओ—
माहणी खत्तिणी वइसी सुदि त्ति. 'एसा पुण भे अणुरुवा भारिया, कारणओ पुण विसिट्ठती
15 व होज्ज' तक्केमि । ततो मे चिंता समुप्पण्णा—केण मण्णे कारणेण भणियं सेट्ठिणा 'इमा
विसिट्ठा दारिय' त्ति ? । पवेसिओ य म्हि अट्ठिभत्तेरि, उवट्ठियाओ पडिकम्मकारिगाओ,
ताहिं मे कयं रायाणुरुवं पडिकम्मं, दिण्णाणि अहयाणि वत्थाणि, तओ म्हि परिहिओ,
कयाणि य वरकोउगाणि, आगओ मि बुद्धजणपरिवारो चाउरतंगं आकुलं बंधुवग्गेण सेट्ठि-
स्स । पसंसइ मं इत्थियाजणो—जइ वि चिरस्स लद्धो वरो गंधवदत्ताए तो वि अणुरुवो,
20 अहवा निरुवमरुवो कामदेवो एसो त्ति । ततो मे आणीया गंधवदत्ता सरस्मती विव
रुवयती, तरुणरविमंडलपहासा, कुंडलजुयलपभाणुलित्तनयणलोभणवयणकमला, महा-
निवेसनिरंतरहारपरिणट्टवालफलाणुकारिपओहरा, पओहरभरविलसमाणवलिमोहियतणुय-
मज्जा, पउमणिपलामपिहुल-मंसलसोणिफलगा, पउमपत्तसुकुमाल-महिय-धीवरोरु, पउम-
तंतुकलावमइयभूमणुजलमणहरतरहत्थकिसलयवाहुलइया, पासत्तसणाइगुडमिरजंवदेमा,
25 मरससररुद्धकोमलपमत्थचलणा, समदललितकलहंसगमणा । अणिज्जमाणी इव लणाए पामे
य मे कया अम्मगाहिं लच्छी इव कुवेरस्स । भणियं च सेट्ठिणा—सामी ! किं तुव्वं कुड-
गोत्तेन ? इव्वइ हुयवट्ठो उदाहो दारिगा य त्ति । ततो मया चिंनियं—एमा इम्मदुहिया,
केण मण्णे कारणेण सेट्ठी एवं आमइ ? त्ति । मया विम्भयं काऊण भणिओ—अन्थ कारणे
हुने पण्णं । ततो मो गदियाक्कारो ममं मणइ—सामि ! कहिंस्सं भे कारणं, जेण्णय मया
29 विण्णविया. आमरणयागमपत्तं ग्वणं विणामियं होइ । तओ विट्ठिणा हुओ हुयवट्ठो । मा-

हिजो मि पाणि गंधर्वदत्ताए सेट्टिणा । मंगलेहिं अङ्गीओ मि गम्भगिहं सह पियाए ।
हुंदिवमणत्स य ने पवियारसुहफला अइच्छिया राई ।

गणसु य वरकोउयदिवसेसु सुग्गीव-जसग्गीवा उवट्टिया चारुदत्तसमीवं, तेहिं
भगियं—गहवति! सामा विजया य दारियाओ गंधर्वदत्ताए सहीओ, तीसे अणुमए
भयंतु ते जमाउयं । ततो तेण मम निवेदितं कारणं, मया च पिया कया पमाणं । तीसे 5
अणुमए ता वि ब्रहुसक्कारं पाविया दो वि । रमानि य तिहिं वि सहिओ भारियाहिं, विसे-
सओ पुण गंधर्वदत्ताए वहुइ ने पीती. गुणा मं रमाविति न किंचि परिहायइ परिभोगस्त ।

गणसु वहुसु दिवसेसु कयाइ भुत्तभोग्यो अच्छानि आसण्णनिहे सावस्तयासणनिसण्णो ।
ततो उवगतो सेट्टी चारुदत्तो, सो मं अंजलिकम्भेण पूएतो लवति—जयंतु सामिपाया!,
वाससहस्ताणि वो पया आणं पालेंतु सह पियाहिं । ततो मया पूहओ गुरुभावेण, विदिण्णे 10
जासणे निसन्नो । ततो मं भगइ—सामि! जं मया पुवं वुत्तं 'एसा दारिया तुन्हं अणुसरिसी
विसिद्धा वा होज' ति तं कारणं कहइस्तं, संदिसह । मया भगितं—सैउवगवायं कहसु
वि । ततो पभगिओ—सुणह सामि!—

चारुदत्तस्य अप्पकहा गंधर्वदत्तापरिचओ य

जासी य इह पुरीए चिररुढपरंपरागओ उमयजोगिविसुद्धे कुले जातो सेट्टी भाणू 15
पान सनगोवासओ अहिगयजीवाजीवो साणुकोसो । तस्त तुहकुलसंभवा भद्दा नाम भा-
रिया, सो उवपत्तवा पुत्तमलभमाणी देवयणमंसण-उवस्तिजणपूयणरया पुत्तस्थिणी विहरइ ।

कयाइं च सेट्टी सह धरिणीए पोसहिजो जिणपूवं काज्ज पज्जालिएसु दीवेषु दम्भसं-
थागओ शुद्धमंगलपरायणो चिद्धइ । भयवं च गगणचारी अणगारो चारुनाम उवइओ ।
सो कयजिणसंयवो कयकायविउत्तगो जासीणो, सेट्टिणा पयमिण्णाओ । ततो ससंभमनु-20
ट्टिएण सादरं वंदिओ 'चारुमुणिणो' ति भणंतेण । तेण वि नहुरभणिण भगिओ—मा-
यग! निरामओ सि? अविग्धं च ते तव-वयविहिंसु? ति । सेट्टिणा भगिओ—भयवं तुन्ह
चलणसएणं । 'तित्थयरस्त नमिसामिणो चरियसंदद्धं कहं कहिउमारओ ।

कहंतरे य धरिणीए कयंजलिबुडाय विण्णविजो—भयवं! अत्थि मे विउलो अत्थो. जो
एत्त भोत्ता कुलसंवाणहेज लोगिद्धीए सो मे पुत्तो होज? । संदिसह तुम्भे ज्जोहदंसी 25
ततो भयवया चारुमुणिणा भगिया—'भइ! भविस्सइ ते पुत्तो जप्पेणं कालेणं' ति वोत्तुण
'सावय! जप्पमादी होज्जासि सीलवणसु' ति गतो अदरित्तं ।

ततो केणइ कालेण धरिणीए आहूओ गम्भो । तिगिच्छगोपदिट्ठेण भोगविहिणा वट्ठि-
ओ गम्भो । अविमानियडोहला य एत्तवणसमए पयाया दारयं । कयजायण्णमा य नास-
करणदिवसे कयं च से नाम 'गुरुणा चारुमुणिणा वागरिओ दारओ भव चारुदत्तो' 30

१ सुहितं क इ ने इ ॥ २ 'साय स' २०० ॥ ३ मोत्तमसं कर ति २०० ॥ ४ मा दुप्पं २०० ॥
५ 'सुमि ति मा० विना ॥ ६ 'विधेय २०० ॥

* सत्र त्रिदोषिद पाठवृत्ति इति मन्मथते ।

ति । ततो भगइ—चारुसामि ! एरिसं मे न दिह्ठपुवं, जइत्थ दहुकामा इहमागया दच्छि-
 हि-त्ति । ततो भगिओ गोमुहेण—चारुसामि ! न एत्थ अच्छरियं, धुवं एण उवलंतरवि-
 ग्गियं पायवमूलं दिह्ठं होहि-त्ति, ततो से बुद्धी उप्पण्णा—(ग्रन्थाग्रम्—३७००) एवंकोमलेण
 कहं भिण्णो पासाणो ? ति । अथवा मराली पिह्ठकाणि चारिंती दिह्ठा होज्ज, ततो बहुत्तयाए
 विन्तिओ । अहवा सिह्ठिगारवं निमुंय 'डहरियाए एवंमहंतो सद्धे' ति अच्छेरं मण्णए । ततो 5
 पुच्छिओ नया—एत्तो अन्नतरं होज्ज ? ति । सो भगइ—जं अच्छेराणं पि अच्छेरं, एवं किं मे
 तिचारेणं ? दच्छिहिह्ठ ति । तत्त य बहुभाणेण गया मो तं पएसं । दाएइ य मरुभूतीओ
 सोयसल्लिपरिक्खित्तं अंजंतसुहुमसिकयापुलिणं पावरणंतरविणिग्गयमिन्न जावयरसपंडुरं
 दुवत्तिपजोहरं । ततो गोमुहेण भगिओ—पुलिणखंडे किं अच्छरियं ? संति एरिसाणि उद-
 गपरिण्णद्धाणि ति । ततो भगति—जनेत्थ अच्छेरं तं पस्तह—ति पयाणि दंसेइ दुवे । ततो 10
 भगिओ—जइ एयाणि अच्छेरयं ततो अन्हं जाओ पयवीहीओ ताओ अच्छेरासयाणि
 ति । ततो भगति—एयाणि साणुबंधाणि बहूणि पयाणि, इमाणि पुण वोच्छिण्णमग्गाणि
 ति । ततो ताणि आयेण पस्तिमो । ततो हरिसीहो भगति—का एत्थ चिंता ? , जइ पुण
 कोइ पुरिसो एयं तीरजायं रक्खमारुहिय साहाओ साहं संकंनंतो लयामउयाए पुलिणं
 अवइण्णो, पुणो पायवं चैव आरुडो ति । ततो गोमुहेण भगियं विचारेऊण—न एयं 15
 डुज्जइ, जइ पायवाओ अवइण्णो होतो ततो हत्य-पायसंयट्ठणापरिसडिण्ण तरुण-जरड-
 परिणएण पत्त-मुप्फ-फलेण पुलिणं सलिलं च अफुण्णं होवं । ततो भगिओ हरिसीहेण—
 कस्स इ इमाणि पयाणि ? ति । ततो भगियं गोमुहेण—आगासगामिस्स पयाणि ति । ततो
 भगियं हरिसीहेण—किं देवस्स ? रक्खसस्स ? चारणसमणस्स ? रिद्धिमतो रिसिस्स ? ।
 भगियं गोमुहेण—देवा किं चउरंगुलभूमिं न छिवंति, रक्खसा महावोदी, तेसिं नहप्प-20
 नाणाणि पदाणि, पिसायाणि जलबहुलपदेसमीत्तणि, ण वियरंति इमन्मि पदेसे, रिसीं तव-
 सोस्सितसरीरा, तेसिं कित्थयाए नज्जदेसुण्णयाणि होति, चारणा दगतीरे जलचरसत्तपरि-
 चात्तं परिहरंता न संचरंति । भगियं हरिसीहेण—जइ न एससिं पदाणि, कस्स णं इमाणि
 पयाणि ? ति । गोमुहेण भगियं—विज्जाहरस्स ति । हरिसीहेण भगियं—जइ पुण विज्जा-
 हरी होज्ज । ततो भगियं गोमुहेण—पुरिसा सत्तवंतो उच्छाहगामिणो, तेसिं हिययगद-25
 चाए पुरो पयाणि पीलियाणि भवंति, इत्येयं पुण कलत्तगुरवताए पण्डियासु उविद्धाणि
 भवंति, तेन कारणेण ण इमाणि विज्जाहराए । पुणो भगति गोमुहो—चारुसामि ! वन्म
 विज्जाहरस्स भारो अत्थि । पुच्छिओ हरिसीहेण—किं पज्जो सो भारो होज्ज ? उदाहु
 सन्नज्जुओ पादवो ? जाव पुड्ढावराही छिटे आलाइओ जरी होज्ज ? । भगियं गोमुहेण—
 नइ गिरिसिहरं होज्ज तज्जो गुरवयाए निमग्गाणि पदाणि होज्ज, जइ पायवो होज्ज ततो 30

१ 'वको' दां० विना । २ 'आरंटी' दां० । ३ 'सुवं' दां० विना । ४ 'ओ' सट्ठिपेत्तदां० दां०
 ५ 'अच्छं' सुं दां० विना । ६ 'परिहानं' ति दां० दां० । ७ 'विहानं' ति दां० । ८ 'इदं' दां० दां० ।
 ९ 'दां० दां०' दां० ।

- महियलपत्ताहिं साहाहिं बहुनिक्खेवो होजा. न ग अरी रम्मं अवकासमाणिज्जति । ततो भणियं हरिसीहेण—जइ वि हु एत्तो एततरं पि कारणं ण होउ, को हु से भारो अत्थि ? त्ति । भणियं गोमुहेण—अम्मय त्ति । हरिसीहेण भणियं—न जुज्जइ एम भारो त्ति, विज्जाहरीओ वि आगामगामिणीउ त्ति । भणियं गोमुहेण—सा धरणिगोयरी पिया 5 तस्स त्ति, ततो तीए सह रमणीयाणि थाणाणि संचरति । भणियं हरिसीहेण—जइ से पिया, कीस णं विज्जाओ न गाहेइ ? त्ति । भणियं च गोमुहेण—मच्छरी सवाहिसंक्रियकामो 'मा साहीणविज्जा सच्छंदगमणा होहिति' त्ति न गाहेइ णं विज्जाओ । भणियं हरिसीहेण—एयं पुण कहां जाणसि—अम्मगा से अत्थि अविज्जाहरी य ? त्ति । भणइ गोमुहो—इत्थीओ अधोकायगुरुइओ, पणयग्गहणट्ठो य वामहत्थो, ततो एयं किंवि 10 उविद्धं वामपादं । हरिसीहेण भणियं—जइ इत्थीसहिओ, कीस णेण इमं उवइऊण मुक्कमपरिभुत्ता ? । गोमुहो भणइ—इमं पुलिणं आलोहरमणीयं सलिलपरिक्खेवं पायबंधका-रेण य हरियमणिवेइयालंघणपरिक्खेवमिव पत्तेणं चित्थियं अजोग्गं रतीए. अविक्किणमप्पयाए अवस्सं तेण आसण्णेण होयव्वं. रमणीओ अयं पएसो दुक्खं परिचइउं. मग्गेज्जइ से वीहि त्ति । दिट्ठाणि य अण्णत्थ अवगासे चत्तारि पदाणि, दंसियाणि से । विभत्ताणि 15 गोमुहेण—इमाणि इत्थिपयाणि विविणिमुहनिवडियाणि पण्हत्थणूपुरंकिंचिविवाणि य दीसति. इमाणि विभत्ताणि पुरिसस्स त्ति । ततो तं मिहुणपयपंति अणुसज्जमाणा गोमुहवयणविम्बिया वच्चामो । दिट्ठो य णेहिं कुसुमिओ सत्तिवण्णो पायवो भमरभरिओ अंजणधाउकुम्मासो इव रययपव्वओ सरयकालसस्सिरीओ । भणियं च गोमुहेण—चारुसामि ! इमं पत्ताए सत्तिवन्नं तीए इत्थीए इमीए साहाए गुलुको पिच्छिओ. अपावंतीए पिओ 20 पणइओ । मया भणिओ—किह एयं ? त्ति । भणति—इमाणि से पयाणि मुक्कपण्हियाणि गुलुकं कंखंतीए त्ति. विज्जाहरो य वारोही, गहिओ णेण अयत्तेण गुलुको, जम्हा से अभिण्णलेहाणि पदाणि पुलिणे दीसंति. सो य दाणि अणेण भत्तुणा ण दिन्नो तीसे. न य चिरकालवइकंतो लक्खिज्जइ, जेणेत्य पर्यैरभंजणपवत्ता अज्ज वि खीरं मुयंति पुष्कविट् त्ति । ततो भणिओ हरिसीहेण—गोमुह ! जुज्जइ कारणं अचिरभग्गस्स थवगस्स. ण उ तीसे 25 अम्मगाए ण दिण्णो त्ति, कहां पियाए पणइओ न दाहिति ? । भणियं गोमुहेण—कामो पणयलोलो, तीएय मण्णे ण किंचि पणइयपुव्वो, ततो णं रमते जायणालोलं पस्समाणो. सा वि णं सव्वओ परीइ 'देहि मे पिय !' त्ति जायमाणी. एयाणि तस्स पयाणि तीसे पयपरिक्खत्ताणि दीसंति. चारुसामि ! सा तस्स विज्जाहरस्स अविज्जाहरी कुविया पडिहयपणय त्ति । हरिसीहेण भणिओ—एयं किह जाणसि ? त्ति । भणइ गोमुहो—एयाणि तीसे पदाणि 30 कोहसमुत्थाणि विणिक्खत्ताणि, इमाणि य विज्जाहरस्स अणुधावमाणस्स, तं एसा विकिद्धयरमयसंचारा पयपद्धती तीसे य पंथं रुद्धंतस्स. ओसकियवीसमणपीलिण य पंथो रुद्धो.

१०. १०. १८

- रविबंदसणकओ अवगासो. दोण्ह वि मग्गसूयगो य सिकयाविकखेवो दीसए इओ पक्-
 ढ्ढिओ. इमाणि इत्थिपदाणि उवयंताणि दीसंति, ततो साणुकंपा अणुवैयासु कट्ठणिमग्गं ।
 दिट्ठाणि य पक्किण्णाणि भूसणाणि, मारुयार्कंपिओयंसब्भावोच्छेओ य इव पीयकं खोमं ।
 ततो भणति गोमुहो—अहो चारुसामि ! सो विज्जाहरो पच्छा अवरेण अरिणा समासाइओ
 5 वीसत्थो. सा य भारिया से अविज्जाहरी असमत्था पइकारे घरणिगोयरएणं भावेणं ति ।
 भणिओ य मया मरुभूइओ—गेण्हसु एयाणि खोम-भूसणाणि, एयं च चम्मरयणं खग्गं.
 जहिं दच्छीहामो तहिं से अप्पिस्सामो त्ति । पत्थिया मो कट्ठणिं अणुसज्जंता, अण्णत्थ
 सल्लइकोट्टरे दिट्ठा लग्गा मुद्धजा । भणिओ गोमुहेण हरिसीहो—अग्घायसु त्ति । ततो तेण
 अग्घाइया, थिरगंधा य ते, आयवैतत्ता य णीहारि त्ति । गोमुहेण भणियं—चारुसामि !
 10 इमे केस-वत्थत्थाइणो गंधा दीहाउणो समुप्पण्णस्स. इमे य मुद्धया सुगंधा (ग्रन्थाम्पू—
 ३८००) सिणिद्धा अणुक्खयमूला य, तेण कारणेण सो विज्जाहरो दीहाउ उत्तमो य. अणेण
 रायाहिसेओ पावियवो, तं अणुमग्गामु णं । ततो अम्हे पत्थिया । दिट्ठो य विज्जाहरो
 कयंवपायवसंसिओ पंचहिं आयसेहिं खीलेहिं विट्ठो पंचहिं व इंदियत्थेहिं अंतराया—एको
 मउडसंधिम्मि, दो दोसु हत्थेसु, दो दोसु पाएसु । तस्स य मे दुक्खं दट्ठूण अत्तणो मे
 15 दुक्खं जायं । ततो मया तस्स वेयणापरिगयस्सावि णिज्झाइया अविवण्णा मुहच्छाया,
 सोम्मा गत्तच्छवी, आयसकीलुप्पालिएसु वि हत्थपाएसु लोहियं न निग्गच्छति, तिष्ठवे-
 यणापरिगयस्स वि अमंदो ऊसासो । ततो हं एगंते निसण्णो पायवच्छायाए, भणिया य
 मया वयंसा—सुयपुवं मया साहुसमीवे विज्जाहरकहासु पवत्तासुं—विज्जाहराणं किल चम्म-
 रयणमंडुक्कीसु ओसहीओ चत्तारि अत्ताणं रक्खिउं. ततो चम्मरयणमंडुक्कीं निज्जायह ।
 20 ततो सा वयंसेहिं विचाडिया, दिट्ठा ओसहीओ, न उण जाणामि विसेसं, ततो मया
 भणिया वयंसा—ओसहीओ सिलासु घसिऊणं खीररुक्खे सहं निवेसेह. तत्थ परिच्छिऊण
 विज्जाहरं जीवावेह । ततो तेहिं परिच्छिड्याओ सण्णायाओ य—इमा विसल्लकरणी, इमा
 संजीवणी, एसा संरोहिणी । ततो ते गया उवट्ठिया विज्जाहरं ओसहीओ पत्तपुडेसु
 काऊण, तस्स य जो पाणहरो कीलो उत्तमंगे सो मक्खिओ विसल्लीकरणीए, ततो पडिओ
 25 महीतले आयवत्तत्तं पिव कमलं, अणोयत्तं च से वयणकमलं, ततो तं अवलंबियं मरुभू-
 इएण । ततो लद्धवुद्धिविसेसेहिं दो वि वाम-दाहिणा हत्था मोइया, ते अवलंबिया हरि-
 सीह-त्तमंतएहिं । सो य अरिणा मम्मत्थाणाणि परिहरंतेण वट्ठो परिकेसबुट्ठीए, तेण सो
 न विवण्णो । ततो पाएहिंतो विमोतिओ, कयलिपत्तसत्थरे य सन्निवेसिओ पीयंवरुत्तरीओ ।
 अहं पुण गोमुहसहिओ पुरत्थिमेण णाइदूरे अवक्कमिऊण ठिओ पायवंतरिओ, दत्ता य
 30 संरोहिणी वणेसु । भणिया य वयंसा—कयलिपत्तेहिं णं सलिलकणेहिं वीएऊण लद्धसणं
 नाऊण मम समीवं एज्जह त्ति । तेहिं जहा भणियं तं कयं । पच्चागयसण्णो य सहमा

छद्वाह्यो, भणियं च णेण गंभीरेण सरेण—ठाहि ठाहि धूमसिह !, दुरायार ! कहिं ते गओ मुच्चिहिसि ! । ततो तं न पत्सति जत्स कुद्धो, अपडिसुरं च गज्जिऊण विलिओ । क्कहे पुण णीसदा ठिया । ततो दिसावल्लोयं काऊण कं वि अपत्समाणो कमलसंडमंडियं वदात्तणं सरमवतिण्णो, उत्तिण्णो च ण्हायसरीरो तहेव पीयंवरो कणगाभरणभूसिओ अन्मुज्जलिओ विय कोमुइसमओ । कओ य णेण उत्तरदिसिमभिमुहेणं कत्स वि नमोकारो । 5

गोमुहेण भणियं—चारुसामि ! इदाणिं जाणति मित्ता-उरिविसेस ति । कओ अन्हेहिं लालावो अण्णोणसद्धिं । ततो सो उवगतो अन्ह समीवं, भणियं च णेणं—भो ! अहं अरिणा वद्धो केण मोइओ ? ति । भणिओ गोमुहेण—अन्ह इत्थपुत्तेण चारुसामिणा साहुत्तनीवाओ विण्णायओसहिपभावेणं ति । ततो तेण कओ मम पणामो, भणियं च णेण—अहं तव जीवियकयकीओ दासो ति । भणिओ मया—मा एवं भणसु, भाया सि 10 नमं । अहिंनंदिओ य निसण्णो धरणिचले, पुच्छिओ हरिसीहेण—केण इमं सि आवतिं पाविओ ? केण वा कज्जेणं ? ति । ततो पवत्तो कहेइं—

अमियगतिविज्जाहरपरिचयो

अत्थि दाहिणाए सेदीए सिवमंदिरं नाम नयरं, तत्थे विज्जाहरराया लोयवहुमओ महिंदविक्कमो नाम, तत्स देवी सुजत्ता नामा, तीसे पुत्तो गहियविज्जो आगासगमण-15 द्दओ अमियगती नाम, तं ताव जाणह ममं 'अमियगतिं' ति । सो हं सच्छंदगमण-लल्लो अण्णया कयाइ वेयवहुपाचमूले सुमुहं नाम आसमपयं धूमसिह-गोरिपुंडेहि वयं-सेहि सह गतो । तत्थ मम मायाए जेद्धो भाया खत्तियरिसी हिरण्णलोमो नाम तावत्तो, सो य मया वंदिओ । सो भणइ—'पुत्त ! अमियगति ! सागयं' ति ति भगतेण स्वसं-पणा सहावसिणिद्धगत्ता सिरिसमुदए वत्तमाणा उवणीया कण्णगा । भणिं य पेन—20 अमियगइ ! एसा मम दुहिया सुकुमालिया नाम दारिया, जइ ते रोयइ एसा तो नए दत्त ति । तं च स्वत्तिणिं द्दहूण मया अन्मा-पिडहिं अण्णुण्णए रागेण भणिं—पडि-च्छिया मया गुत्त्वयणं पनाणं करेतेणं ति । ततो विहिणा गहिओ ते मया पानी । हन्-धन्नेण रत्तमहे सह तीए, आणीया च नयरं, पूरया च राट्ठा । य तं विज्जाओ गदेहि 'मा सच्छंदगमणा होहिति' ति । धूमसिहो य नम विरहे सम्पणे हुंगाहे सुकुमानियं । 25 सा वि बहेइ तत्स विकारा-उदार-भात्तियाणि, जहं न सद्धानि, जत्थि पुनो ने संदा ।

कयाइ च कयपडिक्कम्स ने वेसे संठवेर दिया धूमसिहो च, जइ एसा नमं अण्ण-त्तं धरेनि । पिट्ठो य ठितो धूमसिहो अंडलि करे ने पत्तणहइ । सो मया जइ-सपत्तायाए दिट्ठो । ततो मया स्वत्तिण भणिओ—अण्णं सरिणे ते निम्मओ उवज्जम, मा ते विवाडे इं ति । सो पटिभिण्णे संजिओ निग्गओ, न मे इण्णहरे । मा निग्ग ।

उदुसुहाणि य अणुभवमाणस्स अप्पमत्तस्स वच्चए कालो । अज्ज म्हि सदारो इहमागतो,
 ओर्वइओ दड्ढूण आलोयरमणीयं इमीए नदीए पयोधरभूयमिव पुलिणखंडं । ओवतियस्स
 अपज्जत्तीखमं रईय त्ति परिचत्तं । ततो गोमुहपरिकहियं सबं परिकहियं—पय-कुविय-
 पसादित-रमणीयाणि जाव लयाघराओ निग्गतो. समासादिओ मि विज्जाविरहिओ सत्तुणा
 5 धूमसिहेण वद्धो. नीया य सुकुमालिया विक्कोसमाणी. तुब्भेहिं अम्हे सयाए बुद्धीए ओ-
 सहिवलेण जीवाविया. तं तुम्हे त्थ मे चारुसामी परमवंधू. आणवेह किं पियं उप्पाएमि?
 लहुं च मे विसज्जेह. सा (मा) तवस्सिणी सुकुमालिया मम जीवियनिरासा मायामयं
 तेण उवणीयं ममं कलेवरभूयं पस्समाणी पाणे परिच्चएज्ज, तं परित्ताएमि णं, तत्त य
 धूमसिहस्स पडियरेज्ज त्ति । ततो मया भणिओ—‘वच्च, समेहि भारियाए सह, सुहय-
 10 सोहणेसु कज्जेसु सुमरिज्जासु’ त्ति विसज्जिओ ममं पणमिऊण उप्पइओ ॥

अम्हे वि उट्ठिया उज्जाणविभूति पिच्छमाणा णिग्गया वणाओ, उवगया अंगमंदिरं,
 पविट्ठा जिणाययणं, चेडेहिं उवणीयाणि पुष्पाणि, कयमच्चणं पडिमाणं, शुतीहिं वंदणं
 कयं, निग्गया मो जिणभवणाओ, पत्थिया मो नयरं। ततो हरिसीहो लवइ—चारुसामि-
 णा अमियगतिं मोयंतेण धम्मो पत्तो जीवियदाणेण । गोमुहो भणइ—सच्चं धम्मो पत्तो,
 15 अधम्मो वि पुणेत्य दीसए—अमियगती गतो धूमसिहं साणुवंधं विणासिज्जति । तमं-
 तगो भणइ—अत्थो हु पत्तो चारुसामिणा मित्तमूलो । गोमुहो भणइ—सच्चं एयं,
 अणत्थो य दीसति धूमसिहपक्खाओ । हरिसीहो भणति—तो किं खु पत्तं ? । गोमुहो
 भणति—कामो त्ति । तेणं भणियं—कहं ? । भणइ—कामो नाम इच्छा, अमियगतिजीवि-
 यमिच्छियं चारुसामिणा, तं णूणं पत्तं जीवावितेण । एरिसीए कहाए पत्ता मो भवणं,
 20 अवगयपरिस्समा ण्हाया कयवलिकम्मा, भुत्तभोयणाणं गतो दिवसो, वच्चइ य उऊ सुहेण ।

अण्णया कयाइ अम्मा गया भाउयस्स सव्वट्ठस्स गिहं, तस्स य दुहिया मित्तवती
 नाम रुववती, भोयणकाले य अम्मा रुव्वती य सगिहं पत्थिया ‘वहुं मे कायव्वं’ति भर्णती ।
 माउलेण भणिया—कीस एवं निसिणेहा सि ?, जइ वि भाउज्जायाए सह न ते समाही
 ममं पसायं करेहि त्ति । सा भणइ—जइ मे दारियं देसि तो संठिया पीई, इइरहा
 25 वोच्छिण्णा इहं पीई सपयं । तेण पणएण भणिआ—को अण्णो पभवति तुमं मोत्तुण दारि-
 चाए ? जओ एवं भणसि. जइ पुण मम पसण्णा सि तो दिण्णा मय त्ति । एवं भणि:
 परितुट्ठा सुत्तभोयणा सभवणमागता । संदिट्ठा य णाए वरमयहरया ठियपडियानिमित्तं ।
 ताओ पुण तं समयं रायकुले अच्छति । ततो पियपुच्छयज्जणस्म दिज्जए गंधगुक्कं ।
 तानो गिहागओ वद्धाविओ जणेण दारियासंपयाणेण य पमंसावयणेहिं । पुच्छिया य
 30 अम्मयाए मे कहियं—मित्तवती सव्वट्ठेण दत्त त्ति । तातेण भणियं—दुट्ठ ते कयं दारियं
 पडिच्छंतीए, चारुसामिणा अट्ठणा गहियाओ कळाओ, विमयपमत्तस्स य मे मिट्ठिआओ

होला । अन्माए भणियं—कहं कण्ठं लद्धं अवमण्णेसि ? त्ति । तं च मे कहियं चेडीहिं । ततो सोइणे दिवसे संवच्छराणुमए य मुहुत्ते पाणिं गाहिओ मि विहिणा तातेण । मित्तवतीय कयणि कोऊयाणि कुलसरिसाणि । रमामि हं गंधर्वे नट्टे आलेक्खे य ।

क्याइं च मित्तवती सगिहं गया, तत्थ माउलाणीए य नियगाणि भूसणाणि दाऊण नज्जिय-पसाहिचा-जिमिया विसज्जिया, अम्ह सतगाणि आभरणाणि तत्थेव ठविचाणि । 5 गिहागयत्त माउलगत्त दंसियाणि विकाले—इमाणि मित्तवतीए ससुरकुलसंतगाणि भूसणाणि, मया से अत्तयाणि दत्ताणि त्ति । तेण भणिया—कोस न पेसियाणि वीवाहिणीते ? भनिहिं 'परियट्टण दिण्णाणि आभरणाणि' त्ति । तीए भणियं—पञ्चूसे सयमेव पञ्चप्पिणत्तिं त्ति । तत्त य वयणेण माउलाणीया पभायसमए अम्ह घरमागया । अहं उवज्जायसमीवं गतो । पडिबुद्धा य मित्तवती उवगया माउयाए समीवं । पञ्चप्पियभूसणाए य माउलाणीए 10 दिट्ठा अपरिमलियविलेवणा, ततो णाए पुच्छिया—पुत्ति ! चारुसामी किमिह अज्ज न बुच्छो ? अयवा कुविओ ते ? कोस एगाणिणी बुच्छा ? । ततो तुण्हक्का चिरमच्छिऊणं भणइ—पिसायत्त दाऊणं ब्राह्मि मं । तं च अन्माए सोऊणं सरोसं भणियं—हला ! वावचरिकलापंडिओ वि चारुसामी तव पिसाओ ? । सा भणइ—पिउच्छा ! मा कुप्पह, ओ विरत्ते वि एगाणी नवइ, गायइ, साहुफारे कत्त वि देइ, हसइ य, सो किइ सामा- 15 विओ ? । अहं छिण्णि कज्जे विं पत्तमाणी पिसाएण कह विन घेप्पामि त्ति । तं च वयणं सोऊण अन्मका से रुदंती अन्मं भणइ—तुन्हेहिं जाणंतीहिं नम वेरनिजायणं कयं, जं एवं न कहिओ दारगत्त दोसो । अन्माए य भणिया—होउ, सह धूयाए अवत्तगाणि वदसि, न ते (प्रयासं—३९००) सोहणं भवति, जह विरं सोविहिसि तह करेमि, वय, मा ने दंसणपहे ठाह त्ति । ततो सा विमणा समवणं गया । तीसे य नएण नाउलो सच्यट्टो 20 जागंतूण अन्मं किर भणति—कोस दारगत्त चारुसामिणो तणे विरिया ण कीरति ? कोस उवेक्खह ? त्ति । ततो अन्माए फत्तिसिओ—धूरं भजं च रक्कसु त्ति जहा निमाएण ण घेप्पंति, धरिणीए सोऊण मनं पलीवेसि, वइ, उवेहिं, मा छल्लिओ मि नानं त्ति । सो गतो । एवं पि ने सेज्जापालीए कहियं सपरिहासं ।

ततो अन्माए इविपाए मन वदंसा गोमुहादी सदावेऊण भणिया—तुम्ह ने तिनं 25 चारुसामी गणियादरे पदेत्तह त्ति । गोमुहेण भणियं—अन्मो ! तज्जो येन रुमि-रिति, वत्तणपडिओ य दुम्मोयजो य होरिति, अत्तं गणियादरपदेत्ते त्ति । ततो भणति—जइ सेट्ठी रुत्तिरिति रुत्तं रुत्तिरिति, तुम्हे अवडिहत्ता मन वत्त जेह, जिय वो वत्तणदोसकहाए ? । "वत्तणी अत्तं विपत्तेज्ज" मि सो ज्जो मन विरुद्धिओ ज्जो, रोहो 'पुत्तो ने अत्तपरिमोत्ता परं होज' त्ति, सो ज्जो, इति तिनं विपत्तेज्ज वेत्तसं 30

लोमाणि परिहिया. पढमे वए वत्तमाणा । सा मं वाहरइ अगंगुलीहिं, गतो मि से
 पासे, 'हववती का एस ?' ति चिंतेमि । सा 'सागयं' ति भणति । पुच्छिया मया—
 भदे ! का तुमं ? ति । सा भणइ—इच्चमपुत्त ! अहं अन्छरा देवरण्णा तुहं सैमीवं पेसिया
 सेविउं । मया भणिया—ममं देवराया कहं जाणइ ? जओ तुमं पेसेइ ति । सा भणइ—
 सेट्ठी महागुणो तव पिआ पयासो. तत्स पीइनिमित्तं पेसियं जाणसु. सा य ते संभेमो 5
 होउ. अन्हे सबस्स ण दंसणं देमो, ण वा अकयपसाओ अन्हे मणुस्सो पत्तिउं समत्थो
 ति. जइ न पत्तियसि एए तव वयंसा ममं न पत्तंसि, तुमं पि मम पभावेणं ण दृच्छंति,
 केवलं तुण्हिओ होहि ति । तो ते पासगयं पि ममं अपत्तमाणा पुणो पुणो वाहरमाणा अइ-
 च्छिया, धोवंतरगया पडिनियत्ता 'नत्थि पुरओ', उवत्तो मण्णे होहि' ति 'चारुसामि !
 कत्थ ति' ति जंपमाणा । ततो सा भणइ—पेच्छ मे' पहावं, इयाणि तुमं पत्तंसु 10
 ति । ततो दिट्ठो' मि णेहिं । भणंति—कत्थ ति अच्छिज्जे ? अन्हेहिं इओ वोलेवेहिं न
 दिट्ठो ति । मया भणिया—इहेव ट्ठिओ मि ति । ततो भणंति—वडामो ति । पत्थिओ मि,
 खड्ड मे गतो मयदोसेण । सा मं भणति—वयंसा ते ममं न पत्तंसि, वीसत्थो होहि ।
 अवलंविओ मि णाए दाहिणेण हत्थेण वाहु, सीसं । मया वि य खलंतगततिणा कंठे अव-
 लंविआ । गत्तफरिसेण य 'वासवअच्छरा एस धुव' ति संजायमयणो कच्चियसवंगो तीए 15
 परिगहिओ पत्तो मि सवयंसो कम्मगरपुरिससज्जियं भोगयत्थाणं । निसण्णाण य दिण्णं भत्तं
 पत्तेयं सव्वेसिं, सा मया सह निसण्णा आसणे. भुंजामि. निदाए दाहेज्जामि. मयदोसेण सि-
 निगायमाणो इव सुणामि तेसिं वयणं—एसो ते अप्पिओ अन्हेहिं । ततो य [अधितेमि] 20
 पवहणमारुहिय नीओ सह तीए, पत्तो भवणं, अवयारिओ य तीए पवहणाओ.
 सखियाहिं तरुणीहिं परिवितो मि । सा मं भणइ—इच्चमपुत्त ! आणीओ मि मे दिनानं, 20
 वणुभवसु मया सह विसए निरत्तुओ । ततो ताहिं सनेवो गतो इव वणेगहिं महर-
 वाइणीहिं ताहिं' मि पाणि गाहिओ । अइणीओ गव्वमहिं गायमाणीहिं । 'अन्छरं' ति
 निच्छिओ रइपरायणो पसुत्तो, विट्ठो मयपरिणामे, पत्तामि य वसंततिलयाणुमं ।
 सा मया पुच्छिआ—वत्त इमं गिहं ? । सा भणइ—इमं विनानं मम । मया भणिया—
 माणुमगिहसरिसं. न एयं देवभवणं ति । सा भणइ—'जइ ह एवं हो तुण्हि ओ इय 25
 सव्वामो—इच्चमपुत्त ! अहं वसंततिलया गनेज्जइरिया इच्चमममं वत्तममं इच्चसु
 पत्ता गनेमि कालं. न मे धमे लोभो. गुण मे वडत्ता. तुमं य मे विनानं करिओ, ममे
 कम्मणुमएण गोमुहादीहिं तव पयसेहिं वज्जामे उववसुवं मम कम्मणिओ ति' मि भणति
 चट्ठिया. कओ य वत्तपरियट्ठो, इयगया य ममं वलंविओ विनदेइ—इच्चमपुत्त ! इमं हो

१ परिहिया पत्तं २२०० । २ सनेवो २२०० । ३ वलंविओ २२०० । ४ वलंविओ २२०० ।
 ५ वलंविओ २२०० । ६ वलंविओ २२०० । ७ वलंविओ २२०० । ८ वलंविओ २२०० ।
 ९ वलंविओ २२०० । १० वलंविओ २२०० । ११ वलंविओ २२०० । १२ वलंविओ २२०० ।

सुस्तूसिया, पडिच्छह मं भारियाधम्मेण, एयाणि वो खोमाणि कण्णाभावदंसियाणि, अहं ते जावज्जीविया उवायकारिणि त्ति । ततो मया संबंधरागेण भणिया—भट्टे ! तुमं सि मे सवस्स अवस्स वा मे भज्जा । ततो तीए सहिओ सच्छंदं विहरामि, परिभोगं च अम्माविसज्जियं जोगं दंसेइ मे वसंततिलया, दक्खिणं पि सहस्सं अट्टहियं, ऊसवेसु पुण सयसहस्सं अट्ट-
5 सैहस्साहियं । एमेव ताए सह रममाणस्स विसयसुहमोहियस्स गयाणि दुवालस वरिसाणि ।

अण्णया पाणं पाऊण सह पियाए पसुत्तो, विवुद्धो य सीयमारुयवीइओ न पत्तामि वसंततिलयं । उट्ठिओ मि 'कत्थ मण्णे वत्तामहे' त्ति चिंतयंतो पत्तामि भूयधरां रच्छामुहकयं । पच्चभिणायं च पुव्वदिट्ठं, 'उज्झिओ हं गणियाए, जाव न कोइ पत्ताति ताव सगिहं वच्चामि' त्ति । पच्चूसो य वट्टए, पत्थिओ मि, पविसंतो य नियगभवणं

10 निवारिओ दारट्टिण—मा पविस, को तुमं ? । मया भणिओ—सोम ! कस्सेयं भवणं ? त्ति । सो भणइ—इव्वस्स रामदेवस्स त्ति । मया भणिओ—न सेट्ठिणो भाणुस्स ? । सो भणइ—तस्स सेट्ठिस्स दुपुत्तो जाओ चारुदत्तो, सो गणियाघरं पविट्ठो, तस्स सोएण सेट्ठी परिचत्तगिहो पवइओ. खीणे य धणे घरणीए घरं आडत्तं, गया य भाउगस्स गिहं सबट्टस्स त्ति । सो य आलावो सुओ रामदेवेण अवभंतरगण । पुच्छिओ अणेण

15 दारिट्ठो—को एसो ? त्ति । तेण कहियं—कोइ भाणुसेट्ठिस्स भवणं पुच्छइ, होज्जे से पुत्तो त्ति । सो भणइ—अलच्छीओ मा मे घरं पविसउ त्ति । ततो हं लज्जिओ दुयमइकंतो सोगभरसमुच्छओ गतो भवणं सबट्टस्स त्ति । पविट्ठो य, दिट्ठा य मे अम्मा दुरिद्वेसा दीण-विमणवयणा । ततो से चल्लेसु अहं पडिओ, तीए पुच्छिओ—को तुमं ? त्ति । मया भणियं—अहं चारुदत्तो त्ति । ततो तीए अवलंविओ, परुण्णा मो । रुदितसहेण

20 उवगतो सबट्टो, सो वि य परुण्णो । ततो संठविया मो परियणेणं । दिट्ठो मि मित्तव-तीए तक्खणमलिणवसणाए, भट्टचित्तमिन्ती इव गयसिरीया पायपडिया मे रुयइ । सा वि मया भणिया—अलं रुदितेण, सचेट्ठिण सि किलिट्ठा । भणिया य संठिया । वीहीओ निप्फावे आणेऊण सज्जियं भोयणं । भुत्तभोयणेण य पुच्छिया मया अम्मा—अम्मो ! किं सेसं धणस्स ? त्ति । सा भणइ—पुत्त ! अहं न य्थाणं निहाणपउत्तं वा वट्ठिपउत्तं वा परि-

25 जणपवित्थरपउत्तं वा. सेट्ठिम्मि गए पवइउं विण्हं दासी-दासगयं, तुज्झ परिभोगे सोलस हिरण्णकोडीओ भुत्ताओ, अम्हे जहा तहा वट्टामो त्ति । ततो मया भणिया—अम्मो ! इहं 'अपत्तं' ति दाइज्जमाणो जणेण न सत्तो परिवसिउं. वच्चामि दूरं, अज्जेऊण विभवं आगमिस्सं, तुज्झं पादप्पसादेण अवस्सं उवज्जेहं ति । सा भणइ—पुत्त ! तुमं अखे-दण्णो ववहरिउं, विदेसे कहं वसिहिस्सि ? । अम्हे दुवे जणीओ तुमं अणिगयं वट्टावे-

30 हामि-त्ति । मया भणियं—अम्मो ! मा एवं (ग्रंथाग्रं—४०००) संलवह, अहं भाणुसे-ट्टिस्स पुत्तो एवं वट्ठीहामि ? त्ति. मा तुम्हं एयं मणसी होउ, विसज्जेह मं । तओ भणइ—पुत्त ! एवं होउ, संपहारेमि ताव सबट्टेण समं ति ।

[illegible]

- अंतेवासी. सुयं च मया 'सेट्टी किल पवइओ, तुमं गणियाघरे वट्टसि' ति, तं कहेहि इह-
मागमणकारणं ति । ततो से मया कहिओ सबो पबंधो । ततो तेण अम्हि भणिओ—मा
वच विसायं, इमो विहवो तव, अहं च ते विधेयो ति । नीओ य अणेण गिहं, प्हाय-
जिमिएण य मया भणिओ—ता देहि मे सतसहस्सं पक्खेवं, सेसं तुम्हं ति । तेण दिणं
5 तुट्ठेण । ततो नियगघरे इव वसंतेणं सज्जियं जाणवत्तं, भरियं भंडस्स, गहिया किंरा सह
संजत्तएहिं, पेसिया य खेमवट्टमाणी सवट्टस्स, गहिओ य रायसासणेण पट्टओ, अणु-
लेसु वात-सउणेसु आरुढो मि जाणवत्तं, उक्खित्तो धूवो, चीणथाणस्स मुक्कं जाणवत्तं,
जलपट्टेण जलमओ विव पइभाइ लोगो, पत्ता सु चीणत्थाणं । तत्थं वणिज्जेऊण गओ
मि सुवण्णभूमिं । पुवदाहिणाणि पट्टणाणि हिंडिऊण कमलपुरं जवणदीवं सिंहले य
10 वलंजेटूण, पच्छिमे यं वव्वर-जवणे य अजियाओ अट्ट कोडीओ । भंडलगओ ताओ
जलपट्टगयाओ दुगुणाओ हवन्ति, ततो जाणवत्तेण सोरट्टकूलेण वचमाणो आलोदय-
लस्स य मे उप्पाइयमारुयाहओ विणट्टो सो पोतो, मया चिरेण पत्तं आसादियं, अवलं-
वमाणो वीइपरंपरेण विच्छुब्भमाणो सत्तरत्तस्स उंवरावइवेलाए विच्छूढो म्हि समु-
दाओ उत्तिण्णो, खारसलिलपंडरसरीरो, संठिओ कुडंगस्स हेट्टा, निसण्णो वीसमामि ।
- 15 उवगतो य तिदंडी, तेण उवणीओ गामं अवलंबंतेण, नियगावसहे य दिण्णो अट्टभंगो,
पुच्छियं इमं—कहं इत्थपुत्त! इमं आवतिं पत्तो सि? । मया निग्गमो विणिवाओ य
सखेवेण कहिओ । ततो रुट्टो भणइ—हुं, मे णीहि आवसहाओ अलच्छीउ ति ।
निग्गतो य तम्मि वि वणे, थोवंतरं च गतो नियत्तिओ ति—पुत्त! मया विणयणत्थं निट्ठ-
च्छिओ. अजाणओ सि जो मच्चुत्थाणे लुभसि अप्पाणं. जइ धणत्थिओ सि अम्ह विदं-
20 ओ होह. उवामतो ते अकिलेसेण होहिति वित्तं ति । तओ ण्हविओ मि तस्स किंरेण
मणुम्मेण, पीओ जवागुं, एवं मे गया कहवइदिवसा । संधुकियमगिं काऊण ममं भणइ
परिवायगो—पेच्छ । तओ णेण काललोहं मक्खियं रसेण, छूटं अंगारेमु, धंतं भच्छण
य जायं पट्टाणं सुवण्णं । ततो भणइ—पुत्त! दिट्ठं ते? । मया भणियं—दिट्ठं अच्चमुयं ।
ततो भगनि—अहं जट्ठ अदिरण्णो सुवणिओ य महंतो. तुमं पुण मे वट्टण पुनणिमेट्टो
25 जातो. तुमं च अन्थनिमिने किलिम्मसि, तं गच्छामि तव निमित्तं. रस्स आणेमु सयम-
ट्ठन्नदेहिं. ततो तुमं कयकज्जो मगिहं गमिम्मसि ति. ण्ण पुवगहिओ रमो आमी ईमि
ति । ततो हं पणितुट्टो लुट्टो—ताव! एवं कीरट्ठ ति । तेण य मज्जिया उवत्तारा पादेयं
च । ततो काळग्नि निग्गया गामाओ पत्ता अउयिं सावयवहुत्तं, रतिं गच्छामो, त्था
पच्छग्गा अच्छामो पुत्तिदाणं भण्णं । कमेण य पव्वकंदर विणिग्गया पत्ता मो पत्तं तगा
30 पच्छग्गं वट्टवदेत्तं । तन्व चिट्ठितो परिवायगो, अहं पि णेण भणिओ—वीसमट्ठ ति ।

ततो सो चम्मकुप्पासयं परिहिज्जण पविस्सिउमारद्धो । मया भणिओ—किं इमं ताय ! ?
 त्ति । सो भगइ—पुत्त ! कूवो तणच्छण्णो अहोमुहमद्दगसंठिओ । एयस्स मज्झे वइरकुंडं,
 तत्थ सो रसो निस्संदत्ति । अहं उयरामि, तुमं ममं लंवेही आसंदगोपलगं, पच्छा तुवं
 अहं भरेनि रसत्स त्ति । मया भणियं—अहं उयरामि, मा तुग्गे । तेण भणिओ—मा
 पुत्त ! वीहेज्जात्ति त्ति । मया भणिओ—न वीहेनि । पविट्ठो मि चम्मकुप्पासयं । तेण य 5
 जोगवत्ति पलीवेउ उलंविओ मि, पत्तो मि तलं कूवत्स, दिट्ठं रसकुंडं, लंविओ तेण
 तुंवो । मया कडुच्छण्ण भरिओ, इट्ठो आसंदए, उक्खित्तो परिवायगेण चालिए रज्जुम्मि । अहं
 पडिच्छामि—पुणो आसंदयं ओलंविहित्ति मम निनित्तं ति । अहं वाहरामि—तात्त ! अवलंवेहि
 रज्जुं ति । दूरमोगाढो कूवो, नओ य परिवायगो नमं महापसुं पक्खिविज्जण कूवत्स ।

नया वि तजो चिंतियं—मजो सि अहं लुद्धो, जो न मजो सागराँओ । विज्ञायाओ 10
जोगवत्तीओ दीवियाओ । ततो विभाए ण दीसति रवी, मज्झण्हे च पगासिओ कूवो ।
पत्तामि च हेट्ठा अईच वित्थयं संकुचितमुहपएसं । चिरस्त य निज्झायंतेण दिट्ठो नाइदूरे
हंइस्त पुरित्तो किंचित्तेसप्पाणो । सो मया पुच्छिओ—किंहि सि इहागतो सि ? ति । तेण
नहया दुक्खेण भणिओ—अज्ज ! परिखायगेण । मया भणियं—अहमवि तेगेव । तओ
पुच्छिओ मया—वयंस ! होज्ज कोइ उवायो निगंतुं ? ति । तओ भणइ—इहं रविरस्तिप- 15
गात्तिए कूवे नहती गोहा आगच्छति ऐवंसि विवरए उदयं पाडं, तेगेव चिच नग्गेण
पीइ, अहं भीरु असाहसिओ च खीणपायपाणयाए न निगंतो, जइ साहसं भगसि
तोए पुच्छे लग्गसु, तो होज्ज निगमो ति । ततो अहं उदयसत्तीवे पटिच्छामरे गोदं, जा-
गया च महंती^१ विक्किट्ठवट्ठा गोधा सुरंगादारेण, पीयं जलं, निगच्छंती च मया पुच्छे अज- 20
लंदिया । ततो सुरंगादिलेण कंडकगतोए सा नमं कडंती दूरं गंतूय निगग्या । नग्गर-
प्पासगुणेण न्हि निच्छोडिओ । ततो सुदग्गोहापुच्छो दिनग्गामि दूरं, न पम्मानि, रत्ति
जागीओ न यागामि एसं ति । ततो हं दिनग्गमानो लोभानिभूओ दानमिणेन
हंघिओ, सो नं पंधावेर, तस्त पलायनानो आहटो नहंतिं सिहासंययं जग्गमं नमिम्म ।
सो इद्धो, अमरित्तेण नहंतेण आहया पेज सिहा, तस्त पटारणिमान निगगो महंते
अजगरो, तेण गहिओ नहिसो पच्छिममाए, ठितो निहुरो । अहमवि मज्जे नमिम्म 25
सिंर पायं दारुणं हीनो एगंते ।

किं पश्यं ब्रह्मणो लीला एवम् ।
 ब्रह्मणो लीला एवम् । ब्रह्मणो लीला एवम् । ब्रह्मणो लीला एवम् ।
 ब्रह्मणो लीला एवम् । ब्रह्मणो लीला एवम् । ब्रह्मणो लीला एवम् ।
 ब्रह्मणो लीला एवम् । ब्रह्मणो लीला एवम् । ब्रह्मणो लीला एवम् ।

१। २। ३। ४। ५। ६। ७। ८। ९। १०। ११। १२। १३। १४। १५। १६। १७। १८। १९। २०। २१। २२। २३। २४। २५। २६। २७। २८। २९। ३०। ३१। ३२। ३३। ३४। ३५। ३६। ३७। ३८। ३९। ४०। ४१। ४२। ४३। ४४। ४५। ४६। ४७। ४८। ४९। ५०। ५१। ५२। ५३। ५४। ५५। ५६। ५७। ५८। ५९। ६०। ६१। ६२। ६३। ६४। ६५। ६६। ६७। ६८। ६९। ७०। ७१। ७२। ७३। ७४। ७५। ७६। ७७। ७८। ७९। ८०। ८१। ८२। ८३। ८४। ८५। ८६। ८७। ८८। ८९। ९०। ९१। ९२। ९३। ९४। ९५। ९६। ९७। ९८। ९९। १००।

- वृत्ततो कहिओ अइकंतो । ततो दिण्णं कैरगोदगं तेण, पाहेयं च गेण । सत्थं च ममं भणइ—अहं भे इदाणिं पडियारैगो, कीरउ वाणिज्जं, वच्चासु रायपुरं ति । ततो गया राय-
पुरं रुद्धदत्तमित्तघरे वीसमामु । गहियं भंडं रुद्धदत्तेण—पडिसिराओ, मंडणगं, अल-
त्तगा, रत्तेल्लगाणि पोत्ताणि, कंकणाणि त्ति । भणइ य ममं—चारुसामि ! मा विसायं
5 वच्चह. तुव्भं भागधिज्जेहिं अप्पेण पक्खेवेण सरीरचिट्ठागुणेण वहुं दधं उवज्जेयव्वं. एस जणो
दव्वोवज्जणाए सत्थो गच्छति, उट्ठेह, अम्हे वि तेण समं वच्चामो त्ति । ततो मिलिया मो,
पाविया य सत्थं, कमेण उत्तिण्णा मो सिधुसागरसंगमं नदिं, वच्चामो उत्तरपुवं दिसं भय-
माणा, अतिच्छिया हूण-खस-चीणभूमीओ, पत्ता मो वेअट्ठपायं संकुपहं, ठिया सत्थिया,
कओ पागो, वणफलाणि य भक्खियाणि, भुत्तभोयणेहिं य कोट्ठियं (अन्याग्रम्-४१००) तुव्वरु-
10 चुण्णं सत्थिगेहिं । भणिया पुरंगमेण—चुण्णं परिणेण्हह, परिकरेण वंधह चुण्णस्स उबोलीओ,
भरेह भंडं पोट्टलए, कक्खपएसे वंधह. ततो एतं छिण्णटंकं कडयं विजयाणदिदहं अत्थगमे-
गदेसे संकुकयालंबणं संकुपहं कमिस्सामो. जाहे हत्था पसिज्जंति ताहे तुंवरं परासुसिज्जइ,
ततो फरुसयाए हत्थाणं अवलंबणं होइ, अण्णहा उवलसंकूओ नीसरिय निरालंबणस्स
छिण्णदहे पडणमपारे भविज्ज त्ति । ततो तस्स वयणेण तुंवरुचुण्णाइगहणपुवं सवं कयं,
15 उत्तिण्णा मो सवे संकुपहं, पत्ता मो जणवयं, ततो पत्ता मो उसुवेगनदिं, तत्थ ठिया,
पक्काणि वणफलाणि आहारियाणि । ततो पुरंगमेण भणियं—एसा नदी वेयड्ढपवयपवहा
उसुवेगा अत्थगघा. जो उत्तरेज्ज सो उसुवेगगामिणा जलेण हीरिज्ज, न तीरण तीरिच्छं
पविसिउं ति. एस पुण पढो गम्मइ वेत्तलयागुणेण. जया उत्तरो वाऊ वायइ ततो पवयं-
तरविणिगयस्स मारुयस्स एगसमूहयाए महंता गोपुच्छसंठिया सभावओ मिउ-थिरा
20 वेत्ता दाहिणेण णामिज्जंति. नामेज्जमाणा ‘उसुवेगनदीए दक्खिणकूलं संपावेति’ त्ति अवलं-
विज्जंति. अवलंविएसु वेलुयपंवाउदरा छुव्वंति. ततो जओ दाहिणो वाऊ अणुयत्तो भवइ
ततो सो उत्तरं संछुभइ. संछुव्वमाणेसु वेलुपवसरणेसु पुरिसो उत्तरे कूले छुव्वभइ त्ति गेण्हइ
वेलुपव्वे. मारुयं पडिवालेह त्ति । तस्स मएण गहिया वेलुपव्वाउदरिया, वद्धं भंडं परिकरा
य । मारुयं पडिवालेता जहोपदेसं दक्खिणवाउविच्छूढवेत्तवंसोवतरणेण ठिया मो उत्तर-
25 कूले । वेत्तलयागुविलं च पव्वयकडगं मोहयंता मगं अइच्छिया, गया टंकणदेसं । पत्ता
मो गिरिनदीतीरं, सीमंतम्मि संठिओं सत्थो । भुत्तभोयणेहिं पुरंगमवयणेण नदीतीरे
पिहम्पिहं विरइयाणि भंडाणि, एगो य कट्ठरासी पलीविओ, अवकंता य मो एगंतं, अणि
सधूमं दट्ठूणं टंकणा आगया, पडिवण्णं भंडं, तेहिं पिं कओ धूमो, ते गया पुरंगम-
वयेण नियगट्ठिणं, निवट्ठा टगला फलाणि य गहियाणि सत्थिण्हिं । तओ पत्थिओ मत्थो

१ कट्ठरासी पलीविओ पडियारगा ३०० ॥ २ अत्ते द्वाणि पडियारगा ३०० ॥ ३ एरिगो ३ ॥ ४ एगम ३००
दिना ॥ ५ एरिगो ३ ॥ ६ एरिगो ३ ॥ ७ एरिगो ३ ॥ ८ एरिगो ३ ॥ ९ एरिगो ३ ॥ १० एरिगो ३ ॥
दिना ॥ ११ एरिगो ३ ॥ १२ एरिगो ३ ॥ १३ एरिगो ३ ॥ १४ एरिगो ३ ॥ १५ एरिगो ३ ॥ १६ एरिगो ३ ॥ १७ एरिगो ३ ॥ १८ एरिगो ३ ॥ १९ एरिगो ३ ॥ २० एरिगो ३ ॥

सीमानदीतीरेण, पत्ता मो अयपहं, वीसंता कयाहारा पुरंगमवयणेण अच्छीणि वंधिऊण
छगलनालडा वज्जकोडीसंठियं पव्वयं उमओपासछिण्णकडयं अइकंता । सीयमारुयाऽऽह्य-
सतीरा संठिया छगलगा, मुक्काणि अच्छीणि, वीसंता समे भूमिभाए, कयाहारा य भणिया
पुरंगमेण—नारेह छगले, चन्मच्चमत्थे सरुहिरे ठवेह, अयमंसं पइत्ता भक्खेह, वद्धकडिच्छु-
रिया भत्थगेसु पविसह. तओ रयणदीवाओ भारंडा नाम सउणा महासरीरा इहाऽऽग-5
उंति चरिउं, ते इहं वग्घ-ऽच्छभह्महायाणं सत्ताणं मंताइं खायंति, महंतमंसपेत्ती निलयं
नयंति. ते वो सरुहिरे भत्थगपविट्ठे 'मंसपेत्ति' त्ति करिय उक्खिविय णइत्संति रयण-
दीवं. निक्खित्तमेत्तेहि य भत्थया फालेयव्वा छुरियाहिं. तओ रयणसंगहो कायव्वो. एस
रयणदीवगमणस्त उवातो त्ति. रयणसंगहं च काऊण वेयहुपायसमीवे सुवण्णभूमि-
नागम्मत्ति. ततो जाणवत्तेण पुव्वदेसे आगम्मइ त्ति । ततो सत्थिया तत्स वयणेण छगले 10
नारेउं पवत्ता । नया भणिओ रुद्धदत्तो—नाऽहं एरिसं वाणिजं जाणामि. जइ जाणंतो न
एवो. तं नमं छगलं ना विवाडेह. एएण अहं कंताराओ नित्यारिओ, तो एयस्स उवयारो
जुत्तो । रुद्धदत्तो भणति—किं तुन्हे एगागी करिस्सह ? । नया भणिओ—विहीए देहपरि-
चायं करिस्सं । ततो सो नमं नरणभीरु सत्थियसहिओ तं छगलं नारेउकामो । अहमेगागी न
सन्त्यो निवारेंउं । सो पुण छगलो नमं निवारणुज्जयं दीहाए दिट्ठीए निज्झाएइ एगगवित्तो । 15

ततो नया भणिओ—हे छगल ! असत्तो हं तुहं रक्खिउं. लुण पुण—जर ते वेयणा,
जत्थि तुमे पुव्वकओ नूणं नरणभीरुणं सत्ताणं वहो. ततो नयंकडक्कम्मानुभवणं, ण ते
पओसो निमित्तभूए कायव्वो. भयवंतो अरहंता वीयरग-ओस-मोहा अहिंसा सयं अदि-
प्पारागविरती वंमचरियं निम्मनत्तं च संसारबोच्छेदं भासंति. तं सबं नावजं जोगं वो-
त्तिर सरीरमाहारं च. 'नमो अरहंताणं' ति य दयणं चित्ते निवेत्तेहिं. ततो ते सोग्गती 20
भविससति । एवं च भणंतस्स य मे छगलो अंसुपुणहुओ पणओ ठिओ । नया वि मे
व्धारियाणि वयाणि, पइक्कजायं भत्तं, अरहंतनमोपासो य स्खि-सात्तनहिओ उद्धरिओ ।
ततो सो संविणो चित्तलिहिओ विव निप्पजंपो दिवाडिओ तेहिं । पना नया. रुद्ध-
दत्तेण पायवैडिएण पवेत्तिओ भत्थं. सत्थिया वि पविट्ठा लियगे । ततो वीर वि देडा
उवतिया सउणा. ते सहेण तविवा. तेहिं आमित्तेतेहिं उज्जित्ता भत्थया. एरं एण 25
येहिं भारंडेहिं गरिओ । एहं पुण जाणामि !. आणासे एवविमन्नेणो जंतुणो विद-
ज्जो पाएहिं निज्झामि. दूरं य जीओ । भंत्तानाणं विमानरिम्मदग्गानं पडिओ वर-
णओ नरहरे । एट्ठेण य नर भिण्णो भत्थयो छुरिय, पणो उमिणो उवत्तं. ततो
ग्गणं निज्झामि. पत्तानि य सत्थिय नान्नाणे विरंत्तन्त्यज्जेहिं । नदीदं च भदं
सउणा गहाय नया । पित्थियं य नया—इत्तो' दण्ठो नं वरहि. उरुण एणहुवणि 30
मे इमा उवत्था । ततो मे पित्ता जाणा—य मे नमं छुरिण्णरत्त. एरं नदिदं एणहुवणि

पव्वयं, जओ समो भूमिभागो तओ पवज्जिस्सं । ततो कयववसाओ दुरुहिउमारद्धो पव्वयं, साहामिगो इव हत्थ-पाएहिं लगमाणो कहंचि पत्तो सिहरतलं ।

निज्जायमाणेण य मया दिट्ठं सेयं वत्थं चलंतं मारुणं । चितियं च मया—कस्सेयं वत्थं होज्ज ? त्ति । निवण्णयंतस्स य मे उवागया सण्णा—एस साहू एकपादो ऊसवियवाहू 5 आयावयंतो चिट्ठइ त्ति । चितियं च मया—सफलो मे पुरिसयारो साहुदंसणेण जातो त्ति । परितुट्ठो पत्तो मि साहुसमीवं, निसीहियं काऊण तिगुणपयाहिणापुवं वंदिऊण संठिओ मि से अभिमुहो पसंसंतो हियएण—अहो!!! कयत्यो जोगपट्ठिओ त्ति । सो मं चिं निज्जाइऊण भणति—सावय ! तुमं चारुसामी इन्भस्स भाणुणो पुत्तो होजासि ? त्ति । मया भणिओ—भयवं ! होमि त्ति । ततो भयवया भणियं—कहं सि इह आगओ ? त्ति । 10 ततो से मया गणियाघरपवेसादी पव्वयारुहणपज्जंतं सवं परिकहियं । ततो साहुणा समत्त-नियमेण आसीणेण भणियं—ममं जाणेह !, अहं अमियगई, जो तुव्वेहिं मोइओ मरणाओ त्ति । मया भणियं—भगवं ! किं ते पच्छा कयं ?, कहेह मे । ततो मे कहयति—
अमियगतिणो अवसेसो परिचओ

अहं तुह सयासाओ उप्पइओ, आवाहिया य विज्जा, कहियं च मे तीए—वेयहुप- 15 वए कंचणगुहाए ते पिया अरीहिं समं अच्छए । ततो गओ मि कंचणगुहं । दिट्ठा मया सुकुमालिया मिलाइमाणी इव पुप्फमालिया दुक्खसमुद्दमवइण्णा । वेयालविज्जाए ममं सरीरं मयं दंसेऊण भणइ—एसो ते भत्ता अमियगई, ममं भजसु त्ति, अहव जलंतं पावयं पविससु त्ति । सा भणइ—अणुसरामि भत्तारं अमियगतिं त्ति । तेहिं महंतो कओ कट्ठरासी, दिण्णो पावगो, सवं पक्खित्तं, पिया सवं परिसज्जिऊण निसण्णा । 20 तंसि वेलाय अहं पत्तो, मया य हुंकारियं, पलाया ते, उक्खित्ता पिया चितगाओ, विम्हयं गया 'अहं जीवामि' त्ति । ततो मया ते^१ निट्ठाडिया पविट्ठा महण्णवं । ततो हं नियत्तो गतो पिउसमीवं, कहियं तायस्स । ततो पिउणा मे धूमसिहो णिकायउट्ठेहिं अस-भासो कारिओ विज्जाहराणं । एवं अहं अच्छामि ।

अण्णया य मे पिउणा विज्जाहररायसुया मणोरमा नाम कण्णा आणीया । कयपाणि- 25 गहो हं भज्जहिं सह रमामि । तओ य मइ रज्जधुरं निसरिऊण हिरण्णकुंभ-सुवण्ण-कुंभचारणसमणाणं समीवे पव्वइओ णित्संगो तवरओ विहरति । ममं च सीहजस-वराहगीवा दुवे पुत्ता जाया, दारिया गंधव्वदत्ता । अहमवि सीहजसस्स रज्जं दाऊण सुयपिउपरिणेव्वाणो पव्वइओ तेसि चैव समीवे चारणसमणाणं । अहिगयसुत्तो अहं कंठयदीवे कंकोडयपव्वए आयावयामि, रत्तित्तेण गुहाए परिवसामि ।

30 तं सुट्ठु जं सि भइमुह ! इह मिलिओ मया सह । इयाणि ण ते किचि परिहाहिति ।

१ पव्वयं, आरुद्धो य जइ समं भूमिभागं पव्वं शा० विना ॥ २ णो व्व हं शा० विना ॥ ३ श्रीलं पदं शा० ॥ ४ ते घाडिं शा० विना ॥

नम सुया इहं दिणे दिणे वंदना आगच्छन्ति, तो ते सुता इह सनयरे सुस्तूसं करिस्तंति,
चंपं च विडलेण अत्येण सह नइस्तंति त्ति ॥

एवं च मे भयवं कहेइ अचिरस्त त्ति पत्ता य विजाहरायणो सीहजसो वराहगीवो
य, तेहिं पिया पयक्खिणीकओ वंदिओ य । साहुणा भणिया—पुत्ता ! तावस्त मे चिरस्त
ताव हुणह पणामं, किह वि एस इहाऽऽगतो । ततो ते भणंति—तात ! किं एस चारु-5
सामी भविज्ज ? त्ति, जं भणह 'सो मे धम्मओ पिय' त्ति । तओ तेण भणिया—आमं,
एओ याण-धणपरिचमहो नम वंत्तणमागओ चिरस्त त्ति । सबं तेसि तेण परिकहियं । तओ
तेहिं क्हं पिउत्तरितीए पडिवत्तीए वंदिओ, वीसमंतो य, भणिओ य—इदाणि अम्हे दुप्प-
डियारस्त दुमोक्खस्त तातजीविचदाणोवकांरिस्त सत्तीए पैबुवगारं करिस्तामो, अम्हं
नागधिजेहिं तुम्हे इह आणीया; बोलीणो मे इदाणि किलेसो । एवं च ते संलवंति । 10

देवो य पडित्तवो रुचिराऽऽभरणभूतिओ अरयंवरो तेयवं उवगतो । सो मं हरिस्ता-
संबो 'ननो परमसुखणो'त्ति वंदंतो पणओ । पच्छा णेण अमियगई वंदिओ । पुच्छिओ
य विजाहरेहिं—देव ! कमं पुच्छामो—किं साहु पुवं वंदणीया ? उयाहु सावय ? त्ति । तेण
भणिया—साहवो वंदणीया, पच्छा सावगा, अहं पुण भत्तिराणेण कमचुको, एसि मया
पत्ताएण इमं देवत्तरीरं लद्धं रिद्धी य त्ति । विजाहरेहिं पुच्छिओ—कहं ? त्ति । तओ भणइ—15
क्हं छगलभावे जाइस्सरो छ जन्माणि सुमरमाणो एतेहिं धम्मे निजोजिओ, सुणह—पढमं
ताव क्हं अहवेयपवत्तेहिं मंतनिओगेहिं आहूओ जलणे पंचवारा, छट्ठं वणिषहिं मारिओ
त्ति । तओ पुच्छिओ विजाहरेहिं—(अन्याग्रम्-४२००) देव ! कहं अहव्वेओ समुप्पणो ?
वेण वा कजो ? त्ति । तओ भणति—महाकालो नाम देवो परमाहन्मिओ, तेण नगर-
पट्ठेण पसुवहो तत्त निरयगमणहेज पणासिओ, सो य पिप्पलाएण परंपराएसेण नहिओ, 20
तओ णेण वंजिस्ताए अहव्वेओ पणीओ, सुणह य पिप्पलायर्पनवं—

पिप्पलायस्त अहवेयस्त य उपपत्ती

जल्लि वाणारसी नाम नगरी, तत्प सुलसा नाम परिडाइया बहुलित्तिणीपरिवारा
वागएण-संखसत्पकुसला बहुसंनमया परिवसइ । जत्तवहो य विदंजी वायत्ती वाणा-
रसिनागओ । तओ तेसिं आलावो जाओ । तओ सुलसा नामएण भणति जत्तवधं—25
जई त्ति मं जिगसि वाए तओ छम्मासे पाइयाओ वटानि त्ति । जाओ य पाननिदम-
न्त्यं वाओ । सा जिया सहसत्पे जत्तवक्केण । नायं खवदिस्सि सुल्लमं पत्ता पाइं ।
तओ तेसिं मित्रकहासु पवत्तासु जव्मासजोएण वेपयतो जाओ । तओ निम्भिणीहिं परि-
वत्ता 'जसील' त्ति । एणा नंदा नाम चिरसंगया भगिणीनावे वट्ठमत्ति दिना । सुदम्मा-

१ चिरस्त २१० दिन । २ भलीए २०००० । ३ अहव्वे १२२०० दिन । ४ निम्भिणी २०००
५ तत्त निम्भिणी २१०० । ६ पत्तव २००० । ७ निम्भ २००० दिन । ८ २००० दिन ।
९ परक २००० ॥

तोरं जंतिओ. भगिओ य—जीहं तात ! दंसेहि त्ति । सौं य से लहुहत्थयाए कत्तरीए ढिण्णा । ततो अवायस्स खारसित्तेहिं सरीरावयवेहिं कण्ण-गासोद्ध-कर-चरणादीहिं अग्गी-हुओ. साविओ य—दुराचार ! किं मया तव जायमेत्तेण अवरद्धं जं विजणे उज्झिओ मि ? त्ति. कीत्त कस्सइ न कओ विदितो जहा जीवोवित्ति ? तुमं सि मे सत्तु त्ति । निबिद्धो दृढो गंगाजले, गंधोदयसित्ता य कया भूमी, पयासियं च 'गतो विमाणेण' ति । 5 एवं सुलत्ता विवाडिया । एवं तस्स पिठ-मायघायगत्स पिप्पलादस्स अहं सिस्सो वहली नाम, सो हं अहवेयविदू माहणे पाडेमि, मओ य छगलो जातो ।

इओ य मिहिलाए जणगो राया । तस्स सुणगमेधो तावसो उवज्झाओ । तेण अहं पुरोहिण्ण रओ संतिनिमित्तं हतो पुणरवि जातो छगलो । एएणं पंचवारे सुणकमेधेण इओ । सुमरानि य वहल्लिप्पभवाओ जातीओ । पुणो टंकणदेसे छगलो जातो । वणि-10 एहि य वन्मि हन्मामि त्ति एएण मे उवइद्धो अहिंसाविधो धम्मो । ततो मे वित्तियं—होइ एओ सुद्धो उवएसो धम्मस्स, वेदसत्थोवदेसत्स फलं इमं छद्धं मरणमणुभवामि त्ति । एएण वरुणं जिणदेसियं भावेण रोइयं, ठिओ मि वोत्तडकायो अरहंतनमोक्कारपरिणओ, मारिओ वणिएहिं । ततो हं नंदीत्तरदीवे जातो देवो । तमहं इव्वपुत्तस्स गुरुपूयं कार्दकामो आगतो ॥

ततो विज्जाहरेहिं भगियं—देव ! अन्हे पुवं करेनु पूयं. चारुत्तामी अन्हं वायस्स 15 जीविषदायगो, पच्छा तुव्वं धम्मोवदेसगो त्ति । सो भणइ—अहं ताव पूएमि. ततो तुव्वमे काहिह सन्माणं ति । विज्जाहरेहिं भगिओ—देव ! तुव्वमेहिं पूयाए कयाए का सत्ती अन्हं जतिनएवं ? अन्हेहिं पुण पूइयस्स सुत्तूसापुवगं तुव्वमे काहेह पूयं. इणह पत्तायं ति । एवं देवं अनुमाणेज्जण जीओ हं विज्जाहरेहिं सिवमंदिरं नगरं । देवो वंदिज्जण 'चारुत्तामि ! चंपागनपूजुओ नमं सुमरसु' ति गतो । ततो हं नियगधरे इव सीहजत्त-वराहगीवेहिं 20 तित्तन्माणेण उवपरिज्जनाणो अच्छामि ।

अज्जया य भगिओ मया राया—सुमरानि अन्माणं, गच्छेयुं ति । ततो मं भगंति दो ते जणा—ताव ! ण मे गंतुमणे धारेउं जुत्तं अन्हं. जह तुव्वं सनाही वह होउ. एएणं पुण इणह—इहं तातेण अमियगइणा इहगएण धूयाए विजयत्तेणां देवीअत्तियाए 25 कारणे नेनिची पुच्छिओ. तेण आदिद्धा—'वत्तमपुरित्तमारिया भविस्सत्ति. जो नविज्जा- हं दाहिणभरहं भोच्छिहिवि. सो य चंपाए एयं दारियं गंधवेण जिणेहिवि चारुदत्त- निहे ठियं. चारुदत्तो य भाणुसेट्ठिपुत्तो कारणेण इहं एहिवि. तस्स सनन्निपा तं पावि- हिवि. तं कहं नज्जिहिवि ?—गयमिहुणस्स चित्तकम्मलिहियस्स ज्ञावित्तेसं नाहिवि. तंजाओ य सो दूत्तेहिवि सकेसवंति-दहु-उदगहवदारनिन्मियाओ. सत्तत्तरवंती मग्गि- हिवि. एवं नायवो तं नेह दारियं ति । मया पडिवग्गं । ततो ऐहिं दिग्गो धरणिगोवर- 30

१ तपं ते ८० ने० ॥ २ वामि त्ति २१० ॥ ३ दूत्तेहिं मे २१० । ४ अहं ज्ञात्ता २१० विना ५ अन्मि ६ २१० विना ॥ ६ चेट्ठेज्जु त्ति २१० ॥ ७ आए देवीए २१० विना ॥ ८ तिज्जहि २१० विना ॥ ९ २० ॥ २०

दुल्लहो रयण-हिरणरासी । पत्याणकाले य विजयसेणाए देवीए सुयां मे अपिया सप-
रिच्छदा सदास-पडिचारगा 'गंधवदत्ता एसा धूया राइणा पवयंतेण संदिद्धा, तुव्वं
धम्मणेण धम्मनिक्खेवो' ति ।

चित्तिओ य मया देवो सणियमेणं उवागतो । विमाणेणं तेण आणियो पुरिं चंपं
5 सविहवो सह गंधवदत्ताए परिचारिगासहियाए अद्धरत्ते । दिण्णो णेण विउलो अत्त-
सारो ति निक्खित्तो उववणे पुरिवाहिं, पडमंडवेसु य पसुत्तो परिचारियवगो । 'रायं
संदिसामि तव निमित्ते, कज्जे य मे सुमरिज्जासि' ति वोत्तूण गतो देवो । विजाहर-
देवदिण्णा वेसर-खरा उट्ठा य संठिया, सगंडाणि य ठवियाणि विविहमंडोवक्खर-
भरियाणि । देवसंदिट्ठो य राया आगतो पच्चूसे दीविगापरिविओ अप्पपरियणो । मम
10 निवेदितं, पूइओ अग्घेणं, 'तं णाहं परिस्संतो, इयाणिं तुव्वमेहिं अहं सणाहो गिहं पवि-
सिज्जउ, मोएमि णं अहं ति । उइए आइवे सुयवुत्तंतो मावलो आगतो, 'सो मे परि-
स्संतो, भणियं च णेण—अहो ! ते कुलं उण्णामियं, कओ ते पुरिसंयारो । पुच्छिओ—
अम्माणं को पच्चतो ? । साहइ—सुणह—तुव्वेसुं पवसिएसु वसंततिलयां तुव्वे अपस्स-
माणी गिहे, असोगवणियं च हिंडिऊण पुच्छिया चेडिगाओ—कहिं गओ चारुसामि ?
15 ति. ताहिं कए निवंधे कहियं—अम्माहिं 'अत्थहीणो' ति काऊण उज्झिओ जोगपोण-
पीओ भूयगिहे. ततो उवलभिउं वत्तं गया घरिणिसयासं, अपस्समाणीय तुमं बडो
वेणीबंधो, दिण्णो निकओ रण्णो, पडियगया घरिणिं, मित्तवती य वयं रक्खमाणी
अच्छइ ति, राइणा य मोइयं गिहं । ततो हं पहड्ठो पवेसिओ नेगमेहिं पूइमाणो
नियगघरं, वंदिया अम्मा, मित्तवती उवगूहिया, वेणीबंधं मोइया वसंततिलयां, धरि-
20 याणि यं रयणाणि भंडगिहेसु । संपुण्णजोवणा य गंधवदत्ता कमेण जाया । ततो मंज
सभामंडवो कारिओ, गंधववइणा(गंधवपइण्णा) य दारियाए पगारिंय तुम्हं परिसंगणत्याव
गयमिट्ठुणं कारियं, 'सिप्पिणा य लेक्खं कारियं । ततो हं कुलधम्माणुवरोहेण भोरो
मुंजमाणो विहरामि, मित्तसुयविज्जाहरसंदेसं च मासे मासे अणुट्ठेमि ।

त एसो अत्थो जं मया तदा भणियं—दारिगा कुलेणं तुव्वं समी वा विसिट्ठा वा होइ
25 ति, अगिगुणकारणं च पुच्छिया ॥

एवं सोऊण मया सेट्ठी पूइओ विसज्जिओ य । अहमवि मुंजामि भोए गंधवदत्तं
लाउंयतो. तीसे अणुमयाओ य सामा-विजयाओ सामवहुल-मिय-मट्ठरभासिणीओ
कलासंपुण्णाओ । एवं मे सिट्ठिभवणे निरुवमगं यइइ कालो ।

१ भवेत् ८० शा० विना ॥ २ चारुगव० शा० ॥ ३ रिजासु ति शा० ॥ ४ तेगाह शा० ॥ ५ सोव
५ शा० ॥ सो मं ५० ८० मे० ॥ ६ पचंतो शा० ॥ ७ या उ तु० शा० विना ॥ ८ च्छति इति श्री ८ ।
९ च्छति इति य ३ गो ३ ॥ १० ओ गिहं ने० शा० विना ॥ ११ वयणा य दा० शा० विना ॥ १२ निव
२० विना ॥ १३ सेट्ठिणा उ० विना ॥ १४ ममाणं वि० श्री ३ ॥

तं च मे वृद्धं चिता समुपपन्ना—अहो ! इमा मायंगदारिया समयं अमुंचमाणी सि
क्खियगुणे दंसेइ. रूवस्सिणी वियक्खणा य जातीए दूसिया. कुडिला कम्मगती, जेण इ
रयणं अत्थाणे णिक्खित्तं । अहं च तीए रत्तहियओ पस्सामि । पुच्छइ य मं किं पि गंध
घदत्ता, मया य तं नट्टगुण-गीयसदेण न सुयं । ततो कुविया 'मदवसेण मायंगी पस्समाणे
५० मे पडिवयणं देहि'ति आवासमतिगया । अहं पि लज्जिओ कहंचि मायंगकण्णगाओ
दिट्ठिं निवारेऊण आवासमतिगतो । सा वि दारिया ममं पस्समाणी सह सहीहिं नियग-
त्थाणमुवगया, मायंगवुड्ढा य पणमिऊण संठिया ।

ततो अवरं पतिलंबिए दिणयरे गंधघदत्ता परिजणेण आरोविया पवहणं, पयस्सिणं
पत्थियं पवहणं । कमेण अतिगतो मि पुरिं सह सेट्ठिणा, पञ्चुवगतो परिजणेण, ओरुभिया
१० गंधघदत्ता, अइगया वासघरं, ठिया य सयणीए । भणइ मं गंधघदत्ता—दिट्ठा ते चंडाली ?
मा य बुड्ढा ? , न रमति किं कमलवणे हंसो ? ति । ततो मया सा ससवहं पसाहिया—सुररि !
नट्टं विसेसओ दिट्ठं मया गेयं च सुयं, न मायंगि ति । एवं मे सा रयणी अइच्छिय ति ॥

॥ इति श्रीसंघदासगणिविरचिते वसुदेवहिंडौ गंधघदत्ता
लंभो तद्विओ सम्मतो ॥

गंधघदत्तालभग्र० ८९८-१३. सर्वग्र० ४३३९-१८.

चउत्थो नीलजलसालंभो.

पभायां य मच्चरीय कयपरिकम्मो अत्थाणगिहे अच्छए । उवट्ठिओ मं दाराहिगतो—
मानि ! देवीओ भे दंमणं अभिलसति, संदिसह ति । मया भणितं—पमंगंतु छंदओ ।
ततो हं सुट्टनमेत्तम्म पस्सामि पुच्चदिट्ठं मायंगवुड्ढं । मा भणइ—'पुत्त ! सुहं ते ? , जीव
२० वट्ठिणि वाममहम्मणि' ति योत्तूण पडिचारगोपणीए आमणे असंकिया आमीणा । ततो
मया चिंनियं—'कि मण्णे राट्ठणो मया कयपमादा, जओ जणगिहाणि पविमड ? ति,
अममेमु निवेमड ?' एवं च चिंतेमि । बुड्ढो य पभणिआ गंमीरमट्टगए सरम्मणीए—
अट्टट्ट ! जा ते सरमहे नयमाणी दिट्ठा कण्णगा तं भे दाउकामा अहमागया, पडिच्छमु
३० ति, जया मया जोग्गा तव ति । मया भणिया—सरमवण्णमंयंनं पमंगंति पंडिया,
अम्ममगोत्तं त पमंसंति । ततो भणति—जयड भयवं सुगगुरंपट्टयपायपडमो प्राशरं
वैमंनं उम्मभजिजिंदो, तस्मेव चण्डणाणुगट्ठेण पवित्रद्वियविमलकिंतिनमुदओ अमं वंयो
उत्तं । ततो मया भणिया—को तुच्चं वंयो ? ति । ततो भणइ—सुगगुरं, जया मया सुयं
पुच्चपुग्गिपमंगराय पट्टमज्जिअरियवण्णगाट्ठिगारेण । मया भणिया—कट्टेड । ततो भणइ—

१. एतं हजेण २. १. ३. ४. ५. ६. ७. ८. ९. १०. ११. १२. १३. १४. १५. १६. १७. १८. १९. २०. २१. २२. २३. २४. २५. २६. २७. २८. २९. ३०. ३१. ३२. ३३. ३४. ३५. ३६. ३७. ३८. ३९. ४०. ४१. ४२. ४३. ४४. ४५. ४६. ४७. ४८. ४९. ५०. ५१. ५२. ५३. ५४. ५५. ५६. ५७. ५८. ५९. ६०. ६१. ६२. ६३. ६४. ६५. ६६. ६७. ६८. ६९. ७०. ७१. ७२. ७३. ७४. ७५. ७६. ७७. ७८. ७९. ८०. ८१. ८२. ८३. ८४. ८५. ८६. ८७. ८८. ८९. ९०. ९१. ९२. ९३. ९४. ९५. ९६. ९७. ९८. ९९. १००.

रसभसामिचरियं

इहेव भरहे इमाए ओसपिणीए छ फालभेदा, तं जहा—सुसमसुसमा १ सुसमा २
 सुनमदूतमा ३ दूतमसूतमा ४ दूतमा ५ दूतमदूतम ६ ति । तत्थ जा य तइया समा
 ठीसे दोसागरोवमकोडाकोडीपरिमाणए पच्छिमतिभाए, नयणमणोहर-सुगंधि-सिउ-पंचव-
 पनगिरयणभूसियसरतलसमरम्मभूनिभाए, महु-मदिरा-खीर-खोईरससरिसविमलपाग-5
 डियतोयपडिपुण्णरयणवरकणयचित्तसोभाणवावि-पुक्खरिणी-दीहिगाए, मत्तंगय-भिग-सुडि-
 य-दीवसिह-जोइ-चित्तंग-चित्तरस-चित्तहारि-मणिपंग-गेहसत्थमत्थमाधूतिलगभूयकिण्णकप्प-
 पायवत्तंभवनहुरमयनज्जभायणसुइसुहत्तदप्पकासमह्यकारसातुरसभत्त-भूसण-भवण-विकप्प-
 वरवत्थपरिभोगसुमणसुरनिहुणसेविए काले बहुकालवण्णणिज्जे विदेहिहा दुवे सत्थवाहपुत्ता
 सह बह्विया, सह पंसुकीलिया, निरंतरसिणेहसंवद्धा, सहियसंववहारिणो, पगइभदया; 10
 एणो पुण कारणे कन्हिइ नातो । ते सहावभदया कालगया समाणा अद्धभरहमज्जदेसे
 एणो जावो निहुणपुरितो, वीओ पुण नायापहाणयाए तहिं चेव धवलो हत्थी जाओ ।
 कनेगे पत्ता जोबगं । सातितयसौहुपुवकहियपउमसरसमागया अण्णोण्णदंसणविवह्विय-
 पीइजोगा जाईसरा जाया । ततो तेण करिणा पहरितपुण्णहियएणं नरमिहुणं खंवे समा-
 रोवियं । तेण य एरावणरुविगा चउदंतेण हत्थिरयणेण विर्यमाणो सो पुरितो 'विमल-15
 वाहणे एस अच्छति, एसो एइ ?' ति निहुणेहिं विन्ध्यमुहेहिं दीसमाणो पगासो जावो,
 वचनसंधयण-संठाण-लक्खणोववेयदेहो, नवघणुसयसमुत्तिओ । कालाणुभावेण य मणु-
 यानं वेत्ति 'सम इमा, ण तव भूनी; मम इमो गेहागारो पुवं अहिट्टिओ फलदुमो पुक्ख-
 रिणी वंति । कयाइं च विमलवाहणपुण्णोदयचोइएहिं निहुणेहिं समागएहिं कयंजलिपुडेहिं
 विग्गविजो—विमलवाहण ! अज्जो ! होहिति णे पमाणं गिग्गहा-20
 वट्टित्तामो, न भो वयं सत्ता परोप्पराभिभवं निवारेउं, तुमं पभवसि णे जीविदाणं, कुणसु
 पलायं ति । ततो तेण 'तह' ति पडिस्सुयं । विमत्ता य मज्जदेसवत्तीणं नरमिहुणानं भूमि-
 भागा हुना य वावीओ य । भगिया य—सम्मए परेण उवकासियवं, न विक्कमेगं ति । जो
 य नजायमतिक्रमति तं विमलवाहणो निहुणसमक्खं हकारेइ । ततो सो हकारओ जाम-
 रुवं इवं सुनरमाणो नातिक्रमति । विमलवाहणस्त भारिया चंदजसा चंदप्पहापयर-25
 विमलजसा दसभागावसेतजीविया पसूया मिहुणं चक्खुमं च चंदकंतं च । विमल-
 वाहणो कुलगरो पल्लिओवनदसभागं जीविज्ज कालगतो । चक्खुमं कुलगरो सुराग वि
 चक्खुहरसुंदररुवो हकारदंडणीतीये सवित्तेसवरं निहुणेहिं पूइज्जन्नानो जसंसाओ वानको-
 दीओ समित्तं करेमाणो विहरइ । ततो चंदकंता वि चक्खुमंतो भारिया नियारादन-

१ 'सोहर' नो ३ ॥ २ 'सोपान' हो ३ ॥ ३ 'मिदि' मा' क ३ नो ३ । ४ 'जो' निहुण-दी ।
 कनेगे हा० ॥ ५ 'सादुपु' क ३ नो ३ । ६ 'विचरन्' हो ३ । विरापन्' २० ॥ ७ 'नो' चरद वि
 नो ३ ॥ ८ 'तीए' ल' हो ३ उ० । 'नीव' न' २० ॥

चंद-सुरे पेच्छइ ६-७ । सकञ्जयं च गगनतलमणुलिहंतं, मणिरयणोच्चितविसिद्धकुडभी-
नहत्समंडियाभिरामं महप्पमाणं च ८ । कणगकलसं जलभरियं, कमलमुट्टियं, पंकयपि-
हानं ९ । ततो सरं कमल-कुमुद-कुवलर्यंसितसोमयरदरिसिणिजं, कुसुमासवलोलभमरपरि-
सुजमाणसुभगं १० । पुणो समुहं च कुंद-कुमुददलनियर-रजतसमवण्णसलिलं खीरोदं,
नचनारुतेरिततरंगहत्थेहिं नञ्माणं ११ । तज्जो च सुंदरमुहीहिं सुरसुंदरीहिं सेविज्जमा-
५ णसुत्तमं, कंचण-मणिजालभासुरं विमाणं पेच्छइ; नागभवणं च सुत्तिपुणनागवधूगीयस-
इदुत्तं १२ । ततो सत्ति-सूरवंतं-फलिह-कमलराधिंदणीलवहुलं रासिं रयणाणं मंदर-
त्तं १३ । पेच्छइ च विधूमं जलणमाहुत्तिपदिप्पमाणं महप्पमाणं १४ ।

दृष्ट्वा य एरिते विबुद्धा चोदस सिमिणे पसण्णचित्ता । ततो चित्तेइ—एरितयं अभ्युयं
 क्वत्तस कहेमि. सो फलं नाहिति । कहियं च णाए नाभिस्स सुमिणंदसणं । तं च सोऊण 10
 नामी परं परितोसमुवगतो सैमतीए विचारेऊण भणति सुइरसावणं वयणं—अजे ! तुने उ-
 च्छा सुमिणि दिट्ठा, धण्णा. मंगहा. तुमं नवसु मासेसु अतीतेसु अहं कुलयरपुरिसप्पहां,
 भरहवास्तिलयं. तिलोणपयासं पुत्तं पयाहिसि । ततो तीए परितुट्ठाए 'अज्ज' एवमेयं. जं
 तुने वयहिं—त्ति पडिस्सुयं । ततो भयवं उत्तभसामी पुबभवे चइरनाभो तित्थयरनामो-
 पयसंगहो सव्वट्ठसिद्धाओ विमाणाओ तेत्तीसं सागरोवमाइं विसयसुहमनुत्तरं अनुइरि- 15
 ण नरुदेवाए कुच्छिसि उववण्णो उत्तरासाढजोगजुत्ते निसायरे । ततो नाभिउत्तरपत्ती
 नरदेवा देवेहिं देवीहि य पूइज्जमाणी सुहेण तित्थयरगग्गं परिवहइ । पुण्णे ननये पन्ना नै-
 च्चदुल्लहनीए वित्तदेवानक्खत्ते पुत्तं पुरिसाइसयं. सब्बमंगलात्थं. तत्तवग्गिनिदिग्गमरी ।
दिक्खुमारिबिणिम्मिओ उत्तभसामिजम्मूसवो

તત્તો ઝાંહેલોગવંત્યવાઓ દિસાકુમારીઓ વલિયાસણાઓ ઝોહિયા નિવરરજન જાતિ-૨૦
જગ વકરનગેવ—

भोगंकरा भोगवती, सुभोगा भोगमालिनी ।

तोयधारा विचिता [य], पुष्कनाला जर्जिदिदा ॥

जटविजोअणपपनागेहि जमभियोगदेववेवडिअणदि विमलगेहि ननविमलविमलविमल-
 जीवा-५५परवज्जपरिवियाओ उडिअण दिअण देवगरीते शिखारमदुवमले । विमलं-२५
 रेदेवि २ वंडिअण विअण जमजमदिमनिमिनि संगुअणदुवमले । जेअणविमल-३ वम
 शडण परिआयनायीओ विडुवि । ततो उट्टोअण-४ वमले जट विमलविमलविमलविमल-

मेहंकरा मेरपती. सुनेहा मेरनासिनी ।

सुवत्था वत्थमिच्छा य. वारिसेण वत्थम ॥

मै। तबेव पुरित्तिमरुगपयल्ले, मै वरु—

नंदुत्तरा य नंदा य, आणंदा णंदिवद्धणा ।

विजया य वेजयंती, जयंती अपराजिया ॥

ताओ वि तहेव पणमिऊण आयंसहत्याओ गायमाणीओ चिट्ठंति । तओ दाहिणरु-
यगवत्थवाओ—

5 समाहारा सुप्पतिण्णा, सुप्पसिद्धा जसोहरा ।

लच्छिवती सेसवती, चित्तगुत्ता वसुंधरा ॥

एयाओ विणयपण्याओ भिंगारहत्याओ चिट्ठंति । ततो पच्छिमरुयगवत्थवाओ—

इलादेवी सुरादेवी, पुहवी पउमावती ।

एगणासा णवमिगा, भद्दा सीया य अट्ठमी ॥

10 एयाओ वि तहेव उवागयाओ तालियंदगहत्याओ विणएण संठियाओ । ततो उत्तर-
रुयगवत्थवाओ—

अलंबुसा भीसकेसी य, पुंडेरिगिणी य वारुणी ।

हासा सबप्पभा चेव, सिरी हिरी चेव उत्तरओ ॥

ताओ वि य चामरहत्थगयाओ चिट्ठंति । ततो रुचगविदिसिवत्थवाओ चत्तारि विजु-

15 कुमारिमहत्तरियाओ—

चित्ता चित्तकणगा सतेरा सोतामणी ।

ताओ य तेणेव विहिणा चउसु विदिसासु दीवियाहत्थगयाओ परिगायमाणीओ ठियाओ ।

तओ य रुयगमज्झवत्थवाओ दिसाकुमारीओ चत्तारि—

यैगारु रुयगसहा सुरुवा रुयगावती ।

20 ताओ वि भवपच्चइओहिनाणोवयोगविदियतित्थयरजम्मणाओ जाण-विमाणरयणारूढा-

ओ, सपरिवाराओ दुतमांगतूण कयवंदणाओ जिणजणणीए निवेइयागमणकारणाओ तित्थ-

यरस्स चउरंगुलवज्जं णाहिं कप्पेति, कप्पेत्ता निहणंति, रयणपरिपूरियं ततो दुव्वावेदं

बंधंति । ततो य मरगयमणिसामले कयलिघरे तिदिसिं विउव्वति दाहिण-पुरत्थिमु-

त्तरथाणे भूसणभूसिए गेहागारदुमस्स कयलीघरमज्झदेसेसु य हेमजालालंकियाणि चाउसा-

25 लाणि विउव्वंति । ततो एताओ तित्थयरमायरं ससुयं मणिंकिरणकरंविजसीहासणमु-

ट्टियं कमेण सिणेहउभं(व्भं)गुव्वट्ठियं काऊण, दाहिण-पुरत्थिमे तिविहसलिलण्हायं सुम-

णसं काऊण, उत्तरचाउस्साले गोसीसचंदणारणिसंभवं अंगि हुणंति, कयरक्खाकम्माओ

जम्मणभवणे साहरंति । ततो मंगलाणि गीयाणि उदीरेमाणीओ ठियाओ ।

देवविणिम्मिओ उसभजम्मूसवो

30 तन्मि य समए सक्को देवराया, बालरविमंडलजुइणा पालएण विमाणेण वित्तिमिरं गग-

१ सुणंश शा० ॥ २ मित्ठके० टी ३ । सेमके० क ३ गो ३ ॥ ३ ण्ठरिणी य शा० विना ॥ ४ ण्ठरिणी
शा० विना ॥ ५ रयंगा रयंसा य सुरु० शा० विना ॥ ६ णिकरकरं शा० ॥ ७ ण्ठरिणी टी ३ ।

पदेनं कृत्मानो, सपरिवारो जिगजन्मभूमिमुद्रगतो, तिस्रयरज्जगिं सुइमगहराए भारहीए
 संधुजिता, दिण्णावसोवणीं मरुदेवीए स्मारपडिस्वराए विज्जिवपासत्थिए वीसत्थाए
 परमादरविहियपंचत्तवी भयवंतं करकमलपुडसुपरिगगहिं काऊण, मंदरगिरिवरचूलामणि-
 भूयाए चूलिगाए दाहिणदिनाभायपट्टियाए अइपंडुकंवलसिलाए रणमेत्तसाहरियं, चउ-
 सिदेववंदकयसण्णेस्सं भयवंतं सासयसीहानणमुहासीणो सहस्सनयणो ठितो । ततो 5
 अञ्जुइंदो परितोसवियसियमुहारविंदो विहीए खीरोयसायरसलिलभरिएण कणयकलसट्ट-
 तस्सेण अहिंसिचए, कमेण सव्वोसहि-तित्योदएहि य अहिंसिचइ । अहिंसिचेंते य लोग-
 पाहे देवा पत्तण्णहियया रणमेणि-कसुमाणि वरिसंति । अञ्जुइंदो भयवंतं विहीय
 अहिंसिचिऊण, पयओ अलंक्रिय-विहूसियं काऊण, ततो मंगलाणि आलिहइ सोत्थिया-
 णीणि, धूवं धाणन्मगदइयं संचारेऊण, सुइमहुरं योऊण भयवंतं पञ्जुवासति । एवं पाण-10
 चादिया वि सुरपइओ भत्तिवत्तचोइया धुयभयं भवियकुसुदचंदं सत्तावरणे पूएऊण पर-
 न्नुमणसा धुइपरायणा ठिया । ततो सकेण तेणेव विहिणा खणेण भयवं जन्मणभवणे
 नाग्ननीवे साहरिओ । अवणीयसुचपडिस्वरा य पडिबुद्धा देवीहिं कयजयसहा मरु-
 देवी । तोनजुपठं कुंडलजुयलं च ऊसीसगमूले निक्खिवइ सुरवती, सबविग्वत्तमणं
 सिरिमायणत्तिव सिरिदामगंढं दिट्ठिसमासासणकरं उहोयंसि निक्खिवइ, विडलं रणगरासिं 15
 दाऊण रक्खानित्तं घोसेऊण नयवं गतो सणिलयं । देवा सेसा य जिणप्पणानत्तमज्जि-
 प्पुणसंचर्या गया नियट्ठाणाणि ।

ततो भयवओ(वं) पल्लिओवनट्टित्थिए देवयाए सुरवतिसंदिट्ठाए परिगगहिओ कृतसंभव-
 पत्तस्सुरवइविदिण्णकयाहारो वहुइ सुहेण निहुर्णगणकुमुदवालचंदो । सुत्तिगइत्तज-
 नित्तं जन्मा-पिऊहिं कयं नाम 'उत्तमो' ति । भयवओ संवच्छरजायगत्त य सहस्सन-20
 पणो वानगरुवो उच्छुक्कलावं गहेऊण उवट्ठिओ नाभितनीवं । भयवया य विविहणाण-
 पहावेण विण्णाओ देविंदाहिप्पाओ । ततो णेण लक्खणपत्तयो हत्थो दाहिणो पसारिओ ।
 ततो भयवया परितुट्ठेण भणिओ—किं उच्छु अणु? ति । अणु भक्खणे य धाऊ । जन्हा य
 इच्छु अमिलसिओ तन्हा 'इक्खाणुवंतो' ति ठविओ । ततो भयवं सुमंगलाए सनं
 वहुइ । तन्नि सनए निहुणं जायसेत्तयं तालवक्खत्त हेत्ता ठवियं, तत्थ दारणो ताल-25
 प्पेण विहाडिओ, सा दारिया विवट्ठिया णाभिस्स निवेइया य । सा यं अक्खित्तरीए देव-
 क्खणा विव णाभिणा सारक्खिया । तप्पभिइं च उक्कालनञ्च पवतो । जंमगेहिं लोग-
 निरहि य समाणस्सवेहिं सेविज्जनाणो परिवट्ठति । इल्लगरा य चक्खुमं जत्तनं पत्तेणइ
 य नियंणुसाना कुलगरमारियाओ यः सेसा सुवंत्तजगप्पहा । उत्तमसामी पत्तजोवणो

१ अणु इ ति ॥ २ दिण्णो इ ति ॥ ३ अणु इ ति ॥ ४ अणु इ ति ॥ ५ अणु इ ति ॥ ६ अणु इ ति ॥ ७ अणु इ ति ॥ ८ अणु इ ति ॥ ९ अणु इ ति ॥ १० अणु इ ति ॥ ११ अणु इ ति ॥ १२ अणु इ ति ॥ १३ अणु इ ति ॥ १४ अणु इ ति ॥ १५ अणु इ ति ॥ १६ अणु इ ति ॥ १७ अणु इ ति ॥ १८ अणु इ ति ॥ १९ अणु इ ति ॥ २० अणु इ ति ॥ २१ अणु इ ति ॥ २२ अणु इ ति ॥ २३ अणु इ ति ॥ २४ अणु इ ति ॥ २५ अणु इ ति ॥ २६ अणु इ ति ॥ २७ अणु इ ति ॥ २८ अणु इ ति ॥ २९ अणु इ ति ॥ ३० अणु इ ति ॥ ३१ अणु इ ति ॥ ३२ अणु इ ति ॥ ३३ अणु इ ति ॥ ३४ अणु इ ति ॥ ३५ अणु इ ति ॥ ३६ अणु इ ति ॥ ३७ अणु इ ति ॥ ३८ अणु इ ति ॥ ३९ अणु इ ति ॥ ४० अणु इ ति ॥ ४१ अणु इ ति ॥ ४२ अणु इ ति ॥ ४३ अणु इ ति ॥ ४४ अणु इ ति ॥ ४५ अणु इ ति ॥ ४६ अणु इ ति ॥ ४७ अणु इ ति ॥ ४८ अणु इ ति ॥ ४९ अणु इ ति ॥ ५० अणु इ ति ॥ ५१ अणु इ ति ॥ ५२ अणु इ ति ॥ ५३ अणु इ ति ॥ ५४ अणु इ ति ॥ ५५ अणु इ ति ॥ ५६ अणु इ ति ॥ ५७ अणु इ ति ॥ ५८ अणु इ ति ॥ ५९ अणु इ ति ॥ ६० अणु इ ति ॥ ६१ अणु इ ति ॥ ६२ अणु इ ति ॥ ६३ अणु इ ति ॥ ६४ अणु इ ति ॥ ६५ अणु इ ति ॥ ६६ अणु इ ति ॥ ६७ अणु इ ति ॥ ६८ अणु इ ति ॥ ६९ अणु इ ति ॥ ७० अणु इ ति ॥ ७१ अणु इ ति ॥ ७२ अणु इ ति ॥ ७३ अणु इ ति ॥ ७४ अणु इ ति ॥ ७५ अणु इ ति ॥ ७६ अणु इ ति ॥ ७७ अणु इ ति ॥ ७८ अणु इ ति ॥ ७९ अणु इ ति ॥ ८० अणु इ ति ॥ ८१ अणु इ ति ॥ ८२ अणु इ ति ॥ ८३ अणु इ ति ॥ ८४ अणु इ ति ॥ ८५ अणु इ ति ॥ ८६ अणु इ ति ॥ ८७ अणु इ ति ॥ ८८ अणु इ ति ॥ ८९ अणु इ ति ॥ ९० अणु इ ति ॥ ९१ अणु इ ति ॥ ९२ अणु इ ति ॥ ९३ अणु इ ति ॥ ९४ अणु इ ति ॥ ९५ अणु इ ति ॥ ९६ अणु इ ति ॥ ९७ अणु इ ति ॥ ९८ अणु इ ति ॥ ९९ अणु इ ति ॥ १०० अणु इ ति ॥

१ "अणु भक्खणे य धाऊ" इत्येतद् विज्ञापकम् प्रविशन्ति ॥

मिहुतालो पत्तपुडेसुं तीनियाओ पत्तपुडेसुं उन्हवियाओ आहारेह ति । पुगो उवडिया,
भयवं च हत्थिसंघवरगओ निगाओ, अग्गी अ पादवसंघरिससमुट्ठिओ निवेदिओ ।
भनिया य सयुवा—एस अग्गी इयागि समुट्ठितो, एसो पयण-पयासण-दहणगुणो उवगा-
रायं वो संवुत्तो, उवणेह य मट्ठियं । तेहिं पुक्खरिणीओ मिउपिडो उवणीओ, हत्थिंजुमे
य बाहो । भनिया य जिणेग—एरिसयागि पत्तागि काऊण अगणिदह्वागि, ततो उदयसंजु-5
वररिकम्भवियाओ ओतहीओ पयह, ततो उवउत्ताओ सरीरपत्याओ भे भविरसंति ति ।
देहि य नेहावीहिं दहुप्पयारागि वियप्पियागि, तत्थं कुंभगारा उप्पण्णा । जे य अय-रय-सुव-
णाईहिं भायणागि वियप्पेति, [तत्थं लोहगारा उप्पण्णा] । वैत्थरुक्खेसु पत्तीणेषु कुर्विदो-
पेसो कजो, तेहिं वत्थविहीओ वियप्पियाओ । गेहागारदुमपरिक्खए वहुणीओ कम्भ-
गो । प्हाविलो रोम-गह-परिवहीए । एयागि य पंच मूलसिप्पागि, एकेकं वीसइमेदं । 10
कम्मागि तगहारगादीणि ततो चेव उप्पण्णागि । विभूता वि, राइणो विभूतं देवेहिं विहियं
दहण लोणे वि वहेव चेद्वति । वंभी-सुंदरीणं भयवया संकुवडियाणं दाहिण-वानेहिं
हत्थेहिं लिवि-नागियागि उवइड्ढागि । त्वं भरहत्त उवइड्ढं । चित्तकम्भं वाहुवल्लित्त,
कम्भं इत्थि-पुरिस्ताईणं । कमेण य कलाओ कुमारणं मणिरयणायभूतणेषु मोत्तिगादीण
य । रोगतिगिच्छा वाणिज्जाओ य पवत्ता अयरिभूवचित्तपडियारा य । 15

उत्तहासिपवजा

एवं च भरहे गाना-SSगर-नयरनडिते तेवडिं च पुवसयसहत्ताईं रजपालणवावारं
काऊण, संवच्छरं मिस्सिच्छवं दाणं काऊण, लोगतियपडिबोहिओ भरहादीणं पुत्ताणं
एवं काऊण, कच्छ-महाकच्छादीणं जत्तियराईणं चवहिं सहस्तेहिं समं सुरोवणीयाए
सुदंत्तणाए सिवियाए सिद्धत्थवणे एकं देवदूतनायाय पइओ भयवं मोणेग विहरइ । 20
पाण्णकाले भिक्खत्थे पविट्ठत्त कण्णगाओ कण्ण-दूत्त-भूतणानि जासे हत्थी य जणो
पौण्डे । ते कुहाभिभूला वयणं पि जलमनाणा निविग्गा नाणेणं भरहत्त रणो भएण
कण्णेसु मूल-फलाहारा ठिया तावत्ता वक्कला अजिगधरा जाया ।

भमि-विनमीणं विज्जाहररिद्धिपत्ती

भमि-विनमी य भयवलो संबंधिइमारो अत्थानिवेलासु वो वि खण्णपाणिनो सेवंति 25
रितंता । धरणो य नागराया तित्थयरवंइरयो पत्तइ णं विण्ण पञ्चुवानमाना ।
अहेण य पुच्छिया—किमत्थं सेवह सामिं ? ति । ते नन्ति—सामिणा पुत्तानं सत्ति-
न य विदिण्णाओ भूनीओ, अन्हे पुण दूरत्ता जाति । तं इयाणि सेव्वानं काहिति पे
गयं पहु ति । एवं भणिए ईति सत्थालो भणइ पण्णगवई—भो ! सुगह—भयवं गय-
सवोसो, सरीरे वि निम्भनत्तो, अज्जिज्जो, परमजोगी, निरुद्धसज्जो, कमलपल सज्जि-30

वलेवचित्तो. चिरं जं भे उवासिओ तस्स भे फलं देमि—वेयहुपवओ भयपासद्वियाओ दुवे विज्जाहरसेदीओ दोण्ह वि जणाणं. ताओ य न सक्का पादचारेण गंतुं, ततो भे गगण-गमणजोगाओ विज्जाओ देमि, ताओ य महप्पभावाओ. विज्जाहि य विलोहेरुण जणं पेहि-त्ति । ते एवं भणिया पणया भणंति—पसादो णे, देह विज्जाओ । ततो तेण गंधव-

5 पण्णागाणं अडतालीसं सहस्साणि दिण्णाणि, महारोहिणी-पन्नत्ती-गोरी-विज्जुमुही-महा-जाला-तिरिक्खमणि-बहुरूवाइयाओ । ततो ते लद्धपसाया वेयहुउत्तरसेदीए विणमि सद्धि णगराणि गगणवल्लहप्पमुहाणि निवेसेइ, णमि दाहिणसेदीए रहणे उरचक्कवालदीणि पण्णासं निवेसेइ । जे य जओ जणवयाओ आणीया मणुया तेसिं तंनामा जणवया जाया वेयहे । विज्जाणं च सत्ताहिं निकाया जाया, तं जहा—गोरीणं गोरिका, मणूणं मणु-

10 पुवगा, गंधारीणं विज्जाणं गंधारा, माणवीणं माणवा, केसिगाणं केसिगपुवगा, भूमीतुंडगविज्जाहिवयओ भूमीतुंडगा, मूलवीरियाणं मूलवीरिया, संकुयाणं संकुका, पंडुगीणं पंडुगा, कालगीणं कालगेयां, मायंगीणं मायंगा, पवईणं पवैया, वंसल-याणं वंसलया, पंसुमूलिगाणं पंसुमूलिगा, रुक्खमूलिगाणं रुक्खमूलिया, कालि-याणं कालकेसा, एवं एएहिं विणमि-णमीहिं विभत्ता अट्ट य अट्ट य निकाया । तओ 15 ते देवा इय विज्जावलेण सयण-परियणसहिया मणुयदेवा भोए भुंजंति । पुरेसु य भयवं उमहमामी देवयं सभासु ठाविओ, विज्जाहिवती य देवया सगे सगे निकाए । दोहि वि जणेहि य विभत्ताणि पुराणि सुयाणं खत्तियाण य संबंधेणं ।

मिजंसरस उमभसामिणो इक्खुरसदानं

भयवं पियामहो निराहारो परमधिति-वल्ल-सत्तर्मागरो सयंभुमागरो इय भिमिआं 20 भगाउलो संवच्छद विहरद, पत्तो य हत्थिणाउरं । तत्थ य बाहुवल्लम्म सुओ सोम-प्पहो, तम्म य पुत्तो मेज्जंमो । ते य दो वि जणा णयरसेदी य गुमिणे पामंति तं रयति । समागया य तिणि वि । सोमंम्म समीवे य कहेइ सेजंसो—सुणह अज मया जं गुमिणे दिट्ठं—मेरु किल चलिइ इहाऽऽगतो मिलायमाणपभो, मया य असयकलमेण नित्तो साहाविओ जातो. पडिबुद्धो । सोमंप्पभो कहेइ—सुणाहि सिजंसं । जं मया दिट्ठं— 25 सुग्गे किं पत्थिग्ग्मी जातो, तुमे य से उक्खिनाओ रम्मीओ, ततो पमागसुरो जातो । मेट्ठा मग्गि—सुणह जं मया दिट्ठं—अज किं कोउ पुग्गिओ मय्या इग्गुपेण अग्गि-मूअं, मेयंसम्मनी य मे सदाओ जातो, ततो णेण पगानियं परवत्तं. एवं दट्ठण पडिबुद्धो । ततो ये सुमिणकलत्तिक्कदिमविट्ठमाणा विट्ठा निगया ।

१. विज्जाहरसेदीओ दोण्ह वि जणाणं. ताओ य न सक्का पादचारेण गंतुं, ततो भे गगण-गमणजोगाओ विज्जाओ देमि, ताओ य महप्पभावाओ. विज्जाहि य विलोहेरुण जणं पेहि-त्ति । ते एवं भणिया पणया भणंति—पसादो णे, देह विज्जाओ । ततो तेण गंधव-
२. पण्णागाणं अडतालीसं सहस्साणि दिण्णाणि, महारोहिणी-पन्नत्ती-गोरी-विज्जुमुही-महा-जाला-तिरिक्खमणि-बहुरूवाइयाओ । ततो ते लद्धपसाया वेयहुउत्तरसेदीए विणमि सद्धि णगराणि गगणवल्लहप्पमुहाणि निवेसेइ, णमि दाहिणसेदीए रहणे उरचक्कवालदीणि पण्णासं निवेसेइ । जे य जओ जणवयाओ आणीया मणुया तेसिं तंनामा जणवया जाया वेयहे । विज्जाणं च सत्ताहिं निकाया जाया, तं जहा—गोरीणं गोरिका, मणूणं मणु-
३. पुवगा, गंधारीणं विज्जाणं गंधारा, माणवीणं माणवा, केसिगाणं केसिगपुवगा, भूमीतुंडगविज्जाहिवयओ भूमीतुंडगा, मूलवीरियाणं मूलवीरिया, संकुयाणं संकुका, पंडुगीणं पंडुगा, कालगीणं कालगेयां, मायंगीणं मायंगा, पवईणं पवैया, वंसल-याणं वंसलया, पंसुमूलिगाणं पंसुमूलिगा, रुक्खमूलिगाणं रुक्खमूलिया, कालि-याणं कालकेसा, एवं एएहिं विणमि-णमीहिं विभत्ता अट्ट य अट्ट य निकाया । तओ १५ ते देवा इय विज्जावलेण सयण-परियणसहिया मणुयदेवा भोए भुंजंति । पुरेसु य भयवं उमहमामी देवयं सभासु ठाविओ, विज्जाहिवती य देवया सगे सगे निकाए । दोहि वि जणेहि य विभत्ताणि पुराणि सुयाणं खत्तियाण य संबंधेणं ।

गहियं नामं ति । ततो सो पुरिसो परं तुट्टिमुबहंतो भणति—अज्जे! कहेहिं मे, कहं तुमं सयंपभा? । ततो सा भणइ—कहेस्सं मे, जं मयाऽणुभूयं—

मिहुणित्थियाऽऽवेइया पुवभविआ अत्तकहा

अत्थि ईसाणो णाम कप्पो, तस्स मज्झदेसाओ उत्तरपुरत्थिमे दिसीभाए सिरिप्पभं
5 नाम विमाणं । तत्थ य ललियंगतो नाम देवो पभू, तस्स य सयंपभा अगमहिंसी
बहुमया आसी । तस्स य देवस्स तीए सह दिव्विसयसुहसागरंगयस्स बहू कालो दिवसो
इव गतो । कयाइं चिंतावरो पवायमल्लदामो अहोदिट्ठी ज्ञायमाणो विण्णविओ मया सह
परिसाए—देव! कीस किं विमणा दीसह? को मे मणसंतावो? । ततो भणति—मया
पुवभवे थोवो कओ तवो, तओ मे 'तुब्भे विप्पयुंजामि' त्ति परो संतावो । ततो अम्हेहिं
10 पुणरवि पुच्छिओ—कहेह, तुब्भेहिं कहं योवो तवो कओ? कहं वा इसो देवभवो लद्धो?
त्ति । ततो भणति—

ललियंगयदेवकहिया पुवभविआ अत्तकहा

जंबुद्वीवे अवरविदेहे गंधिलावतिविजये गंधमादण-वक्खारगिरिवरासण्णे वेय-
डूपव्वए गंधारओ नाम जणवओ । तत्थ जणसमिद्धसेवियं गंधसमिद्धं नयरं । राया
15 राजीवविबुद्धवयणो जणवयहिओ सयवलस्स रण्णो नत्तुओ अइवलस्स सुओ महा-
वल्लो नाम; सो अहं पिड-पियामहपरंपरागयं रज्जसिरिमणुभवामि । मम वि बालसहो
खत्तियकुमारो सयंबुद्धो जिणवयणभावियमती; संभिण्णसोओ पुण मे मंती बहू
कज्जेसु परिपुच्छणिज्जो ।

समतिच्छिण काले बहुस्मि कयाइं गीय-वाइयपडिरओ नच्चमाणिं णट्ठियं पस्सामि । सयंबु-
20 द्धेण य पण्णविओ—देव! गीयं विलवियं विजाणत्त पुरिसस्स, नट्टं विडंबणा, आभरणा भारं,
कामा दुहावहा, परलोगहिए चित्तं निवेसेयव्वं, अहिओ विसयपडिबंधो असासए जीविए
त्ति । ततो मया रागेण भणिओ—कहं गीयं सवणाभयं विलावो? कहं वा नट्टं नयणंभुदयं
विडंबणा? कहं वा देहभूसणाणि भारं भाससि? लोगसारभूए कामे पीइकरे दुहावह? ति ।
ततो असंभंतेण सयंबुद्धेण भणियं—सुणह सामि! पसन्नचित्ता जहा गीयं पलावो—

25 जहा काइ इत्थिया पवसियपइया पइणो सुमरमाणी तस्स समागमकंखिया समतीय
भत्तुणो गुणे वियप्पमाणी पओस-पच्चसे दुहिया विलवइ । भिच्चो वा पमुस्स कुवियस्स
पसायणनिमित्तं जाणि वयणाणि भासइ पणओ दासभावेण अप्पाणं ठाविऊण, सो य
विलावो । तहेव इत्थी पुरिसो वा अण्णेण्णसमागमाहिलासी कुवियपसायणनिमित्ते जातो
काय-मण-वाइगीओ किरियाओ पउंजियाओ कुसलजणचित्थियाओ विविहजाइनिबद्धाओ
30 'गीयं' ति वुच्चइ । तं पुण चित्तेह सामि! 'किं विलावपक्खे वट्टइ? न वट्टइ?' ति ॥

इदाणि णट्टं मुणह जह विट्ठवणा—इत्थी पुरिसो वा जो जक्खाण्हो परवत्तवो, मजे पीए वा जातो कायविन्हेयजातीओ दुम्भेइ, जाणि वा वयणाणि भासति सा विलंबणा । जइ एवं, जो य इत्थी पुरिसो वा पट्टणो परिओमनिमित्तं निजोजिउ धणवणो वा विउसज-
णनिवहं विदिमगुसरंतो जे पाट-सिर-नयण-कंधरादि संचालेइ सा विलंबणा परमत्थओ ॥

आभरणाणि भारो त्ति गहेयवाणि—जो सामिणो निओए कडकाईणि आभरणाणि 5
पेहागयाणि वहेज्जा सो अवन्सं पीटिज्जइ भारेण । जो पुण परविम्हयनिमित्तं ताईं चेव जोगेसु सरीरत्थाणेसु सण्णिवेसियाणि वहति सो रागेण णं गणेइ भारं, अत्थि पुणो से । जो य परपरिओसनिमित्तं रंगयरो नेवत्थिओ सुमहंतं पि भारं वहेज्ज ‘न मे परित्समो’ भावेमाणो । कज्जगुरुययाए ण मण्णेज वा भारं, तत्थ वि भारो परमत्थओ ॥

कामाणं दुहावहत्तं

10

कामा दुविहा—सदा रुवा य । तत्थ सदमुच्छिओ मिगो सईं ‘सुहं’ ति मण्णमाणो मूढ-
याए अपरिगणियविणिवाओ वह-यंध-मरणाणि पावइ । तहेव इत्थी पुरिसो वा सोविदि-
यवसगतो सदाणुवाई सदे साहारणे ममत्तयद्धवुद्धी तत्स हेउं सारक्खणपरो परत्स कलु-
सहियओ पटुत्सइ. ततो राग-होसैपबंधपडिओ रयमाइयइ, तन्निमित्तं च संसारे दुक्ख-
भायणं होइ गीयरणा । तहा रुवे रत्तो रुवमुच्छिओ साहारणे विसयसमुदे ममत्तवुद्धी 15
रुवरक्खणपरो परत्स पटुत्सइ, संकिलिद्धचित्तो य पावकम्मं समज्जिणइ, तप्पभवं च संस-
रमाणो दुक्खभायणं भवइ । एवं भोएसु वि गंध-रस-फासेसु सज्जमाणो परंति पटुत्संतो
मूढयाए कम्ममाययति, तओ य जन्म-जरा-मरणवहुलं संसारं परीइ । तेण दुक्खावहा
कामा भोगा य परिचैइयवा सेयत्थिणा ॥

एवं भणंतो सयंवुद्धो मया भणिओ—मम हि ए वट्टमाणस्स अहिओ सि, दुट्ठमई 20
वट्टसि, जो मं संसत्तिवपरलोगमुहेण विलोभेतो संपयसुहं निंदंतो दुहे पाडेउमि-
च्छसि । तवो संभिन्नसोएण भणिओ—तामि! सयंवुद्धो जंवुग इव मच्छकंखी मंस-
पेसि विहाय जहा निरासो जातो, तहा दिट्ठसुहं संदिट्ठसुहासया परिषणंतो सोइहि ।
सयंवुद्धेण भणिओ—जं तुमं तुच्छै-कप्पणामेत्तसुहमोहिओ भणसि, को^१ तं सचेयणो
पमाणं कैरेज्जा? जो कुसलजणसंसियं रयणं सुहागयं कायमणियमणुसरंतो न इच्छइ 25
तं केरितं मण्णसि? संभिण्णसोय! अणिजयं जाणिऊण सरीर-विभवाईणं धीरा
भोए पजहिय तवत्सी संजने य विवाण-सुरसुहसंपायणे जयंति । संभिण्णसोओ
भणति—सयंवुद्ध! सका मरणं होहि वि सुसाणे ठाइउं तुमं. जहा टिट्ठिमी गगणपडण-
संकिया घरेउकामा उद्धपाया सुयइ तहा तुमं किर ‘मरणं होहि वि’ ति अइपयत्तकारी
संपयसुहं परिचैइय कालियं पसंसेसि. पत्ते य मरणसनए परलोगहियं आयरित्सानो 30

१ ण जाणइ टी ३ ॥ २ सहो शा० विना ॥ ३ संपय^२ शा० विना ॥ ४ रिचियत्वा शा० ॥ ५ च्छक-
सुहं टी ३ विना ॥ ६ को ते स^३ शा० विना ॥ ७ कुब्जा टी ३ शा० विना ॥ ८ पयहिय शा० विना ॥

सयंबुद्धेण भणिओ—सुत्त^१ न जुद्धे संपत्तगो कंजम्-तुम्भारमणं कज्जमात्तमं, ण ता णने उवकद्धे जन्मपत्तिवणोपायाणं, ण य मिद्दे पलित्ते ह्माणणं कज्जम्, जउ पुण दमण-भरण-खगणाणि पुत्रकणाणि भवन्ति, ततो परमलमण-विग्गमहण-जलणजिआणाणि सुहेण भवन्ति; तहेण जो अणागयमेव परलोगहिणं ण उज्जमत्ति मो^२ उदमंनेसु पाणेसु, 5 मिज्जमाणेसु मम्मथाणेसु विमंनदित्तेहंओ परमदुस्साभिभूओ किट्ठ परलोगहिणं अणु-द्वेदिति^३. एत्थ सुणाहि विगङ्गायणकटिणं उवणं—

वायसाहरणं

एको किर हत्थी जरापरिणओ^४ उमठकाले किंनि गिरिनदं समुत्तरंतो विममे तीरे पडिओ । सो सरीरसुगुणाए दुडालतेण य असत्तो उट्ठेउं तत्थेय य कालगतो । वृग-सियालोहि 10 य अवाणदेसे परिणदओ, तेण मग्गेण वायसा अतिगया मंससुदयं च उवजीवंता ठिया । उण्णेण उच्छमाणे कलेवरे सो पवेसो संकुणितो । वायसा तुट्ठा—अहो! निरावाहं जायं वसियधं । पाउसकाले य गिरिनदिघेण निद्धममाणं मदानदसोयपडियं पत्तं समुद्धं, मच्छ-मगरेहि य छिण्णं । ततो ते जलपूरियकलेवरातो वायसा निग्गया तीरम-पस्समाणा तत्थेय णिवणमुवगया । जउ पुण अणागयमेव निग्गया होंता तो दीहकालं 15 सच्छंदप्पयारा विविहाणि मंम-सोणियाणि आदारता ।

एयस्स दिट्ठंतस्स उवसंहारो—जहा वायसा तहा संसारिणो जीवा । जहा हत्थिकले-वरपवेसो तह मणुस्सयोंदिलाभो । जहा तद्वभंतरं मंसोदगं तहा विसयसंपत्ती । जहा मग्गस्स निरोहो तहा तच्चभवपडिवंधो । जहा उदयसोयविच्छोहो तहा मरणकालो । जहा वायसनिग्गमो तहा परभवसंकमो ॥

20 एवं जाण संभिन्नसोय ! जो तुच्छण निस्सारे थोवकालिए कामभोगे परिचइत्ता तव-संजमुज्जोयं काहिइ सो सुगतिगतो न सोधिहिति. जो पुण विसएसु गिद्धो मरणसमयसु-दिक्खइ सो सरीरभेदे अगहियपाहेज्जो चिरं दुहिओ होहिति. मा य जंबुक इव तुच्छक-प्पणामेत्तसुहपडिवद्धो विपुलं दीहकालियं सुहमवमण्णसु । संभिण्णसोओ भणइ—कहेहि 30 णे, का जंबुकसुहत्तुच्छकप्पणा ? । सयंबुद्धेण भणिओ—सुणाहि—

25 जंबुकाहरणं

कोर्यं किर वणयरो वणे संचरमाणो^५ वयत्थं हत्थि पासिऊण विसमे पएसे ठितो । एग-कंडप्पहारपडियं गयं जाणिऊण धणुं सजीवमवकारिय, परसुं गहाय, दंत-मोत्तियहेउं गयमच्छियमाणो हत्थिपडणैपेक्षिण महाकाएण सप्पेण खइओ तत्थेव पडिओ । जंबुएण य परिवभंतेण दिट्ठो हत्थी मणुस्सो सप्पो धणुं च । भीरुत्तणेण य अवसरिओ, मंसलो- 30 लुयाए पुणो पुणो अलीणो 'निज्जीवं' ति य निस्संको तुट्ठो अवलोएइ, चिंतेइ—'हत्थी मे

१ सो अक्कं शा० ॥ २ ओ उन्हकां क ३ गो ३ । ओ गिम्हकां शा० ॥ ३ वाइसा शा० ॥ ४ कोइ किं शा० विता ॥ ५ णो वणहत्थि पस्सिऊं शा० ॥ ६ मवकिरिं शा० ॥ ७ णावपे० ली ३ ॥

जवजीविनं भक्तं, मणुस्सो सप्पो न किंचि जालं होहिति, जीवावंधणपदं ताव सायामि' ति उवरजो मंदसुणी धणुकोडीए णिणपडिवहाए तालुदेसे भिण्णो मओ । जइ पुण अप्प-
सारं द्दुइडं हत्थि-मणुस्सोरगकलेवरेसु सज्जंतो तो ताणि अण्णाणि च चिरं खायंतो ।
एवं च जो माणु- (मन्थाप्रम्-४७००) त्तए सोक्खे पडिवद्धो परलोगसाहणनिरवेक्खो सो
जंहुइ इव विणस्सिहिति ॥

5

जं मि जंपह 'संदिद्धं परलोयं, तप्पभवं च सोक्खं' तं अत्थि. सामि ! तुम्हे कुमार-
कारे सह मया णंदणवणं देवुज्जागमुवगया. तत्थ य देवो उवइओ. अन्हे तं द्दुहूण
जवसरिया. देवो य दिवाए गतीए रणेण पत्तो अन्ह समीवं. भणिया अणेण अन्हे सोम-
रुविना—'अहं सयवल्लो, महव्वल्ल ! तव पियामहो रज्जसिरिं अर्वज्जिऊण विण्णवओ
वंभलोए कप्पे जहिर्वइ जातो, तं तुम्हे वि मा पमाई होह, जिणवयणेण भावेह अप्पाणं, 10
तवो सुगतिं गमिहह' ति. एवं वोत्तूणं गतो देवो. जइ सामि ! तं सुमरह ततो 'अत्थि
परलोगो' ति सदहह ।

नया भणिओ—सयंबुद्ध ! सुमरामि पियामहदरिसणं । लद्धावकासो य भगति पुणो
वि सयंबुद्धो—सुणह पुत्रवित्तं—

महाबल-सयंबुद्धपुत्रजाणं कहासंबंधो

15

तुम्हं पुत्रजो राया कुरुचंदो नाम आत्ति. तत्स देवी कुरुमती, हरिचंदो
इमारो । सो य राया णाहियवादी, 'इंदियत्तमागममेत्तं पुरिसकप्पणा, मज्जंसम-
वाए नयसंभव इव. न एत्तो परभवसंकमणसीलो अत्थि, न सुकय-दुकयफलं देव-नेर-
इएसु कोइ अणुभवइ' ति ववत्तिओ, वहुण सत्ताण वहाय समुट्ठिओ, खुर इव एकंत-
धारो. नित्सीलो, निव्वओ । तओ तत्स एयकम्मत्स वहु कालो अतीतो, मरणकाले य 20
अत्तायावेयणीयवहुलयाए नरयपडिरुवपुग्गलपरिणामो संवुत्तो—नीयं सुइमहुंरं 'अक्कोसं' ति
मण्णइ, मणोहराणि रुवाणि विक्रित्ताणि पत्तति, खीर-खंड-सकरोवनं 'पूई' ति मण्णइ,
चंदणागुलेवणं मुन्सुरं वयइ, हंसतूलमवयं सेज्जं कंदगसाहासमाणं वेदेइ । तत्स य
तहाविहं विवरीयभावं जाणिऊण कुरुमती देवी सह हरिचंदेण पच्छणं पडियरइ । सो
य कुरुचंदो राया एवं परमदुक्खिओ कालगतो । तत्स य नीहरणं काज्जण हरिचंदो सयं 25
नयरं गंधसमिद्धं नाएण अणुपालेइ । तवो य तहाभूयं पिग्गो मरणमणुचितयंतत्स एवं
नती समुप्पणा—अत्थि सुकय-दुकयफलं ति । ततो जेण एगो सत्थियइमारो बालव-
पंसो संदिद्धो—भइमुह ! तुमं पंडियजणोवइट्ठं धम्मसुयं ने ज्जइयसु, एसा ते सेव ति ।
तओ सो तेण निजोणेण जं जं धम्मसंसियं वयणं सुणेइ तं तं राइणो निवेएइ । सो वि

१ ०६ चेव शां० दिना ॥ २ ०६ ० २ २ मे० दिनज्जन्त—ति एवदव० ने० सं० गो ३ । ति ए एव०
ली ३ ॥ ३ ०६ ०६ एवदव० ली ३ ॥ ४ ०६ ०६ ०६ ०६ दिना ॥ ५ ०६ ०६ ०६ ०६ दिना ॥ ६ ०६ ०६
०६ ०६ दिना ॥ ७ ०६ ०६ ०६ ०६ दिना ॥ ८ ०६ ०६ ०६ ०६ दिना ॥

एवं च अञ्जललियंगण देवेण कहियं मम सपरिवाराए । ईसाणदेवरायसमीवाओ
 च ददधम्मो नाम देवो आगतो । सो भणइ—ललियंगव ! देवराया नंदीसरदीवं
 जिणमहिंसं काळं वञ्चति त्ति गच्छामि अहं, विदितं ते होउ त्ति । सो गतो । ततो
 अहं अञ्जललियंगवदेवसहिया 'इंदाणत्तीए अवस्स गमणं होहि त्ति इयाणिं चेव
 वञ्चानो' त्ति गया पुण नंदीसरदीवं खणेण । महिमा कया जिणाययणेसु, तिरियलोए 5
 य तित्थयरवंदणं करेमाणो सासयचेइयपूयं च चुओ ललियंगओ । परमसोगगिंढज्झ-
 नागहियचपरा च अहं विवस्ता गया सपरिवारा सिरिप्पभं विमाणं । परिहायमाण-
 सोहं च नमं दड्डूण आगतो सयंवुद्धो देवो भणति—सयंपभे ! जिणमहिंसं कुणसु,
 चयणकाळो, वोहिल्लामो भविस्सइ त्ति । तस्स वयणं, परिग्गहेज्जुण नंदीसरे दीवे तिरिय-
 लोए य कयपूया अहमस्मि चुया समाणी जंवुद्दीवकविदेहे पुक्खलावइविजए पुंडरगि- 10
 णीए नयरीए वइरसेणस्स वक्खवइस्स वसुमतीए देवीए दुहिया सिरिमती नाम जाया ।
 ता हं पिउभवणपउमसररायहंसी धावीजणपरिग्गहिया जमगपवयसंसिया इव लया सुहेण
 वट्टिया । गहियाओ च कलाओ अभिरानियाओ ।

ज्याइं च पञ्जोसे सबओभङ्गं पासायनभिरुडा पत्तानि नवरवाहिं देवसंपायं। ततो
वितापयणाए ने सुमरिया देवजाती, सुमरिऊन च दुक्खेगाऽऽहया मुच्छिया। परि-15
चारिगाहिं जलकणपडित्ता पञ्चागयचेयणा वितेति—‘कस्य मण्णे पिज्जो ने ललियंगतो
देवो? त्ति, तेग च ने विणा किं जणेण आभट्ठेणं’ति नूयत्तणं पक्कं। भणइ परिपणो—जंम-
एहिं से वाया अक्खित्ता। कज्जो च विनिच्छएहिं पयत्तो, क्याइं बलि-रोम-मंत-करागिआ-
पाइं। अहं पि नूयत्तणं न सुयानि, लिहिऊन च आपत्तीं देनि परिचारियाणं। उवगगयं
च ननं अन्नघातो पंडिया नाम विरहे भगति—पुत्त त्तिरिमइ! जह करणेण केगइ 20
मूर्ख ततो ने अजंतिया साह, ततो सत्तीए कल्लताएणे पयइत्तं। अत्थि ने विज्जायलं,
जेण नयुत्तलोए साहीणं पयोयणं संपाइत्तं। अह पुन सइमूर्ख देवदेमेण वो किं सक्का
काहं?। तीय वि एवं भणिए मया दितियं—सुहु भणइ धाई, नन रिजयगयं जत्तं वो
साहेइ? तं कहेमि से सव्वावं। तज्जो मया भणियं—अन्तो! अत्थि कारणं, जेण संद-
काळं नूयत्तणं करेमि त्ति। ततो सा हुडा भगति—पुत्त! सादसु ने कारणं, तं च सोइग 25
जह भगति तह वेडिहत्तं ति। ततो मया भणिया—सुत्तादि—
त्तिरिमइनिवेइया निष्णानियाभवत्तं दस्रा अत्तकहा

जस्य धायदुसंघे दीपे पुष्यविदेहे मंगलावशुभे नदिगामो नम नमिदेमो ।
 तस्य जं हलो तद्वनये हरिहरे सुदक्षगुणगल-धर्मिणो नदिगामो हारं

भगिणीणं पच्छओ जाया, न कयं च मे नामं अम्मा-पिऊहिं 'निज्जामिय'ति भण्णामि ।
सकम्मपडियद्धा य तेसिं अवसागं जीनामि ।

ऊसवे य कयाइं अद्दुकडिंभाणि नाणाविहभक्कराहलगयाणि सगिहेहिंतो निग्गयाणि ।
ताणि य ददूण मया माया जाइया—अम्मो! देहि मे मोयगे अण्णं वा भस्सवं ति,
५ डिभेहिं समं रमामि ति । तीए रुट्ठाए हया निच्छूडा य गिहाओ—कओ ते इहं भक्खा ? ।
वच्चसु अंचरतिलयं पवगं, तत्थ फलाणि खायसु मरसु व ति । ततो रोवंती निग्गया मि ।
सरणं विमग्गमाणीए दिट्ठो य मया जणो अंचरतिलयपत्रयाभिमुहो पत्थिओ । गया मि तेण
सहिया । दिट्ठो य मया पुहवितलतिलयभूओ, विविहफलभरनमिरपाइवसंकुलो, कुडहरभूओ
सउण-भियाणं, सिहरकरेहिं गगणतलमिव मिणिउं समुज्जओ अंचरतिलगो गिरिवरो ।

१० तत्थ य गेण्हइ जणो फलाणि, मया वि पक्क-पडियाणि सादूणि फलाणि भक्खियाणि ।

रमणिज्जयाए य गिरिवरस्स संचरमाणी सह जणेण गंभीरं सुणिमो सदं अइमणोहरं । तं
च अणुसरंती गया मि तं पदेसं सह जणेण । दिट्ठा मया जुगंधरा नाम आयरिया, विविह-
नियमधरा, चोहसपुधि-चउणाणिणो, तत्थ य जे समागया मणुया देवा य तेसिं जीत्राणं
बंध-मोक्खविहाणं कहयंता, संसए य विसोधिंता । ततो हं तेण जणेण सह पणिवइऊण
१५ निसण्णा एगदेसे सुणामि तेसिं वयणं परममहुरं । कहंतरे य मया पुच्छिया—भयवं! अत्थि
ममाओ कोइ दुक्खिओ (अन्ध्यामम्-४८००) जीवो जीवलोए ? ति । ततो तेण भणियं—णि-
ण्णामिए ! तुमं सदा सुभा-ऽसुभा सुतिपहमागच्छंति, रूवाणि य सुंदर-मंगुलाणि पाससि,
गंधे सुभा-ऽसुभे अग्घायसि, रसे वि मणुण्णा-ऽमणुण्णे आसाएसि, फासे वि इट्ठा-ऽणिट्ठे
संवेदेसि, अत्थि य ते पडियारो सी-उण्ह-तण्हा-छुहाणं, निहं सुहागयं सेवसि, निवाय-

२० पवायसरणासओ वि य ते अत्थि, तमसि जोतिप्पगासेण कज्जं कुणसि । नरए नेरइयाणं
निच्चं असुभा सह-रूव-रस-गंध-फासा, निप्पडियाराणि परमदारुणाणि सी-उण्हाणि खुहा-
पिवासाओ य, न खणं पि निदासुहं दुक्खसयपीडियाणं, निच्चंधयारेसु नरएसु चिट्ठमाणा
निरयपंपलेहिं कीरमाणाणि कारणसयाणि विवसा अणुहवमाणा बहुं कालं गमयंति । तिरिया
वि सपक्ख-परपक्खजणियाणि सी-उण्ह-खु-प्पिवासादियाणि य जाणि अणुभवंति, ताणि व-

२५ इणा वि कालेण न सक्का वण्णेउं । तव पुण साहारणं सुह-दुक्खं । पुवसुकयसमज्जियं अण्णेसिं
रिद्धिं पस्समाणी दुहियमप्पाणं तक्केसि ति । जे तुमओ हीणा बंधणागारेसु किल्हिसंति,
जे य दास-भयगा परवत्तवा नाणाविहेसु देहपीडाकरेसु कम्मेसु णिउत्ता किल्हिसंति,
आहारं पि तुच्छमणिहं भुंजमाणा जीविंयं पालेति, ते वि ताव पस्ससु ति । मया पण-
याए 'जहा भणध ति तहा' पडिसुयं । तत्थ धम्मं सोऊणं केइ पवइया, केइ गिहवास-

३० जोगाणि सीलवयाणि पडिवण्णा । मया वि विण्णविया—जस्स णियमस्स पालणे सत्ता
मि तं मे उवइसह ति । तओ मे तेहिं पंच अणुवयाणि उवइइयाणि । वंदिऊण परिवुडा

जणेग सह नंदिगगामं गया, पालेसि वयाणि संतुद्धा । कुडुंवसंविभागेण य परिणयाय संतीय चउत्थ-छट्ट-उट्टमेहिं खसामि ।

एवं काले गए कम्हिइ कयभत्तपरिचाया राईए देवं पत्तामि परमदंसणीयं । सो भ-
पति—णिण्णामिए ! पत्त मं, चित्तेहि य 'होमि एयस्स भारिय' ति, तओ मे देवी
भविस्सति, मया य सह दिव्वे भोए भुंजिहिसि ति । एवं वोत्तूण अदंसणं गओ । अह-5
नवि परिजोसवियसियहियया 'देवदंसणेण लभेज्ज देवत्तं' ति चित्तिऊण समाहीए कालगया,
सगियाणा ईसाणे कप्पे सिरिप्पभे विमाणे ललियंगयत्त देवत्त अगमहिंसी सयंपभा
नाम जाया । ओहिणाणोपओगविण्णायदेवभवकारणा य सह ललियंगएण जुगंधरगुरुवो
वंदिउमवइण्णा । तं समयं च तत्थेव अंवरतिलए मणोरमे उज्जाणे समोसरिया सगणा य ।
तओ हं परितोसवित्तप्पियसुही तिउणपयाहिणपुवं नमिऊण गिवेइयणामा गट्टोवहोरेण 10
नहेऊण गया सविमाणं, दिव्वे कामभोए देवसहिया गिरुसुगा बहुं कालं अणुभवामि । देवो
य सो आउपरिक्खएण अम्मो ! जुओ ण याणामि कत्थ गओ ? ति । अहमवि य तत्त
विजोगट्टुहिद्या जुया समाणी इहाऽऽयाया, देवउज्जोवदंसणसमुप्पण्णजाईसरणा तं देवं
नगसा परिवहंती मूयत्तणं करेमि 'किन्नेतेण विणा संलावेणं कएणं ?' । एस परमत्यो ॥

लद्धमणुस्सजम्मणो ललियंगयदेवजीवत्त गवेसणा

15

तं च सोऊणं अम्मघाई ममं भणति—पुत्त ! सुहु ते कहियं, एतं पुण पुत्रभवचरियं पंटे
लेहिऊणं तओ हिंढावेमि. सो य ललियंगओ जइ माणुस्सए भवे जायाओ होहिति तओ
सचरियं दट्टूण जाई सुमरिहिति. तेण य सह गिबुया वित्तयसुहमणुभवित्तसि ति । तओ
तीए नएणाऽणुत्तज्जिओ पढो विविधवण्णाई पट्टियाहिं दोहि वि जणीहिं । तत्थ य पट्टमं
णंदिगगामो लिहियो, अंवरतिलगपवयसंसियसुकुसुनिवाऽसोसत्तप्पित्तणा गुरुवो य, 20
देवमिहुणं च वंदणागयं, ईसाणकप्पे सिरिप्पभं विमाणं सदेवनिहुणं, नहव्वलो गया
सयंबुद्ध-संभिन्नसोयसहिओ, णिण्णामिगा य तवसोत्तिसरीरा. ललियंगओ सयं-
पभा य सणामाणि । तओ निप्फण्णे लेक्खे धाई पट्टमं गहेऊण 'धायइत्तं देवं दयामि'
ति तीसे विज्जापभावेण आगासगमणं उप्पत्तिपा जुवउत्तेमपास-इवउत्त-नरासत्तानं
नरपलं । खणेण य पद्दानया पुत्तिद्या मया—अम्मो ! कीत्त टट्टं मियत्ता ति ? ति । ना 25
भगइ—पुत्त ! सुणह कारणं—इहं अहं सामिणो तव विट्ठो वरत्तवृत्तानिनिं निज-
पवासिउयाणो दहुका समागया, तं जति इहैव होहिंति ते दिपप्पमहीणो दग्गो तओ
कयमेव कज्जं ति चित्तिऊण मियत्ता. तम्मि य जइ ण होहिंति इह परिक्खण्णे नमिस्सं उभं
नि । सुट्टियहिययां मया भनिया । अवरत्त (२२) ए गया पट्टमं गहेऊण पद्दानदे उज्जना
पत्तण्णसुही भगइ—पुत्त ! परिण्णुया होहि. दिट्ठो ते मया नो ललियंगओ । मया ३०

पुच्छिआ—अम्मो ! साहह—सो कहं ? ति । सा भणइ—पुत्त ! मया रायमगो पसाभिओ
 पट्टओ । तं च पस्समाणा आलिक्खकुसला आगमं पमाणं करेता पसंसंति, जे अणुममा
 ते वण्ण-रूवाणि पासंति । दुमरिसणरायसुओ दुद्धंतो कुमारो, सो मुहुत्तमेतं पणि-
 ज्ञा मुच्छिओ, खणेण आसत्थो पुच्छिओ मणूसेहिं—सामि ! किं थं मुच्छिआ ? । मो
 ५ भणइ—चरियं' नियगं पट्टलिहियं दहूण य मे सुमरिया जाई—अहं ललियंगतो पेओ
 सामि, सयंपभा मे देवि ति । मया पुच्छिओ—पुत्त ! साहसु को सण्णिवेसो ? । भणइ—
 पुंठरिणिणी नयरि ति । पद्यं 'मेरुं' साहति, अणमारो को वि एस किम्मरइ से तव
 १० पणं सोत्तमं कहेउ, राया मंतिसहिओ को वि एस ति, का वि एसा तवस्सिणी न जाणं ते
 नाम ति । ताओ 'उणागो' ति जाणिऊण मया भणिओ—पुत्त ! सक्कं सक्कं, जं ते जम्मंवे
 १५ ति नयंति तेज किं ? । सक्कं तुमं सि ललियंगतो, सा पुण सयंपभा नंदिगामे पंगुली केण
 ति नयमरोयेण जाणो । एयं न जाण चरियं लिहियं तव वत्तमग्गणहेउं, मम य धायइयं-
 दण्णमा णिणो य पट्टओ, मया य अणुकंपाण तीरो तव परिसग्गणं कयं, एहि पुत्त ! आव
 य मेवि भाट्ठमं' ति । अवह्मिओ भित्तेहिं, 'गम्मउ, पोत्तिज्ज पंगुलि' ति । तत्रो 'अव-
 २० षो । मुद्धमेतज आगतो लोहगलाओ धणो नाम कुमारो, सो धाण-लंघणा-पस-
 २५ क्कं पसाभिओ वि वड्ढरजंघो भणणउ । सो उवागतो पट्टमं दहूण ममं भणति—केयं
 ति नयंति ? ति । मया भणियं—किं निमित्तं पुच्छमि ? । सो भणइ—ममं एयं चरि-
 ३० तं पसाभिओ नाम आदि देवो, सयंपभा देवी, 'असंगयं तीणं लिहियंति, तीणं य सा
 पसाभिओ नयति । ताओ मया पुच्छिओ—जउ ते चरियं, साहसु य को एस मज्झिमां ? ।
 ३५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 ४० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति,
 ४५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 ५० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति,
 ५५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 ६० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति,
 ६५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 ७० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति,
 ७५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 ८० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति,
 ८५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 ९० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति,
 ९५ मया भणियाओ पय, पयओ अंवगतिलओ, जुगंधरा य आयस्सिया, पया
 १०० तं पयं पण्णामिया, महच्चलो मया सयंपुज्ज-मंभणणामोपदि महं ति नयंति

अरसोमन्नयणचंदो, तरुणरविरस्सिवोहियपुंडरीयनयणो, मणिमंडियकुंडलघट्टियपीणगंडदेसो, गरुलाऽऽययतुंगनासो, सिलप्पवालकोमलसुरत्तदसणच्छयणो, कुंदमउलमालासिणिद्वदसण-
पंती, वयत्थवसभनिभखंधो, वयणतिभागूसियरयणावलिपरिणद्धगीवो, पुरफलिहाऽऽयाम-
दीहवाहू, नयरकवाडोवमाणमंसलविसालवच्छो, करसंगेज्जमज्जदेसो, विमउलवरपंकयस-
५ रिसनाभी, मिगपत्थिव-तुरगवट्टियकडी, करिकरणिभऊरुजुयलो, निगूढजाणुपदेससंगतह-
रिणसमाणरमणिज्जंधो, सुपइट्टियकणगकुम्मसरिसलक्खणसंवाहचलणजुयलो । पणओ य
रायणो । भणिओ य—पुत्त वइरजंघ ! पडिच्छसु पुवभवसयंपहं सिरिमतिं ति । अव-
लोइया णेण अहं कैलहंसेणेव कमलिणी । विहिणा य पाणिं गाहिओ मम ताएण 'वइ-
रजंघो !' ति महुरमाभासमाणेण, दिण्णं विउलं धणं परिचारियाओ य । विसज्जियाणि य
१० अम्हे गयाणि लोहगलं । भुंजामो निरुविग्गा भोए ।

वइरसेणो वि राया लोगतियदेवपडिवोहिओ संवच्छरं किमिच्छियं दाणं दाऊण निय-
गसुएहिं नरवईहिं य भत्तिवससमेतेहिं सह पवइओ पोक्खलपालस्स रजं दाऊण ।
उप्पण्णकेवलनानो य धम्मं देसेइ । मम वि कालेण पुत्तो जातो, सो सुहेण संवट्ठिओ ।

कयाइं च पोक्खलवालस्स के वि सामंता विसंवइया । तेण अम्हं पेसियं—एउ वइर-
१५ जंधो सिरिमती य त्ति । अम्हे विउलेण खंधावारेण पत्थियाणि पुत्तं नयरे ठवेऊण । सर-
वणस्स य मज्जेणं पंथो पडिसिद्धो जाणुकजणेण—दिट्ठीविसा सरवणे सप्पा, ण जाति तओ
गंतुं ति । तं परिहरंता कमेण पत्ता पुंडरिणिणीं । सुयं च णेहिं नरवईहिं वइरजंधाऽऽ-
गमणं । ततो ते संकिया पणया । अम्हे वि पोक्खलपालेणं रण्णा पूएऊण विसज्जिया,
पत्थियाणि सनयरं । भणइ य जणो—सरवणवज्जाणमज्जेण गंतवंधं, सप्पा निधिसा जाया,
२० केवलनानं तत्थ ठियस्स साहुस्स उप्पण्णं, देवा य उवइया, देवुज्जेण य पडिहयं दिट्ठीगयं
विसं सप्पाणं ति । ततो अम्हे पत्ताणि कमेण सरवणे आवासियाणि । सागरसेण-मुणिसेणा
य मम भायरो अणगारा सगणा तत्थेव ठिया । ततो अम्हेहिं दिट्ठा तवलच्छिपडिहत्था
सरयसरजलपसण्हियया सारयसगलससिसोमवयणा । ते य सपरिवारा परेण भत्तिवट्ठ-
माणेणं वंदिया । सपरिवारा य फासुएणं असण-पाण-खाइम-साइमेणं पडिलाहिया ।

२५ ततो अम्हे तेसिं गुणे^१ अणुगुणेंताइं 'अहो ! महाणुभावा सायरसेण-मुणिसेणा,
अम्हे विमुक्करज्जुरावावाराइं कया मण्णे णिस्संगाइं विहरिस्सामो ?' ति विरागमगमो-
इण्णाइं कमेण पत्ताइं सनयरं । पुत्तेण य अम्हं विरहकाले भिच्चवग्गो दाण-माणेहिं रंजिओ,
वासवरे य विसधूमो पओइओ । विसज्जियपरियणाणि य विगाढे पओसे अइगयाणि
वासगिहं, साहुगुणरयाणि धूमट्ठसितवातूणि कालगयाणि इह आयाइं उत्तरकुराए ति ।

३० तं जाणाहिं अज्ज ! जा णिण्णामिका, जा य सयंपभा, जा य सिरिमती सा अहं

ति जाणेह. जो महत्त्वलो राया, जो य ललियंगओ, जो य वडरजंघो राया ते तुम्हे ।
एवं जीसे नामं गहियं भे सा अहं सयंपभा ॥

ततो सामिणा भणियं—अजे ! जाइं सुमारिऊण देवुज्जोयदंसणेण चिंतेमि 'देवभवे
वट्टाहि' त्ति, ततो य से सयंपभा आभट्ठा. तं सच्चं एयं जं तुमे कहियं । परितोसमाण-
साणि पुत्रभवसुमरणसंधुक्कियसिणेहाणि त्ति सुहागयविसयसुहाणि तिणिण पलिओवमाणि 5
जीविऊण कालगयाइं सोहम्मे कप्पे देवा जाया । तत्थ वि णे परा पीई आसि । तिपलि-
ओवममियं ठितिं अणुपालेऊण चुया वच्छावड्विजए पडंकराए नयरीए तत्थ सामी
पियामहो सुविहिविजपुत्तो केसवो नामं जातो, अहं पुण सेट्ठिपुत्तो अभयघोसो, तत्थ
वि णे सिणेहाधिकया । तत्थेव नयरे रायसुओ पुरोहितसुओ मंतिसुओ सत्थवाहसुओ य,
तेहिं वि सह मित्ती जाया । कयाइं च साहू पडिमापडिवण्णो किमिकुट्ठी दिट्ठो समाग-10
एहिं, भणिओ य पंचहिं वि जणेहिं केसवो परिहासपुत्रं—तुम्हेहिं नाम एरिसाणं तव-
स्सीणं तिगिच्छं न कायवं, जे अत्थवंता जणा ते तिगिच्छियव त्ति । सो भणति—वयंस !
अन्हं धम्मियजणो निरुजो कायवो, विसेसेण पुण साहवो पडिचरियवा. एस पुण साहू
ओसहं पाँउ नेच्छइ छड्डियदेहममत्तो, सो अत्थंग-मक्खणेहिं पडिचरियवो त्ति, तत्थ मम
तिहं अत्थि सयसहत्सनिप्फणं, गोसीसेणं चंदणेण कज्जं कंवलरयणेणं च त्ति । अन्हेहिं 15
पडिवन्नं—कीरउ, सच्चं पि संपाडेमो । रायपुत्तेण कंवलरयणं दिण्णं, चंदणं च गहियं ।
पडिमाए ठिओ साहू विण्णविओ—भयवं ! अन्हे ते हितवुद्धीए जं पीडं करेसु तं खमसु
त्ति । अत्थंगिओ तेहेण, तेणाऽहिगतरे किमी संचालिया, ते परमवेदणं उदीरंता निग्गया,
सुच्छिओ तवस्सी कंवलेण संवरिओ, तं सीयलं ति तत्थ लग्गा किमी, पप्फोडिया
सीयले पदेसे, चंदणेण लित्तो, पच्चागओ पुणो वि मक्खिओ, तेणेव क्खेण किमी निग्गया, 20
चंदणेण सत्थो कओ, जाहे खीणा किमी ताहे चंदणेण लिपिऊण गया मो सगिहाणि ।
सुयषन्मा य सब्बे पडिवण्णा सावयधम्मं, केसवो साहुवेयावच्चपरो विसेसेण ताव उग्गेहिं
सीलवय-तवोवहाणेहिं अप्पाणं भावेऊणं समाहीए कालगया अञ्जुए कप्पे इंदसनाणा
देवा जाया । दिवं च सुहमणुभविऊणं ठितित्थएण चुया क्खेण केसवो वडरसेणत्तम
रण्णो पुक्खलावड्विजए पुंडरिगिणीए नयरीए मंगलावतीए देवीए पुत्तो वडरनाभो 25
नाम । रायसुयाइं कणगनाभ-रुपनाभ-पीड-महापीडा क्खेण जाया कुमाय । अहं च
तत्थेव नयरे रायसुओ जातो, चालो चैव वडरनाभं समहीणो सारही जातो सुजसो
नाम । वडरसेणो वडरनाभाईणं रज्जं दाऊण लोगतियदेवपडिवोहिओ संवच्छरं कयवि-
त्तविसग्गो पवड्ढो, समुप्पण्णवेवलनाओ घम्मं देसेइ सयंडुडो । वडरनाभो सनत्तवि-
जयाहिवो चक्खवट्ठिओ सुंजति । भयवं तित्थयरो पुंडरिगिणीए अणुज्जणिं मनोम-30
रिओ । वडरनाभो वंदितं निज्जाओ सपरिवारो, जिज्जानियामपरिसिच्चियओ मसु-

पण्णवेरगो पुत्तसंकासियरज्जसिरी ससहोयरो पवइओ । अहमवि पुवसिणेहाणुरागेण वइ-
रनाभमणुपवइओ । ततो वइरनाभो लद्धिसंपन्नो थेवेण कालेण चोदसपुवी जातो, कण-
गणाभो वेयावच्चकरो । भयवया य 'वइरनाभो भरहे पढमतित्थयरो उसभो नाम
भविस्सइ' ति निदिट्ठो, 'कणगणाभो चक्कवट्ठी भरहो नाम तव पुत्तो भविस्सइ ति,
5 रूप्पणाभाई एगमणुस्सभवलाभिणो अंतं करेस्संति' । पुवभवियकेसवादीणं चरियं
सील-संजयासंजयभावुज्जलं कहियं । ततो अम्हे छ पि जणा बहुगीओ वासकोडीओ
तवमणुचरिऊण समाहीए कालगया, कमेण य सबट्ठसिद्धे देवा जाया । ततो चुया इहं
जाया । मया य पियामहल्लिगदरिसणेणं पोरणाओ जाईओ सरियाओ । विण्णायं च
अण्ण-पाणं दायवं ति, न दवं तवस्सीणं ॥

10 एयं च कहं सोऊण सेज्जंसो पढट्ठमणसेहिं पूइओ नरवइपभिईहिं । ततो उसभसा-
मिणो वाससहस्सेण केवलनाणं दंसणं च उप्पण्णं । सम्मत्ताइसेसपयासो भवियाणं धम्मं
देसेइ । नमि विनमी य बहुं कालं देवा इव सच्छंदगमणालया निरुविग्गा भोए भुंजंति ।
समुप्पण्णवेरगा य पुत्ताणं नयराणि संविभजिऊण जिणचंदसमीवे पवइया, जेसि मया
वंसकित्तणा कया ॥

15 नीलजसापरिचओ

णामिस्स य वंसे संखातीताणि णरवतिसयाणि समतीताणि, जाणि रायसिंरिं तणमिव
पडगालगं पयहिऊण पवइयाणि । तम्मि य वंसे अपरियावत्ते विहसियसेणो नाम राया,
तस्स पुत्तो पवसियसेणो णाम, तस्सहं भारिया हिरण्णमती नाम विक्खाया विजाहरलोए
नलिणिसभनगरसामिणो हिरण्णरहस्स सुया पीईवद्धणाए देवीए अत्तिया । मम य
20 सीहदाढो पुत्तो, तस्स य दुहिया नीलजसा दारिया पहाणकुलसंभवा कीलापुवं विजाणु-
वती मायंगवेसा, जा तुमे दिट्ठा । एज्जासि ति तं पएसं, ततो ते सोहणं भविस्सइ ति ।
मया भणिया—जाणीहामो ति । ततो विमणा णिग्गाया 'जाणिहिसि' ति वोत्तूणं ।

अहमवि गंधवदत्ताकोवपसायणोवायचिंतापरो दिवसं गमेऊण पदोसे सन्निविट्ठो सय-
णीए हत्थफासेण पडिवुद्धो चिंतेमि—अपुवो हत्थफासो, न एस गंधवदत्ताए ति । तं
25 उम्मिहियलोयणो दीवमणिपगासियं पस्सामि वेयालं भीसणरूवं । चित्तियं मया—सुणामि,
दुविहा वेयाला—सीया उण्हा य. जे उण्हा वेयाला ते सत्तुं पवजंति विणासेउकामा.
सीया वेयाला पुण णेइ आणेइ तिं णितियं—ति एवं चिंतेमि । कट्ठति मं वेयालो बला वि
कयाइ । मम वि चिंता जाया—नेउ ताव मं, जेणाऽऽणत्तो ति तस्स समीवं. तेण मह जं
पत्तकालं तं करिस्सं. णीओ मि णेण गच्चगिहाओ, चेडीओ पस्सामि पमुत्ताओ । चिंतेमि—
30 ओसोविया वेयालेण, जं पाएहिं वि छिक्का न चेवंति । पत्तो य दुवारं, अगच्छियं जेण

१ 'स्म हिरण्णमती नाम अहं भारिया विक्खा' शा० ॥ २ 'ण्णवरस्स' शा० ॥ ३ 'अम' उ ७ विग्गा ॥
४ 'ति य एवं' शा० ॥ 'ति णितियं ति एवं क उ गो उ उ० ॥ ५ 'लाविला' रि उ २ मे० विग्गा ॥ ६ न
विदंति ति ३ क ३ गो ३ । न विदंति उ० ॥ ७ अवाग' शा० ॥

वीतारियाणि कवाडाणि, णिग्गएणं संमिलियं मुहं, संवरियं दुवारं । चितियं मया—वेया-
लेण कजो अवकारिणा वि उवगारो सेट्ठिभवणं संवरियदुवारं करेतेणं ति । निग्गयस्त मे
तिरिदानगं पाएसु लग्गं, तं च चंदप्पभापगासियं दट्ठूणं 'से सोहणं निमित्तं' ति परिग्ग-
हियं । धोवंतरे सेजो वसभो अणुलोमो दिट्ठो, तं पि से परिग्गहियं सुंदरबुद्धीए । धोवं-
तरे हत्थी सतीतो दिट्ठो, रायगिहे च धेरियाए सदाविजो—एहि वच्चाभो, सा ते पिया पुत्त ! 5
पडिच्छइ ति । एहिं तुमं, हत्थिस्त उवारि अच्छसु मुहुत्तं जावमहभागच्छामि । सा आरुढा,
उट्ठिजो च हत्थी, सा भीजा, (अंध्याप्रम्-५०००) आहोरणेण भणिजा हसंतेण—सोभिता
ति भयवति ! ति । ततो मे उप्पण्णा चिंता—इमो 'संजोयसंलावो पसत्तं निमित्तं । पत्तामि
च चेइयघरं, साहुत्तइं च सुणामि । ततो एवंविहेहिं पसत्तसउणेहिं अणुमण्णियगमणो
इव नीणिजो वेयालेणं, संपाविजो पिउवणं । दिट्ठा च मया मायंगबुद्धा किं पि जंपंती । 10
भणिजो अणाए वेयालो—भइमुह ! संपावियं ते पयोयणं, सुद्धु कयं ति । ततो ममं सो-
त्तुणं हस्तिज्ज अदुरिसणं गतो । अहं पि णाए आभट्ठो—पुत्त ! सा ते मणुं भवउ 'वेया-
लेणाऽऽणीजो.' अहं जाणामि ते सत्तं पभावं च. न ते मया परिग्गहियस्त कायि सरीर-
पीला. 'अवमण्णसि नमं' ति तो मे एवं आणीजो. नयामि ते वेयहुं, ना किंवि भणा-
ति ति । नया भणिया—तुम्हे जाणह जं पत्तकालं । ततो अणाते उक्खित्तो । णेइ मं 15
नगोणुक्खलाणि वचनाणि भासंती । एगन्मि च पएसे कणवधूनं पियंतं पुरिसं पत्तामि ।
पुच्छिया मया—देवी ! को एत्त पुरित्तो ? ति । सा भणइ—पुत्त ! एत्त अंगारजो विज्जाभट्ठो
साहाणं इणति विज्जाए. वच्चासु से सनीवं, उत्तमपुरिसइंसणेण सिज्झंति विज्जाजो. पत्तउ
तुमं ति. तो कयत्थो होहिति ति । मया भणिया—दूरेण परिहरह, न एयं दट्ठुमिच्छामि ।
ततो तीए तं परिहरंतीए आणीजो मि खणेण वेयहुं । उज्जाणे च निक्खिविज्ज गया मं 20

ततो मुहुत्तंतरस्त आगया पडिहारी, तीय मि सपरिचारीए कोउयसएहिं प्हविजो,
अट्ठणीजो मि नयरं । पत्तइ मं अणो पत्तंसनागो रुवाइत्तपविम्विजो 'न एत्त ना-
पुत्तो, देवाणं अण्णवरो' ति । पत्तो मि रायमवणं, पूजिजो मि उग्घेण, पविट्ठो मि
अवन्तरोवट्ठणं, दिट्ठो च मया राया सीहदाढो सीहासगत्यो । चितियं मया—
अवस्त गुरुजो पूयव्वो ति । मया च से कजो उंजली । पट्टवयणेण रादना 25
उट्ठिएण नमंतो छित्तो दाहूसु । ततो उवणीए जाल्णे उवेसाविजो मि रण्णा भवट्ठ-
नाणं । ततो विज्जाहरवुट्ठेहिं पवत्तांसिस्त पुरोहिण उट्ठारिजो एग्गहो । ततो निग्गया
नीलजसा रायदुहिया पीलनलाहवसंवडाजो दिव नवपंदलेइ. हंमउत्तराणि धवडानि
खोनाणि निवत्तिया. सिपइत्तुममुवाववात्तसाएवहत्था, महम्मऽऽमराट्ठिगि.

१ धिदत्तं मं पत्तपुत्त दा० दिग्ग २ चिंता मया कति दा० ३ अणुमण्णियगमणो द हत्थी ४ ५
६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १०० १०१ १०२ १०३ १०४ १०५ १०६ १०७ १०८ १०९ ११० १११ ११२ ११३ ११४ ११५ ११६ ११७ ११८ ११९ १२० १२१ १२२ १२३ १२४ १२५ १२६ १२७ १२८ १२९ १३० १३१ १३२ १३३ १३४ १३५ १३६ १३७ १३८ १३९ १४० १४१ १४२ १४३ १४४ १४५ १४६ १४७ १४८ १४९ १५० १५१ १५२ १५३ १५४ १५५ १५६ १५७ १५८ १५९ १६० १६१ १६२ १६३ १६४ १६५ १६६ १६७ १६८ १६९ १७० १७१ १७२ १७३ १७४ १७५ १७६ १७७ १७८ १७९ १८० १८१ १८२ १८३ १८४ १८५ १८६ १८७ १८८ १८९ १९० १९१ १९२ १९३ १९४ १९५ १९६ १९७ १९८ १९९ २०० २०१ २०२ २०३ २०४ २०५ २०६ २०७ २०८ २०९ २१० २११ २१२ २१३ २१४ २१५ २१६ २१७ २१८ २१९ २२० २२१ २२२ २२३ २२४ २२५ २२६ २२७ २२८ २२९ २३० २३१ २३२ २३३ २३४ २३५ २३६ २३७ २३८ २३९ २४० २४१ २४२ २४३ २४४ २४५ २४६ २४७ २४८ २४९ २५० २५१ २५२ २५३ २५४ २५५ २५६ २५७ २५८ २५९ २६० २६१ २६२ २६३ २६४ २६५ २६६ २६७ २६८ २६९ २७० २७१ २७२ २७३ २७४ २७५ २७६ २७७ २७८ २७९ २८० २८१ २८२ २८३ २८४ २८५ २८६ २८७ २८८ २८९ २९० २९१ २९२ २९३ २९४ २९५ २९६ २९७ २९८ २९९ ३०० ३०१ ३०२ ३०३ ३०४ ३०५ ३०६ ३०७ ३०८ ३०९ ३१० ३११ ३१२ ३१३ ३१४ ३१५ ३१६ ३१७ ३१८ ३१९ ३२० ३२१ ३२२ ३२३ ३२४ ३२५ ३२६ ३२७ ३२८ ३२९ ३३० ३३१ ३३२ ३३३ ३३४ ३३५ ३३६ ३३७ ३३८ ३३९ ३४० ३४१ ३४२ ३४३ ३४४ ३४५ ३४६ ३४७ ३४८ ३४९ ३५० ३५१ ३५२ ३५३ ३५४ ३५५ ३५६ ३५७ ३५८ ३५९ ३६० ३६१ ३६२ ३६३ ३६४ ३६५ ३६६ ३६७ ३६८ ३६९ ३७० ३७१ ३७२ ३७३ ३७४ ३७५ ३७६ ३७७ ३७८ ३७९ ३८० ३८१ ३८२ ३८३ ३८४ ३८५ ३८६ ३८७ ३८८ ३८९ ३९० ३९१ ३९२ ३९३ ३९४ ३९५ ३९६ ३९७ ३९८ ३९९ ४०० ४०१ ४०२ ४०३ ४०४ ४०५ ४०६ ४०७ ४०८ ४०९ ४१० ४११ ४१२ ४१३ ४१४ ४१५ ४१६ ४१७ ४१८ ४१९ ४२० ४२१ ४२२ ४२३ ४२४ ४२५ ४२६ ४२७ ४२८ ४२९ ४३० ४३१ ४३२ ४३३ ४३४ ४३५ ४३६ ४३७ ४३८ ४३९ ४४० ४४१ ४४२ ४४३ ४४४ ४४५ ४४६ ४४७ ४४८ ४४९ ४५० ४५१ ४५२ ४५३ ४५४ ४५५ ४५६ ४५७ ४५८ ४५९ ४६० ४६१ ४६२ ४६३ ४६४ ४६५ ४६६ ४६७ ४६८ ४६९ ४७० ४७१ ४७२ ४७३ ४७४ ४७५ ४७६ ४७७ ४७८ ४७९ ४८० ४८१ ४८२ ४८३ ४८४ ४८५ ४८६ ४८७ ४८८ ४८९ ४९० ४९१ ४९२ ४९३ ४९४ ४९५ ४९६ ४९७ ४९८ ४९९ ५०० ५०१ ५०२ ५०३ ५०४ ५०५ ५०६ ५०७ ५०८ ५०९ ५१० ५११ ५१२ ५१३ ५१४ ५१५ ५१६ ५१७ ५१८ ५१९ ५२० ५२१ ५२२ ५२३ ५२४ ५२५ ५२६ ५२७ ५२८ ५२९ ५३० ५३१ ५३२ ५३३ ५३४ ५३५ ५३६ ५३७ ५३८ ५३९ ५४० ५४१ ५४२ ५४३ ५४४ ५४५ ५४६ ५४७ ५४८ ५४९ ५५० ५५१ ५५२ ५५३ ५५४ ५५५ ५५६ ५५७ ५५८ ५५९ ५६० ५६१ ५६२ ५६३ ५६४ ५६५ ५६६ ५६७ ५६८ ५६९ ५७० ५७१ ५७२ ५७३ ५७४ ५७५ ५७६ ५७७ ५७८ ५७९ ५८० ५८१ ५८२ ५८३ ५८४ ५८५ ५८६ ५८७ ५८८ ५८९ ५९० ५९१ ५९२ ५९३ ५९४ ५९५ ५९६ ५९७ ५९८ ५९९ ६०० ६०१ ६०२ ६०३ ६०४ ६०५ ६०६ ६०७ ६०८ ६०९ ६१० ६११ ६१२ ६१३ ६१४ ६१५ ६१६ ६१७ ६१८ ६१९ ६२० ६२१ ६२२ ६२३ ६२४ ६२५ ६२६ ६२७ ६२८ ६२९ ६३० ६३१ ६३२ ६३३ ६३४ ६३५ ६३६ ६३७ ६३८ ६३९ ६४० ६४१ ६४२ ६४३ ६४४ ६४५ ६४६ ६४७ ६४८ ६४९ ६५० ६५१ ६५२ ६५३ ६५४ ६५५ ६५६ ६५७ ६५८ ६५९ ६६० ६६१ ६६२ ६६३ ६६४ ६६५ ६६६ ६६७ ६६८ ६६९ ६७० ६७१ ६७२ ६७३ ६७४ ६७५ ६७६ ६७७ ६७८ ६७९ ६८० ६८१ ६८२ ६८३ ६८४ ६८५ ६८६ ६८७ ६८८ ६८९ ६९० ६९१ ६९२ ६९३ ६९४ ६९५ ६९६ ६९७ ६९८ ६९९ ७०० ७०१ ७०२ ७०३ ७०४ ७०५ ७०६ ७०७ ७०८ ७०९ ७१० ७११ ७१२ ७१३ ७१४ ७१५ ७१६ ७१७ ७१८ ७१९ ७२० ७२१ ७२२ ७२३ ७२४ ७२५ ७२६ ७२७ ७२८ ७२९ ७३० ७३१ ७३२ ७३३ ७३४ ७३५ ७३६ ७३७ ७३८ ७३९ ७४० ७४१ ७४२ ७४३ ७४४ ७४५ ७४६ ७४७ ७४८ ७४९ ७५० ७५१ ७५२ ७५३ ७५४ ७५५ ७५६ ७५७ ७५८ ७५९ ७६० ७६१ ७६२ ७६३ ७६४ ७६५ ७६६ ७६७ ७६८ ७६९ ७७० ७७१ ७७२ ७७३ ७७४ ७७५ ७७६ ७७७ ७७८ ७७९ ७८० ७८१ ७८२ ७८३ ७८४ ७८५ ७८६ ७८७ ७८८ ७८९ ७९० ७९१ ७९२ ७९३ ७९४ ७९५ ७९६ ७९७ ७९८ ७९९ ८०० ८०१ ८०२ ८०३ ८०४ ८०५ ८०६ ८०७ ८०८ ८०९ ८१० ८११ ८१२ ८१३ ८१४ ८१५ ८१६ ८१७ ८१८ ८१९ ८२० ८२१ ८२२ ८२३ ८२४ ८२५ ८२६ ८२७ ८२८ ८२९ ८३० ८३१ ८३२ ८३३ ८३४ ८३५ ८३६ ८३७ ८३८ ८३९ ८४० ८४१ ८४२ ८४३ ८४४ ८४५ ८४६ ८४७ ८४८ ८४९ ८५० ८५१ ८५२ ८५३ ८५४ ८५५ ८५६ ८५७ ८५८ ८५९ ८६० ८६१ ८६२ ८६३ ८६४ ८६५ ८६६ ८६७ ८६८ ८६९ ८७० ८७१ ८७२ ८७३ ८७४ ८७५ ८७६ ८७७ ८७८ ८७९ ८८० ८८१ ८८२ ८८३ ८८४ ८८५ ८८६ ८८७ ८८८ ८८९ ८९० ८९१ ८९२ ८९३ ८९४ ८९५ ८९६ ८९७ ८९८ ८९९ ९०० ९०१ ९०२ ९०३ ९०४ ९०५ ९०६ ९०७ ९०८ ९०९ ९१० ९११ ९१२ ९१३ ९१४ ९१५ ९१६ ९१७ ९१८ ९१९ ९२० ९२१ ९२२ ९२३ ९२४ ९२५ ९२६ ९२७ ९२८ ९२९ ९३० ९३१ ९३२ ९३३ ९३४ ९३५ ९३६ ९३७ ९३८ ९३९ ९४० ९४१ ९४२ ९४३ ९४४ ९४५ ९४६ ९४७ ९४८ ९४९ ९५० ९५१ ९५२ ९५३ ९५४ ९५५ ९५६ ९५७ ९५८ ९५९ ९६० ९६१ ९६२ ९६३ ९६४ ९६५ ९६६ ९६७ ९६८ ९६९ ९७० ९७१ ९७२ ९७३ ९७४ ९७५ ९७६ ९७७ ९७८ ९७९ ९८० ९८१ ९८२ ९८३ ९८४ ९८५ ९८६ ९८७ ९८८ ९८९ ९९० ९९१ ९९२ ९९३ ९९४ ९९५ ९९६ ९९७ ९९८ ९९९ १०००

बालभावे अहं नीलंजणा य कीलामो. ततो अहं संलावो आसि—जस्स मो एगयरस्स दारिया होजा दारगो वा ततो वेवाहिगाइं होहामि—त्ति. मम य नीलकंठो पुत्तो जाओ, नीलंजणाए देवीए नीलजसा दारिया जाया, सा मम समयओ अजाया चेव पुव्वदत्ता । तेहिं भणियं—न जुज्झइ द्वाणं. कण्णा पिउवसा, पिउणा अविदिण्णा न पभवति किंचि दाउं. अजाया तव कहं दत्ता दारिया ? . दिण्णा कण्णा भत्तुणो वसा ण पभवति अवञ्चाणं. माया ५ एवरए भत्तुणो आभवेज्ज. तं जइ राइणा सीहदादेण दत्ता पुत्तिं, पच्छा धरणिगोयरस्स देइ, ततो अबवहारी होजा. मिगतण्हाए जलं पथेमाणो मोहं किलिस्सइ त्ति । एवं वुड्ढेहिं भणियो निव्वयणो ठिओ । एचनिमित्तं सामि ! कलकलो आसि त्ति सा गया कहेऊण ।

अहमवि पियाए नीलजसाए सह नीरुसुओ पंचलक्खणविसयसुहसायरावगाढो विहरामि । कयाइं च मणइ ममं नीलजसा—अज्जउत्त ! ‘तुम्हे अविज्ज’ त्ति विज्जाहरा परिभ- 10 वेज्जा, तं सिक्खह विज्जाओ, ततो दुद्धरिसा होहिह त्ति । मया भणिया—एवं भवउ, जं तव रुयियं । ततो तीसे अणुमए विज्जागहणनिमित्तं अवइण्णो मि वेयड्ढुं । तत्थ य रमणीयपपसे पियासहिओ विहरामि । दिट्ठो य अणाए संचरमाणो मोरपोयओ, सिणिद्धमणहरो, पिच्छ-च्छादणो, ईसिंविभाविज्जमाणचंदकवित्तिपेहुणकलावो । सो य अहं आसन्नेण संचरइ । तं च दट्ठूणं नीलजसा भणति—अज्जउत्त ! वेप्पउ एत्त मोरपोयओ, कीलणओ भविस्सइ 15 त्ति । मया भणियं—एवं होउ त्ति । अणुवयामि णं । सो य पायवसंकडाणि वणविवराणि पविसइ, सिग्घयरं च गच्छति । ततो मया भणिया—असत्तो हं मोरं वेत्तुं, अइसिग्घयाए नस्सइ, तुमं चेव णं गिण्ह विज्जावलेणं । सा पधाविया विज्जापभावेण उवरिं ति द्विया । मोरो य तं पिट्ठीए वेत्तूणं दूरं च गंतूण अंतरं लहिऊण य उप्पइओ । मया चितियं—रामो मिगेण छलिओ, अहमवि मोरेण, नूणं हिया पिया नीलकंठेण । अहं पि अबवीए हिंदामि त्ति ॥ 20

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइयाए वसुदेवहिंडीए चउत्थो
नीलजसालंभो सम्मत्तो ॥

नीलजसालंभप्र० ७३४ अ० १४. सर्वग्रन्थाग्रन्—५०७४.

पंचमो सोमसिरिलंभो

25

हिंडंतो पत्थिओ मि एगाए दित्ताए । दिट्ठा य मया मिगा, ते उप्पइया दूरं गंतूणं उड्ढा इव निवइया । ततो मे उप्पण्णा चिंता—एते वायमिगा दिट्ठा पत्तत्यदंसना महंतं गमं वेदिहि त्ति सुवए विउत्सज्जाओ । ते अइएंतो मि । दिट्ठा य मया गावो जूहगयाओ, गावो नमं पत्तसानीओ गंधेण उडिग्गाओ पहकरेण नमं उवगयाओ । तासिं नम्मदं

१ भोवजाया दा० विना ॥ २ ज्जावलेण दा० । ३ नं देहेति त्ति सु० ही ३ । ४ नं वेदिहि त्ति उ० २ मे० ॥

परिहरंतो अहं आसणं रुक्खं दुरूढो । ताओ वि परिवारेऊण उम्मुहीओ ठियाओ । ताओ तद्वत्था पस्सिऊण गोवा डंडहतथा तं पदेसमुवागया । दिट्ठो य णेहिं अहं । ततो णेहिं गाओ पारद्धाओ, अहं च पुच्छिओ—कयरो सि इंदाणं ? कहेहि अच्छलेणं ? ति । मया भणिओ—अहं माणुसो, मा भाह, इहं जक्खिणीणं दोण्हं कलहंतीणं पडिओ^१ मि. साहह, को 5 इमो गामो ? नयरं वा आसणं ? ति । ते भणंति—इहं^२ वेदसामपुरं नयरं. तत्थ कविलो राया. इहं पुण समीवे गिरिकूडं नाम गामो । मया भणिया—कयरो मगो तत्थ गंतुं ? । ते भणंति—न कोइ पहो, किमंग पुण जा दुद्धवाहिएहिं पंदपजा कया तीएऽणुसज्जमाणो वच्चु त्ति । तीए पदपजाए पत्थिओ दूरं गंतूणं वावि-पुक्खारिणि-वणसंडमंडियं पतो मि गामसमीवं ।

पस्सामि दियादओ तेसु थाणेसु समागए वेदपरिचयं कुणमाणे । गओ मि एगं पुक्खारिणि,
10 अवगाढो तत्थ सिणाओ । आभरणाणि चेलंते वंधेऊण अइगओ गिरिकूडं गामं । आय-
यणं च रमणीयं पस्सिऊण पविट्ठो य । तत्थ य माहणदारया वेयपदाणि उच्चारिते खलि-
याणि णिएंति । ते य दट्ठूण तहागए पुच्छिओ मया माहणो—किं एते दियादयो इह आय-
यणे वेयपयाणि अब्भसंति ? पुणो पुणो य निग्गच्छंति खलिया ? कहेहि कारणं । सो
भणति—सोम्म ! सुणाहि—इह देवदेवस्स गामभोइयस्स दुहिया सोमसिरी नाम सोम-
15 लेह व अभिमया, मणोहरसरीरा, कमलनिलया इव सिरी कमलविरहिया, पसत्थकर-चरण-
नयण-वयणा. सा उत्तमपुरिसभारिया आदिट्ठा नेमित्तिणा. वुहविवुधपुरओ वेदिकपुच्छं
दाहिति तस्स दायव्व त्ति. तओ तीसे रुवा-ऽऽगमविम्हइया माहणा वेदमागमंति. एयं कारणं ।
ततो मया सो पुच्छिओ—को एत्थ उवज्जाओ पहाणो ? । सो भणति—वंभदत्तो पहाणो,
तस्स य सतोरणं गिहमालोयए, गच्छ, तत्थ अहीय त्ति । तओ मया चित्तियं—आगमो
20 महागुणो पुरिसेण सब्बपयत्तेण य आगमेयव्वो । एवं संपहारेऊण गतो मि वंभयत्तस्स गिहं,
दिट्ठो य मया मज्झिमवए वट्ठमाणो विणीयवेसो । मया वंदिओ ‘अहं खंदिलो गोयमो’
त्ति (ग्रन्थाग्रम्—५१००) भणंतेणं ति । तेण म्हि महुरसामट्ठो—भदमुह ! सागयं ?,
निविससु आसणे त्ति । माहणी य निग्गया गिहदेवया इव रुविणी मंगलमेत्तभूषणालंकिया ।
तीए मे कओ पणिवाओ । सा भणइ ममं अवलोएऊणं—जीव पुत्त ! वट्ठणि वाससहस्साणि
25 त्ति । संदिट्ठा अणाए चेडी ममं पादसोयनिसित्तं । कयपायसोएण य मया दिण्णाणि कडयाणि
माहणीए ‘इमाणि मे दक्खिणाए लट्ठाणि तुम्भे परिभुंजह’ ति । सा ताणि दट्ठूण परितो-
समागया । वंसियाणि अणाए वंभयत्तस्स । सो भणइ मं—केणं सि आगमेणं ति
अत्थी ? जमहं जाणामि तस्स पभवसि त्ति । मया भणिओ—वेयत्थं पदेजा तुम्भं अणु-
मए । सो भणइ—एवं भवउ, वेदा दुविहा, आरिया आणारिया य, कयरं सिक्खसि ? ति ।
30 मया भणियं—सुणामि विसेसं । सो आयरिय(आरिय)वेदुप्पत्तिं कहेइ—

१ ओ त्ति । सा^० टी ३ ॥ २ ८० मे० विनाज्जय—इहं चेय साम^० क ३ गो ३ टी ३ । ९८ देवमाम^०
शा० ॥ ३ ० रिक्टं शा० । पत्रमयेत्ति ॥ ४ पदकया पजा, तीए शा० ॥

आरियवेदुपपत्ती

इह किल भरहे निहुणकुमुदचंदा कुलगरा आसि विमलवाहणादि सत्त । सत्तमस्त नामित्तमरुदेवा य भारिया, उसभो नाम तिहुयणगुरु इक्खागवंसतिलओ पुत्तो आसी । तो य किर जायमेत्तो चेव मेरुसिहरे सुरेहिं तित्थयराभित्तेण अहिसित्तो । विवहुमाणो य फलाविहाणाणि सिप्पसयं पयाहिओ उवड्सित्ता, रायधम्मं पवत्तेऊण, वीसं सयसहस्साणि 5 पुब्बाणं कुमारवासनज्झाऽऽवत्तिऊणं, तेवढि पुवसयसहस्साणि रायसिरिमणुभविऊण, पुत्त-सयस्त जणवर्यसतं विभजिऊण चउहिं खत्तियसहस्सेहिं सह निक्खंतो । वाससहस्सेण य पुरिमताले उप्पाइयकेवलणाणो भरहसुयं उसभसेणं पढमगणहरं ठवेऊण, चंभी य भरहभणिणी पवत्तिणीपए, ततो भविए विवोहेमाणो सरदकाले रवी विव कमलायरे विहरति वसुहं निरुवसणं ।

10

भरहो य भयवजो उसभस्त पढमसुओ । तस्त सामिणो केवलुपत्तिदिवसे रय-णाणि चक्कादीणि समुप्पण्णाणि । उप्पण्णरचणेण य सट्ठीए वाससहस्सेहिं भरहसोयविं । ततो विणीयाए महारायाभित्सेयं पत्तो । भयवं च उसहसिरी चउरासीतीए रिसिसह-स्सेहिं तीहि य अज्जासयसहस्सेहिं सहिजो विणीयाए नयरीए समोसरिओ । ततो भर-हेण रण्णा तिन्नि सट्ठाणि सूयसयाणि संदिट्ठाणि—जाव भयवं तित्थयरं वंदिमो जानि 15 ताव साहुजोणं विविहं भत्त-पाणं उवट्ठावेज्जाह ति । पत्तो य भरहो भयवंतं परमगुरुं वंदिऊण उवासए । सक्कादजो य देवा उवागया । तदंतरे उवट्ठिया महाणसाहिगया—सा-ति ! आणीयं भोयणं ति । ततो भरहो वंदिऊण विण्णवेइ—ताव ! गिण्हंतु साहवो साहु-णीओ य भत्त-पाणं ति । उसभसामिणा भणियं—भरह ! साहुनिमित्तं भत्त-पाणं एत्थेव आणीयं रायपिंडो य पीडाकरं वयाणं, न कप्पइ जईणं । एवं भयवया भणिए 'तातेहिं 20 अहं सब्हा परिचत्तो'ति चित्तेऊण विसण्णो ठितो । सक्केण य देवराइणा तस्त चित्तपसा-यणनिमित्तं भयवं पुच्छिओ—कतिविहो उग्गहो ? ति । सामिणा भणिओ—सव ! पंचविहो उग्गहो—देविंदोगहो राउग्गहो गहवइउग्गहो सागारिउग्गहो साहन्निउग्गहो । ततो भणति देवराया—भयवं ! भरहे अहं पमवानि णं ? ति । भयवया भणियं—चक्खट्ठिभोय-काले न पमवति इंदो, चक्खट्ठिविरहे पुण पमवइ ति । ताहे भणति—जया अहं पमवित्सं 25 तथा सए जणुण्णाओ उग्गहो साहुणं—द्वजो जं दवं उवउज्जइ, खेतजो पुण जाव लोयंतो, कालओ दो सागरोवमाइं, भावजो वि सुहमा वित्तेता । ततो भरहेण चित्तियं—सवो जया पमवित्सइ तदाऽणुजाणिहित्ति । अहं पि वाव पुच्छामि उट्ठेऊणं । वंदिऊणं पियरं पुच्छ-ति—ताय ! अहं पमवानि भरहे वात्ते कित्तियस्त ? ति । सामिणा भणिओ—भरह ! तुमं पम-वति सयलस्त भरहविजयस्त, तवाऽणुनए भरहे पढावेनि नयुए, जणुजानंतो तुमं विपुलेनं 30 गिज्जराफलेणं संजुज्झित्ति । जया जचित्तं दवं सनयानं उवजोगे ववति वत्त तुमं सान्नि ।

तओ पव्हडो विण्णवेइ—ताय ! मया पव्वइउकामो मणुस्सो इत्थी वा अनुण्णाया, जइ इत्थीरयणं पव्वयइ, जं वा दव्वं उवउज्जति साधुवगस्स । एवं भणिए तित्थयरवयणामयसित्ताइं भरहस्स पंच पुत्तसयाइं सत्त य नत्तुयसयाणि पव्वइयाणि सयरहं; तं अवमुयमिव आसि ।

भणिओ य सक्को भरहेणं—देव ! अम्हं तित्थयरसमीवे वट्टमाणं वंदण-संसयपरि-
5 च्छेओ य साहीणो, तुम्हं मणुस्सलोअमागतवं वंदितं ति । सक्को भणइ—जो संसओ वितिमिरो न होहिति तन्निमित्तं तित्थयरसमीवमागतवं. जा पुण वंदण-पल्लवासण-पूया तत्थ वि सा सिद्धाययणसन्निहियासु पडिमासु पजुज्जति तित्थयरचित्तं निवेसेऊणं ति । एवं सोऊण जिणाययणाणि कारावियाणि वड्डइरयणेण । सक्कसंदेसेण य सावयो 'तव-सील-कलिय' ति समोसरणंगया भोइया साहुजणुदेसिककडं भत्त-पाणं ।

10 पुणो अणेण पुच्छिओ इंदो—देव ! जारिंस् तुंभ रुवं देवलोए तं मे दंसेहि ति । सक्केण भणिओ—भरह ! मम दिवं रुवं पिहुजणो न सत्तो दहुं, तुज्झ पुण एगदेसं दंसेमि ति । ततो णेण परमरूवस्स नियगस्स पदेसिणी समूसणा दंसिय ति । दइण य सा आ-गिती ठाविया, महिमा य कया, ततो इंदमहो पवत्तो ।

सावगा णेणं संदिट्ठा—पइदिवसं भुंजंतु मम गिहे, भुत्ता य ममं भणंतु 'जितो भवं'
15 ति । ते परमण्णं भुंजिऊण रायरयं दाहिणहत्थेण समुस्सवेऊण भणंति 'जिओ भवं' ति । ततो चिंतेइ—मया सागर-हिमवंतगिरिमेरगं निज्जियं भरहं, को मं जिणइ ? ति । पुणो से समतीए विचारेतस्स एवं मणसी भवइ—सच्चं, जिणंति ममं इंदियविसयपसत्तं अणि-वारिया राग-दोस ति ।

एवं च काले वच्चमाणे रायदरिसणं देवदरिसणमिव मण्णमाणो कोऊहल्लिगो जणो सावगेहिं
20 समं पविसति, आसीसं पउंजति । भोयणाहिगारे य दुवारनिउत्तेहिं पुरिसेहिं ते तद्दागए जाणिऊण रण्णो निवेदितं—देव ! सावगववएसेण बहुतरा भोयणत्थाणं तुंभे दहुं पविसंति, एत्थ सामी पमाणं ति । ततो भरहेण चित्तिऊण भणिया—होउ, करिस्सं विसेसणं ति । तेसिं च पइण्णा—ण इंतवा पाणिणो, 'मा हणह जीवे ति तओ माहण' ति बुचंति । सद्दा-वेऊण राइणा पुच्छिआ—एयाणि सीलाणि जस्स जावंतियाणि सो तावंतिगाणि कहेउ ति ।
25 पत्तेयं कहेति तव-सील-गुणव्वयाणि । तत्थ जे पंचाणुव्वया तेसिं एगं कागगिरयणेण वेग-च्छिगं रेहं करेति, जे य तिन्निगुणव्वय-अणुव्वयधरा तेसिं दुवे रेहाओ करेइ, जस्स अणुव्वय-गुणव्वय-सिक्खावयाणि तस्स तिन्नि रेहाओ करेइ, एवं च माहणा अंकिया पगासा जाया । तेसिं जा आयारवम्मया सा सयसहस्सेण निवद्धा । ततो ते एक्कारसउवा-सगपडिमाविहाणसहियं, सीलव्वय-नियमवियप्पभूसियं, मरणविहि-सुगतिगमण-सुकुलपञ्चा-
30 याइ वोहिलाभफलं, णिव्वाणगमणोवायदेसणासारं वेयमारियं पढंति परमरिसिदेसियं ।

१ 'मीवे समायं' शा० ॥ २ 'या वतसी' क ३ गो ३ । 'या वंमसी' उ० मे० ॥ ३ 'णमागया' उ २ मे० ॥ ४ 'सा अंगुली' दा० ली ३ । 'सा आगती' दा० शा० ॥ ५ 'ण आदि' शा० ॥ ६ 'णो माहण' ति बु० शा० कत्त० विना ॥ ७ 'रिमं प' शा० ॥

उत्तहसामिनिवाणं

भयवं च जयगुल उत्तभसामी पुव्वसयसहत्तं वाससहत्सूणयं विहरिऊण केवली
 अड्ढावयपव्वए सह दसहिं सनणसहत्सेहिं परिनिव्वाणमुवगतो चोदसेणं भत्तेणं मायव-
 हुते तेरसीपक्खे अभीइणा णक्खत्तेणं एगूणपुत्तसएण अड्ढहि य नत्तुयएहिं सह एगसमयेण
 निव्वुओ । सेसाण वि य अणगाराणं दस सहत्साणि अड्ढसऊणगाणि सिद्धाणि तम्मि चैव 5
 रक्खिते सनयंतरेसु वहुसु । ततो भरहो राया परमसंविग्गो सुरा-5सुराहिवा सहत्सनयणा-
 द्यो तीसु सिविगासु धावेऊण सिद्धसरीराणि तित्थयर-इक्खागवंस-सेसाणं अणगाराणं,
 न्हया तूनिताएणं कुसुमवरिताणि वरिसंता नाइदूरं नेऊण, गोसीसचंदणचितीसु धावेऊण,
 जहाक्खेण धुणंता सुतिमहुराहिं धुतीहिं पयाहिणं करोति देवनांधव्वा सअच्छरणा ।
 ततो सक्खसंविद्धेहिं अग्गिकुमारेहिं देवेहिं अग्गिमुहाणं विउव्विय अग्गी उप्पाइया, तप्प-10
 भिं सैंडं लेए 'अग्गिमुहा देव' चि । ततो सुराहिगंधदव्वपव्वारं धयं महुं च पक्खिवित्ता
 दहंति सिद्धसरीराणि देवा । उयहिकुमारेहि य खीरोदसायरसलिलेण निवाविआओ चिया-
 लो । गहिआ य देविदेहिं जिणसकहाओ मंगलत्थं, नरवईहि य सिद्धसरीरावयवा, जणेण
 नाहणेहि य अग्गी नीओ चियगाहिंतो । पिहप्पिहा य थाविउं पयत्तेणं नारक्खंति । जस्म
 य उग्गा णाय सरीरपीडा सो तीए भूईए छित्तो सत्थो भवति । ततो ते तमग्गि चंदण-15
 व्हेहिं सारक्खेति । भरहो य राया पूएति । तेहिंतो अग्गिकुंडउप्पत्ती माणाणं । 'पूमा
 य कारिया भरहेण जिणपरिणिवाणभूनीए, महिनं च करेइ । नाएणा वि जिणमति(नि)-
 चक्खवट्ठिअणुमतीए नहेति. सनागया वि जिण-चक्खवट्ठीहिया । आच्चजमासीं य सुग्ग-
 सुत्ताणि दिण्णाणि माहणाणं ।

एवं आरियाणं वेयाणं माहणाणं च भरहाओ पटनचक्खट्ठीओ उग्गमो 120
 तावयपण्णत्ती वेदो कालेणं संसित्तो तुत्तो धरति ।

॥ एता आरियवेदउपत्ती ॥

खंदिल! इदाणि सुणह अणारियाणं वेदाणं उप्पत्तिवारणं—

सगरसंबंधो

अत्ति चारणजुवलं नाम नयरं । तत्त जयोधणो नम गम । तस्म दित्तिगम सत्त-20
 देयो । तस्से सुलत्ता नाम पुटिया. सा पक्खवव्वी, सुरावव्वीं वि विरज्जव्वी, मग्ग-
 र्णीए लणी पिव वसत्तव्वविलिगया । तं च वव्वं वव्वारं उप्पत्ति तिग्ग मे अज्जो-
 धणेण सयंदरो आरिहो । विदितवारणा सक्खवव्व गमणे । अवरजिन-विदमव्व-नीम-
 अरिंद-सम-भीलण-अययं-मुजात-अणुविगत-तिग्गवव्व-पक्खवव्व-वव्वो वव्वो वव्व-
 सव्व-विण्णाणत्ताणि सक्खवव्व सव्वणे । अरिण य तं सक्खं मावेइ सव्वे सव्वणे तस्म

१ अरिण य तं सक्खं मावेइ सव्वे सव्वणे तस्म
 २ अरिण य तं सक्खं मावेइ सव्वे सव्वणे तस्म
 ३ अरिण य तं सक्खं मावेइ सव्वे सव्वणे तस्म
 ४ अरिण य तं सक्खं मावेइ सव्वे सव्वणे तस्म

- राया । तस्स पडिहारी वहुमया मंदोदरी नाम । पुरोहिओ पुण बहुसुओ विस्सभूती । ततो सगरेण पडिहारी अयोधणगिहे पेसिगा (ग्रन्थाग्रम्-५२००) 'उवलमसु सयंवरदिवस' ति । अतिगया सा दितिदेवीगिहं । सा य पमयवणे सह सुलसाए आलावं करंती अच्छति लयाहरे । मंदोदरी य देवीए परिजणेण न निवारिया पमयवणमतीति । सा
- 5 आसण्णा ठिया तासिं पच्छण्णा 'सुणामि ताव सिं माया-दुहियाणं रहस्स' ति । एवम्मि वेलाए दिती परुदंती सुलसाए भणिया—अम्मो ! मा रोवह, कण्णा पिइ-मायाहिं दिण्णाओ अवस्स अम्मा-पिऊहिं विजुज्जेति ति । सा भणति—नाइहं पुत्त ! 'तुमे विजु-ज्जेहामि' ति रोवेमि. 'तुहं विदिण्णो सयंवरो पिउणा, अहं कुलधम्मं वइकमेज्जासि' ति मे माणसं दुक्खं उप्पणं । कण्णाए भणिया—कीस एवं संलवसि ? अमंगलं करेहि वा ? कह-
- 10 मिहं कुलधम्मं वइकमंते संका ? । दिति भणति—सुण पुत्त !—

- इहं सुरासुरैदर्विद्वंदियचलणारविंदो उसभो नाम पढमो राया जगप्पियामहो आसी । तस्स पुत्तसयं । दुवे पहाणा—भरहो बाहुवली य । उसभसिरी पुत्तसयस्स पुरसयं जण-वयसयं च दाऊण पवइओ । तत्थ भरहो भरहवासचूडामणी, तस्सेव नामेण इहं 'भर-हवास' ति पवुच्चति, सो विणीयाहिवती । बाहुवली हत्थिणाउर-तक्खसिल्लासामी ।
- 15 भरहस्स य रण्णो आउहघरे चक्रयणं समुप्पणं । ततो चक्रयणदेसियमगो गंगाए महानैतीते दाहिणेण कुलेण भरहमभिजिणमाणो, पुरत्थिमेण मागहतित्यकुमारेण पूइओ 'अहं देवस्स अंतवालो आणाकरो' ति, दक्खिणेण वरदामतित्यकुमारेण पणएण पूइओ, पच्चत्थिमेण पभासेण सम्माणो, ततो सिंधुदेवीए कयपणामो, वेयड्डकुमारपणमिओ, तिमिसगुहाहिवकयमालदेवदत्तविचारो, उत्तरहृभरहनिवासीचिलायपक्खियमेहमुंहा
- 20 देवा मेहवरिसोवसगनिवारणं छत्तं चम्मरयणं संपुडकयं व खंवावारकयपरित्ताणो, हिम-वंतकुमारविणयसम्माणिय-पणमिओ, उसभकूडे नियनामंकिंयं, सिंधु-हिमवंतंवे सेणावतिकयविजओ, नमि-विनमिविज्जाहराहिवोवणीयजुवईरयणो, गंगादेवीकयपणामो, हिमवंत-वेयड्डविवरगंगानदीविजितपुवभागो, खंडप्पवायगुहाविणिगओ, नवनिहिक-यपूओ, गंगा-वेयड्डंतरनराहिवसपेसियरयणभरियकोसो विणीयणयरिमणुपत्तो ।

- 25 एत्तो महत्तरमहारायाहिसेओ अट्टाणजतिं भायरो भणति—सट्ठीए वाससहस्सेहिं निज्जि-यं मया भरहं सविज्जाहरं. तुम्हे मम विसयवासी सेवह मं, अहवा निविसया होह ति । ते भणंति—तातेण विदिण्णविसर्याणं अहं आणं दावं नाउरिहह ति । जांहे सेवानिमित्तं पुणो पुणो चोएइ ताहे ते उसभसामिणो गया समीवं, पणया विण्णवेति—वाया ! तुम्हेहिं कयप्पसाया, बाहति णे भरहो, संदिसह जमम्हेहिं कांयवं ति । भयवया य वेरगज्ज-

१ रुदिता सुं शा० ॥ २ ज्जहिंति ली ३ क ३ गो ३ । ज्जिहिंति उ० मे० ॥ ३ उज्जाहिंति शा० ॥
 ४ सुरवंदवंदिं शा० ॥ ५ नदीए दां शा० विना ॥ ६ प्यंथाणो वेयं कस० संसं० उ० मे० ॥
 ७ वंतुत्तरे शा० ॥ ८ णं तुम्हे आं शा० ॥ ९ जाघे शा० ॥ १० करणिजं ति शा० ॥

एकपोगलपइद्वियविसरियनिसित व पसण्णदिट्ठी । देवीहि य 'अहो! अच्छरियं, सामी जं जंगमपवरो होइऊण थावरो सि जाओ, सुहोइएण य तए कहं सी-उण्ह-वरिसनिवायं सहियं?' करुणं भणंतीहि वंदिओ । तओ य णाहिं वलीओ वेद्विया । वंभीए सरस्सई व पचक्खेणं भणिओ—जेट्ठज्ज! ताओ आणवेइ—न मायंगामिरुढस्स केवलनाणसंपत्ती हवइ.

- 5 गम्मउ तित्थयरसमीवं । तं च से वयणं अमयमिव सुइपहसुवगयं विसुज्झमाणलेस्स । 'दुट्ठु कयं, जं तिलोगगुरुपादमूलं न गओ' चिंतयंतो अपुवकरणं पविट्ठो । चलियमो-हविरणंतराएण य पादो चालिओ, उप्पण्णं च से केवलं, ताहिं वंदिओ । अहासण्णिण्हि य देवयएहिं मुक्काओ पुप्फवुट्ठीओ, थोउं च सुतिमहुरं पवत्ता । सो वि बाहुवली सवण्णू गतो भयवतो उस्सभसिरिसमीवं, अइगओ केवलिपरिसं । वंभी वि सपरिवारा गया
- 10 तित्थयरपादमूलं साहियकजा ।

- कयाइं च आइच्चजसेण रण्णा सोमप्पभेण य कओ सैमवाओ—अन्ह रायाणो भिया, जइ तेसिं धूयाओ दाहामो तओ गविया भविस्संति । अन्हं दुवे कुलाणि प्पभंगु, परोप्परं च कण्णादाणं तओ सोहणं भविस्सइ ति । बाहुवलिवंसे य अजिय-जय-संजय-विजय-वेजयंत-संख-मेहरह-समविंदु-धुंधुमारअतीतेसुं असंखेजेसु, सणंकुमार-संति-
- 15 कुंधु-अर-सुभोमेसु य चक्कट्ठीसु अतीतेसु, भवसिद्धीयनरवईसु य, पगासे बाहुवलीवंसे तिणपिंगू नाम राया आसि; तस्स अहं भगिणी । तस्स पुण तव पिउणो अयोधणस्स भगिणी सच्चजसा नाम महादेवी, तीसे पुत्तो महुपिंगलो नाम राया ।

- तं पुत्त! एवं काले अतिच्छिण भरह-बाहुवलीवंसगामिणीओ कण्णाओ आसि. 'तुमं भरहस्स पढमचक्कट्ठिणो वंसे जाया, ण जाणामि कं रुवमोहिया वरइस्ससि' तिं मे रुणं ।
- 20 ततो सुलसाए भणिया दित्तिदेवी—अम्मो! न ममाओ कुलधम्मो विणरिसिदिति. अहं महु-पिंगलं चैव रायमग्गे वरइस्सं ति ॥

- एवं सोऊण मंदोदरी 'एस से परमत्थो' ति चिंतैऊण थोवंतरे समोसरिऊण देविम-मीवसुवगया । दितीए सभवनमइणेऊणं पूइया विसज्जिया य । सगरस्स णाए कहियं—निम्माओ देव! मयंवर्रो ति । तेण पुच्छियं—कहं? ति । तीए जहामुयं कहियं ति । 'केरिमी
- 25 मा शरिय?' ति पुच्छिया माहनि—तिलोयसुंदरि ति, न मक्का तीसे एक्काए निम्माए मय-निनि वण्णेउं, मिरी जट तारिमी 'कयत्थ' ति तक्केमि, सुगवइणं पि विम्हयजणणी । जइ य वण्णेइ मंदोदरी सुलमारुवाविमयं तह तह सगरो मइणवाणभायणं जाओ ।

- विस्मभूइयम्म णेण विरहितेहिं कहियं—सुलमा कण्णा जट मम न होदिनि मारिया दि मे रुज्जेग रायमावेग य?, किं च मे जीविण्णं? मग्गमगोइओ नि. तं किंदिहिं, कयं मम
- 30 मा इयत्थमि पावेइ? ति. विज्जेम? उवाइण? नि । तेण भणिओ—सुग राय!, जइ वला हरमि कण्णं तो वज्जो भविस्समि रायमेणमम. उवायं तहा हं तित्थेसि तहा तुमं

सुलसं कण्ठं लज्जिभसि, अकहकं करेहि ततो सयंवरदिवसो अतिच्छिहिति. उवाओ य सुसंधी भविस्सति. ततो 'अकहो अहिराया सगरो' ति संविगो अओधणो भविस्सइ, समागओ य खत्तिर्यजणो ति । तेण विस्सभूइमएण गेलणं दरिसियं । इयरेण तंवपत्तेसु तणुगेसु रायलक्खणं रएऊणं तिहलारसेणं तिम्मिऊण तंवभायणे पोत्यओ पक्खित्तो, निक्खित्तो नयरयाहिं दुवावेढमज्जे । सगरेण य विस्सभूइमएण से उवागया रायाणो 5 भगिया—जावाऽहं सहो होमि ताव सहिया कथइ पदेसे वावीओ पोक्खरिणीओ खणावेह कितिहेउं । 'तमेवं भवउ' ति सवेहिं पडिवण्णं । विस्सभूइणा य निहाणभूमी दंसिया—इना आसण्णोद्गगा । तत्थ य णं खम्ममाणे कलसो दिट्ठो । आणीओ य रायसमीवं । 'किं होज एत्थं ?' ति उग्घाडिओ, (प्रन्धाग्रम्—५३००) दिट्ठो य पोत्यओ । 'धुवं एत्थ निहीपरिमाणं लिहियं' ति उग्घाडिओ पोत्यओ, परिमज्जिओ वाइओ य विस्सभूइणा । तत्थ लिहियं—10

कंको रिसी जयसत्तुणा पोयणाहिवेण रण्णा पुच्छिओ 'भयवं! जयनामा चक्रवर्ती बोली-
णो, पुरओ केरिसा रायाणो भविस्संति आगमिस्से जुने ?' भणति—सागेयाहिवो सगरो नाम
राया भविस्सति । तत्स य जा सरीरागिती सा लक्खणसंजुत्ता वण्णिचा । [* सगरो हिईगिर-
क्खियं च *] तत्स य सुलसा नाम अगमहिंसी भविस्सइ अओहणरायदुहिया, सा य मंदो-
दरीजहाकहिया वण्णिचा । जे य पहाणा रायाणो जेसु जेसु देसेसु तेसिं पि य जहादिट्ठाणि 15
पसत्याणि लक्खणाणि निवद्धाणि । महुपिंगलो य सबहा णिलक्खणो वण्णिओ खुज्ज-काण-
गाण, मूयं-ऽव-वहिर-वढभेहिंतो [महु]पिंगलो अहमो विणीणिओ अब्भसिउ ण सणो ति ।

ततो 'महुपिंगलो राया पुवरिसिनिदिओ' ति निब्भच्छिओ परितामज्जे लज्जिओ
निगतो । सगरो राईहिं पसंसिओ । खत्तियाणुमए य 'सुलसा पुवरिसिनिदिट्ठ' ति दिण्णा
सगरस्स । महुपिंगलो वि तेण निवेएण पुत्तस्स रज्जं दाऊण तावसो पवइओ, तवमशुचरि-20
ऊण जमस्स लोगपालस्स अमओ परमाहन्मिओ महाकालो नाम देवो जाओ । सगरो
य सुलसाए सह भोने भुंजति । महाकालो देवो विण्णायकारणो पटुट्ठो सगरस्स य,
राईणं च जेहिं निब्भत्थिओ. विस्सभूइस्स य, सुलसाए य 'जं इणिगाए पट्ठो वरिओ,
जा मन गती तीए सा अशुयत्तिववा होइ, अत्तमत्पयाए वा पागपरिआओ कायओ' ति
पटुट्ठो वहेउकामो वि 'धोवदुक्खाणि नारिज्जनागाणं होहिंति' ति नरयगमनहेउं तेमि 25
पित्तो उवेक्खति दलियं विमग्गमागो ।

नारय-पव्वचयग-वसूणं संबंधो

इओ य चेईवित्तए सुत्तिमतीए नदतीए खीरकयंवो नाम एवज्जाओ । तत्स य पत्र-
यओ पुत्तो, नारओ नाम माहणो. वसू य रायदुओ । सेना (मीला) य ते मरिया वेदमारियं
पटंति । काहेन य वित्तयसुहायुल्लगतीए कयारं य साह दुवे खीरकयंवररे भिन्नम 30
ठिया । तत्थेणो जइत्तपनाणी, तेन इयरो मज्जिओ—ए जे विणिज्जा, एज्जि एओ

ति गच्छिष्यो पणवेति—अजा छगला, तेहि य जइयव्वं ति । नारएण निवारिओ—मा एवं भण, समागो वंजणाहिलावो, अत्थो पुण धण्णेसु निपतति दयापक्खण्णुमतीए य ति । सो न पडिवज्जति । ततो तेसिं समच्छरे विवादे वट्ठमाणे पव्वयओ भणति—जइ अहं वित्तहवादी ततो मे जीहच्छेदो विडसाणं पुरओ, तव वा । नारएण भणिओ—किं पइण्णाए ? मा अधम्मं पडिवज्जह, उव्वझायस्स आदेसं अहं वण्णेमि । सो भणति—अहं वा किं समइए भणामि ?, अहं 5 पि उव्वझायपुत्तो, पिउणा मम एवमातिक्खियं ति । ततो नारएण भणियं—अत्थि णे तइयओ आयरियसीसो खत्तिहरिकुलंप्पसूओ वसू राया उवरिचरो, तं पुच्छिमो, जंणे सो लवति तं पनाणं । पव्वइएण भणियं—एवं भवउ ति । ततो पव्वएण माऊए कहियं विवादवत्थु । तीए भणिओ—पुत्त ! दुट्ठु ते कयं, नारओ पिउणो ते निच्चं सम्मओ गहण-धारणासंपण्णो । सो भणति—ना एवं संलवसि, अहं गिहीयसुत्तयो नारयकं वसुवयणपडिहियं छिण्णजीहं 10 निवासेनि, दच्छिहिसि ति । सा पुत्तस्स अपत्तियंती गया वसुसमीवं । पुच्छिओ य तीए सदेहवत्थुं—किह एयं उव्वझायमुहाओ अवधारितं ? ति । सो भणति—जहा नारओ भणति तह तं, अहमवि एवंवादी । ततो सा भणति—जइ एवं तुमं सि मे पुत्तं विणासेतओ, तओ तव सनीवे एव पाणे परिचयानि-त्ति जीहं पगड्डिया । पासत्येहि य वसू राया भणितो—देव ! उव्वझाइणीए वयणं पमाणं कायवं, जं चेत्यं पावगं तं समं विभंजित्तानो 15 ति । सो तीसे मरणनिवारणत्वं पासत्येहि य माहणेहि पव्वयगपक्खिएहिं गाहिओ । ततो कंहंवि पडिवण्णो ‘पव्वयपक्खं भणित्सं’ ति । ततो माहणी कयकजा गया सगिहं । पितिय-दिवसे जणो दुहा जातो—केइ नारयं पसंसिया, केइ पव्वयं । पुच्छिओ वसू—भण किं सइं ? ति । सो भणति—छगला अजा, तेहि जइयव्वं ति । तन्मि सनए देवयाए मगपक्खि-काए जाहयं सीहासणं भूनीए ठवियं । वसू उवरिचरो होउण भूनीचरो जावो । अवणो-20 इया णेण पोत्याहका दिया । तेहि भणियं—सो चेव ते वाओ अवलंघियओ ति । मो मूट-याए भणति—जं पव्वओ भणति तहा सो अत्थो । नारएण भणिओ—राय ! अनुयतिओ पव्वओ, इयार्णि पि सइनवलंवह छिओ य धरनिवट्ठे । ततो दिवचोविओ ‘ते उट्ठरामो अन्दे’ ति भणंतो चेव रसातलं अहिगतो । धिक्कारिओ पव्वओ ‘विणासिओ णेण रायं’ ति । तदंदरे अवलंतो नारओ । कुमारा य वसुसुया उट्ठ क्केण अहिसिद्धा विणासिया देवयाए । एयन्मि 25 सनए महाकालो देवो ‘लद्धो सहाओ’ ति माहणरुवं काउण पव्वयसनीवमुवगतो । रोदमणो पव्वयकेण पुच्छिओ—किं रोवसि ? ति । सो भणति—सुणाहि पुत्त !—विण्णु उदंको पव्वतो खीरकयंव संडिलो ति गोयमत्त सीता पंच, तत्थ अहं संडिलो ति, नन य खीरकयंवत्त य अतीव पीई आसि, तं नयं सोउण दुह सनीवनागतोऽहं, जं तेमऽऽगतनिं तं ते गाहेति ति । तेण ‘तहं’ ति पडिवण्णं । ततो देवो सुत्तिनतीए नारि उवरंउट्ठ, पसुवदमंते य 30

१ लघु चतुःशो विना । २ श्रुत्यं । राधा । ३ दृष्टिपथं ह्यं प र के नि । ४ नितेलाः इ० ॥

५ वरि य सोदिवो श०

रण्ण भणति—पव्वयय ! पुत्त ! संतिं करेहि जणस्स, इमे पढसु मंते ति । सट्ठिं च देवसहस्साणि आभिओग्गाणि पव्वयगपच्चयए तथा संसिया कहंति—पसू अम्हे देवा जाय त्ति । विमांणगया दंसेति अप्पाणं । विम्हिओ जणो—अहो ! अच्छरियं ति । मारी पसरिया घरे घरे । वसु वि य ससरीरो दरिसिओ जणस्स । मंतप्पभावपडिरत्तो पडिओ संडिल्ल-

5 देवस्स पव्वयगस्स य । ततो सगरविसए मारी विउविया । सुयं च सगरेण—चेदीविसए माहणा संतिकरा अत्थि त्ति । अव्वत्थिया य गया पव्वयग-संडिल्ला । तत्थ य पसूहिं संती कया । दंसेति य आहिओग्गा देवा—अम्हे पसवो आसी, पव्वयसामिणा मंतेहिं हया देवा जाय त्ति । सगरो दट्ठूण पाडिहेरं भणति—सामि ! जहा हं सुगतिगामी भवामि तहा मे कुणह पसायं । संडिल्लेण भणिओ—तव रज्जं पसाहमाणस्स वहुं पावं. सुण, विहीए

10 जहा सग्गगासी भवंति मणुस्सा । ततो अस्समेह-रायसुयाइहिं कया विहाणरयणा, सुणाविओ य सग्गगमणफलं च । जायसद्धो सगरो सेसया रायाणो विस्सभूती य । सगरो आसमेहेण दिक्खिओ, सुलसा य पत्ती; विस्सभूती उवज्झायो सत्ताणं च बहूणं वहं कारा-विओ । अंते य सुलसा आसमेहेण भणिया—जोणं फुससु, तो विसुक्कपावा सग्गगामिणी भवि-स्ससि त्ति । देवेण य(ग्रन्थाग्रम्-५४००)तेणं गहिया, सुमराविया य सयंवरमहुपिंगुज्झणं ।

15 सा तिक्कवेयणापरिगया मउयसहावयाए धरणग्गमहिंसी जाया । रायसुएण य दिक्खिओ सगरो । जण्णसंभारं च गंगा-जउणसैमागमे दिवायरदेवो रायसुओ नारयवयणेण गंगाए पक्खिवति । संडिल्लो पुच्छिओ—को संभारं अवहरइ ? त्ति । भणइ—रक्खसा देवपीणं असहंता अवहरंति. थावेज्ज उसभसामिपडिमा । थविया य जण्णरक्खणनिमित्तं । ततो दिवायरदेवो नारयं भणति—अज्ज ! इयाणिं मम एएसिं पावकम्माणं न जाइ विद्यो कावं.

20 विज्जापडिआओ भवति विज्जाहराणं जिणपडिमाय अवराहं करंताणं. तं इयाणिं मज्झत्या होहामो. किं वा अम्हे एएहिं दुक्कएणं संबज्झिस्सामो-त्ति ठिओ सह नारएण । ततो सो संडिल्लो सगरं भणति—कीरंतु मे इट्ठया, कलेवराणि जंगमाणं सत्ताणं विविर्हाणि पक्खि-विऊण कइमवावीसु, कुहियाणं अट्ठीणि उट्ठरिज्जंतु ; जाहे किमिपुंजा इव जाया तंतो तीए मट्ठियाए य इट्ठगां किज्जंति अक्खन्निवंधपमाणाओ, तओ अंगुलं सेसपागेहिं हीणाओ

25 भवंति । गाहाविओ सगरो । ततो घय-महु-वसाओ आवागे रयंतेहिं पक्खिपंति थैरे थरे । तेण वीसगंघेण सिरीसिवाणि अंइति किमि-पिपीलिका य । ताहि य इट्ठकाहिं चिती कीरइ अग्गपयपयट्ठियपुरिसपमाणा । छगला आसा पुरिसा य वहिज्जंति पयाग-पट्ठ्ठाणमज्जे

१ कसं० संसं० विनाज्यय—०ससेहेण मे० । ०ससेकेण शा० । ०समोहण ली ३ मो० गो ३ ॥
२ ०ण सहिं कसं० संम० मो० गो० वा० विना ॥ ३ ०संगमे शा० ॥ ४ ०ज्जायंभणं जिं शा० ॥ ५ शा०
विनाज्यय—कीरेतु ली ३ क ३ गो ३ । कीरउ उ० मे० ॥ ६ ०हाणं प० शा० विना ॥ ७ उवविं शा० ॥
८ ०तो तेववत्तिकाय इट्ठिं शा० ॥ ९ ०गा विज्जं उ २ मे० ॥ १० ०नियदप० शा० ॥ ११ यं यर शा० ॥
१२ अइति क ३ गो ३ उ० मे० ॥ १३ ०पयवहिट्ठियं शा० ॥

एगूणपणं दिवसे । कलाकलिं च पंच पंच वहुंति; वितिओ आएसो—चउसंज्ञायं पंच पंच वहुंति सत्ताणि । दक्खिणलोभीय य समागया वहवे दिया पसंसंति पव्वय-संडिल्ले ।

नारएण य भणिओ सगरो राया—पव्वयणेण वसुराया णिहणमुवणीओ. मा एतस्स पावकम्मस्स सोऊण पाणवहं करेह त्ति । सो भणति—संडिल्लसामी पव्वयओ य मम हिया कामं, जं एते उवदिसंति तं मे पमाणं, तव न करेमि वयणं. जेण सि अत्थी तं गि-5 णिऊण वव्वसु, अवसर त्ति । सो एवभग्गपणओ दयाए दिवाकरदेवेण सह रायसुएण अव-कंतो । सगरस्स य दढकरणत्थं रातीण य वसू महाकालेण दंसिओ विमाणगतो । वीसभूती य 'विहिं' त्ति पुवं पजाइओ । सगरं पि गहियनिरयगतिसंवलं जाणिऊण, 'ससरीरं सगं नेमि' त्ति भावेऊण, संभारिय वेरकारणं निवाडेति अंकमुही सेणमुही महाचुल्ली य किर-यरुविणीओ । तत्थ य सोमवल्ली, तं छिंदिऊण सोमपाणं । एत्थ य किल पयारया बहुका 10 तं 'दित्तिपयागं'न्ति बुच्चति तित्थं । परमत्थमयाणमाणेहिं य 'पयागं' ति पयासियं ।

दिवागरदेवो य कुमारो य वेदसामपुराहिबो जातो । वुह-विबुहाणं च साहूणं तन्मि समए गिरितडे केवलनाणुप्पत्ती । अहासन्निहिया य देवया य महिमानिसित्तं उवागया । देवुज्जोयविन्दिओ य दिवाकरदेवो राया नारयसहिओ तमुवगतो । वंदिय केवलं पुच्छइ सगरगतिं । केवलीहिं य से नरगगमणं वेरनिज्जामणं च महाकालदेवपडत्तं कहियं । तं 15 च सोऊण णारओ पव्वइओ भीओ संसारगमणस्स । सिद्धा य वुह-विबुहा केवल्लिणो । इहेव नारयसुयाणं दिवाकरदेवेणं गिरितडग्गामो दिण्णो । तेहिं बुध-विबुहवोहियाओ पढिमाओ धावियाओ आययणे ।

एवं महाकालदेवचरियं इह परंपरागयं ति । जा संडिल्लज्झाणुनयायुत्तारिणी गंध-रयणा सो अणारिओ वेओ ॥

20

वसुदेवस्त वेयञ्जयणं तत्परिक्र्वा य

इहं च आसि नारओ, तस्स सुजो सारओ, वतो बहुरओ, परओ मरुमरुओ मरुभूर्दे नारओ वीसदेवो सूरदेवो त्ति परंपरेण सामिणो इमस्स गामस्स. वतो रंदिल! देव-देवस्स सुया सोमसिरिदारिया परमरुववती न सप्पा पागयमायुत्तेण वुह-विबुहपुरओ वेयं समज्जिणंति(ती) । तजो मया भणिओ—वेयं दुविहं पि पटानि त्ति, कुणइ पन्नायं ति नेण 25 वहवभेय(!)समागएसु वेयवाईसु ममं परित्तऊण देवदेवो वंभदत्तं पुच्छति—एजो एए जागय? त्ति । तेण भणियं—मम गिहे सज्जायपसंगेज चिट्ठंति मागह त्ति । तेण भणियं—दुट्ठ कयं जं न ममं कहियं । तजो न कोइ देयविज्ज उणुज्जोमं दावमिच्छति । तुमिणीया परित्ता धिमियसागरो इव द्विया । भोइएण भणियं—जइ वा कोट न उच्छट्ठ पुत्तं, गच्छंतु जहागयं साहणा. पुणो समागमो भविस्स त्ति । तजो मया भणियं—पुच्छंतु जहि-30 कया, कयाइ अन्हे भणित्तमो । पुच्छिओ य । मया नरोनवणं कयल्लियं भणियं, दम्भ

- परमत्थो अवितहाणुवाई अत्थो त्ति । तओ^१ भोइएणं लवियं—भो ! सुणह वेयपारगा^२, जो वा अहियविज्जो, अब्बुवगच्छउ इमेसिं वेयपारगाणं बुद्धाणं पुरतो पुच्छं णिवत्तेउ । ततो न कोइ वेयविऊ अणुओगं दाउमिच्छति । तुसिणीया परिसा थिमियसागरोवमा ठिया । तओ अहं लविओ उवज्झाएणं—भदमुह ! पावसु पुच्छाए कन्नारयणं ति । तओ 5 समुट्ठिओ, कओ मे पणामो जिणाणं । दिट्ठो हं बहुजणेण अणुओगसमागएणं कोमुइवंदो गीवासमुल्लसंतजन्नोइयपवित्तो । तओ मे लविया वेयत्थपारया बुद्धा—पुच्छह^३ वो जत्थ संसओ^४, जत्थ जं वा पुच्छेयव्वयं । तओ गंभीरयानिग्घोसवायं सोऊण विन्धिया अणुओगगया लवंति—सम्माणिओ एएणं पुच्छाहिकारो त्ति कहेइ से इमा फुडविसय-क्खरा वाय त्ति । तओ हं लविओ तुहेहिं—भो पियसँखुव ! कहयसु, को वेयस्स पर- 10 मत्थो ? त्ति । ततो मया लवियं—नेरुत्तिया भणंति—विय जाणे; तं वियंति, तेण वा विदंति, तम्हि वा विदंति वेओ भण्णति. तस्स परमत्थो अवितहाणुवाई अत्थो त्ति । तओ परितुट्ठा वेयपारगा, लवियं च—तस्स किं फलं ? ति । मया लवियं—सो विन्नाण-फलो त्ति । तेहिं लवियं—विण्णाणस्स किं फलं ? । मया लवियं—विरई फलं ति । तेहिं लवियं—विरई किंफला ? । मया लवियं—संजमफला । तेहिं लवियं—संजमो किंफलो ? । 15 मया लवियं—अणासवफलो । तेहिं लवियं—अणासवो किंफलो ? । मया लवियं—तवोफलो । तेहिं लवियं—तवो किंफलो ? । मया लवियं—तवो निजराफलो । तेहिं लवियं—निजरा किंफला ? । मया लवियं—केवलनानफला । तेहिं लवियं—केवलनानं किंफलं ? । मया लवियं—अकिरियाफलं । तेहिं लवियं—अकिरिया किंफला ? । मया लवियं—अओगफला । तेहिं लवियं—अओगया किंफला ? । मया लवियं—सिद्धिगमणपज्जवसाणं अवावाहुसुहफला व त्ति । 20 तओ परितुट्ठा वेयपारगा । जमगसमगं मम साहुकारेण पूरियं गगणं परिसापहाणेहिं । तुट्ठेण भोइएण 'देवाण नूणं एको तेत्तीसाए' त्ति पसंसिज्जमाणो नीओ घरं, पूइओ वत्था-ऽऽभरणेहिं । सोहणम्मि य दिणे सोमसिरी दिक्खिया, अहं च । उवणीयाणि मो चाररंतयं । दिट्ठा य मया सोमसिरी पसत्थमुह-नयण-दसण-कर-चरण-जहण-थणकलस मज्जनविहीए । तीसे पाणि गाहिओ मि । रमामि य तीए सहिओ रईए विव कामो । पस्सइ मं माहणो देवय- 25 मिव । वुह-विबुहाण य णिकेते कयाइ दियौदओ पुच्छंति य मं आगमेसु । अहमवि पभवंतो चउगयस्स भणामि निन्नयं । एवं मे तत्थ गिरितंडे वसंतस्स वच्चति सुहेण कालो त्ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइए वसुदेवहिंदीए
सोमसिरिलंभो पंचमो सम्मत्तो ॥

सोमसिरिलंभग्रं० ३९८ अ० ९. सर्वग्रन्थाग्रम्—५४७२-९.

१ ली ३ विनाऽन्यत्र—ओ आपणं क ३ गो ३ उ० मे० । ओ माणएणं शा० ॥ २ भो ! जं शा० ॥ ३ ओ जं शा० ॥ ४ 'सुखं' शा० विना ॥ ५ 'या पु' शा० विना ॥ ६ 'रिद्धे' क ३ ॥ ७ सोमसि-
लंभो पंचमो सम्मत्तो इत्येवंपा पुनिका शा० ॥

छट्टो मित्तसिरि-धणसिरिलंभो

कयाइं च पत्तामि बहिया गामत्सं इंदजालियं । तेण णागकुमारा णग्गोहपायवस-
 स्तिया दंसिया । मया चितियं—एस विज्ञाहरो केणइ कारणेण इहागतो, एएण सह का-
 यवो संगमो ति । पुणो य मे वुह-विबुहायतणे च दिट्ठो । सो मं आयरेण पुणो पुणो
 निज्जायइ । मया पच्चभिन्नाओ—एस सो विज्ञाहरो ति । पुच्छिओ य—भगह किमाग- 5
 मं ? किं वा कीरउ ? ति । सो पुण सुणेऊणं विरहे ममं भणति—भइसुह ! अहं विज्ञा-
 हरो, जत्थि मे दुवे विज्ञाओ सुहसाहणाओ सुंभ-निसुंभाओ उप्पय-निप्पयणीओ, ताओ
 तव देमि । तुमं सि तासिं भायणं । जं पुण बलिविहाणं तं अहं सबं उवणेमि । तुमं कालव-
 च्छसीए एगाणी ममं मिल्लु, अट्टसहस्ताऽऽवत्तिया य ते विज्ञा सिज्झिहिति ति । मया
 पड्विण्णं । चच्छसीए य उववासिओ । गहियाओ विज्ञाओ । भणिया य मे सोमसिरी— 10
 नियनो मे को वि, आययणे वसित्सं ति । सोमसिरिं आपुच्छिऊण ‘मा कस्सइ कहे-
 ज्जासु’ ति निग्गओ विचाले । तेण णीओ मि पबयविवरं छिण्णकडगसंसिंए य पएसे ।
 कयं बलिविहाणं । भणति—आवत्तेह विज्जं, अट्टसहस्ते य पुण्णे विमाणं उवयति तं
 आरुह गित्संको । सत्तट्ठतलगाणि उप्पइओ य इच्छाए निवत्तणि आवत्तेति ततो उवयइ,
 सिद्धा एय ते विज्ञा । अहं नाऽइदूरे रक्खानिनिचं अच्छित्सं-ति अवकंतो । अहं पिं 15
 जवामि एगचित्तो । उवइयं च विमाणं घंटाजालकणरवंतं विविहकुसुमदामसुराहिगंधं ।
 तत्थ य मज्जे आसणं । मया चितियं—सिद्धा य मे विज्ञा, आरुहानि विमाणं-ति संपहा-
 रेऊणं आसीणो आसणे । उप्पयत्ति य सणियं सणियं । थोवंतरनुप्पइयं तं पबयकडगाणुसारेण
 ‘पत्तं सनं’ ति तक्केमि । पठत्तं एकदिसाहिसुहं, णीणुणएसु खलवं ववति । उप्पण्णा मे
 चिंवा—जहा पबयभित्तिमणुसरति, णिण्णुणयं च गच्छति खलमाणगतियं, तहा कोइ पओगो 20
 होज्जा, तो उवयणि आवत्तेमि ति । आवत्तिए वि ववति । मणुत्ताण य परिस्तमजगिय-
 सुत्ताससदनाकण्णेमि । विभायं च, दिट्ठा य मया तत्थऽवक्खेवेण मणुत्ता कहं पि मं
 निति । चित्तेमि—रज्जुओ ओसारियं नूणं एयं किचिन्नं विमाणं केण वि पुरित्सेण पडत्तं कत्त
 वि मएणं ति । अवइण्णो मि विमाणाओ । पच्छओ य मे लग्गा मणुत्ता ‘देव ! ना भाहि,
 ना पलायसु, कहिं वा गच्छसि ति अन्हेहिं अनुवज्झनाओ ?’ ति जंपनाणा । अहं पि सिग्यं 25
 पलायामि । जत्थ मंदायंति तत्थ वीसनानि । एवं तेहिं चिरं ञ्णुगतो, न चाविओ गहेउं ।

दूरं च भमिऊण अवरणे सूरत्यमणवेलाए परिस्तंतो तिलवत्थुगं नाम सन्निवेसं
 पत्तो । दुवारं च संवरियं । न देवि मणुत्ता पवेसं । मयां भणियं—अहं नाहो जट्ठाणेण
 परिस्तंतो, देह से पवेसं ति । ते भणंति—(अन्यामन्—५५००) अन्हे पोरिसायस्त दीहेनो,

- माहणो समणो वा होहिति, अनेलाए जो संनरणि गो रसंनो राज्जति रत्तसेणं ति । एवं निरणुकं पे जाणिकुण गामेगगे, णातिदूरे गामम्म जाणयणं, तत्थ ग मि गतो । अङ्गंतूय य संवरियदुवारो पसुत्तो मि । अद्दुरत्ते आगतो पुरिसो, सो उ महया सदेण भणवि—उग्घाटेसु दुवारं पहिय !, मा ते कवाउं भंजेऊण वहिम्सं ति । तेण सदेण पडिबुद्धो मि ।
- 5 मया भणियं—अवसरह, मा मे उण्णिदयं करेह, मा ते सिस्तानयं काहं ति । ततो ऋट्ठो सुदुयरं रवति । मया ग उग्घाडिं दुवारं । पस्सामि ग पुरिसं लउउहत्थं, महाकायं, अचेलं, परूढनह-केस-मंसुं, भागरदसणं च, नरवराविस्सगंधियं, संधेण गहिरतरदंसणं । महया केसभारेण विलुलिण तेण मे लउटो मुक्को, सो मया वंचिओ । गीवापसे य पराटुत्तो, ततो मुट्टिजुद्धं लग्गो । आहम्ममाणो ग मया महया सदेण रसति, ओस-
- 10 रिओ य पुणो पुणो अभिदवति । अहमवि तस्स गायफरिसं परिहरंतो मुट्ठीय अगाहत्थेहिं निवारेमि । गामजणो य तेण रवियसदेण पडिबुद्धो पडदसदं कलकलसदं च कैरेइ । गहिओ य अणेण अहं । मया 'एसणं परिभविद्यो' ति पुरिसाओ बाहुंजुयलेहिं पीलिओ रुहिरं व-मंतो महया सदेण रसंतो पडिओ । अहमवि देवकुलमतिगओ, 'पभाए ण्हाइस्स' ति द्विओ ।
- संज्ञाकाले य साउहो वहुओ गामलोओ निग्गतो । दिट्ठो य णेहिं पुरिसादो बाहिं
- 15 देवकुलस्स गओ विव गेरुयधाउभूसिओ पडिओ । सद्दो य णेहि कओ । मया य अवलो-इओ जणो, निग्गतो म्हि । समकं तेहिं मे कओ पणामो—'देव ! जीवह बहूणि वाससय-सहस्साणि' ति । भणंति—अग्गेहिं नायं—माहणो रक्खसेणं खइओ 'रवंतो भवसि' ति, तं सामी ! तुम्हे देवा, जेण इमस्स विसयस्स अकालमच्चू पुरिसादो विणासिउ ति । ततो णेहिं सज्जिवेसवहिं परितुट्ठेहिं इमस्स कलसइट्ठसएहिं पुंविं माहणेहिं ण्हविओ मंतपूएण य
- 20 वारिणा, पच्छा बुद्धाहिं धवलपडंसंबुयाहिं । ततो पच्छा कण्णाहिं विचित्तवत्थ-मह्णं-णु-लेवणाहिं दिसादेवयाहिं विव समागयाहिं वत्था-इभरणभूसिओ, तुडियनिनाएण य महया रहं सेयबलिवहसंपज्जं आरोविओ मि । मंगलवयणाभिणंदिओ कयतोरणविभागं च पडा-गमालोवसोहियं पविट्ठो मि तिलवत्थुयं । कयवंदणमाला-पुण्णकलससस्सिरीए आवासपडि-दुवारे अवइण्णो मि रहाओ । अइगओ आवासं वित्थिण्णसयणा-इसणं । आसीणो मि
- 25 आसणे । ततो महत्तरएहिं समवाएऊणं कण्णाओ रुववतीओ सदक्खिणां मालंकियाओ उवट्ठविद्याओ । विण्णवेंति य ममं—सामि ! तुम्हेहिं परित्तातिओ इमो जणो तुहं इयाणि आणाविहेओ अज्जप्पमितिं । एयाओ दारियाओ पहाणकुलसंभूयाओ, ताओ भवंतु सुस्स-सिकांओ । पसायं कुणह ति । ततो मया भणियं—सुणह, अहं माहणो सज्झायनिमित्तं निग्गओ । अलं मम दारियाहिं. पूजिओ नाम अहं एतीए य पडिवत्तीए. एसा मे तुट्ठी

१ ली ३ विनाइय्य—'रिसो मह' शा० । 'रिसो उ मह' क ३ । 'रिसाओ मह' गो ३ मे० ॥

२ संधियगंधेण गहिर' उ २ मे० विना ॥ ३ करोति शा० ॥ ४ 'हुदुगले' ली ३ क ३ गो ३ ॥ ५ 'सेहिं खइ' शा० विना ॥ ६ सि सयणासणे शा० कसं विना ॥ ७ 'णमो अलं' शा० विना ॥

सोयासपुरिसायस्स उपपत्ती] छट्ठो मित्तसिरि-धणसिरिलंभो ।

१५७

जं तुम्हं सिवं. वित्तजिया य मया सुहमाणिणीओ होतु-त्ति कण्णावंदं विसज्जियं । ताओ ममं पुप्फेहिं देवनिव अवकरेऊण गयाओ सगिहाणि । पच्छिमकाले य अन्नोसिं दिज्जमा-
णीओ वि न इच्छंति भत्तारं 'अम्हं स एव भत्ता' ।

पुच्छिया मया बुद्धा—को एस पुरिसाओ ? ति । ते भणंति—सुणह—
सोयासपुरिसायस्स उपपत्ती

5

कंचणपुराहिवस्स रण्णो एस पुत्तो सोयासो नाम मंसलोले । रण्णा य कयाइं अमा-
घाजो घोसिओ । तओ सोयासमणूसा वंसगिरीओ मऊरे आणेति कुमारस्स मंसनि-
मित्तं । सुयस्स य वक्खित्तस्स कप्पिओ मऊरो विरालेण हितो । सो भीओ कुमारस्स
निग्गतो मंसहेउं—कत्थ लभेज्ज भक्खमभक्खं वा ? । तेण वालरूवं परिहाए सैज्जमयसु-
ज्जियं दिट्ठं, तत्स मंसं सक्कयं, भोचणकाले कुमारस्स सोयासत्स दिण्णं । 'रसियं' ति 10
भुत्त-भोचणो सुयं भणति—तुमं जाणमाणो अण्णया मम एरिसं न पयसि कीस ? ति । तेण
अभएण विण्णविओ—देव ! विरहे वो कारणं कहतिस्सं ति । तेण कयंजलिणा सव्भूयं
कहियं । सो छट्ठो, पूजितो तेण सूदो भणिओ य—सोम्म ! अलं अण्णेण मंसेण, पइदि-
वसं कीरउ जत्तो ति । ततो सयंमयाणि दाररूवाणि गवेसेति से मणूसा, अलभंता य
पच्छण्णं वहंति वालाणि । सो य गिद्धो माणुसमंसत्स सेसाण न इच्छइ । पउरउवदवे य 15
रण्णा पच्छण्णं रक्खपुरिसा ठविया । तेहि गहिया कुमारमणूसा । तेहिं पुच्छिएहिं कहि-
यं—सोयासत्स सामिणो नियोगेण अन्हे अणाहमयगाणि जीवंताणि य विवाउऊण मंसं
सवणेमो ति । परिचितेऊण रुट्ठेण रण्णा निविसयो जाणत्तो । एगागी नारेऊणमाऽऽमगं
पउलियगं च माणुसमंसं खायइ । रक्खसेण अहिद्धितो भनंतो इमं भूमिमागतो । विसज्जो
तत्स भएण इहमावासिओ । तो जं पत्तति तं एतेणैव लउट्ठपहारेण नारेऊण गायति । 20
साव्हं पि जणं न गणेइ । तो तुम्हेहिं जणो परिताइओ ति ॥

उवणीयं मे भोयणं । सनागयाणं दीणा-ऽणाहाणं दिण्णं भोयणं. विण्णस्स भुंजानि ।
वसिऊण य तत्थ निग्गाओ, गओ मि अयलग्गामं । तत्थ रायइए एत्थ सव्वाइस्स
आवणं अलीणो । तेण अक्खुट्ठेऊण दिण्णं जासणं । सुहत्तंवेरेण य तओ नानो उटो ।
तेण वि नीओ सगिहं । मज्जिओ मि सोदवारं । भुत्तभोयणत्त य ने एओ करेइ— 25
सुणह सामि !—अहं धणमित्तो नाम वइसजाइणो. तिरी ने मज्जा मरिसइएअमवा,
वीसे बुद्धिया मित्तसिरी दारिया । सा मया नेत्तिपित्तं दारिया—एत्थ तव दारिइ,
बेरिसी से भविइया ? । तेण वक्खतयाणि पत्तिऊण भविं—एत्थ एत्तंवरणो भविता
भवित्तसि । मया भणिओ—तत्थ सो ? एरं या विण्णवटो ? ति । सो भणति—इत्ति
ते पात्तिएइ सवत्सल्लसुणो तओ भविस्सति वक्खतइएअं नं जेविस्सति मि । नं एत्तं 30
दारिया तुम्हं सुल्लूगिया होइ ति ।

ततो सोभणे दिवसे पाणिग्गहणवेलाए आगिया मित्तसिरी सिरीमकुमुमुकुमालसरीरा, सरससररुहन्नयणलोभणमुत्ती, सुहन्मलभूराण करणतार नालंकिन्नयणजुयला । विहीय पाणिग्गहणे वित्ते उवट्ठविया सोलम कोजीओ रात्तनाहेण । ततो रमामहे सह तीए महु-तरभासिणीए ।

5 तस्स य गिहस्स समीचे सोमस्स माहणस्स दइया सुनंदा नाम माहणी । तीसे पंचण्हं दारणाणं अणुमग्गजाया भणिणी धणसिरी नाम दारिया । पुत्तो य से एक्को, सो मेहावी लल्लो । ततो मे कहेइ मित्तसिरी—अज्जउत्त ! सोमस्स सुओ एस दारओ असत्तो वेयं पढिउं, तेण दुक्खियाणि माहणाणि । सकेज्ज वो तिगिच्छं काउं जेण अज्जयणजोगो भवे ? । मया भणिया—तव पियनिमित्तं घत्तिस्सामि त्ति । ततो से मया कत्तरीए जीहा-
10 तंतु सिग्घयाए कसिणा छिण्णा, रोहणाणि से पउत्ताणि । ततो विसदवाणी संवुत्तो । तुट्ठेहि य मे धणसिरी महुमासवणसिरी विव रुविणी उवणीया—देव ! जीवाविया अम्हे दारयं तिगिच्छंतेहिं । सो य मे दारओ वेयं पाडिओ, थोवेण कालेण बहु गयं । ततो हं दोहि वि मित्तसिरी-धणसिरीहिं सहिओ कीलमाणो तत्थ वसामि किंचि कालं ति ॥

॥ इति सिरिसंघदासगणिविरइए वसुदेवहिंडीए मित्त-
सिरि-धणसिरिलंभो छट्ठो सम्मतो ॥

मित्तसिरी० ग्रन्थाग्रम्-१००-६. सर्वग्रन्थाग्रम्—५५७२-१५

सत्तमो कविलालंभो

उप्पण्णवीसंभाण य सि दोण्ह वि जणीणं कहिओ मे पुच्छंतीणं पभवो सच्छंदविहारो य । ततो परिओसविसप्पमाणसोभासमुदयाओ संवुत्ताओ । अण्णया य पयहिऊण निग्गतो
20 मि^३ गओ वेदसामपुंरं । तत्थेव वहिया 'वीसमामि' त्ति उज्जाणमतिगतो । पत्तामि य तरुणजुवति एक्काए बुद्धाए डहरएहि य चेडरूवेहिं सहियं उववणदेवयामिव किं पि हियय-गयमत्थमणुचिंतयंती लेप्पयजुवतिमिव निच्चलच्छी शायमौणी अच्छइ । ततो सा ममं पत्समाणी सहसा उट्ठिया, कंठे गहेऊण परुदिता—सहदेव ! वल्लह ! देवर ! कओ सि ? त्ति । ततो कुसु-
मियाऽसोगच्छायासण्णिसण्णस्स मे कहइ रोवंती—इहं कविलस्स रण्णो महऽस्तपती
25 पिया मे वसुपालिओ नाम, तस्साहं दुहिया वणमाला णाम । सा हं पिउणा कामरूवातो नरवइनिओएण कयाइं दोवेण रा(आ)यस्स सुरदेवस्स कामरूवगस्स दिण्णा, सो ममं गहेऊण सगिहमागतो । ततो हं सहदेव ! तुमंसि पवसिए कहिं पि सुरदेवेण कुलघरस्स सुमरमाणी कस्सइ कालस्स इहाऽऽणिया । थोवस्स य कालस्स सो ताहे सुरदेवो अप्पणो मम वा मंदभागयाए पाणेहिं विउत्तो । ततो हं परमदुक्खिया गिहे रतिं अविंदमाणी
30 इमीए वडिहबुद्धाए बालरूवेहिं सहिया उज्जाणमिहमागया सोगविणोयनिमित्तं । तुमं च

१ 'णुपुव्वजा' शा० विना ॥ २ मित्तसिरि-धणसिरीय लंभो छट्ठो सम्मतो शा० ॥ ३ मि पयिओ मि वेद' शा० ॥ ४ चित्तिजंती शा० ॥ ५ णी पिच्छइ शा० विना ॥ ६ बहि बु' शा० विना ॥

कविलाकए नेमित्तिरस . . .] सत्तमो कविलालंभो ।

ने दिद्वो, ह्याणि धिहं लभित्सामो-त्ति एवं कहेइ । अहं पिणं 'हुं हुं' ति करेमि । ...
 च मया—कयमिमीए देवरनाडयं, तं पत्तानि ताव से परिणामं ति । सा य भगति—
 वषामो गिहं ति । ततो पत्तिया मो वेदत्तामपुरमज्जेण । विन्हितो जणो पेच्छति मं
 'को णु एसो देवरुवि?' ति । अइगतो मि वसुपालियगिहं ति । वणमाला कहेइ घर-
 जणत्त—एस मे देवरो सहदेवो चिरपवसिओ दिद्वो ति । तुट्ठेण य घरजणेण अच्छेर-5
 यमिइ दित्तहे । कयपायसोयत्त य सिणेहउभंगं-सम्महण-पघंसण-सिण्हाणाणि वणमाला
 कहेइ सयं । सिणेहउभंगगतत्तस्स परिहिइयत्यत्तस्स य चिरायमाणे वसुपालिए उवणीयं मे
 भोगं । भुत्तभोग्यो य आसणगतो अच्छामि । आगओ वसुपालिओ । तेण मे कओ
 पणिवाओ दंसणेणेव । कहियं च से वणमालाए—ताय ! एस मे देवरो सहदेवो ति ।
 सो भगति—सागयं ते ? ति । पुणो पुणो य मे पत्तति । तीए य भणिओ—ताय ! 'तुम्हे 10
 चिरपव' ति भुत्तो सहदेवो, कहाउवक्खेवो आसि ? ति । सो भगति—सुद्धु कयं जं भुत्तो,
 मन पुण वक्खेवं सुणाहि—

कविलो राया भिगुणा नेमितिणा अण्णया भणिओ—राय ! कविला कण्णा सत्थका-
राणुमयलक्खणोववेया अड्डभरहाहिवपिडमज्जा भविस्सति । ण्णया पुच्छिओ—कथं सो
होज्जा ? कहां वा नायबो ? त्ति । सो भणति—निमित्तवलेण भणामि—(अन्थाप्रम्—५६००) 15
जो फुल्लिगमुहं आसं दमेहिति तं जाणसु. सो पुण गिरितडे संपयं अच्छतिं देव-
देवल्ल गिहे । तं वयणं परिचेत्तूण महरिहवत्थाऽऽहरणा जे कुसला मणुत्ता ते भणिया—
को तं गिरितडाओ इहाणेज्जा अविजाणियं ? । तथ इंदसम्मणेण इंदजालिएण पडिवण्णं—
अहं आणेमि तं तव नेमितीकहियं जामाउगं ति । सो सपरिवारो गतो अज्ज बहुयत्त
कालस्स आगतो कहेइ राइणो—देव ! अहं गतो गिरितडं, दिट्ठो य मया सो पुहवितलैति-20
लओ मैणस्स अच्छेरयभूओ. विज्जासाहणववएसेण य निणीओ गानाओ पवयकडयसंसिए
य पएसे. विमाणं जंतमयं रत्तुपडिचद्धं विलइओ राजो. तवो णं गगणगमणसंठियं नित्तंइं
नेमो. विमाए च नाज्जण 'हीरामि' त्ति पलाओ, महाजवो न सक्किओ गहेउं. इमो य
ने कालो परिभमंताणं, ण य से सुती वि लद्ध त्ति निवत्ता नो । तं एयमट्ठं सोऊगं राया
विनणो 'कहं तत्त पडिवत्ती होज्ज ?' त्ति विचारमाणो अच्छति । तत्त सनीवे अहं आसि । 25
एसाऽवक्खेवो-त्ति तेण वणमालाए कहियं ।

तं च वयणं सोऽरुण मे चिंता जाया—जातं इहं अच्छिद्यव्यं वि । अवरज्जुके य वसुपा-
लियसमक्त्वं वणमाला मनं भणति—सहदेवसामि ! स्पष्टे फुलिंगमुहं जातं दनेज्जं ? ।
मया भणिया—जातं दृष्टूण तस्त पगती विण्णायए । वसुपालिएणं भणियं—एतसह जातं

१ गणपत उन्मह शं० दिन ॥ २ तिलिपयल शं० ३ दामो वंमेल ॥ ४ शं० दिन ॥
४ ति छुदेव शं० ॥ ५ तिल(नं)गलिल शं० ॥ ६ मरुमरु शं० ७ शं० दिन ८ ति—ति.
यपु ली ३ शं० तिलयु यपु क ३ शं० ॥ ९ मे पल्लो शि ३ शं० ॥ १० दामो वंमेल ॥

